

62 26

Demitrowicz compendium 62.

Paprocki p 140 49.

Dod 1529

JOZEFA JĘDRZEJA ZAŁUSKIEGO

BISKUPA KIJOWSKIEGO I CZERNIECHOWSKIEGO.

Biblioteka

HISTORYKÓW, PRAWNIKÓW, POLITYKÓW I INNYCH AUTORÓW POLSKICH

LUB O POLSCE PISZĄCYCH

Z PRZYPISAMI

JÓZEFA EPIFANIEGO MINASOWICZA

KANONIKA KIJOWSKIEGO.

NOWEMI PRZYPISAMI POMNOŻYŁ I WYDAŁ

JÓZEF MUCZKOWSKI.

W KRAKOWIE

CZCIONKAMI I NAKŁADEM JÓZEFA CZECHA

1832.

Władysł. Jabłkowski

Mihi quidem nulli satis eruditi videntur quibus nostra ignota sunt. *Cicero.*

015(438)"..../17" : 943.8.01/.04 + 016

P-18-g-547
4° - 3413

DO
CZYTELNIKA.

Nie może być obojętném dla miłośników ojczystéj literatury ogłoszenie niniejszego w r. 1768. przez Załuskiego ułożonego, a późniéj uzupełnionego dzieła; ono bowiem, chociaż najdawniejsze z ksiąg bibliograficznych w języku ojczystym napisanych *), zawiéra więcéj szczegółów, niż inne ten przedmiot obszerniéj traktujące. Odkrycie tych szczegółów ułatwiały niespracowanemu Autorowi jego dostojność; erudycya i rozgałęzione z uczonemi w kraju i za granicą stósunki. Wdzięczność dla cieniów uczonego Kapłana, co, zgromadzone przez siebie pomniki naukowego życia narodu poświęciwszy użytkowi powszechnemu, ożywił w otrętwiałych umysłach gasnącą pamięć świetnéj przeszłości, nakazywała uratowanie od zaguby tego, mimo niestósowność wykładu, szacownego dzieła, które, pomni na miejsce i czas gdzie i kiedy Autor je układał, jako drogą pamiątkę jego żadnemi przeciwnościami niezachwianych uczuć obywatelskich uważać powinniśmy. Będzie ono ważne dla przyszłego biografa tego najzasłużeńszego w Ojczyźnie męża.

Józef Epifani Minasowicz, kanonik kijowski, otrzymawszy po śmierci swego Mecenas **) aoryginał téj Biblioteki, powierzył go xx. Pijarom warszawskim, zaklinajac ich ze łzami w oczach, by się wydrukowaniem jego zajęli. Tymczasem rękopism ten przeszedł późniéj w ręce Czackiego, od którego przepisany przez jego towarzysza bibliograficznéj po kraju pielgrzymki, uczonego P. Kozłowskiego,

*) Jego *Programma* w r. 1732. w języku polskim wydane, jest tylko katalogiem niesystematycznie ułożonym; inne zaś dzieła bibliograficzne wydał w języku łacińskim.

**) Załuski umarł w 73. r. życia d. 7. Stycznia 1774. r.

z kilku u tegoż uzyskanych odpisów i przywiedzeń w dziełach bibliograficznych był tylko znany. — Ogłaszając go drukiem nietylko że sprawdziłem wszystkie, które mogłem, przez Minasowicza obok tekstu umieszczone lata, miejsca druku i kształty wydań dzieł, o których Autor wspomina; ale nadto nowemi przydatkami tu i owdzie pomnożyłem, oraz umieszczonemi pod tekstem przypisami sprostowałem uchybienia, które się weń wcisnęły. Lubo ogłoszenie téj Biblioteki podawało mi sposobność pomnożenia jéj licznemi dodatkami, wstrzymywały mię jednak od tego niestósowność jéj układu jako téż obawa, żeby przez zwiększenie objętości księgi, jéj Nakładca, szanowny P. Józef Czech, księgarz tutejszy, nie był przywiedziony do podjęcia większego a częstokroć za dzieła téj osnowy niezwrotnego wydatku. Jednakże dla uzupełnienia téj książki, będącéj miłośnikom dziejów naszych niezbędną źrzódeł wskazówką, wyszczególniłem w dodatku pisma w Zbiorach Historyków polskich zawarte; a dla łatwiejszego wynalezienia dzieł bezimiennie wydanych, jako téż autorów, o których w Bibliotece jest mowa, dołączyłem dwa abecadłowe spisy. Co się tyczy pisowni, nie mając pod ręką oryginału, trzymałem się już powszechnie używanéj, od któréj tam jedynie odstępowałem, gdzie się Autorowi dla składu wiérsza wymawianie wyrazów skracać podobało, np. jezujta zamiast jezuita, wojwoda zamiast wojewoda i t. p. Co do imion cudzoziemskich, z tych w piérwszym przypadku stojące pisane są według zwyczaju narodu do którego należą; w innych zaś przypadkach, gdy otrzymały polskie zakończenie, według naszego wymawiania pisać je wypadało.

Oby dzieło to nowym stało się pochopem do pilnego obeznawania się z literaturą dziejów ojczystych; to tylko bowiem zacnemu Nakładcy za wyłożone koszta, a mnie za podjęte staranie około wydania téj księgi, najmilszą byłoby nagrodą.

W Krakowie d. 10. Lipca 1832 r.

Józef Muczkowski.

ROZKŁAD DZIEŁA.

REGESTR dziejopisów polskich łacińskim językiem – na str. 1.

Rozdział I. Pisarze Polskę opisujący – – „ 1.

II. Kollekcye różnych pism do Polski ściągających się „ 8.

III. Historycy opisujący dzieje od Lecha aż do ostatnich czasów – – – – „ 17.

IV. Autorowie opisujący panowania szczególnych królów „ 26.

V. O rękopismach do historyi polskiéj należących. „ 55.

REGESTR dziejopisów polskich polskim językiem – – „ 59.

REGESTR autorów obcym językiem o Polsce piszących – „ 76.

Rozdział I. Autorowie o Polsce w języku francuzkim – „ 76.

II. „ „ „ włoskim – „ 86.

III. „ „ „ niemieckim – „ 89.

IV. „ „ „ angielskim – „ 95.

V. „ „ „ hollenderskim „ 97.

Przydatek I. Materye ciekawe o Polsce traktowane od Stanisława Duńczewskiego w niektórych jego rocznych Kalendarzach – – – – „ 97.

Przydatek II. Pisma o księstwach Kurlandyi i Semigallii „ 99.

REGESTR autorów polskich prawnych – – – „ 102.

Rozdział I. Autorowie *juris publici polonici* – – „ 102.

II. Autorowie *juris communis*, prawa polskiego powszechnego – – – – „ 107.

III. Edycye statutów, praw, konstytucyj polskich i litewskich – – – – „ 109.

IV. Statut litewski – – – – „ 111.

V. Prawo ślachty pruskiéj – – – „ 113.

VI. Prawa miast polskich i pruskich – – „ 114.

VII. Autorowie o poprawie rządu polskiego piszący, o sejmach lub też trybunałach – – „ 116.

I. Autorowie o poprawie rządu polskiego łacińskim językiem – – – – – „ 116.

II. Autorowie o poprawie rządu polskim językiem „ 121.

III. Przydatek o pismach do sejmów lub trybunałów należących – – – – „ 126.

REGESTR autorów polskich częścią o traktatach częścią o poselstwach piszących – – – – „ 128.

Rozdział I. Autorowie o polskich traktatach – – „ 128.

II. O poselstwach polskich – – – „ 131.

III. Autorowie lub Kollektorowie listów do znakomitych Polaków pisanych – – – „ 133.

IV. Autorowie pism satyrycznych przeciw Polsce „ 135.

V. Autorowie o historyi naturalnéj polskiéj – „ 136.

REGESTR autorów o familiach i herbach rycerstwa polskiego „ 140.

Rozdział I. Autorowie o familiach polskich w powszechności „ 140.

II. Autorowie o niektórych familiach polskich w szczególności - - - - „ 148.

III. Elogia lub życia znakomitych Polaków - „ 154.

REGESTR autorów piszących o uczonych Polakach, o wiérszopisach łacińskim językiem i autorów o polskich akademiach mówiących z dwoma dodatkami o wiérszopiskach Polkach i drukarniach polskich - - - „ 158.

Rozdział I. Autorowie o uczonych Polakach - - „ 158.

II. O Polakach wiérszopisach łacińskich - „ 164.

III. Autorowie o akademiach polskich - „ 168.

I. Przydatek. O Polkach wiérszopiskach - - „ 171.

II. Przydatek. O polskich drukarniach - - „ 173.

III. Projekt Józefa Załuskiego, bisk. kijowskiego, do rozdawania premiów trojakich corocznie w bibliotece publicznéj - - - - „ 174.

Dokończenie całego dzieła wiérszami Owidiusza przez Autora „ 176.

Dodatek wyszczególnienie pism w Zbiorach historyków polskich znajdujących się i niektóre przypisy zawiérający „ 177.

REGESTR

DZIEJOPISÓW POLSKICH

ŁACIŃSKIM JĘZYKIEM.

Ten regestr podzielony jest na pięć roździałów.
Pierwszy ma: co ojczysty kraj nasz opisują.
Drugi: co zawierają w sobie kollekcye
Różne pism do ojczyzny naszéj należących.
Trzeci tych historyków, którzy rzecz od Lecha
Ciągną do swoich czasów. Czwarty tych, co jakie
Jednego króla tylko mają panowanie.
Piąty o tyczących się Polski rękopismach.

ROZDZIAŁ PIERWSZY.

PISARZE, CO OJCZYSTY KRAJ NASZ OPISUJĄ.

Czaradzki Grzegórz, juris peritus, Theatrum
Chronologico chorographicum napisał.
Sarmacyi europskiéj jestto opisanie.
Mogę śmiele to pismo zwać phoenix librorum.
Nie widziałem na świecie tylko ten egzemplarz,
Co mam w dziewięć arkuszach, bez miasta, bez roku:
Musi być przytłumiona, że jest jego praca.

9 plag: fol: s. l
et typogr.

f. Kvak: 1587. Stańsław Sarnicki, wojski krasnostawski, kalwin,
Przy swych annałach, które wydał pięć ośm siedem;
Lips: 1711. fol. 2. voll. T. I. p. 232. Dołożył opisanie Sarmacyi polskiéj:
Jest téż w edycî lipskiéj Długosza na końcu:
I pan Micler je włożył w swoję kollekcyą.
Colon: 1577. 8. ibid: 1578. 4. Marcin Kromer, warmiński biskup, nasz dziejopis;
Wydał topograficzne Polski opisanie.
Albert Krantz, opuściwszy, a to się niegodzi,
Francof. 1575. f. Autora imie, w swoję włożył Wandalią, (*)
Przydane w historyi jego jest; lecz tylko
Colon. 1589. f. W szczególnéj edycyi jeden pięć ośm dziewięć.
T. I. p. 75. Także w Pistoryusza kollekcyi; także
W elzewirskim tomiku o Polsce: nareszcie
T. I. p. 117. W kollekcyi Miclera z annotacyami.
Danz. 1741. 8. Przetłumaczył Szott Jędrzéj po niemiecku i swe
Przydał annotacye, przed lat dwadzieścia sześć. (**)
Jan Krasiński, rodzony Stańsława płockiego
Wojewody, synowiec księcia krakowskiego
Biskupa, tamże kantor, a w Gnieźnie kanonik;
Dla Henryka, co w tenczas był obrany królem,
Crasinii Polonia Bonon. 1574. 8. Wydał był w Bononii Polski opisanie.
Ta książka tak jest rzadka, żem nigdy nie widział,

(*) O tém wydaniu tak mówi Kromer (Praef. ad ed. secundam:) Quod (exemplar) nactus Wechelus, typogr: francof. ut erat descriptum, ita excudit: nempe mendosissime, non solum propriis et vernaculis hominum, locorum et magistratuum, nominibus, ab imperito quopiam polonicae linguae, sed etiam latinis verbis, ab illiterato prorsus scriptore depravatis atque corruptis, ita, ut a nemine intelligi, a me vero vix agnosci posset. Lelewel, mówiąc o kronikarzach naszych, w przedmowie do dziełka: Ostat: lata panow: Zygm: star: (str: 8.) więcéj ceni to dzieło, aniżeli cudze przesłowującą jego kronikę.

(**) Są też egzemplarze może tegoż samego wydania z oznaczeniem miejsca; Leipzig. Jacob Schuster. 1741, 8.

Oprócz tego, co go mam egzemplarza: drugi
Darowałem królewskiéj w Dreznie bibljotece.
Oprócz w kazanateńskiéj *) ottobońskiéj w Rzymie **)
Księgarniach, a krasińskiéj, gdy byłem w Nowéjwsi:
Ale ta miała zgorzeć. Już teraz można się
Obéjść: dałem drukować panu Miclerowi,
Króry ją téż umieścił w swojéj kollekcyi. T. I. p. 389.
Cny Szymon Starowolski, polyhistor polski,
Pięknym stylem opisał królestwa polskiego
Stan, dawszy dziełu swemu tytuł Polonia,
Cztérkroć wyszła na widok publiczny z pras różnych
Jego praca. Najpiérwéj w Kolonii: rzadka. Colon. 1632. 24.
We Gdańsku potém (a), trzecim razem w Wolfenbytlu, b) (a) 1632. 24. (b) 1656. 4.
Gdzie z regestrem i mappy są geograficzne.
Konringiusz był Herman onéj edytorem:
A tę pan Micler w swoję kollekcyą włożył.
Ostatnia edycya jest wrocławska nowa *) (1733. 4.)
Sprengerus Jan Teodor wydał opisanie Francof. 1656. 8. Polonia nov antiqua. ex antiquis. et noviss. scriptoribb. excerpta.
Polski: z naszych autorów jest całe zebrane.
Przypisałem, którzy są ci, co on ich zażył.
Jędrzéj Cellari, prusak, **) odmienny od tymże
Teologa zwanego mianem w Rottenburgu,

*) Może powinno stać cezeneńskiéj. Książnicę tego imienia wspomina Possewin in Bibliotheca selecta p. 104. przywiedziony w Struwiusa Jntroduct. in notitiam rei litterariae, cura Fischeri p. 300.

**) Biblioteka ottobońska w Rzymie założona p. Aleks. VIII. papieża, wzrosła szczególniéj z rękopismów królowéj Krystyny. zob. Struvii Jntrod. edita cura Fischeri.

*) Biblioteka królewska w Kopenhadze w zbiorze MSS. Thott, pod L. 1380. ma Starovolscii Poloniam cum notis Martini Böhm. 1711.

**) inni go mienią być holendrem.

Wydał topografią Polski i z dwudziestu
Amstel. 1659. 16. Miast polskich figurami, a to w Amszterdamie:
ibid. 1660. 16. Anonim holenderskim przełożył językiem,
Colon. 1659. 8. Vilu. 1730. 12. Augustyn Gudicanus, także i ten prusak,
Krócéj wydał i z mappą, która ma figurę
Orła tak, jak Europa damy, Włochy sztybla.
Mogunt. 1606. 4. Stanisław Krzysztanowicz jeszcze wydał krócéj.
Elzewir inserował w swojéj kollekcyi.
Jest także po niemiecku tłumaczona: mam trzy
Cracov. i. c. Lips. 4. et 8. 1697. Hamb. 1697. 4. Edycye w tym roku, gdy August obrany.
Szwed Samuel Puffendorf, baron, konsyliarz
Ultraj. 1695. 1702 Brandeburski, opisał Europę językiem
w Iéj ed. p. 475, 514. w 2giéj ed. 441-477. Szwedzkim: przetłumaczył ją łaciną Jan Kramer.
Tam masz naszéj ojczyzny opisanie dobre.
Amstel. 1738. 8. IX. voll. Po francuzku tłumaczył Bruzen Martinière
Z znacznemi przydatkami: zatém i o Polsce.
Nierównie więcéj przydał de Gracé: a tu masz
O Polsce T. IV. c. 6. p. 304-909 in edit. 1758. 8. voll. IV. Paris 1755. W tomie czwartym o Polsce, Inflanciech, Krzyżakach,
Kurlandyi, Wołoszech, Pomorzu i Śląsku.
opt. ed. Leid. 1655. 8. Lucas de Linde, gdański sekretarz, wydał był
Opisanie całego świata: tam o Polsce.
Tłumaczona jest włoskim, niemieckim językiem.
anagrammatice. Thesaurus rerum publicarum Genev. 1681. T. II. a p. 51. ad p. 184. Oldenburgerus Filip Jędrzéj, pod imieniem
Burgolden, wydał takież świata opisanie.
Tam o Polsce obszernie; lecz tę przypisują
Pracę Konringjuszowi, przynajmniéj tekst jego.
wszystkie in 12. Hornius Jerzy wydał kilka książek drobnych.
W nich siła masz o Polsce. Ja tu wyrachuję:
Lugd. Bat. 1669. p. 253-264. ibid. 1677. p. 386-400. 1. Orbis imperans w sobie zawiera trzynaście
Traktatów: drukowaną w Lejdzie sześć sześć dziewięć.

Jachim Feller na nowo wydał z przydatkami.

2. Orbis politicus jest tamże drukowana. — ibid. 1668. p. 97. 101 et 38-44.

Po niemiecku obszerniéj jest przetłumaczona. — germ. 8. Bautz. 1675.

3. Arca Noae téż w Lejdzie roku sześć sześć i sześć. — Lgd. Bat. 1666. p. 522-35.

4. Ulyssea téż tamże roku sześć siedm jeden. — ibid. 1671. p. 179. 74.

5. Ecclesjastica tamże historia sześć sześć: — ibid. 1666. p. 462.

A z notami Danjelis Hartnajci zaś w Lipsku. — Lip. 1677. p. 728.

6. Introductio tegoż in universalem — Gothae. 1679. p. 84. 89.

Historiam: Fryderyk Rudolphi ją wydał.

Antoni Gratianus, biskup Amerini,

Audytor Kommendona, kardynała, w Polsce

Legata, drogę jego do Polski opisał *)

W księdze Commentarius de scriptis invita

Minerva, temi czasy niedawno wydanéj. **)

Młodzianowski, jezujta, Jędrzéj, Ornamenta

Ducatus Samgitiae wydał: książka rzadka. — Mittav. 1668. fol.

Swięcicki Jędrzéj wydał krótkie opisanie

Mazowsza. Ta książeczka tak przedziwnie rzadka; — Topographia s. Masoviae descriptio. Var. 1634. 4.

Że niemogąc jéj dostać, przepisać kazałem.

Dałem ją Miclerowi, a przyjacielowi

Memu, by przedrukował w swojéj kollekcyi. — Exst. T. I. p. 477.

Erndtel Chrystyan Henryk, Augusta wtórego

Medyk, a mój przyjaciel, wydał Varsoviam — Dresdae 1750. 4.

Physice illustratam, o wodach, mieszkańcach,

---

*) Opisanie Polski przez Gracyana, w skróceniu przełożone, znajdziesz w Niemcewicza Zbiorze *Pamiętników history: o dawn. Polsce* T. I. str: 56. i następ.

**) Antonii Mariae Gratiani a Burgo Sti sepulcri Episcopi Amerini De scriptis invita Minerva ad Aloysium fratrem libri XX. nunc primum editi cum adnotationibus Hieron. Lagomarsini e S. J. Florentiae, ex typogr. ad insigne. Apollinis. 1745. 4. 2. voll.

Chorobach, obyczajach poczciwych Mazurów.
Opisanie Warszawy tam jest pismo moje.
Mam też Warszawy naszéj opisanie wiérszem
Ojczystym, za czwartego czasów Władysława:
Autor Jarzemski. Książki, że niemogłem dostać,
Z szczególnéj, com ją widział, przepisać kazałem.
Niesiecki w swym herbarzu miał ja za manuskrypt;
w Warsz. 1645. 8. Lecz ta jest drukowana w Elerta drukarni.
Najobszerniéj ze wszystkich pisał Ossostowicz
Stryjkowski, żmudź. kanonik, ale Oszustowski,
Włoch, Gwagnin Aleksander, werończyk, fałszywie
Przywłaszczył sobie jego dzieło, i pod swojém
Crac. f. [1578] Spirac. 1581. Imieniem wydał roku pięćset siedmdziesiąt ośm.
Sarmacyi europskiéj opisanie, to jest:
Polski, Litwy, Rusi, Prus, Mazowsza, Pomorza,
Żmudzi, Inflant, moskiewskich państw i hord tatarskich.
Włożył ją Pistoryusz w swoję kollekcyą;
Lecz tylko co do Polski, nie do krajów innych:
T. 3. p. 56. A pan Micler notami ozdobił ją w swojéj.
Przetłumaczył tę księgę anonim, ale ja
Dociekłem, że Paszkowski Marcin, i dołożył
Trzydzieści dwa lat w swojéj kontynuacyi
1578.-1611. Od roku pięć siedm i ośm, do sześć jedynaście;
Zwiększywszy ją tu owdzie swemi przydatkami;
Zaczém lepsza jest polska niż łacińska księga.
Że była dziwnie rzadka, ba ze wszystkich kronik
Polskich najrzadsza, tak, że wiem tego, co za nią
Dwadzieścia dał dukatów, więc ją przedrukować
Księdzu Bohomolcowi dałem, i jest w zbiorze
Jego kronik ojczystych, tomem w liczbie drugim.

Po włosku ją tłumaczył jakiś Ramusio *)
I dołożył w swéj księdze Navigationi.
Że Stryjkowskiego dzieło, a nie zaś Gwagnina,
Czytaj Brauna, a raczéj Stryjkowskiego, co swą
W kronice swéj litewskiéj pracę windykuje.
Matyasz Miechowita z ojczyzny rzeczony,
Kanonik kraków: lekarz Zygmunta piérwszego,
Wydał de Sarmatia Asi-europaea
Ksiąg dwoje: te w Krakowie drukował Jan Haller,
Najpiérwszy nasz typograf, roku pięć siedmnaście.
Pistorysz je wsunął w kollekcyą swoję.
Jest i w polskim języku, ktoś ją tam tłumaczył:
Pono Maciéj Szarfenberg, ten co i drukował.
Jest także po niemiecku: daty niepamiętam.
Po włosku ją przełożył Annibale Maggi; **)
Umieścił Ramusio w swych nawigacyach.
Maciéj Dogiel, uczony pijar, mój przyjaciel,
Z rękopisma księgarni księcia wojewody
Nowogrodzkiego z Prussów cnych Jabłonowskiego.
Wydał Limites regni. A tu masz granice
Polski, Litwy, Prus, Szląska, Pomorza, Rosyi,
Inflant, ziemi tureckiéj i Brandeburgii.
Ferraryusz (a) zakonu serwitów, ma kilka
Artykułów o polskich miastach w swym leksyku

Brau. Jud. descriptorib. Pol. p. 58. Stryjkow. p. 278. wyd. królewieckiego r. 1582.

Crac. 1517. 4. Aug. Vin. 1518. 4. Crac. 1521. 4. Exst. in Grynaei Novus orbis. Basil. 1536. fol. p. 483.

Krak. 1543. 8.

Vilnae. 1758. 4.

[a] Filip.

*) Ramusio Joh. Bapt. ur. r. 1486. w Wenecyi, był sekret. rzpltéj. weneckiéj: wydał on Navigationi e viaggi raccolte de G. B. Ramusio 3. voll. w tomie drugim jest o Polsce.

**) Historia delle due Sarmatie, di Mittheo Michevo. trad. per Annib. Maggi. in Venet. Gioliti 1584. 8.

Geograficznym, znacznie od Michała Baudrand
Pomnożonym. Wydał też swój Savonarola.
W francuzkim zaś języku Tomasz Corneille, Baudrand
Wspomniony siła mają, najwięcéj Martinière.
Ten w niemieckim języku siła ma przydatków.
Zaś co do historycznych artykułów, patrzaj
Morerego, Baila, Marchanda i Chauffpied
Dykcjonarze francuzkie. W niemieckim języku
Budeusz, tego znacznie Tesselin pomnożył.
A to wszystko masz w jednym zsześćdziesiąt dwóch tomów
Universal-Lexicon. Téjto kollekcyi
Tom pięćdziesiąty szósty jest memu z portretem
Przypisan bratu: lecz mię na poły rozdwoił
Edytor, i z jednego dwóch Załuskich zrobił.
Ostatni przypisany tom Lewentalowi
Krwi saskiéj, wojsk francuzkich sławnemu wodzowi.

ROZDZIAŁ DRUGI.

Przystępuję już teraz do tych kollekcyi,
Co wraz pisma zbierali Polski tyczące się.

I. Piérwszy jest Pistoryusz Jan, niemiec Nidanus
W wyższéj reńskiéj krainie. Ten w trzech tomach Corpus
1582. f. Historiae Polonae wydał w Bazylei.
Tu masz pisma: 1. Aeneae Sylvii, papieża,
Co Piusem był drugim i Erasmi Stellae,
Gwagnina, jak się rzekło, Marcina Kromera,
Macieja Miechowity, Zygmunta Herberstein,

Jachima Vadiana, Hartmana Schedela,
Wawrzyńca Korviniego, Konrada Celtego,
Schrötera, Przyłuskiego. 2. Jana Decyusza,
Compendium Gwagnina: tu Klemens Janicki:
Zupełniéjszy w zebraniu swych pism z méj księgarni.
Marcina tu Kromera ksiąg wszystkich trzydzieści,
Które kontynuuje ksiądz Michał Stadnicki, *)
Pijar, a mój kolligat; bo mam siostrzenicę
Za bliskim jego krewnym: i miałem już w ręku
Arkuszy sto dwadzieścia: kazałem wydawać
Z méj księgarni, co tylko trzeba z rękopismów.
3. Pison, trzynaście tablic genealogicznych
Królów polskich i śląskich piastów; także książąt
Mazowieckich, kujawskich, łęczyckich, litewskich.
II. Tu idzie Aleksandra Gwagnina zebranie,
A to wszystko kradziona Stryjkowskiego praca,
Z polskiego na łaciński język tłumaczona,
A pod takim tytułem jest: Res Poloniae
W Frankfurcie, pięć ośm cztéry, w trzech tylko tomikach.
Tu masz różne drobiazgi: to Warszewickiego,
To Jana Łasickiego, Jana Fabra, Jana
Sakrana; Goreckiego Lenarta, Pisona,
Zygmunta Herbersteina, Ciołka i Kromera;
Stanisł: Orzechowskiego, Szymona Schardii
Drugich tu bezimiennych wcale niewspominam.
III. Elzewir Ludwik, drukarz holenderski w Lejdzie;

Clem. Janitii Opera cur. Bochmio 1755. 8. Lips. e Biblioth. Zaluse.

1584. 8.

Krzysztofa.

Erasm. Ciołek Ep. Plocen.

*) Bielski w dziele Vita et scripta quorundam e Congreg: SS. PP. in prov: Polona str. 128. mówi,, Ab Inovladisl. palat. Andr. Zamoscio excitatus, intermissam diu patriam histor. renovare, seu Cromeri continuat. facere aggressus est; jamque multa ad opus hujusmodi praeparata ex diversis archivis historicisque habebat, imo unum volumen mundo perscriptum emiserat in lucem, at succedentibus calamitosis in rempublicam temporibus, destitit ab incepto.

Wydał krajów Europy całéj opisanie
Lugd. Batav. 32 W trzydziestu dwóch tomikach maleńkich. Te rzadkie,
Gdy wszystkie razem: ale pojedyńcze łatwe.
Trzeba je sprzęgać, jako cug jaki: i jam tak
Uczynił: co trza było dać trzydzieści, dałem
r. 1627. 32. Pięć talarów. Jest tomik o Polsce wydany. (*)
Tam masz Krzysztanowicza Stanisława Polski
Opisanie: Kromera téż topografią.
Gwagnina opisanie; lecz krótkie europskiéj
Sarmacyi: o naszém bezkrólewiu polskiém
Honorî, Spanorchii, Boteri, Alstedî,
Thuani, Michalonis, Guagnini, Lasicî:
Wojskowe artykuły Jana Chodkiewicza,
Judicium Barclaja i Neugebauera
Salmona piękne pismo: de renummaria.
IV. Lasicius, Łasicki, a nie zaś Lasitzky,
Poseł króla Stefana na stolicę, wydał:
Spirae 1582. in 4. De Russorum, Moscorum, także Tartarorum
Religjone, nuptjarum funerumque ritu.
Tu masz tyle traktatów: Bazylego cara
Rozmawianie z Rohitą, wraz jéj refutacja.
Łasickiego religî rzymskiéj apologja.
Jana Fabry moskiewskiéj opisanie wiary.
Sakrana, krakowskiego kanonika, błędów
Moskiewskich czterydzieści ze Skargi przydatkiem.
Aleksândra Gwagnina Rossyj religia.
Anonima, Oderborn Paweł jest autorem,
Opisanie podobne wiar Rusów, Tatarów:

(*) Trzy są tego dzieła wydania: dwa z r. 1627. z których poślednie kilku artykułami pomnożone, zgodne jest z wydaniem trzeciém r. 1642. Wypisani tu autorowie znajdują się w drugiém wydaniu.

Drugiego Anonima (ten Jan Meletius) — Meletius osobno 4. 1551. Regiom. 1553. 4. Exst. in Lilienthal. Acta Borussica, T. II. p. 401.

O bałwochwalstwie dawnych Prusaków: tu quaedam

O Inflanciech: Krzysztofa wreszcie oracya

Warszewickiego, Króla z Moskwą o pokoju. — Stef. Bator.

Tegoż *) traktat o Żmudzi, Ormjan religii. — Basil. 1615. 4.

W Michalona masz książce o Tatarów życiu. — Exst. in Rep. Elz. 1627.

Tegóż Dantiscanorum clades pięć siedm i siedm. — Posnan. 1577. 4.

Jest już inserowana we trzech kollekcyach **)

Jest też i po niemiecku tłumczona w druku.

Tegoż wejście Polaków do Wołoch z Bogdanem

I zwycięstwo nad Turkiem jest w trzech kollekcyach ***)

V. Ludovici Teofil, księgarz wirtemberski, ****)

---

*) Domyślaj się: Łasickiego.

**) Łasickiego *Clades Dantisc.* znajduje się: 1. w kollekcyi Pistoryusza T. III. f. 104. 2, w mniemanym zbiorze Gwagnina T. I. str. 186. O trzeciém umieszczeniu jéj w jakiéjś kollekcyi nie wiem; chyba, że Załuski wydanie Goreckiego dzieła: *Descriptio belli Ivoniae* etc. do którego Łasic. *Hist. de ingressu Polonor.* in Valachiam dodano, w Frankf. u Jędrz: Wechela r. 1578 za kollekcyą uważa. W tym bowiem roku przedrukowane, a lubo z osobnemi znakami arkuszy i liczbowaniem ogłoszone, ale zwyczajnie w oprawianiu z powyższemi łączone znachodzimy dzieło: *Clades Dantiscanor.* z którém wraz przedrukowano: *Satyra Joach. Bielscii in quendam maledicum Dantiscanum.* Po niemiecku przełożył rzeczone Łasickiego dzieło *Leonh. Thurneisser* 1578. 4. zob. *Hoppii Schediasma.* p. 5. ed. gedan.

***) W zbiorach Pistoryusza f. 67. Gwagnina p. 429. i Leonh. Gorecki Descript. belli Ivoniae.

****) Mniemana ta *Ludowicego* kollekcya pod tyt. *Scriptores rerum Polonicar. ex recentioribus praecipue quotquot exsant latini in unum corpus nunc primum congesti et in tres tomos distributi collectore C. T. L. Sorniz. Misn. Amstelod. sumptibb. Gysberti van Valck.* 1697, ogłoszona zawiera bez tytułów pięć dzieł dawniéj u Förstera wydanych. Jakoż w T. I. umieszczono: 1. Solikowskiego *Commentarium.* 2. *Max. Fredro Gestor. populi Poln. sub Henr. Valesio.* w T. II. *Kobierzyckiego Historia Vladisl. IV.* w T. III. tegoż autora 1. *Obsidio Clari Montis etc.* i 2. *Max. Fredro Militarium etc. libri duo.*

VI. Także Knoch Jerzy Marek, księgarz takoż gdański;
Dali tytuł kollekcyj; lecz to oszukanie.
Tamten wszystkie traktaty, co wydał we Gdańsku
Jerzy Förster autorów polskich w kupę zebrał,
I pod tymto tytułem fałszywym przedawał.
Mój; bo mi dedykował moje Progr. Litterar. z polskiego tłumaczone w Gdań: 1754. 4to
Toż uczynił i mój Knoch ze swéj edycyi
Traktatami, różnemi czasy wydanemi *).
Kto tedy pojedyńcze tych dwóch kollekcyi
Ma pisma, obejdzie się bez onych zupełnie.
VII. Kromerowéj kroniki jest cztéry edycyj;
Trzy Basileae: 1555, 1558. 1568. czwarta Coloniae Agrip. 1589. wszystkie in fol.
Lecz ze wszystkich najlepsza roku pięć ośm dziewięć;
Bo w niéj te dołożene pisma, co tu kładę:
Topografia jego: Bernard Wapowskiego
z Wapowskich Załuskiéj, a potém Podolskiéj, dwa razy wojewodziny płockiéj, co utonęła.
W Sandomierzu kantora, dziada méj stryjenki,
A macochy prymasa księcia dzisiejszego,
Opisanie piérwszego Zygmunta trzydziestu
od r. 1506-55.
Lat panowania całe **). Tego nie masz nigdzie:
Kto Kromera z edycî téj nie ma, ten nie ma
Wapowskiego w łacinie; po polsku zaś Bielski

---

*) Niemając pod ręką tego zbioru, którego tytuł: *Scriptorum rerum polonicarum et prussicarum collectio nova, quindecim tractatus complectens, cum figuris et indicibus nominum et rerum. Dant.* 1753. 4. nie mogę wyszczególnić pism w nim umieszczonych.

**) Oprócz że braknie cząstki z dziejów pod r. 1531, któréj w uszkodzonym rękopiśmie nie było (zob. Kromera ed. koloń. str. 607.) oraz jednéj karty z rękopismu wydartéj (str. 615 tamże.) Co do mniemanego tłumaczenia téj kroniki przez Bielskiego, nie jestto dosłowny przekład, ale raczéj streszczenie dzieła Wapowskiego, w którém pisarz dziejów świata jedne rzeczy poopuszczał, a inne pododawał. Porównaj Wapowskiego u Kromera fol. 533 z Biel. list. 405: także u tamtego fol. 546. i Biel. list. 408. i w innych miejscach. Nie przywodzę wydania kroniki świata, bo mój egzemplarz jest bez tytułu i przedmowy.

Marcin ją inserował w świata opisaniu;
Ale ta księga jeszcze rzadsza od Kromera. kolońskiéj edycyi 1589. bo inne edycye nie są rzadkie.
Filipa Kallimacha wojnę Władysława
Jagiellona pod Warną: Stanisł: Karnkowskiego
O elekcî Henryka: dwie Solikowskiego
Dymitra oracye i Warszewickiego.

VIII. W Długosza edycyi drugiéj, którą w Lipsku II. voll. f. Lips. 1711. Autor téj edycyi Jan Gottlieb Kraus prof. Histor. w Akad. lipskiéj.
Dał nam Jerzy Maurycy Wejdman, mój przyjaciel,
Te też pisma dołożył, bowiem były rzadkie:
Hoppii Schediasma o polskich dziejpisach,
Godecka Gabryela, Schlieffa przydatkami:
Kadłubka Wincentego historyą polską.
Annały Sarnickiego, a te w ośmiu księgach,
I tegoż opisanie polski jako wyżéj:
Dzieje Orzechowskiego Polskie z życiem Kmity
Karnkowskiego prymasa listy: były rzadkie.

IX. Fryderyk Wilhelm Sommer czy Sommersberg zwany,
Berg mu przybyło, gdy był nobilitowany
Wydał: Scriptores rerum Silesiacarum
W trzech tomach w Lipsku, a to roku siedm dwa dziewięć. 1729-32.
1. Jana tu gnieźnieńskiego archidyakona do r. 1353.
Chronika: Anonymi książąt polskich z pisma: do r. 1382.
Zygmunta Rositii Chronica wrocławskich do r. 1470.
Biskupów: Daniela Rappold książąt śląskich
Historya do roku pięćset i sześćdziesiąt: około r. 1560. napisana.
Siedm tablic genalogij książąt z Piasta śląskich.
Codex diplomaticus śląski, także czeski.
Jana Schramma lignickich książąt dedukcya,
Opisanie i Śląska i Wrocławia Steni,
Elezara Tilesî genealogîa

BIBLIOTEKA UNIWERSYTECKA W LUBLINIE

Książąt cieszyńskich, niemniéj głogowskich na Śląsku.
do r. 1595. 2. Anonymi Kroniki śląskiéj jakiś fragment:
Bogufała i Baszka, tem wydał, Chronica:
Jana Długosza życia biskupów wrocławskich:
Kogoś, ale gdzie krocéj, też życia biskupów.
1149-1491. Annales Vratslaviae przez półczwarta wieku
Anonymi. Mikłaja zaś Heneliusza
od r. 965-1611. Do roku sześć jednaście, przez półsiodma wieku.
3. Tegoż życia biskupów wrocławskich z przydatki:
Siedmiu familij śląskich genealogie.
Silesia ante Piast. Vrat. 1720. 12. Tenże Sommer poëma wydał Silesia.
ibid. 1722. 4, I regnum Vannianum, dawniéjszy kraj śląski:
Tabulae geneal. ducum superior. et inferior. Silesiae. Wratisl. 1724. 4. Item dwadzieścia i siedm genealogicznych
Tablic książąt obojga Śląsków z dowodami.
X. Pan Wawrzyniec de Kolof Micler, konsyliarz
Nadworny i królestwa polskiego dziejopis,
Wydaje kollekcyą w tych czasiech z księgarni
Méj polskich historyków w łacińskim języku;
Vars. 1761. f. Z swojemi przypiskami. (*) W piérszym tomie masz tych:
Opisanie Sarmacî Pomponii Melae,
O Polsce, Litwie, Prusiech i kilka Enasza
Sylwiusza rozdziałów, który był papieżem.
Erasmi Stellae dwie ksiąg o starożytnościach
Prus. Nadto Stryjkowskiego Macja opisanie
Sarmacyi europskiéj. Marcina Kromera

(*) Miclerowską kollekcyą opisał Bentkowski w drugim tomie *Hist. literat. polskiéj* str. 700. i następne. Tu tylko dodać należy, że i piątego tomu, zaczynającego się od XIII. księgi Długosza, wyszło 43 arkuszy. Cały zbiór znajduje się w Sztokholmie w bibliotece ś. p. Wawrzeńca Engestrema, byłego posła szwedzkiego w Warszawie.

Polski topografia. Macieja z Miechowa
Sarmacyi europskiéj i azyatyckiéj
Opisanie. Zygmunta Herbersteina Litwy:
Takoż o Sarmacyi Hartmanna Schedela,
Excerpt z jego kroniki czyli wypis krótki.
Stańsława Sarnickiego, opisanie dawnéj
I nowéj Polski, i z téj i z tamtéj podziałem.
Traktat o prowincyach polskich i niektórych
Dyplomatach królewskich, Kuby Przyłuskiego.
Joannis Crasinii et Starovolscii
Simonis Polonia. Opisanie księstwa
Mazowieckiego przeze Jędrzja Swięcickiego.
Andrzeja Cellarego, królestwa polskiego
I księstwa litewskiego takoż opisanie.
Obrona Polski, którą Łukasz Opaliński
Przeciw Barklaïusza satyrze napisał.
Caroli Ogerii, Iter polonicum.
O rzece Memlu w Litwie, któréj spław Mikołaj
Dał Tarło, wiérsz łaciński Adama Schroettera.
Tegoż solnych wielickich żup opis wierszami.
O żupach pod Krakowem solnych ten Jodoka
Kończy Willichiusza tom obserwacya.
Tom drugi tych autorów dzieła nam podaje:
Opisanie królestwa polskiego i księstwa
Litewskiego które dał Marcin Cejler, nowe.
Ukraina przez pana Beauplan opisana,
Łacińskim z francuzkiego językiem przelana.
Konnora, ten angielczyk był Jana trzeciego
Archiater, w osnowie listów opisanie
Królestwa polskiego i księstwa litewskiego

Jacobi Priłusci i tractatus.

Polonia defensa c. Barc.

Vars. 1763.

Mart. Zeileri Descript. nova Regni Pol: et M. D.L. Ulm 1663.

po polsku w Niemcewicza Pamiętnk: o dawnéj Polsce. T. III. p. 336.

1632. 1652 [illegible] w [illegible] 1663 [illegible] 1652 1657

We dwóch częściach. Część piérwsza mieści w sobie dzieje
I królestwa dawnego i teraźniejszego.
Część druga jest o kształcie królestwa polskiego
Rządów, o króla władzy, o jego ministrach,
O senacie, o sejmach, sejmikach i sądach,
O króla elekcyi i koronacyi.
O zwyczajach, jakie są wczasie bezkrólewia,
Obyczajach narodu, o stanie rycerskim
I o przemocy jego nad niższemi stany.
O wojsku, twierdzach, zamkach, o rzeczach wojskowych.
O mennicy, o handlu polskim, o majątkach,
O początku Krzyżaków, o ich wielkich mistrzach,
O stanie nauk, polskim dzisiejszym języku,
O stanie kurlandzkiego księstwa za swych czasów.
To wszystko z angielskiego języka tłumaczył
Anonim, nie ze wszystkiém foremną łaciną.
Augustyna Barona de Majerberg, posła
Cesarskiego do cara z Horacym Calucci;
Iter in Moscoviam, czy podróż do Moskwy.
Marcina, co się o nim wzwyż rzekło, Cejlera
Pośledniejsze królestwa polskiego i księstwa
Wielkiego litewskiego opisanie. Masz tu
Wiele o rzeczach pruskich, inflanckich, wołoskich;
Moskiewskich i tatarskich wiadomości godnych.
XI. Titius Jan Piotr, ślązak, a professor gdański,
Od roku sześć siedmdziesiąt do roku siedm dziewięć
Wydając Programmata, traktował ciekawe
O Polsce materye: to jakiego królem,
Piasta, czy cudzoziemca, obierać: o Prusiech;
Gdańsku, Polsce, Kaźmierzu trzecim, królu polskim.

ROZDZIAŁ TRZECI.

TU KŁADĘ DZIEJOPISÓW, CO WCIĄŻ OPISUJĄ
ŻYCIA KRÓLÓW OD LECHA, AŻ DO SWOICH CZASÓW.

Zawadzki, ślachcic polski, Teodor imieniem,	Crac. Siebenej-cher. 1609. do Zygm. III.
Rogala z herbu, wydał książąt Catalogum	
I królów polskich, sztychy rznięte są na drewnie,	
Z krótkiemi pochwałami: książka dziwnie rzadka.	
Mylius Arnold z téjże familii co nasz,	
Który z mego zlecenia genealogią	
Sapieżyńską sztychował i Jabłonowskiego	
Stanisława nagrobek, hetmana, ten wydał:	
Imagines Principum, Regum Poloniae.	Colon. 1594. fol.
Poprzedził Zawadzkiego pięć dziewięć i cztéry.	
Kupersztychy blaszane, piękniejsze od tamtych. *)	do Stef: Bator.
Klemens Janicki życia też opisał wierszém:	
Opisał Sebastyan także je Acernus *)	Seb: Klonowicz
I Łapczyński Antoni Cbryzant, pod tytułem:	
Solium Poloniae; jest téż i po polsku	12 Torun. 1708. ibid. 1710.

*) Do powyższych dzieł dodać należy: *Icones et vitae principum ac regum Poloniae omnium, adornatae atque collectae a Salom. Neugebauero de Cadano. Francof. ad Moen. typ. Hartmani Paltheny.* 1620. 4. Toż dzieło po niemiecku pod tyt: *Bildnissen und Contrafeyt der Fürsten und Könige in Polen sampt Beschreibung ihres Lebens und Thaten. Francf. a. M.* 1644. 4. z katal. bibl. Krol. w Kopenhadze. W tymże katalogu znajduję: *Regum Poloniae Icones per Thomam Treterum.* 1591. 4. Może być, że Treter, który wydał wyobrażenia cesarzów rzymskich i papieży, takiém téż dziełem uczcił pamięć królów swojéj ojczyzny. *Hoppius* w *Schediasma*, ed. Dantis. str. 20, mówi o jakimś anonymie, który w Norymberdze r. 1684. in 12. wydał w języku niemieckim życia królów polskich, do których wyobrażenia ich przyłączył.

12 ... 1739. 12

Pod tytułem Majestat, Tu locos communes
O najrzadszych przypadkach masz ośmdziesiąt i siedm,
Z historyi od niego polskiéj wyczerpnionych.
Mussanti Jan, jezujta, włoch, wydał był Facem
Sand. 1724 8. od tr. 205-273. Chronologicam, a to w tabellach króciuchnych;
Jezujci w Sandomierzu ją przedrukowali,
Przydawszy w krótkich słowach życia królów polskich.
grandeur d'homme. Portrety ich malować kazał w wzroście ludzkim,
Stryj mój, książę warmiński. Te gdy brat mój, książę
Krakowski, pałac przedał, tamże się zostały.
Ten już teraz wojwody i hetmana, ze mną
Co siedzi, Rzewuskiego. Stąd w téj edycyi
Mussantego masz wzmiankę o tychże portretach
Z dawnych oryginałów przekopïowanych.
W tymże pałacu dawnym Załuskich są sztuki
Dwie wielkie przy sufitach, gdzie odmalowane
Slubne ceremonïe królewny Teresy,
Królewicza Jakóba: ale to notandum,
Że co twarz, to osoby własnéj istny portret.
Mam tych królów kamienne biusta, co dostały
Mi się po Chomentowskim, wojwodzie Mazowsza.
Trzymał na to skulptorów włoskich w swym Jasieńcu.
Custos Domnik, augsburgski sztycharz, pod tytułem
Aug. Vind. 1600 f. cum hexastichis Henningii. Atrium heroicum, wydał królów, książąt
Kupersztychy, z Henninga Marka wierszykami.
A tu masz te portrety: dwóch Zygmuntów królów,
księciem siedmiogrodzkim. Stefana Batorego z synowcem Zygmuntem,
Jerzego Radziwiła, kardnała, Jachima
Elektora brandeburg: tyle a nie więcéj.
12 Basil 1517. de regibus. Ritius, (Ricci, Ricis) Michał w swéj książeczce

O królach europejskich, ma też i o polskich. — 16 Tubing 1630. p. 327.
Bogufał drugi, herbu róża, a poznański — de R. Pol. p. 327. 336. 12 Nea. 1645.
Biskup, pisał do roku tysiąc dwieście pięć dwa. — do 1252.
Baszko jego kronikę, kustosz też poznański,
Kontynuował aż do jeden dwa siedm jeden. — do r. 1271. 1472. lebri F
Te obie w druk podałem kosztem mego drużby,
Księcia Jabłonowskiego, Nowgroda wojwody.
Znajdziesz ją w Sommersberga także kollekcyi.
Jana, co był gnieźnieńskim archidyakonem, — do r. 1339.
Jest dwojaka, jak wyżéj wyraziłem: krótszą
Tum przyłączył. Chcesz dłuższéj? szukaj w Sommersbergu.
Anonym jakiś także wydał swą kronikę
Na końcu cztérnastego wieku od Chrystusa.
Kończy na śmierci króla naszego Ludwika: — do r. 1380.
W Sommersberga kollekcyj tomie drugim masz ją. — p. 11.
Kadłubka Wincentego, już teraz świętego,
Jest Chronika niby też dwojaka, odmienna. — do r. 1204.
Jednéj mam rękopismo dwojakie, a druga
Jest samże oryginał: stanie za relikwją.
Mam jéj apograf, także gockim charakterem.
I ta poszła do druku. W cztérech księgach Herburt
Wydał ją w Dobromilu roku sześć dwanaście. — 8vo Dobrom. 1612. exst. in Dług. ed. 1711.
Uważać proszę, że trzy księgi są Janika,
Herbu gryf, gnieźnieńskiego arcybiskupa i — zob: Vincent Kadlubek ein histo. kritischer Beytrag zur slavisch. Literatur von S. G. Linde Warschau. 1822 8.
Mateusza Cholewy, w Krakowie biskupa.
A tak tylko jest czwarta księga Kadłubkowa.
Dopiéro mój adwersarz, a warmiński biskup,
Adam Grabowski, z tego, co w Heilsbergu zastał
Rękopisma Kadłubka i Marcina Galla *) — bo jest Gallus.

*) O Marcinie Gallu, zob. Rozprawę J. S. Bandkiego w *Miscel-*

Z imienia, czy znacyi też tak rzeczonego,
Kontynuacją owéj księgi Kadłubkowéj
Dant. 1749. fol. Wydał także ze dwiema kontynuacjami;
Lecz tytuł ladajaki; bo tu nie masz słowa
Kadłubkowego, tylko kontynuacya
Anonymus od r. 1330. do r. 1424. a Kadłubek umarł r. 1223. Kogoś bezimiennego; zatém trzeba było
Kładź w tytuł Kadłubkowa kontynuacya,
Marcina Galla, także też i Anonyma.
Mam ja takiż rękopism: a że w nim coś więcéj
Niż w owym drukowanym, dałem go więc panu
Miclerowi, by przydał do swéj kollekcyi.
Jan Długosz, nauczyciel świętego Kaźmiérza,
Cny kanonik krakowski, przed śmiercią nominat
Arcy-biskup lwowski swą napisał w trzynastu
Kronikę księgach, a to od roku dziewięćset
965-1480. Sześćdziesiąt pięć do tysiąc cztérysta ośmdziesiąt.
Cóż się stało? Uważaj. Herburt Dobromilski
Wydał tylko sześć piérwszych ksiąg jéj w Dobromilu,
do r. 1240. f. Dobromili 1615. Do roku tysiąc dwieście cztérdzieści i one
Weneckiéj dedykował rzeczypospolitéj.
Dopiéro roku tysiąc siedmset jedynaście
Henryk Baron ab Hujssen, będący w Krakowie,
chorążego zatorskiego. Pożyczył od Wojciecha Dębińskiego całe
Rękopismo Długosza, i dał je do druku
Lip. 1711. II vol. W Lipsku od siódméj, aże do trzynastéj księgi.
Tak całego już mamy. W téj mierze z Wejdmanem
Wygrałem samym zakład, który go drukował.

---

lanea Cracoviensia nova fasc. I. Cra. typ. acad. MDCCCXXIX. 4. pp. 70. et seqq. także przedmowę J. W. Bandtkiego w jego wydaniu *Mart. Galli Chronicon.*

Założył się on, że ksiąg tuzin a nie więcéj.
Ale cóż się tu stało? Studencik, półgłówek,
Co korrekty pilnował, z nienawiści naszéj
Religii, przychwosty poprzyszywał głupie,
Naprzykład: gdzie jest mowa o Krasce, biskupie *)
Chełmskim, kaznodziejskiego zakonu cnym mężu,
W tekscie gdzie było fuit corpore obesus,
Capite calvus: kalwin czy luter dołożył:
Priapo magnus. Ażem zdrętwiał to czytając:
Czy mógł prałat pobożny i pomyśléć o tém?
Idę więc do Długosza dawnych manuskryptów.
Mam ich trzy, a widziałem najmniéj ich dwanaście,
I dociekłem natychmiast, że z Lipska ten przychwost.
Takci się właśnie stało, gdy Erazm swą księgę
Viduae Christianae królowéj Elżbiecie
Dedykował: gdzie było magna mente gaudes,
Chłystek jakiś mentula głupie wydrukował.
Kładę zatém przestrogę, że jeśli co znajdziesz
W téj lipskiéj edycyi przeciw naszéj wierze,
Nie daj wiary, skonfrontuj raczéj z temi, co mam:
Rękopismami, a tych jest siła po Polsce.
Każdy uczony Polak, nie mający w druku
Tylko sześć książek, chciał mieć drugie przepisane.
Maciéj z Miechowa, wyżéj wspomniany, kronikę
W cztérech księgach napisał od tysiąc cztérysta
Pięćdziesiąt, aż do roku tysiąc pięćset i sześć.
Jodok wydał Decyusz. Po włosku tłumaczył
Tenże, co wyżéj, Maggi, roku pięćset ośm dwa.

od r. 1450. do r. 1506.

Venet. 1582. f.

*) Długosz T. II. str. 293. C.

Marcin Kromer, warmiński, z Biecza rodem, biskup,
od początku 550. do r. 1506. Piękną pisał łaciną kronikę w trzydziestu
Księgach. Są edycye różne *): ta najlepsza,
Co wyszła w Kolonii roku pięć ośm dziewięć;
Bo siła ma przydatków. Wzwyż je wyliczyłem.
Umieścił Pistoryusz w swéj ją kollekcyi.
Nie trzeba onéj mieszać z tegoż opisaniem
Kraju topograficznem: wcale co inszego.
Styl jego czysty, zwięzły, równy i dosadny;
Przeto go Liwiuszem polskim nazywają.
Mowa jego przy króla pogrzebie Zygmunta
do r. 1548. Za kontynuacyą ujdzie do pięć cztér ośm.
Wapowski Bernard, kantor krakowski, od roku
1506 do r. 1535. Pięćset sześć do trzydziestu pięć kontynuował.
A tu się zacznie dalszá kontynuacya
Kochanego pijara, księdza Stadnickiego.
Kromer dziejopis trzech ma abbrewiatorów.
tonże co Statuta wydał. Piérwszy z nich jest Jan Herburt z Fulsztyna
Kasztlan sanocki, a ten we dwudziestu księgach
Go skrócił, aż do śmierci Zygmunta w roku pięć
* Basil. 1571. Dant. 1609. Basil. 1615. Dant. 1647. wszystkie in 4to. Czterośm — edycja Basel sześć piętnaść najlepsza.
Jakób Grasser dołożył Michajła tatarskie
Obyczaje i bożków żmudzkich Łasickiego.
1648 Liège
Gdy Henryk był obrany na królestwo polskie,
Jakiś francuz anonym, jam dociekł, że to był
1573 4. Paris. 1575. Bibl. françoise p. 55. Franciszek Baldowinus z francuzka Balduin,
Przetłumaczył francuzkim językiem i wydał:
Ale żadnego nie masz indexu w obudwóch; **)

*) Zob. wyżéj str. 12. **) w Herburcie są indexy.

Zatém mały jest zysk z téj abbrewiacyi.
Lepsza jest Salomona Neugebauera a
Cadano, prusaka, co był w Brzegu syndykiem.
Lecz drugiéj edycyi. Piérwsza w pięciu księgach; — Francof. 4. 1611. do r. 1447.
Do roku tylko cztéry cztéry siedm ciągnie się.
A zaś druga w dziesięciu księgach do pięć ośm sześć. — Hanov. 1618. 4. dor. 1586.
Joachim Pastoryusz, ślązak z socynjana,
Więc lutra, katolik, ksiądz, kanonik warmiński,
Gdy w poczet wszedł rycerstwa Hirtenberg rzeczony,
Dał Florum polonicum do roku pięć siedm dwa. *)
Dołożył Georgii Sabini poëma
O królach polskich, Peplum sarmaticum tytuł.
W gdańskiéj zaś edycyi pośledniéj siedm dziewięć,
Przypisane trzem królom swe panegiryki, — I. ed. Ludg. Bat. 1641. 16.
Dwom Janom, Michałowi, podobnież dołożył. — II. ibid. 1642. 16.
Graf Manteuffel, Augusta wtórego minister, — III. ed. Ams. 1664.
A przyjaciel mój wielki, raz mi był pokazał — IV. ed. Dant. typ. Andr. Hünefeldii. *) 1669
Tłumaczenie téj książki swoje po francuzku. — V. ed. Ged. 1679. typ. Sim. Reinigeri: ciągnie się do r. 1660.
Namawiałem go mocno, by podał do druku;
Bo stylem bardzo ładnym: dał mi do korrekty.
Niebyło co poprawić. Dotąd nie jest w druku.
Sukcessorowie jego w tém mu czynią krzywdę.
Gwagnin Alksander, co był polskim obdarzony
Indygenatem, a zaś rodził się w Weronie
Non vera est secutus. Wydał opisanie
Sarmacyi europskiéj w Krakowie i Spirze, — Crac. (1578.) f. Spirae 1581. f.
Rzecz ciągnąc od początku do roku pięć siedm ośm.

*) Daty niewiem; bo mój egżemplarz ma tylko tytuł z ryciną, na którym, prócz nazwiska drukarza i miejsca druku, nie umieszczono czasu wydania. 1669.

W Miclera kellekcyi jest téż tomie piérwszym.
Po polsku go tłumaczył anonym (Paszkowski)
Krak. 1611. f. I dołożył lat tyle, co żył nasz Zbawiciel. *)
Jest nawet i po włosku w księdze Ramusio
T. II. part. 2. p. 1. Navigationi. Zaś Polski chorografją
Pistoryusz w tom piérwszy włożył swego zbioru.
Ale, kanonik żmudzki, Stryjkowski, przysięga,
Był Gwaguin kommendantem zamku witepsk. Że to jest jego praca, a włoch nie po włosku,
Lecz go garścią uskubnął, jak plagiaryusz.
Nie dziw; bo każdy żołnierz zwykł vivere rapto.
p. 278. ed. królewieckiéj. Judicia de scriptoribus Polon. p. 38. Że tak jest, czytaj w saméj Stryjkowskiego księdze,
Nie mniéj Dawida Brauna, o autorach polskich.
Sarnicki Stańsław, wojski krasnostawki, kalwin,
4. Crac. 1582. Wydawszy wprzód Synopsin swych annałów polskich,
Gdzie naród wyprowadza nasz od Assarmota,
Wnuka Noe do Lecha, wydał we trzy lata
Annales et descript. Polon. f. Cracov. 1585-87. ed. a 1586. Annały w ośmiu księgach do roku pięć ośm sześć.
Przydał i opisanie kraju, to starego
Sarmatów, to nowego Polaków, dołożył
Niemniéj i opisanie Rusi, Liwonii.
A wydał to Sieniéński Jan, kasztelan lwowski.
Mam egzemplarz z notami uczonemi mego
Dziada, księcia prymasa Jędrzja Olszowskiego.
1721. ad calc. T. II. p. 837. Masz je także w Długoszu, edycyi lipskiéj

*) Łacińska kronika w opisaniu królestwa pol. kończy się na Henryku Wal. a w tłumaczeniu znajdują się dzieje króla Stefana i początki panowania Zyg. III. W opisaniu Litwy przydana jest histor. Zyg. I. Także w opisaniu państwa moskiewsk. łacińsk. kończy się na r. 1580, polska zaś dochodzi do r. 1611. to jest do wojny o Dymitrów. Zdanie o wykładzie dziejów obcych w téj kronice opisanych zob. u Brauna de *Scriptorr. Pol. et Pr. virtutt. et vitiis pag.* 40.

A nie mniéj w kollekcyi naszéj miclerowskiéj. T. I. p. 252.
Pisał dobrym łacińskim stylem; bo uczony.
Hic niger est hunc tu Polone caveto.
Rzymski katolik caute ma czytać kalwina.
Gliczner Erazm, co w polskich superintendentem
Prusiech zborów luterskich był, wydał Chronikę Thorun. 1597. 4.
Lecz część piérwszą: ta idzie do Ziemiomysława.
Druga, trzeciá i czwarta, nie wyszły dla śmierci
Autora. Tłumaczyłem po polsku: gotowa
Jest do drúku. Podam ją do zbioru polskiego.
Godefried Lengnich, co jest teraz syndyk gdański,
Wydał téż życia królów. Piérwsza edycya
Idzie do śmierci króla Augusta wtórego: to jest do r. 1733
Druga zaś aż do roku cztérdzieści ósmego. Lips. 1740. 8. Dant. 1750. 8.
Krótko zbyt opisuje panowania dawne.
Lecz obszerniéj od czasów Zygmunta Augusta.
To najlepsza, że zawsze alleguje swoich
Autorów, skąd wyczerpnął; więc po nici kłębka
Dojdziesz, po cytowanych nawet księgi kartach.
Niemieckim téż językiem jest wytłumaczona Lpzg. 1741. 8.
Przez anonyma: sądzę, że Jędrzeja Szotta *).
Bywa razem łączona z Kromerem niemieckim.

*) Przez *Schotta*, jakto wyczytasz z jego przedmowy do tłumaczenia Opisu polski Kromera, karta druga fol. verso. Zobacz wyżéj str. 2.

ROZDZIAŁ CZWARTY.

TERAZ JUŻ PRZYSTĘPUJĘ DO TYCH DZIEJOPISÓW, CO OPISALI JAKIE KRÓLA PANOWANIE.

Jordan Jan Krzysztof, ale nie polak, lecz ślązak,
A czeski konsyliarz, wydał we dwóch tomach
voll. 2. Viennae 1745. f. Swą De originibus slavicis uczoną
Księgę. Tu historyą masz emigracyi
Lechu do krain polskich, a Czecha do czeskich.
Lechius redivivus Leop. 1745. 8. Skórski Jan, jezuita, Lecha panowanie
I początki królestwa wiérszem swym opisał.
Ord. Min. de observantia. Kotficki zaś Benedykt, choć obserwant, lecz w tym
Nie bardzo, że wydając tłumacz polskim wiérszem
Lwów 1751. 8. Skórskiego dzieło, imie autora zamilczał.
Titius Piotr napisał programma o Wándzie,
Dant. 1671. 4. Któréj biała płeć męstwem polaków rządziła.
Tynicki Jerzy, rządy dwunastu wojwodów
Carm. epico. seu heroico Zamoscii 1670 f. Opisał bohatérskim, jak go zowią, rymem.
Gleissenberg Wirgil, niemiec, a mnich benedyktyn,
Boleslaidos 8. Katisb. 1722. Bolesława śmiałego opisał wiérszami
Pokutę twardą, jako kucheika w klasztorze.
w klasztorze benedyktyńsk. w Ossiaku w Karyntii, a ten jest w tym kraju najdawniejszy. Ludwik wraz król węgierski i polski od roku
Tysiąc trzysta siedmdziesiąt panował dwanaście
Lat w Polsce, za którego być miała glinianska
Tron ojczysty 4. w Poz. 1707. Kochowski Climact I. p. 575. Pastorius in Floro p. 195. Rzeź, o któréj Kołudzki Augustyn, a sędzia
Inowrocławski, w życiach królów polskich bajał,
Zyg. III. r. 1606. Acz o niéj cicho w naszych i węgierskich dziejach,
Ni o tém żaden autor spółżyjący pisał.
Aż Żebrzydowski, który przeciw Zygmuntowi

Rokosz podniósł, w zmyślonym rozsiał rękopiśmie.
Tę bajkę lekkowierna uchwyciła ślachta
Za prawdę, i gdy martwić senatorów chciała,
Gliniańską im groziła. — Dwaj więc wojwodowie
Starzy i zasłużeni, mądrzy senekowie,
Jabłonowski Jan, ruski, i Stefan Humiecki
Podolski, namówili mię, abym tę bajkę
Mocnemi z historyi zniszczył dowodami.
Znać, że mi się udało: bo Łubieński, prymas a), Władysław
Pryncypał historyków żyjących, pan Lengnich b)
I Solignac c), co nam dał historyą polską,
Swiadczą, a jednostajnie, żem to wyprobował
Tak jaśnie jako słońce południowe, i że
Ta bajka nie jest godna tylko bab szpitalnych.
Książce téj tytuł dałem Specimen polonae 4. Dant. 1735.
Historiae criticae; bo miałem chęć całe
Wszystkich naszych regnantów życia tym sposobem
Przetrząsnąć; leczby trzeba stuletniego wieku.
Przypisałem królowi ją Stanisławowi
W Gdańsku przed oblężeniem; więc autor niemiecki
Pisze, że dziwnie rzadka; bo skonfiskowana.

---

a) w Historyi polskiéj in 12. w Wilnie 1763. str. 46 i 131.

b) Lengnich Gottfr. synd. gdań. w dedykacyi bratu memu ks. biskupowi krakowskiemu traktatu *De confoederationibus Polonorum.* Dant. 1735. 4. ob p 126.

c) Solignac, sekretarz króla Stanisława, w Historyi polsk. po fr. wydanéj, w T. III. a w wersyi polsk. T. III. str. 180 w te słowa: „Józef Załuski, referend. koronny, wszystkie te przypadki ma za bajeczne w księdze o tém napisanéj. Wszystkie jego dowody są mocne i dostateczne. Wytyka w opisaniu tego przypadku wiele błędów przeciwko chronologii, które pokazuje wielką swą wiadomością.“ Przypisy *Józefa Epif. Minasowicza.*

To fałsz. Knoch, księgarz, tylko tytuł mój odmienił,
List przypisny wyrzucił. Ba z mych książek co ich,
Na cztérdzieści wydałem, nie masz żadnéj, coby
Ją mógł kto łatwiéj nabyć, jak tę, w całych Niemczech.
Knoch, co ją na swe conto drukował, rozesłał
Wszędzie: a drugie ja swym kosztem w druk podałem
I primo occupanti dawałem; stąd rzadkie:
Ani ich dostać można u bibliopolów.
Żem zaś honor salwował tym senatorskiego
Stanu, toć zda się, żem był godzien téż onego.
Jakoż w rok mię biskupem chełmińskim mianował
Król Stanisław. Aże się na swym nieutrzymał
Tronie, nominacya ma poszła pod ławę.
Władysława Jagiełły życie nam zostawił
Cracov. 1603 f. Cny Krzysztof Warszewicki, kanonik krakowski,
Francof. 1606. 8. In vitis paralellis, książce tak nazwanéj.
Tamże życie Zygmunta Augusta opisał.
Kallimach Bonacorsi Filip, Experiens
Od experyencyi rzeczon, nauczyciel
Kazimierza trzeciego, króla, synów, życie
Opisał Władysława nam Jagiellończyka,
I stoczoną pod Warną bitwę nieszczęśliwą.
Aug. Vin. 1519. 4 Wydał ją Zygmunt Schenfler, lepiéj Michał Brutus.
Crac. 1582. 4.
T. II. p. 1.-85. Do kroniki tureckiéj Lonicer ją przydał,
p. 282. I Bonfini do zbioru pisarzów węgierskich.
p. 628. Nie mniéj Bongars we swojéj ma ją kollekcyi.
T. I. p. 433-518. Jak i Schwandtner w węgierskich dziejopisów zbiorze.
ed. 1544. p. 949. Masz ją i w Kalkondylu de rebus Turcicis
Ale ja mam manuskrypt a oryginalny
Kallimacha: gdzie różne są lukubracye

Jego. Dó kollekcyi oddam go Miclera.
Decius, po naszemu Dycz Jan Ludwik, niemiec, Ditsch.
Ale radzca krakowski, wydał trzy traktaty:
To o starożytnościach polskich, to o zacnéj
Jagiełłów familii, to o panowaniu
Zygmunta króla, co go nazywają piérwszym. Crac. f. 1521.
Zwykle bywa wraz zszyty z Maćka Miechowity
Kroniką. Masz go także w zbiorze Pistorjusza. Pistor. Scripp. rer. poll. T. II. p. 260. — 4. Crac. 1518. dziwnie rzadka tit: Diarium pompae nuptialis.
Tenże opisał pompę ślubu tegoż króla
Z Boną medyolańską i barską księżniczką,
Po któréj dochodzimy summ napolitańskich.
Że rzadka dam do druku panu Miclerowi.
Że Wapowski opisał téż to panowanie,
Wyraziłem już wyżéj: a to pod Kromerem.
Masz ją także po polsku w Bielskiego kronice
Rzadkiéj; ale nie polskiéj, lecz całego świata *). Szymon.
Starowolski, kanonik krakowski, tarnowski
Kantor, a polyhistor najznaczniejszy polski,
Wydał téż dzieje króla Zygmunta piérwszego. De rebus Sigis. I Reg. Polon: libri IV. Crac. 1616. 4.
Że nie dosyć pochlebił, przeto Zygmunt trzeci
Kazał ją skonfiskować. Mam oryginalny
List jego do rektora krak... akademii.
Tak dobrze wygubiono, żem ją w życiu tylko
Raz widział, jak skarb nabył; lecz znowu utracił.
Dałem ją był do druku pewnemu człowiekowi,
Ale parco nomini: a ten miasto tego
Zawieruszył. Chciałem się z nim prawować o to.
Przecież w dziesięć lat potém onę odzyskałem,

*) Zob. wyżéj str. 12,

Podam ją więc do druku panu Miclerowi.
Tę książkę nazwać mogę feniksem z rzadkości;
Bo szczególna na świecie: a mam w méj księgarni
Takich feniksów jakie trzydzieści sztuk najmniéj
Polskich i cudzoziemskich autorów, choć w druku
Wydanych, ale rzadko gdzie kiedy widzianych.
A cóż dopiéro mówić o oryginalnych
Pismach, na jakie tysiąc: inszych na dwanaście.
Cuspinian (Spieshammer) z Szweinfurtu, wierszopis,
Zygmunt. I. 1515. Trzech królów, węgierskiego, czeskiego, polskiego,
Zjazd opisał, a niemniéj i césarza w Wiédniu.
de typogr. Poloniae. Hoffmann błądzi, autorem kładąc Bartholina. a)
Crac. apud Viet. 1524. 4. Hussovian Mikołaj, opisał to wiérszem
Zwycięztwo, które Zygmunt nad Turczynem odniósł
Crac. apud Vied. 1524. W roku tysiącznym pięćset dwadzieścia i cztéry.
Annall. Polon. 1548-1552. Orzechowski Stanisław wydał swe annały
Lat pięciu początkowych panowania króla
Dobrom. 1611. 8. Zygmunta Augusta. Te wyszły w Dobromilu.
Dantisci 1645. 16. Przedrukował je w Gdańsku Georgius Förster
I do nich życie Piotra Kmity, krakowskiego
Wojwody, przydał: ale to jest kastrowana
in Biblioth. curiosa. Edycya: więc Boeckler *) myli się, gdy drugą

*) Z tych wyrazów Załuskiego zdaje się, jakoby Förster przy rocznych Orzechowskiego dziejach piérwszy życie Kmity umieścił: jednakże to już w wydaniu dobromilskiém znachodzimy. Myli się téż Autor, kiedy twierdzi, że wydanie gdańskie gorsze jest od dobromilskiego, dla tego, że w niém niektóre rzeczy opuszczono. Uwiódł go zapewne Chwałkowski, który w rzadkim, bo nie przy wszystkich egzemplarzach *Juris publici Regni Poloniae* (*Regiom.* 4, zob. niżéj przypis pod Chwałkowskim w rozdziele o prawnikach *juris. publ. polon.*) znajdującym się poczcie *Scriptores de rebus poloni-*

a) Hofman błądzi ch. podobno sam Załuski błądzi Jana Cuspiniana jest jnne dzieło p.t. Diarium de Congressu Caesaris Maximiliani cum 2 Regum regnum ch. 1515 J.1 Kilka razy Druk. — a Bartholina jnne De Conventu in civitate Maximiliani Caesaris Sacrosanct. Stad dudowicz patrz 2 folio ad Lyzeum Dr. v Krakow 1848

Przekłada edycyą nad piérwszą z przyczyny
Téj. Życie bowiem Kmity nie Orzechowskiego
Ma autorem; lecz kogoś tam bezimiennego,

---

cis pod Orzechowskim mówi: "*Annales ejus impressae Gedani, anno* 1643, *in qua tamen editione nonnulla deprehenduntur omissa ex iis, quae in editione dobromiliensi inveniuntur.*„ Może być, iż przywiedziona przez wydawcę na wstępie do księgi czwartéj okoliczność, dla któréj na początku téjże księgi opisane spory Orzechowskiego i Stan: Stadnickiego z Janem Dziaduskim, bisk. przemyśl. opuszczono, nasunęła Chwałkowskiemu tę względem wydania gdańskiego uwagę. Ale i w dobromilskiém wydaniu niemasz téj księgi początku. Sądząc więc, że może w ciągu dzieła znajdę miejsca opuszczone lub przekręcone, porównałem wszystkie trzy Orzechowskiego kroniki i życia Kmity wydania, to jest: dobromilskie, gdańskie i lipskie przy Długoszu w tomie drugim. Z tego porównania przekonałem się, że wszystkie trzy w innych miejscach, co do rzeczy zupełnie są zgodne, oprócz małych gdzie niegdzie co do wyrazów odmian np. *ac* zamiast *et* i t. p. lub kilku pomyłek niekiedy sens przekształcających, jak np. w edycyi lipskiéj str. 1600. C. zamiast *non faciat is*, wydrukowano *non faciatis*. Tamże na téjże stronie trochę niżéj, a w dobromil: str. 248, *hoc ut fiat*, kiedy wyd. gdańs. str. 200 ma *hoc ne fiat*. Także str. 217. ed. gd. a 271. ed. dobrom. zamiast *nulla comitia omni anno habita*, w lipsk. na str. 1611. A. czytamy *nulla comitia omnino habita*, a na str. 1629 C. zamiast *hos duos Summates* (magnatów), położono przeciw formie grammatycznéj: *hos duos Sarmates*. Różnią się atoli w tém, że w wydaniu lipskiém wyżéj wspomniony początek księgi czwartéj z rękopismu autora umieszczono (zob. Dług. T. II p. 1521). Wyński w swojém tłumaczeniu, zapewne podług dawniejszych wydań, opuścił go; jakoż niemasz go w piérwszém jego przekładu wydaniu, ani nawet w edycyi wrocławskiéj r. 1826. Ale inna ręką uzupełniła tym kawałkiem wydanie drugie (Mostowskiego od str. 98-116.) Nadto, żądania ślachty, Orzechowski *plebiscitum* je nazywa, przez Broniowskiego królowi Zygmuntowi I. we Lwowie przełożone, w edycyi dobrom. i gdań. w polskim języku są zachowane; bo jak mówi autor, nieprzełożył ich na łaciński język dla tego: "*ut oratio et virtus hujus sanctissimae gentis ex vernacula lingua cognosci melius et intelligi possit*„ w wydaniu zaś lipskiém p. 1592. dla braku głosek polskich w dosłownym przekładzie łacińskim znajdziesz je umieszczone. Co się tyczy życia Kmity, to nietylko różny styl, ale téż bardzo niekorzystne o Orzechowskim na str. 1612. C. i 1623. C. (ed. lips.) wyrzeczone zdanie, widocznie przekonywa, że nie on jest jego autorem.

Co styl świadczy odmienny. Oboje masz razem
Lips. 1711. fol. 2 voll. W edycyi Długosza lipskiéj wejdmanowéj.
w téjże edycyi 1711. T. II. pag. 1559. Że mam fragment pisany w druku opuszczony,
Należący do karty tysiąc pięć trzy dziewięć,
Wlepiłem go i oddam panu Miclerowi,
By go na swém położył miejscu w kollekcyi.
Przed rokiem Aleksander Wlyński, akademik
Crac. 1767. 8. Krakowski, przetłumaczył po polsku i wydał.
Niech mi przebaczy, powiem, w druku wiele błędów.
Heidenstein Reinhold z dóbr swych Soleciu, nazwany
Solescius, frankończyk rodem, indigena
Stefana i Zygmunta III. Nasz, królów dwóch sekretarz, opisał w dwunastu
Księgach nam panowanie Zygmunta Augusta,
od r. 1572 do r. 1602. Res polon. Francof. 1672. f. A zaś kontynuował syn jego, Jan, gdański
Kasztelan, i po śmierci ojca swego wydał.
Karnkowski Stańsław, prymas, mój conjunossita,
s. l. 1572. 4. Wydał Famam posthumam Zygmunta Augusta:
A potém Henrykowi nowoobranemu,
Cracov. 1574. 4. Panegiryk przypisał, królowi polskiemu!
Cracov. 1578. 4. Wydane są i listy jego do cnych mężów
r. 1564-77. W jednym czasie żyjących. Tu o Polsce siła.
Ta książka dziwnie była rzadka; więc pan Weidmanu
exst. ad calcem Histor. Długoss. T. II. p 1655. Dobrze uczynił, że nią połatał Długosza.
Romae 1572. 4: Zołczyński w Rzymie wydał do kupy zebrane
Wiérsze, co na pochwałę Zygmunta Augusta
Pisali Włosi wszędzie, przy jego pogrzebie.
Za życia tego króla powstała babińska
w województwie lubelskiém. Rzeczpospolita, w swoich ustawach pocieszna,
Którą sędzia lubelski Pszomka ustanowił,
Zebrawszy kompanią roskoszną, nakształt téj,

Którą potém w Paryżu Aymont, francuz, zebrał,
Nadawszy jéj nazwisko Regiment de la calotte.
Sarnicki ją opisał w polskich rocznych dziejach
I Chwałkowski, co z niego tę powieść wyciągnął.
Schadzek miejsce swych giełdą zwali, tak, jak lożą
Swoje frankmasonowie zgromadzenia zowią,
Których imie, tu w Polsce nigdy niesłychane,
W piérwiastkach panowania Augusta trzeciego
Rozgłosiło się: ale postępki w milczeniu.
Te jeżeli są dobre, niemasz się z czém taić:
Jeśli złe, toć i bractwo samo ladajakie.
Gdym wspomniał frankmasonów, dołożę, że wyszła
Książeczka pod tytułem— Le mal epidémique
Des Franc-maçons w Augszburgu roku siedm cztéry dwa, Augsb: 1742. 4.
Gdzie takiéj, co się stała, opis tragedyi:
Karski, co marszałkował z młodu u mojego
Rodzonego *), książęcia, był potém chorążym
Sochaczewskim, chcąc mścić się nad jakimś Winiarskim,
Który miał z jego siostrą, po Denhofie wdową,
Nieforemne przyjaźni, napadłszy znienacka,
Tomu zrobił, co sobie samże Origenes,
A kanonik paryski Fiulbert Ablardowi:
Odjął mu męztwo w członku; lecz nie wydarł z serca.
Bo fanatyk szalony łotrzyków dobrawszy
Kupę, i że się kula nie tknie go udawszy,
Schwytał Karskiego: a gdy prowadzi przez Kielce
Posłał w pogoń kardynał Lipski za nim ludzi.
Widząc, że zginąć trzeba, w łeb Karskiemu strzelił.
Samże potém zabity: kula się go jęła.

jest w dru: po fr: Journal Calot 8. Montpellier 1732;

lib 8. Ann. p. 595. It. Hartknoch. Resp. Pol: w ed. z r. 1687. p. 95. a ed. 1698. p 86. Także Chwałkowski Singularia ed. Leop. 1686. 16. od str. 88.–101. a w ed. 2éj 8. Vars. 1696. od str. 112–125.

Brat opata benedyktyń. S. Crucis.

*) Domyśl się: brata, J.S.K. Załuskiego bisk. krak. księcia siewierśk.

Szaleniec ten udawał, że piątą zamyślá
Formować monarchią, i zwał się książęciem
Ramsesem Battazanim. Widziałem i order,
Co nosił, szmelcowaną gwiazdę szczérozłotą;
Spisał leges Draconis: tam kładł w swym regestrze
Kilkunastu cnych panów, których sprzątnąć szukał.
Między nimi był Józef Załuski, starosta
Rawski, brat mój stryjeczny, oraz ojciec chrzestny.
Owóż tę historyą opisał jakiś ktoś,
Co wydał ten skrypt rzadki: il est introuvable.
Jan Dymitr Solikowski, arcybiskup lwowski,
Spisał Kommentaryusz rzeczy po Zygmunta
Augusta śmierci, a to od roku pięć siedm dwa,
1573–1590. Do dziewięćdziesiąt. Jerzy Förster w Gdańsku wydał.
Dantisci 1647. 4.
Mogunt. 1606. 4. Jest i jego testament ciekawy, wydany
Wprzód osobno, a potem i tu jest przydany *) od k. 228
Additament zaś wydał i nań paraphrasin
4 s. a. et l. Rytmem Maciéj Sisini, professor krakowski.
Piasecki Paweł, biskup chełmski, więc przemyślski,
Kronikę wydał całéj Europy od roku
r. 1572–1645. Tysiąc pięćset siedmdziesiąt dwa do sześć cztéry pięć.
Wpisałem w mój egzemplarz rerum argumenta.
f. Crac. 1645. Ta wydana w Krakowie wspomnionego roku.
po marginesach 1645 na tyt. 1648. to jest do r. 1648. Egzemplarze, co kładą rok cztérdzieści i ośm,
Trzech kontynuacyą lat mają; lecz taż jest

---

*) Piérwszy raz wydany przy dziele Krzysztanowicza, którego tytuł: *Polonia s. brevis descriptio statuum regni Poloniae, a Stan. Krzystanowic J. C. ~~Adjuncta sunt duo testamenta~~ ium: Solikovii. ium: Joan. Zamoscii, Magni Poloniae Cancellarii. Moguntiae.* 1606. 4,

(a) cui ineuse adjuncta testa menta duo: magnatum in Polonia. vivor unum archi episc. Leopol (Solikovii) alterum Mag Zamoysci Kr (Joan Zamoysci) ibidem 1606 4° Moguntiae

(a) 6 tąd mylnie raz wypadł o rok 1603 w Krako i Lubieniecka 40 (42). Nazwisko zaś na testament Solikowe ktoś wydał Mat Sisinius

Edycya, co piérwsza *): druga w Amszterdamie,
Bez miejsca i bez roku, nierównie piękniejsza,
Na końcu na te miejsca ma obserwacye,
Gdzie Piasecki pobłądził o rzeczach Francyi,
Takoż Niderlandyi. Widziałem w drezdeńskiéj

u Blaeuw sławnego drukarza.

*) Myli się Załuski; bo trzy są, w części tylko różniące się, Piaseckiego *Kronik* wydania. A gdy tych nawet w Ossolińskiego *Wiadomościach histor. kryt. T. II. str.* 152. opisanych nieznajduję, zatém dla ciekawych znawców umieszczam tu szczegóły, któremi się różnią te edycye. Tym dokładniéj zaś uskutecznić to mogę, iż posiadam dwóch piérwszych wydań egzemplarze, które niegdyś były własnością Autora, o czém mię przekonywa na obudwóch czerwoną skórą obleczonych okładkach złotem wybijany herb Piaseckiego, nad którym jest infuła a po prawéj stronie pastorał: po za wieńcem herb otaczającym znajdują się wytłoczone głoski P. P. E. P.

I. wyd. *Chronica gestorum in Europa singularium a Paulo Piasecio, Ep. Praemisl. accurate ac fideliter conscripta ad utilitatem publicam divulgata et typis expressa. Cracov. in off. Fran. Caesarii* 1645. *fol.* Po karcie tyt. niemającéj *folio verso* wizerunku autora, następuje *Benevolo Lectori Typographus* z datą 27. *men. Octobr.* 1644. potém *fol. verso. Approbatio* z datą *die* 9. *Novemb.* 1644. Tekstu stron 619. a na odwrotnéj stronie ostatniéj karty *Errata.* Nie ma regestru: ciągnie się do 1644 r.

II. Drugie wydanie przed powyżéj opisanym tytułem w niczém nieróżniącym się, ma tytuł ogólniéjszy: *Chronica gestorum in Europa singularium recentiorum, ad annum Christi* 1646. Różni się nadto, że *fol. ver.* po drugim tytule jest wizerunek Autora z sześciowierszem Cynerskiego. Przedmowa i approbacya mają tęż samę datę, ale rok 1645. Po nich następujący półarkuszek zawiera *Elogium* dzieła przez Jana Rackiego i *in Livorem de historia P. P.* przez Macieja Zyszkiewicza. Tekstu stron. 627. na ostatniéj stronie *Errata,* daléj 5 ark. regestru. Jestto rzeczywiście drugie wydanie.

III. Tytuł piérwszy: *Chronica gestor. in Europa singular. recentiorum hac secunda editione aucta et continuata ad annum Christi* 1648. *fol. verso:* cztéry herby Piaseckiego. Tytuł drugi odmienny co do ozdób, bo na około winietami otoczony, tém się tylko różni, iż po wyrazach *accurate ac fidel. conscr.* ma *ad annum Christi MDCLXVIII (sic!)* Czas druku 1648. Daléj co do uderzających odmian niczém się nie różni od wydania pod liczbą II. Tekstu zawiera str. 638. nadto jednę stronę *Errores* i 5 ark. przedrukowanego z edycyi 2giéj indeksu.

elektorskiéj. Księgarni, w edycyi piérwszéj regestr całe

to jest Piaseckiego, ale nieregestr. Różny od tego, co jest w druku. Opisał go Braun, pruski konsyliarz, który żył w Elblągu. Co o Polsce, to dobrze; ale co o drugich Krajach Piasecki pisał, pomylił się całe. Rescius (Reszka) Stańsław, opat jędrzejowski,

---

Wydanie drugie gdzie niegdzie powiększone (np. str. 6. gdzie mowa o Pietrze Duninie Wolskim, podkancl. str. 49. uwaga o tolerancyi Drojowskiego, bisk. włocł. str. 69. wiadomość o moście pod Warszawą *inter Europaea admirabiliora opera celebrato*, r. 1603 przez krę w części zerwanym; str. 387. wiadomość o śmierci Janusza księcia Ostrogskiego i t. p.) zgadza się prawie w większéj części stron, co do piérwszych i ostatnich wiérszy, i to zapewne dało pochop Załuskiemu, iż te wydania za jedno uważał. Jednakże pilniéj porównywając, z różnego przeniesienia wiérszy w ciągu stron, i odmiennéj niekiedy w tychże samych wyrazach pisowni przekonasz się, że to są różne edycye. Z resztą porównaj w obu wydaniach strony 5. 6. 7. 21. 22. 41-49. 57-70. 387-390, także od str. 580. aż do końca. Jeszcze i tę okoliczność wspomnieć należy, że w wydaniu drugiém, którego egzemplarz, będący własnością autora, nie mógł być utworem z łataniny odciśniętych późniéj dla braku arkuszy, karty 407. 408, także 411. 412. drobniéjszemi głoskami są dodrukowane. Czyli ten arkusz znajduje się we wszystkich innych egzemplarzach téj edycyi także odmienny?

Co się tyczy edycyi pod liczbą III. którą Ossoliński drugą być mniema, jest ona taż sama co i wydanie drugie, od którego tém się tylko różni, iż tu poniżéj wyrażone karty ma odmienne, może umyślnie dla nadania pozoru nowego wydania, lub téż dla braku arkuszy niekiedy z nowémi dodatkami przedrukowane. Jakoż na str. 49. gdzie mowa o Orzechowskim, wyliczono jego dzieła, a między temi *Życie Kmity* mylnie mu przypisano (zob. niniéjszéj Biblioteki przypis na str. 31). Na str. 50. dodano *obtinuerat opera Sam. Maciejowski dispensationem etc.* czego w dwóch piérwszych nie masz. Strony 83 do 86 włącznie we wszystkich trzech różne. Podobnież i strony, 185 i 186 tak, iż w trzeciém wydaniu po peryodzie w środku strony, wyrazami *mense Augusto in Poloniam rediret* kończącym się, dodano jedynaście wiérszy o powstaniu wojska kwarcianego pod wodzą Marcina Kwaśniewskiego. Str. 355 do 359, także 387 do 390 we wszystkich różne. Na str. 387 w trzeciém wydaniu, prócz wiadomości o śmierci Janusza księcia Ostrogskiego, znajdziesz poprzednio wzmiankę o poselstwie Piotra Olgi, star. trębowel.

W królestwie neapolskim ablegat królewski,
Zebrał o elekcyi Henryka, przyjeździe
Do Polski, do Krakowa wjeździe, różne różnych
Pisma, i one wydał: lecz są dziwnie rzadkie. — Romae 1574. 4.
Autorów tu imiona położę: Commendon
Legat, Stańsław Karnkowski, Jan Zamojski, wielki,
Jan Gerard, Piotr Myszkowski, biskup płocki, ceter.
Gratianus Antoni, biskup ameryński,
Kardynała legata Commendona w Polsce — Jana Franciszka
Audytor, wydał jego życie: a tu siła — Parisiis 1669. 4. Patavii 1685 12°
O polskiéj elekcyi jest króla Henryka. — Hum. na Iran. pr. Flechier Paris 1695. 12.
Jędrzéj Maxymilian Fredro, wprzód kasztelan
Lwowski, potém wojwoda podolski, opisał
Pięknym stylem i podał do druku swe Gesta — 4. Dant. 1652. 16. ibid. 1660.
Populi poloni sub Henrico Valesjo.
Latalski Jerzy wydał mowę winszującą
Królowi Stefanowi zwycięztwa nad Moskwą. — Oratio gratulatoria. Tigur. 1582. 4.
Tam listy Szturmiusza są i Stuchiusza
I o herbie Latalskich Salmona Gesnera.
Heidenstein, już wspomniony, opisał tę wojnę, — Comment. de bel. Moscov. libb. 6. f. Crac. 1584. Basil. 1588. 4. 1584
Którą Stefan Batory wiódł z Moskiewskim carem.

---

do Konstantynopola. Także str. 401 do 416. 481. 482, 487 i 488. są odmienne. Zresztą wydanie to już od strony 593. zupełnie co do przeniesienia stron z edycyą drugą niezgodne, jest, jak mniemam, łataniną drugiego. Odmienny kolor papieru w arkuszach, które się od odpowiednich im w edycyi pod I. II. różnią, naocznie przekonywa, że je później dodrukowano, regestr nieco pomnożono, a nadawszy nowy tytuł dziełu, pokupniejszém je, niby w nowém wydaniu, uczynić chciano. Jestto jednak najlepsze z wydań krakowskich, które tylko edycya holenderska, z niego przedrukowana, poprawkami pomyłek w dziejach holenderskich, pięknością druku i papieru, przewyższa.

Colon. 1589. p. 735. Masz ją także w Kromera edycyi rzadkiéj,
I w zbiorze historyków o Moskwie piszących. *)
Görlitz 1590. 4. Po niemiecku przełożył jakiś Henryk Rätel.
Possevinus Antoni, z Mantui, jezujta,
Grzegorza trzynastego poseł do nas, Moskwy,
I Szwecï, wydał książkę z tytułem Moscovja **)
12, Vilnae 1586. f. Colo. 1587. italice Mant. 1596. 4. A tu siła o polskiéj wojnie i traktacie.
Nobili Flaminius, r' et nomine ślachcic
4. Romae 1582. lit. Edictum. Luceński, Narracyą o królu Stefanie
4. Colon. 1580. Wydał w Rzymie: tu polsko-moskiewska jest wojna. ***);
Lecz książka dziwnie rzadka, nawet i we Włoszech.
Vilnae. 1610. 4. Wołodkowicz Chryzost, pis. ziemski żmudzki, jako
Przytomny pisał wojny w Inflanciech za Stefna
Batorego pod wodzem cnym Janem Zamojskim.
Francof. 1578. 8 exstat in Pistor. Corpor. T. III. p. 75. — 91. Gorecki, Gorecius a nie Goricius,
Lenart, wydał relacją wojny Ivonii,
1574. Wojwody wołoskiego, z Turkiem pięć siedm cztéry.
Tu są różne przydatki: Łasickiego Ingress
a) 1577. d. 19. Ap. Polaków do Wołochów, klęska Gdańszczan a), za tém
Joachima Bielskiego Satyra na kogoś
Z Gdańska. Piérwszy skrypt wojny jest téż po niemiecku
Basel. 1578. 4. Tłumacz Niklas Hoeniger. Wydał téż Gorecki
Stefa. Batoremu. Oracye dwie, w których królowi winszuje
1577. Wygranéj nad Gdańszczany roku pięć siedm i siedm.
Budowicza Wacława, czecha, który, przeto
4, s. l, 1581. Że się poturczył, ścięty, cytują téż dzieje

*) Rerum Moscoviticarum Auctores. Francof. 1600. fol. p. 325.
**) Antverpiae, 1587. 8.
***) Zob. Janocki, Nachrichten T. I. str. 27. i J. S. Bandkiego Historya drukarń krakowskich str. 320.

Króla Stefana. W życiu jam nie widział: mam je
Pro re non existenti *); chyba że pisane.
W książce, co jéj jest tytuł: Palatium regni
Hungariae, masz życie Stefana Batory. 8. Cassoviae 1759 p. 2.
Z manuskryptu Barona ab Hujssen, Jan Burchard
Mencke wydał z listami responsa w materjach
Statystycznych Zygmunta Augusta, Stefana,
Królów, o elekcyi coś także Zygmunta
Trzeciego; a to wszystko w lipskiéj edycyi. 8. Lipis. 1703.
Łubieński Stańsław, biskup płocki, był napisał
Nie mało lukubracyj o Polsce: po śmierci Opera postuma Antver. 1643. f. vid. Vogt. Catal. libror. rarior. p. 418.
Wydane w Antwerpii; są stąd w Polsce rzadkie **).
Tu drogę do Szwecyi Zygmunta trzeciego
Masz: tu opis domowéj wojny w cztérech księgach:
Prawo polskie do Moskwy: o wojnie tureckiéj
Stańsława Żółkiewskiego list roku sześć dwa dwa: 1622.

*) Znayduje się; bo je przywodzi Hoppiusz w swojém *Schediasma* (ed. Dant 1707. 4) p. 23. Posiada je i biblioteka królewska w Kopenhadze, z któréj katalogu wypisany przezemnie tytuł jest: *Historia rerum a Poloniae rege in Moscovia superiori anno fortiter et feliciter gestarum. Item ex literis Constantinopoli h. a. 1581. datis, descriptae narrationes de bello Persico, quod a Turcis in Media geritur, et de Armeniis et aliis rebus. 1581. s. l. 3. plagulae.* Nie masz tu wprawdzie przywiedzionego nazwiska autora; ale tytuł zgadza się z przytoczonym od Hoppiusza l. c. który daléj mówi: *ubi in fine libri appositum est nomen Venceslai Budowitz a Budowa.* Ale czy exystuje w druku, Juszyńskiemu (T. II. p. 339) nawet z tytułu nieznane, lubo w Paprockiego *Herbach Rycerstwa polskiego* dwakroć (p. 180 i 242) wspomniane poema uwieńczonego króla Stefana poety M. Samuela Wolfa ślązaka, rektora szkoły lewartowskiéj: *Descriptio belli Moscovitici?* Krótkie lecz świetne wielkiego Stefana panowanie zajmowało bardzo wielu pisarzy. W inném miejscu wyszczególnimy wszystkie z téj części historyi znane nam dzieła.

**) Ponieważ niektóre egzemplarze mają miejsca poodmieniane, zatém dla troskliwie zbierających księgi tyczące się dziejów ojczystych, wskazujemy je z ostrzeżeniem, iż się w niektórych znaj-

O konfederacyi: życie Pstrokońskiego,
Biskupa kujawskiego, i biskupów płockich:
Listów jego trzydzieści: pochwały królewskie.
Te pisma wychodziły za życia autora,
Lecz nie wszystkie; więc to jest potrzebne zebranie.
Sobieski Jakób, piérwszy senator, kasztelan
Krakowski, ojciec króla Jana, pięknym stylem
Opisał nam chocimską wojnę sześć dwadzieścia.
Jerzy ją Ossoliński dał w Gdańsku drukować.
Zawisza pod tytułem Carolomachiae
Opisał pięknym wiérszem zwycięztwo Zygmunta
Trzeciego nad Karolem, księciem sudermańskim,
Swym stryjem, odniesione męztwem Chodkiewicza.
Jest także polskim rymem toż dzieło wydane.
Bartholanus Stanisław, Zygmunta sekretarz,
Wiérszem opisał swego pana wiktoryą
Nad Szwedami. Hetmanił wtenczas Jan Zamojski.
Skytte Jan, poseł szwedzki w Anglii, trzy mowy

Comment. belli Chotin. 1620 et 21. 4. Danti: 1646.

1646.

Krzysztof. Vilnae 1606. 4. po łacinie autor prawy ma być Laur. Bojer S.J. szwed: a po polsku Zawisza.

Jan Zygmunta Vilnae 1606.
i 1610 Vilno.

4. Crac, 1601.

1606

---

dują, a w większéj części są opuszczone lub przekształcone. zob. Hoppii *Schediasma Dant.* 1707 *p.* 125. i przy edycyi lipskiéj Długosza T. I. p. 27. I tak f. 131. na końcu po wyrazach: *in maximo essent periculo*, opuszczono: *Viri aliquot illustres, quorum nominibus parcendum censeo* i t. d. około kilkunastu wiérszy. F. 199. w. 18. najczęściéj stoi: *factum est, ut cura exercitus in alios translata, coiret nefaria consp. etc.* w innych zaś czytamy: *fact. est, ut Lubomirscio nondum exauctorato milite, ab ejus regimine amoto, curaque exercitus in alios translata, coiret etc.* Tamże w. 22. po *possent* dodaj: *Sero admodum monitus Lubomirscius, ut natae jam et adultae conspirationi iret obviam, sed segniter id quoque ab eo susceptum negotium tractatumque multi crediderc.* F. 240. w. 9. od dołu, po *gerebatur* dodaj: *Nec eae vires belli moderatoribus, quibus hosti pares esse possent suppeditabantur.* F. 458. w. 7. od dołu po wyrazach: *aliter consulere cogamur*, aż do *Sed ego privatis rebus diu moror etc.* pośrzednie okresy w niektórych egzemplarzach znajdziesz poodmieniane.

Miał do króla, gdzie dajc wygnania przyczyny — 4. s. l. 1610.
Ze Szwecyi Zygmunta, co był naszym królem.
Georgi Trisaroli, pod zmyślonem zwiskiem,
Bowiem w rzeczy Piotr Borast, kanonik warmins. to
Wszystko pode dwojakim kształtnie refutował
Tytułem, roku tysiąc sześćset i ośmnaście. — tit. Oratio Skytte discussa. Item Calumniae. Friburgi 1620.
Bombin Paweł, somaskow *) kleryk, exjezujta
W swych mowach ma Zygmunta króla panegiryk.
Wassenberg Everhardus, kliweńczyk, a króla
Władysława czwartego historiographus,
Wydał Gesta czy dzieła jego we dwóch częściach **) — 4. Dant. 1641.
a) Florus też germanicus jego ma o Polsce
Nie mało rzeczy: a jest także po niemiecku.
Tenże o królewicza naszego areszcie
Jana Kaźmierza, co był potém królem, wydał
Książkę Carcer gallicus. Areszt go ten potkał — 4. Gedan. 1644.
W Salonie, niedaleko Cysteronu, gdy się
Do Hiszpanii, gdzie miał zostać vicerejem,
Przebierał: z niego potém, na prośbę braterską
Władysława, był we dwie lecie uwolniony.

*) Somaskowie, zgromadzenie duchowne w r. 1528. przez Hieronyma Aemilianus, patrycyusza weneckiego, zebrane, którego celem opiekowanie się ubogimi i wychowywanie sierót, otrzymali to nazwisko od miasteczka Somasko między Medyolanem i Bergamo położonego. Zob. *Georgii Rivii Puritani* (Lauterbach) *Monastica historia occidentalis. Lipsiae.* 1737. 8.

**) Jednego tego dzieła wydania znajdują się egzemplarze z dwoma różnemi sztychowanemi tytułami. I tak te, co mają rok wydania 1641. *Gedan. typ. Hunefeldianis* mają na tytule tylko popiersie Wład: IV. z innemi ozdobami i allegoryami. Tytuł zaś całego Władysława wyobrażający ma po nazwisku autora dodane wyrazy: *S. R. M. Historiographo ed. secunda, correctior. Ged. typ. Hunefeldii* 1643. W tomie drugim str. 49. znajduje się wyobrażenie oblężenia Smoleńska, w Kwiatkowskiego Historyi Władysława IV. przerobione.

4. Francof. 1671. Tegoż jest i Saguntus in Dantsk non deleta.
Kobierzycki Stanisław, wprzód kasztelan gdański,
A potém wojewoda pomorski, prześlicznym
Władysława czwartego życie stylem w księgach
Jednastu spisał: ale drugi tom, który miał
od r. 1595. do 1652. Opisać króla, jako piérwszy królewicza,
4. Dant. 1655. Przepadł, albo pod ławą gdzieś u gnojka gnije.
4. Dant. 1659. Tenże téż relacyą wydał oblężenia
Częstochowy przez Szwedów Burcharda Mellera
Wodza. Opisał onęż Augustyn Kordecki,
Paulin. Widziałem tamże we srebro oprawny
Oryginał téj księgi, ex voto pisanéj *).
Kochowski Wespazyan, cny wojski krakowski,
Wydał swoje annały. w trzech tomach, w którychto
Jana Kaźmierza króla opisuje całe
Panowanie od roku sześćset cztérdzieści ośm
1648-1668. Do jego abdykacï, sześćset sześćdziesiąt ośm.
Cracov. T. I. 1683. T. II. 1688. T. III. 1698 fol. A że to nieszczęśliwe było panowanie;
Stąd nazwał tomy swoich ksiąg Climacterami.

podobno dla tego że każdy obejmuje pociąg lat 7.

*) Nova Gigantomachia contra sacr. imag. Deiparae Virginis a S. Luca depictam, et in monte Claro Częstochoviensi apud religiosos patres Ord. S. Pauli primi Eremitae in celeberr. Regni Poloniae coenobio collocatam p. Suecos et alios haereticos excitata et ad perpet. beneficior. gloriosae Deiparae Virginis recordationem successurae posteritati fideliter conscripta a Aug. Kordecki praedicti Ordinis, protunc Clari Montis Priore A. MDCLV. Crac. in off. viduae Fran. Caesarii fol. min. wydanie najpiękniéjsze ma podwójny tytuł, na piérwszym wyobrażenie N. M. Częstoch: -- ed. II. typis Clari montis Częstoch. 1694. 8. -- ed. III. Dwa są wydania z napisem nunc tertio reimpressa, jedno bez roku, i to będzie dawniéjsze, drugie z r. 1717. obadwa typis Clari montis -- ed. IV. (r. 1755.) zgadza się z owém z r. 1717. tylko że ma w odmiennym kształcie tytuł, po którym na jednéj karcie umieszczono *Conclusiones ex universa philosophia*; nadto dwie ostatnie karty nieco odmiennie przedrukowane.

Mam czwarty dotąd jeszcze nie wydany, który
Opisuje exreja życie aż do śmierci.
Pożyczył oryginał mi Wojciech Zabielski
Jezujta, kaznodzieja ów sławny lubelski,
A siostrzeniec autora rodzony: kazałem
Przepisać go, i mam go do druku gotowy
Z indeksem mym przydanym. Lecz trzebaby całe
Opus razem drukować; gdyż Climacter piérwszy
Rzadki; już nie dostanie. Spłonęły w pożarze
Schedla bibliopoli, wszystkie egzemplarze.
Co drugi także trzeci w Krakowie u bosych
Karmelitów dostanie: mają ich dostatkiem.
Każdy tom ma lat siedem, a ostatni cztéry.
Wawrzeniec Jan Rudawski, kanonik warszawski,
Tenże ołomuniecki, konsylarz Austryi,
Polską w dziewięć napisał historyą księgach,
Od śmierci Władysława czwartego do roku
Tysiąc sześćset sześćdziesiąt, oliwskim sławnego
Traktatem. Dostał mi się oryginał księgi
Téj sztucznie: dałem ją w druk. Wydał ją pan Micler
W Lipsku przez subskrypcye. Gdyby nasi chcieli
Zabrać gust literaci do tego sposobu,
Który jest w zażywaniu po całéj Europie,
Wydawałbym z księgarni mojéj wielkie skarby,
Którem drogo, i zawsze, i wszędzie opłacał.
Pastoryusz Joachim, już wyżéj odemnie
Wspomnion, wydał téż Bellum Scytho-Cosacicum;
To jest wojnę kozacką, którą przeciw Polsce
Z Tatary podniósł Bogdan, buntownik, Chmielnicki.
Kojałowicz, jezujta, Wijuk Wojciech, wydał

mam ten Climacter

1648-1660.

Lips. 1756. 1.

Dantisci. 1652. 6.

Vilnae 1651. 4. W Wilnie: De rebus gestis contra Zaporovjos
Cosacos, książkę z swojém imieniem: ta potém
Regiom. 1655. 12. Elbingae. 1655. 4. W Królewcu bez imienia, z odmiennym tytułem
Commentarius wyszła, gdzie obszerniéj: druga
in Catalog. libb. gall. 1718. p. 45. W Elblągu edycya onéj *). Beughem kładzie
Jéj autorem Dymitra z Solikowa, Lwowa
Arcybiskupa, ale mocno się pomylił.
Zieleniewicz Jan, proboszcz cny w Kaźmierzu dolnym,
Memorabilis victoria ad Cudnoviam de Seremetho reportata. Crac. 1668. 12. Pamiętną pod Cudnowem wydał wiktoryą
Z Szeremeta, co wojskom moskiewskim hetmanił,
A niemniéj i z Kozaków. Jam tam konsekrował
Kościół, przez Antoniego nowo wystawiony
Gorczyńskiego, katedry méj cnego dziekana,
Biskupa in partibus zaś koroneńskiego.
Bytomski Jan, kanonik zamojski, do druku
Obsidio Zamoscii. 1648. Zamoscii. 1649. 4. Oblężenie Zamościa od Kozaków w roku
Sześć cztéry i ośm podał: ta książka jest rzadka.
Olszowski Jędrzéj, dziad mój, podkanclerzy, najprzód
Biskup chełmiński, potém prymas w elekcyi
Rozrzucił z takim książkę tytułem: Censura
4. s. a. et l. 12. s. a. et l. gall. Cologne. 1670. 16. Paris. 1669. 12. Candidatorum sceptri polonici. Roztrząsł
Pro et contra, każdego kandydata; tandem
Piasta alias Polaka. Konkludował, że trzeba Piasta wziąć za króla.
Jest ta książka w francuzkim, niemieckim języku.
Taki żaś applauz miała, że królem Michała

*) O tych wydaniach mówi Janocki w T. II. *Janociana* p. 281: Editus est Regiomonti MDCLIII. for. 12. Elbingaeque MDCLV. forma 4. iterum promulgatus: *Rerum in M. D. Lituaniae per tempus rebellionis Russicae gestarum Commentarius* elegans et accuratus, auctoris sui nomine dissimulato. Quem Dav. Braun in Catal. crit. Scriptor Poloniae et Prussiae p. 165. sequ. cum Kojałovicii opere permiscet et confundit.„

Obrano. przeto, że był Piast z krwi jagiellońskiéj.
Tenże Olszowski wydał Vindicjae Polonae — s.l.(Dantis.)1656. 4.
Przeciwko Karolowi Gustawowi Szwedów
Królowi. Quinquaginta juris patronatus — f. s. l. et a.
Regum singularia: w kontr Filip Boszkowski. — 4. s. l. a. 1675.
Są inne, lecz pomniejsze, jego lukubracje
Do Polski należące: różne także mowy
W jego poselstwach miane. Był wielki statysta *).
Zawadzki, co chełmińskim umarł kasztelanem, — Kazimierz.
Dyaryusz Michała elekcyi wydał
Pod tytułem: Gloria orbi Sarmatico — Vars. 1670. 4.
Monstrata. Tenże w siedmiu księgach Historiam — 1669-1672.
Arcanam, to jest życie pisał Korybuta, — Cosmop. 1699. 4.
Michała **). Ta po śmierci już autora wyszła.
Ze wszystkich ksiąg o Polsce, najłatwiéj dostaniesz;
Lecz sama książka piérwsza osobno wydana,
Nieskończenie jest rzadka, i ledwie widziana.
Zimorowicz Bartłomiéj pisał relacyą
Oblężenia od Turków Lwowa sześć siedm i dwa: — r. 1672.
A wydał ją Stanisław Mościcki w Krakowie. — Crac. 1693. 4.
Mam i sam oryginał, z Minasowiczowskich
Co rąk wyszedł, a do méj dostał się księgárni.
Pastoriusz Joachim, tamtego synowiec,

*) Życie Jędrzeja Olszowskiego w krótkości skreślone znajdziesz w Andr. Chr. Załuski *Epistolarum historico-familiarium* T. 1. parte 2. p. 738-743. Obszerniéj zaś napisał je Lengnich w *Polnische Bibliothek* T. I. p. 393-486.

**) Breve Michaelis regnum stylo satis perplexo describit Cas. Zawadzki, cast. culm. et capit. lipinen. in Historiae arcanae s. annalium polonic. libr. VII. primum Dantisci 1693. 4. publicatis, etsi postmodum bibliopola quidam, rationibus forte politicis motus, annum mutaverit et Cosmopoli 1699. posuerit. Hoppii *Schedisma* ed. 1707. 4. p. 28.

Olivae 1673. 4. Mausoleum regale, panegiryk króla
Michała 1672. Zmarłego wydał; tam masz jego Encomia.
Ustrzycki Jędrzéj Wincent, a proboszcz przemyślski
Poema Sobiescias wydał, Sobieskiego
1674–1686. Jana pochwały króla wciąż opisujące.
Venet. 1686. 8. Że ta książka jest rzadka, bo jest w Wenecyi
Drukowana, dałem ją Janowi Sapieże
jnfułacyi kodeńskiéj r. 1750. Mą.remu kanclerzowi, a kollatorowi
Memu, który ją kazał przedrukować w swojéj
parta v. p. 72. Swadzie łacińskiéj: zatém ma ją teraz każdy.
Comment. belli adversus Turcas gesti a Joanne III Crac. 1684. 4. Kochowski, ten co wyżéj, opisał wiédeńską.
Egzemplarz pełen błędów: ja go poprawiłem
Do nowéj edycyi: da ją nam pan Micler.
Ksiądz Damascen a Matre Dei, pijar, zwiskiem
Viennis Varsav. 1717. 4. Kaliński, tęż opisał wiédeńską, lecz wiérszem:
Caesareas acies, Lechica grave culmen ab arcto.
Kwiatkiewicz Jan, jezujta, tęż w ten kształt zacząwszy:
Edomitam bibe penna Tyram, sic bistone tabe.
I anonim, co polski wiérsz swój tak zaczyna:
Wiédeńskie piszę i Strygońskie boje:
Mam za atrament krwawe Marsa znoje. i t. d.
Opisał i Stanisław Niewieski, astronom
Zamojski, w kalendarzu swym na rok tysiączny
1685. Sześćsetny ośmdziesiąty piąty, rym tak piejąc:
Lecz dla czego Polacy ligę z Niemcy wzięli?
Dla czego wrazz Turczynem wojować poczęliit.d.*)

*) O wiédeńskiéj różne różnych skrypta.
lat. Walckeron, Jo. Petr. Vienna a Turcis obsessa vel Diarium etc. Viennae 1684. 12. Bruxellae anno eod. in lib. Musophili Bellona Hungarica 16. Norimb. Tu p. 72–80. o królu Janie wiérszem.
gall. Rocoles J. B. Vienne deux fois assiegée (1529 et 1684) 12.
ital. Magnacini Joh. Bap. Relazione. Venet. 1684. in 16. Rossitis Fran. Relazione Venet. 1684. in 4. Dodatki Załuskiego czyli téż Minasowicza?

Załuski, stryj mój, Jędrzéj Chryzostom, a książę
Biskup warmiński, oraz kanclerz wielki polski,
Pod tytułem Epistoł swych familiarnych
Wydał w tomach trzech, a zaś w cztérech woluminach,
Bo pierwszy ma ich dwoje, całą historyą
Polską, co się trafiło, za jego przeżycia.
Czyny, quorum et ille pars maxima fuit,
Opisuje w tych listach, aż do swojéj śmierci.
Jam był Beniaminkiem od niego stąd zwany;
Że gdy mu przynoszono z drukarni korrekty,
Czytałem dobrze, chociaż chłopczyk siedmioletni.
Stąd, kiedy już umierał, krewnym kanonikom,
Oblewając mię łzami, zalecał w te słowa:
Hunc mihi septennem puerum servetis amici!
Te tomy były dziwnie rzadkie; autor bowiem
Pojedyńczo rozdawał, każdemu darował.
Że jezujci brunsberscy, jednych więcéj, drugich
Mniéj arkuszy podali w druk, to przez omyłkę.
Po śmierci stryja, wszystko to zakupił Laurer,
Księgarz toruński; ale nie mając sposobu
Dopełnić braków, przedał w Wrocławiu Kornowi *).
Brakujące arkusze ten zaś dodrukował.
Tak, co trzeba dać było sześćdziesiąt dukatów,
Dostaniesz za sześć całe dzieło. A co większa,
Przydał tom czwarty: a tak i volumen piąte.

Epistolae historico-familiares. 1705. 1711. T. III vol. IV. od r. 1668–1711. ?

T I Brunsberga 1709 fol.
część 2 T I 16 1710
T II w Wrocław 1711
T III Wrocław 1711
T IV w Warszawie 1761

*) W katalogu: *Bibliotheca varii generis, et in copia polonica; in aedibus nunc Kewertianis etc.* a 1751. *d.* 13. *Sept. et seqq. publica auctionis lege venalis. Thoruni, imprimebat Joh. Christoph. Jungmann.* 8. znajduję, iż na téj aukcyi było do sprzedania 550 egzemplarzy listów Załuskiego. Z tych tomu piérwszego część piérwsza była kompletna, w części drugiéj brakło 162, a w tomie drugim 98 arkuszy niedostawało.

Tu ciekawość cię weźmie, tom trzeci, że idzię
1711. d. 1. Maja. Aż do śmierci autora, skąd się tedy powziął
Tom czwarty przybyszowy? Powiem. Stąd, że autor
Nie chciał podać do druku historyą piérwszéj
Elekcyi Stańsława króla, unikając
Inwidyi żyjących pod tenże czas osób.
Ten tedy fragment czyni tom czwarty. Do niego
Indeksy w edyc. Brunsb. są liche i niedoskonałe. Przydałem życie stryja i Index zupełny
Na wszystkie cztéry tomy. Stąd urósł tom czwarty.
Pan Solignac w historî polskiéj po francuzku
W poślednich, które dotąd jeszcze nie wychodzą *)
Tomikach, z téjto mego stryja historyi
Wypisał cały przeciąg dziejów poślednieyszych.
Niemniéj ksiądz Coyer w życiu Jana Sobieskiego
Za mym powodem swe stąd wykształtował dzieło;
Adrian v. Linde pod imieniem Gratiani Severini Lipiński. 4. s. l. 1712. druga edycya odmienna od k. 89. do ostatniéj 156. **) Pan Linde pod imieniem polonizowaném
Lipińskiego, wydał téż swe Sicilimenta
Ad Epistolas Andrae Załuski, gdzie broni
Gdańszczań, których Terrarum Prussiae Regiae
Praeses, mój stryj, a słusznie gani i ostrzega.
Od roku tedy tysiąc siedmset jednastego,
To jest śmierci mojego stryja, żadnéj polskiéj
Nie mamy historyj w języku łacińskim.
Jam zebrał materjały, ale czasu nie mam:

---

*) Tom szósty zawierający dzieje do r. 1774. wyszedł w Amsterdamie 1780. r.

**) Nie jestto *Adrian* lecz *Johan. Ernesti von der Linde*, burmistrz gdański, którego życie przez niego samego napisane, znajdziesz w ważném dla bibliografii naszéj dziele: *Das gelahrte Preussen.* Thorn 1722. w T. I. str. 170. i następn. Nieznając drugiego tych Sicilimentów wydania, nie mogę sprawdzić wzmianki o jego odmienności.

A do tego, nie chcę się narażać żyjącym.
Boniński, Łodzia, który moim był kolegą — Antoni.
W referendarstwie, potém wojwodą poznańskim,
Pod tytułem: Augustus hymenaeus, wiérszem — Dresdae. 1720. 4.
Opisał te igrzyska, co Drezno widziało,
Z okazyi marjażu Augusta trzeciego.
* Tenże wydał Opera heroica razem, — Varsav. 1741. 4.
Różnemi pojedyńczo wydawane czasy,
O rzeczach polskich. A że niektórych już nie miał
Pism autor, do méj musiał udać się księgarni.
Z niéj zasiągnął sztuk swoich jedenaście spełna.
Ja, co piszę, kiedym był przy stryju wojwodzie
Płockim, grandmetrze (a) dworu królewiczowskiego (b), — a) Franciszku Załuskim. b) Aug. III, r. 1725.
Kanclerzem, Augustowi gdy przesłał Benedykt
Trzynasty miecz i czapkę poświęcone podług
Obrządków dawnych, o tém wydałem traktacik: — De ense et pileo benedictis. Vars. 1721. 4. rzadko ją dostanie; bo mało egzemplarzy drukowano.
A ta była najpiérwsza w życiu mojém praca.
Mam także drugi, ten: De rosa benedicta.
Waryski Stańsław, niegdyś professor krakowski, — Crac. s. a. 16.
Jest jego Ephèmeris z historyi polskiéj,
Gdzie ewenta ułożył polskie znaczne podług
Dni, roku i miesięcy. Antoni Łapczyński
Pod imieniem Nayani Lipnizaci wydał
Lechjadum diarium: a to Epitome — Thornnii. 1717. 12. w drugich egzempl. tytuł Diarium Phoenicis.
Jest pracy Waryskiego, bez wzmianki autora.
Chwałkowski téż Mikołaj, kurlandzki rezydent,
Wydał Singularia polonica, to jest, — Lcopoli 8.
Osobliwości z polskich autorów wybrane *)

*) W dziele: *Petri Jaenichii Meletemata Thorunensia s. Dissertationes varii argumenti ad historiam maxime polonicam et*

Varsav. 1696. 8. Edycya od piérwszéj druga obszerniejsza.
Tenże królów Effata polskich podał drukiem.
Ksiądz Adam Naramowski, rektor jezuicki
W Warszawie, mój przyjaciel, wydał we dwóch tomach
Rerum Sarmaticarum faciem. Tom drugi
Mnie jest dedykowany i Trybunałowi.
Oprócz arcybiskupów i biskupów życia,
Które krótko opisał, przydał ciekawości
T. I. Varsav. 1724. 4. Różne o królach polskich, królowych. Tom piérwszy
T. II. Vilnae. 1726 4. Wydany jest w Warszawie, a zaś drugi w Wilnie.
Steinwehr Wolff Balcer Adolf, wydał Origines
Francof. ad Oder. 1758. 4. Regiae dignitatis in Polonja *). Książkę
Tę refutował Stańsław Jaworski, jezujta.
Masz to przy oracyach, które moim kosztem
Vars. 1767. 8. Wyszły dedykowane mnie w Warszawie nuper.

Odbywszy tych, co starszych opisali życia
Królów, wspomnieć należy i tych, co pisali
Życia królowych polskich: acz takich nie wiele.
Kochowski w tym rodzaju jeden, Turłaj drugi. *)
Inni pisali wprawdzie, ale pojedyńcze.
Kochowski, już wspomniony, stilo lapidarjo
Crac. 1672. 4. Opisał życia naszych królowych z tytułem
To słowo z greckiego znaczy Commentarius, Hypomnema Polonjae Reginarum: wyszły
W Krakowie roku tysiąc sześćset siedmdziesiąt dwa.

---

*) Jest też: *Crissenii Beroensis*, (*Joh. Gott. Boehmii*) *De ortu regiae dignitatis in Polonia, recit. academica. Lipsiae s. a. Joh. Frid. Gleditsch.* 4. 3 1/2. ark.

prussicam — spectantes. Thorunii. 1726. 8. *III. voll.* w tomie drugim a pag. 108–115. znajdują się *Singularia quaedam* przez Mart. Böhm zebrane, do których od str. 116–129. G. J. Goedtkius przez siebie z różnych dzieł wyjęte przyłączył.

Turlaj Władysław, szlachcic zaś litewski wydał — Vilnae 1705. 4.
Pod tytułem Corona Australis tych tylko
Życia polskich królowych, które były z domu
Rakuskiego (Austryi); lecz autor pseudonym
Własny autor jest Michał Suffczyński, jezujta,
Teolog Radziwiła, księcia, litewskiego
Kanclerza, a siestrzeniec Jana Sobieskiego. — Królów polskich.
Quadrantinus Fabian, z lutra jezuita,
A spowiednik królowéj Anny, jéjże cnoty — Zygm. III. żony pierwszéj Brunsbergae. 1605. 4.
Opisał w książce życia: Speclum pietatis.
Szyszkowski Marcin, biskup krakowski, téż w liście — Epist. Crac. in off. Lazari. 1598. 4.
Swym opisał jéj cnoty i chwalebne zejście.

Tu téż ci autorowie należą *):

Parisii S. J. Slavia, id est de ortu et progressu Slavicae gentis (servatur M. S. in Coll. Ravensi S. J. vid. Progr. Litt. p. 37.)

Praetorii Matthaei, Orbis gothicus, id est historica narratio omnium fere gothici nominis populorum origines exhibens. Olivae. 1688. fol.

Helmoldi (umarł po r. 1170) Chronicon Slavorum sive Venedorum ab anno 785. ad 1170. cum continuatione Arnoldi, Abbatis Lubecens. ad a. 1209. et cujusdam sacerdotis Bremens. ad a. 1448. Francof. 4. 1556. ibid. 1581. fol. edit. opt. Bangerti. Lubecae. 1659. 4. *)

---

*) Ponieważ autor w niniejszym oddziele przywodził dzieła, już w powyższych rozdziałach wspomniane, zatém opuszczono je w druku dla oszczędzenia miejsca i uniknienia niepotrzebnego powtarzania.

*) Z nową kartą tytułową tamże 1702. Także in Leibnitzii Scriptt. rer. Brunsv. T. II. p. 537-751. gdzie Arnold jest poprawiony.

Ortelii Abrahami Theatrum orbis terrarum cum descriptione Poloniae Venceslai Grodecii. f Antverp. 1570. p. 44. *)

Magini Jo. Ant. Geographia vetus et nova 4. Anheimi. 1617. p. 142 - 149.

Drews Joan. S. J. Distractiones itinerantium. Brunsb. 1720 16. Flos regnorum. ibid. 1744 16.

Szałtszewicz Laur. Compend geograficzne. 8. Crac. 1746. **)

Tessin Michaelis, Dantiscani, Monumenta per Poloniam etc. Dantisci. 1696. 8. a)

Petri de Dusburg, Chronicon Prussiae, in quo Ordinis Teutonici origo, nec non res ab ejusd. Ord. Magistris ab a. 1226. usque ad a. 1326. in Prussia gestae exponuntur, cum incerti auctoris continuatione usque ad a. MCCCCXXXV etc. auctore et collectore Christoph. Hartknoch. Jenae. 1679. 4.

Leonis Joan. Decani Gutstadien. Historia Prussiae ab anno 1000. ad a. 1626. opus postumum. Brunsb. 1726. f.

Kojałowicz Wijuk Alberti S. J. Historiae Lithuanae pars prior ad a. 1386 Dantisci. 1650. 4. pars posterior ab a. 1387. ad a. 1572. Antverp. 1669. 4. ***)

Szekely Steph. Chronicon mundi. Cracov. 1558. fol. Tu siła o Polsce: ale liber prohibitus tym, co nieumieją po węgiersku ****)

*) Autor mówiąc o znanych mu mappach, przywodzi następujące tyczące się Polski i należących do niéj prowincyj: 1) Andr. Pogradus Pilsnen. edidit Sarmatiae europ. partem, quae subjacet Sigism. Pol. reg. Venetiis 1569. 2) Ant. Jenkinsonus, Russiam, Londini. 1562. 3) Florianus, Tabulam Sarmat. Regni Pol. et Hung. utriusque Valach. nec non Turciae, Moscov. et Lich. partem comprehendentem. Cracov. 1528. 4) Marcus Ambros. Nissensis, Livoniam vicinasque regiones. Antverp. sed nondum edita. Czy wyszła?

**) Przez pomyłkę umieszczono tu Szałtszewicza, którego geografia jest w polskim języku napisana.

***) Lubo całe dzieło nie jest pospolite; jednakże rzadsza jest część druga.

****) Jestto piérwsza kronika węgierska w tym języku napisana.

a) id M. Tessini inscriptionis publicae monumenta 1698 f.

Emerici Colosvarini, De tertio matrimonio Sigismundi Augusti, Poloniae Regis, ad Equites Oratio. Cracov. Lazarus Andreas excudebat. 1553. 12.

Namossii P. Epistola ad Hosium, cum actis legationis ad Henricum regem. 4. Cracov. 1574. Paris. an. eod. 4. Exst. in Resscii Actis.

Musophili S. J. Palatium regni Hungariae. 2. part. 1. vol. 8. Cassoviae 1739. Tu part. 2. p. 2. Życie króla Stefana.

Zbylitowski Petri, Epinicion de victoria 1588. 4. Cracov. anno eodem.

Petricii Joan. Innocent. Historia rerum in Polonia gestarum anno MDCXX. Cracoviae. 4. s a. Ejusd Rerum in Polonia ac praecipue belli cum Osmano, Turcarum imperatore, gesti finitique Historia anno MDCXX et MDCXXI. Cracoviae. 1627. fol. *)

Montelupi Valerii, Gratulationes in reditum Sigismundi III. Pol. Reg. de Moschovia triumphantis. Posnan. 1611. 4. Poëmata cum figuris.

Lipski Andreae post episc. crac. Narratio de rebus gestis Sigismundi III. Romae. 1605. 4. (rarissima).

Rywocki Joh. S. J. Duo panegyrici de gestis Sigismundi III. f. Vilnae. 1636.

Ausa Illustriss. Principis Domini Caroli Sudermanniae etc. Ducis adversus Sereniss. ac Potentiss. D. D. Sigismundum III. R. Suec. ac Pol. suscepta. Accessit refutatio apologiae D. Caroli certis et euidentibb. rationibb. suffulta. Scripta et publicata ex mandato S. R. M. proprio. Dantisci typ. Jacobi Rhodi. 1598. 4.

*) Braun w dziele De Scriptorum Poloniae et Prussiae virtutibus et vitiis p. 70. przywodzi to dzieło z odmiennym tytułem w Krakowie 1637. fol. wydane. Może to jest pomyłka.

Borasti Gregorii, canonici varmien: Causae Caroli limatae et eliminatae. 4. Lubl. 1656. 4. Dantisci. an. eod. 4. s. l. 1657.

Rywocki Joan. S. J. Icon votorum in nuptiis Vladislai IV. cum Caecilia Renata. Vilnae. 1636. f. Ejusd. Theatrum gloriae eidem consecratum. Exstat in opusculo: Plinius Polonicus *).

Dondini Guilh. Laudatio Vladislai IV. et inauguratio Joannis Casimiri regum. Romae. 1650. f. **)

Stellanowicz Christoph. Novi stratagematis circa ejiciendum ex arce Landscronensi praesidium Sveticum, ejusque gubernatorem vivum capiendum ingeniose inventi, historice descripta narratio. Cracov. 1660. 4. ark. 14. i pół.

Luchesini Joh. Laur. In victoriam Casimiri Regis Poloniae et Sveciae de Moschis relatam carmen. Romae. typ. Varesii. 1662. 4.

Malagonelli Aret. Panegyricus Johanni III. dictus. Florent. 1684. 4.

Titii Joh. Petri. Palmae Joannis III. P. R. Dant. 1684. f.

Aquino Caroli S. J. Duae orationes in funere Joan. III. et Eleonorae Reginae. Exst. in ejus orationibb. 8. Romae. 1704. (a)

Schultz Georg, Petri. Augusti II. Regis Poloniae aeterna memoria in nummis, cum fig. Dant. 1733. fol.

*) Plinius Polonicus illustres e Soc. Jesu Polona Oratores in honorem gratiamque Perill. ac Magnif. D. D. Stephani a Leszno Leszczyński Illmi Incisoris Regni, magnae spei filii e typogr. Caliss. S. J. publica luce donati eidemque dicati. Tomus primus. s. a. 16. zawiera siedm panegyryków. *Icon votorum* i *Theatrum* znajduje się też in Manipulo orationum w Rzymie przez Jędr. Trzebickiego r. 1639. wydanym. Zob. w Spisie autorów pod Trzebickim. Niewiem czy więcej tego Pliniusza wyszło.

**) Casimiri IV. Pol. ac Sveciae regis inauguratio triumphalis carmen in aula maxima Collegii Romani dictum a Guil. Dondino Bonon. e S. J. znajduje się w dziele: Parnassus Societatis Jesu. h. e. Poëmata patrum Societatis Jesu etc. Francof. 1654. 4.

ROZDZIAŁ PIĄTY.

O RĘKOPISMACH DO HISTORYI POLSKIÉJ NALEŻĄCYCH.

Anonymi: Praeconia Regum Poloniae a Lecho ad Ziemomyslaum; stylo elogiastico.

Anonymi: Fragmentum historiae Jagiellonicae. Inc. *Poloniam principio indigenae reges habuere: pretium externo sanguini primus fecit Ludovicus.*

Callimachi Experientis de Thebaldis, Philippi, Florentini, Praeceptoris Reg. Pol. Joannis Alberti, Scripta ejus autographa inedita, videlicet: 1) Praecepta regi Poloniae, id est perversa consilia de statu Pol. aristocratico in monarchiam convertendo. Inc. *Pro consiliis secretis.* 2) Consilium. Inc. *Circa deliberationem in Hungariam.* 3) Biga epistolarum ad Sbigneum de Olesnica, vicecanc. R. deinde cardinalem.

Orzelski Suentols. jud. caliss. capit. radziej. an. 1582. equestris mareschalci, Historia interregni Poloniae, post obitum Sigis. Aug. in electione Henrici ad Petrum Czarncovium castellan. posn. avunculum, scripta.

Anonymi: Germanus sive de Henrici R.P. in Galliam discessu et certa reditus ejus spe, scriptum Parisiis affixum, auctore, ut apparet, Gallo. Inc. *Egregiam vero mercedem,* etc.

Naroński Joseph, Annales Poloniae. Eos habuit Regiomonti Dn. Tscheppius, teste Dębołecki.

Posselii Joach. Megapolitani, Compendium historiae polonicae et pruthenicae sub regibus Vladislao Jagellone, Vladislao Jagiellonida, Casimiro I. Joanne Alberto, Alexandro, Sigismundo I., Sigismundo Augusto, Henrico Va[illegible]

lesio, Stephano Batoreo et Sigismundo III. ab anno 1387. ad annum 1623. *).

Swirski Nicolai, episcopi citrensis, suffraganei chelmens. Annales Poloniae ab a. 1657. ad annum 1666. per annos et menses dispositi.

Janczyński S. J. Historia Poloniae, cujus autographum daservatur in Collegio Sendomiriensi S. J.

Chrząstowski **)

Tarnowski Jan, kasztelan krakowski i hetman
Wielki, który wojował nawet i w Afryce
Pod królem portugalskim, alter Caesar; bowiem
Nietylko zdolnie szablą, lecz i piórem władnął,
Pisał polską kronikę. Ja jéj niewidziałem.
Książę mię, nowogrodzki wojwoda, upewnia,
Że ją widział w krakowskiéj księgarni, którą mój
Oddał akademii dziad, prymas Olszowski ***).
Tegoż wspomniałem niżéj, że wydał ustawy
Praw polskich. Po łacinie zaś w druku jest jego a)
Dyssertacya, wojnę z Turkiem radzącego, roku 1542 druk
Jeden z jego następców temi czasy wydał
Rozmowę o trojakiéj edukacï młodzi

wspomina ją Starowolski w swojéj Hekatontas s. centum illustrium Poloniae Scriptorum elogia et vitae. Venetiis. 1627. 4. p. 95.

Jo. z Prussów Jabłonows: w swoim liście d. 20. grud. 1765.

Herbipoli 8.1595. exst. in Reusneri orat. Turcica. T. IV. p. I. in Conringii Tract. de bello c. Turc. p. 361.

Jan Amor Tarnowski w War. 1766. 12.

a) Jan Tarnowski [illegible] wydrukiem dzieła [illegible] Tarnowski ale Jan Stary [illegible] tego dzieła

---

*) Zob. Janocki *Specimen catalogi* p. 86 et 87.

**) W kilku, które widzieć mi się zdarzyło, niniejszego dzieła kopijach prócz nazwiska nic więcéj nieznalazłem. Może być, że Załuski zapomniawszy tytuł dzieła, dla pamięci nazwisko autora przytoczył, albo téż przepisujący resztę opuścił, lub się pomylił. Jeżeli mię domysł nie zwodzi, będzie to przekręcone nazwisko jezuity Jakóba Chrzanowskiego, którego rękopism *juris polonici* miał przydane: *Series Ducum et Regum Poloniae historice descripta a Lecho ad Augustum II.* zob. Janocki *Specimen Catalogi p.* 89. *N. CCCIV.*

***) Także Stryjkowski w swojéj kronice fol. verso karty tytułowéj, gdzie między przywiedzionemi autorami umieścił: "*Jana Tarnowskiego, pana krakowskiego, kronika polska pisana.*„

Rzecz mógłby zapewne ten MS. był Polonia geographice quo ad originem Situm et pro venias Historice quo ad fo cem Bella Regum gesta quo ad Mores Leges [illegible] ... auctore M. Jacobo Chrząstowski an 1690. — qo

Polskiéj. Tenże w pochwałach swych wiérszem Warszawy
Raczył téż wspomnieć mile moję bibljotekę.
Radziwił, książę, Olbracht Stańsław, kanclerz wielki
Litewski, napisał był: De gestis regnante
Sigismundo, Vladslao, Johanne Casmiro.
Dałem to był drukować w Toruniu Janowi
Laurerowi, cztérdzieści i ośm kart już wyszło,
Gdy mię prosił Magistrat toruński, by dzieło
To gdzie indziéj, a nie w ich mieście wychodziło;
Żeby się nie narazić Gdańskowi. Do kronik
Dam polskich kollekcyi panu Miclerowi.
Tego téż Radziwiła napadłem w archiwum,
Które w Biały książęta mają Radźwiłowie:
Dyaryusz za jego kanclerstwa, co w Polsce,
Co się w Litwie trafiło. Z pozwoleniem księżny
Kanclerza litewskiego pozostałéj wdowy
Karola, a siestrzeńca króla Jana, na dwa
Przepisać go kazałem dość obszerne tomy.
Janczyńskiego, jezujty, cytują manuskrypt
O Polsce: jam nie widział; lubom jest ciekawy.
Drugim widział o dziejach polskich u wojwody
Nowogrodzkiego, księcia Józfa Aleksandra
Z Prussów Jabłonowskiego. Tam imienia nie masz.
Ja mniemam, że téj autor kroniki Kochowski
Wespazyan. Z rysunków, także z charakteru
Dochodzę; bom w Frankfurcie widział rękopismo
Jego, podobne temuż. Obiecał mi książę

in 4to.

Janczyński S. J. scripsit de gestis Episcop. Senator. et aliis revolutionibus sibi contemporaneis *). Msc. exstat in bib. Colleg. Send. S.J. Vide Programma nostrum litt. p. 35. n. 20.

*) Umarł Tomasz Janczyński r. 1651. po którym, jak świadczy Niesiecki, zostały się godne ręki jego manuskrypta.

Przesłać tęto kronikę do przedrukowania.
Kwiatkiewicz Jan, jezujta, napisał Regales
Fastos Jana trzeciego, króla we trzech częściach.
Piérwsza tatarskie, druga zawiéra tureckie
Zwycięztwa, wiktoryą zaś trzecia chocimską. a)
Szembeka Stanisława, piérwszego prymasa,
Mam autograf, co Scripta publica zawiéra
W sobie, które za jego prymasostwa wyszły.
Ksiądz Chmielowski Benedykt, com go kanonikiem
Swym uczynił, widząc go wcale zaniedbanym,
Legował rękopisma mi swe. Tam jest siła
O rzeczach polskich: czasu swego w druk je podam.
Lit.B.a.p.19-42. Więcéj in Programmate masz litterario,
*) 1752.42 Którem wydał po polsku, a Schultz po łacinie
Dant. 1743.4. Jerzy przełożył, drukiem podawszy we Gdańsku.
Ksiądz kochany Janocki, wydał ci Specimen
Dresdae 1752.4. Catalogi codicum méj manuscriptorum
Biblioteki: ale toż samo specimen
Słowo w klar pokazuje, że to tylko cząstka,
Zawiérająca pięćset artykułów: ja zaś
Mam różnych rękopismów na kilka tysięcy.

REGESTR
DZIEJOPISOW POLSKICH
POLSKIM JĘZYKIEM.

Bielski Marcin, a luter, wydał dwie kroniki
Jednę całego świata, drugą saméj Polski.
Teraz o piérwszéj. Na sześć części, wieków,
Rozdzielił ją, jak zwykle. A choć jest wydana
Cztéry razy, zaledwie gdzie bywa widziana *).
Poszła pod placki, czy téż w nabój pistoletu.
Mam wszystkie: ale trzy z nich są bez tytułu.
W ostatniéj edycyi dołożono dzieje
Polskie Zygmunta króla, które pisał Bernard
Wapowski, dziad stryjenki méj, kantor krakowski,
Po łacinie, a Bielski przełożył po polsku.
Narzekają, a często, literaci nasi:
I że się z cytowanym tekstem niezgadzają
Bielskiego cytacye: a to nie badają,

w Krakowie
1534. 1550. 4.
1554. f. 1564 f.

Zyg. I. K. P.

---

*) Trzy znam Bielskiego Kroniki świata wydania. Jedno w czwartce, niewiadomo, kiedy ogłoszone; bo egzemplarz, który miałem pod ręką, jest nie cały. Ossoliński (*Wiadomości T. I. str.* 423.) oświadczywszy swoję wątpliwość względem cztérokrotnéj téj kroniki edycyi, mniema, że rzeczone wydanie jest z r. 1550. Inne zaś in folio ma pod przedmową autora, przed dziejami polskiemi umieszczoną, datę z r. 1553. Będzie to więc wydanie z r. 1554. od którego zupełnie odmienne co do druku jest w r. 1564. ogłoszone, które Ossoliński l. c. na str. 424. opisał. Bentkowski w Hist. Liter. T. II. str. 725. wspomina wydanie z r. 1534. Dzieje polskie nietylko ostatnia, ale i dawniejsze mają edycye. Zobacz w niniejszém dziele przypis na str. 12.

Że dwojaka kronika jest, a piérwszéj cztéry
Odmienne edycye są od siebie cale.
Prócz sześciu wieków, które są wzięte z Sleidana
I kontynuacï jego, ta w dwudziestu piąciu
Rozdziałach, jest prócz tego życie Skanderbega
Z Barleta: historya turecka, i wszystkich
Kosmografia krajów Europy, a zwłaszcza
Węgier, Czech, Polski naszéj, a téj w osméj księdze.
Idę teraz do polskiéj kroniki Bielskiego
Marcina. Tę po śmierci ojca wydał jego
Syn Joachim, przydawszy kontynuacyą:
Tęm ja dał Franciszkowi w druk Bohomolcowi,
Kochanemu jezujcie, co przedtém u mego
Był brata teologiem, potém sekretarzem
Prowincyi, nadwornéj dziś prefekt drukarni.
Ksiądz, kochany przyjaciel, Karól Wyrwicz, prefekt
Collegï nobilium, w Warszawie dołożył
Z Kniaziewiczem przydatek aż do tego czasu:
To jest studziewięćdziesiąt dwóch lat cały przeciąg.
A że herby familij polskich, wykreślone
Po brzegach téj kroniki piérwszéj edycyi,
Nie wyrażono w drugiéj, więc i tamtę chciwie
Chwytaj, jeśli dostaniesz; bo jest także rzadka:
A pamiętaj, że autor i syn jego luter.
Latet angnis in herba: ostrożnie ją wartuj.
Jakoż Zamojski, biskup chełmski, onę kładzie
In indice librorum nam prohibitorum.
Ksiądz Wyński w tłumaczeniu swém Orzechowskiego
Rocznych dziejów, cytuje Marcina Wolskiego
Kronikę: a téj nie masz in rerum natura;

ostatniéj edycyi p. 533. od r. do r. 1553.

w Krakowie 1597. f. od karty 725.

1. Warsz. 1761.

Ten indeks dziwnie jest rzadki, choć dwa razy drukowany w Zamościu.

Chyba, że Marcin Bielski miał przydomek Wolski.
Ale, by też tak było, krytyka wymaga,
Aby dobrze cytować *). Byłobyto właśnie,
Żeby mię kto cytował Junoszy imieniem.
Stryjkowski Maciéj, żmudzki kanonik, którego
Własną pracę imieniem pod swém Gwagnin wydał,
Przedziwnie rzadką swą nam kronikę zostawił **). f. w Królewcu 1582.
Podałem ją do zbioru polskich dziejopisów,
Których ksiądz Bohomolec z swéj drukarni wydał;
Bo ta rzadka, że trzeba dać, i to jeżeli
Gdzie się znajdzie, dwadzieścia dukatów i więcéj.
Ma dwadzieścia ksiąg i pięć. Tu też z łacińskiego
Tłumaczona języka kronika Düsburga. a pag. 289. o któréj wyżéj między łacińskiemi autorami.
Z niéj tekst wynaleziony, a posłany memu
Przyjacielowi, był mu powodem, że sprawę
Wielce znaczną w wileńskim wygrał trybunale.
Paprocki nasz Bartłomiéj, co pisał herbarze,
Wydał polskim językiem za granicą w Pradze w Pradze u Dant. Siedlczańskiego. 1599. f.
Ogród królewski, a w téj księdze dziwnie rzadkiéj;
Bom tylko dwa, z tym, co mam, widział egzemplarze,
Opisał w sześciu częściach życia królów polskich,
Książąt śląskich z piastowskiéj krwi, Litwę, Ruś, Prusy.

*) Autor niesłusznie gromi Włyńskiego, że ten Bielskiego pod nazwiskiem Wolskiego cytuje. Jakże go bowiem miał tłumacz nazwać, kiedy go tak od jego przydomku Orzechowski przywodzi.

**) Posiadam też Stryjkowskiego rzadkie, bo od Juszyńskiego niewspomniane dzieło, którego tytuł: Genealogia albo krótkie opisanie wielkich książąt litewskich, i ich wielkich a mężnych spraw wojennych, uczynione niegdy przez Matysa Stryjkowskiego, a teraz odnowione, i znowu na świat wydane przez Samuela Dowgivda z Pogowia w Lubczu, w drukarni Piotra Blastusa Kmity r. 1626. 4. sześć arkuszy (wiérszem).

Opuściwszy to, co się nas nie tyka, podam
Do polskiéj kollekcyi księdza Bohomolca.
Kromera Marcina, co warmińskim biskupem
w Krakowie u Loba. 1611. f. Był, kronikę łacińską tłumaczył Błażowski
łaciń. do r. 1506. Marcin: a że łacina idzie do pięćset sześć
polska do r. 1611. A polszczyzna wydana w roku sześć jednaście;
Więc przydatek jest znaczny polskiego tłumacza.
Jest także i w niemieckim języku: tłumaczył
Basileae. 1562. f. Henricus Pantaleon; może, że co przydał.
Compendium abo krótkie opisanie, tak książąt i królów polskich, jako spraw przypadków i t. d. w Lubczu (Lubecae ad Chronum) u Piotra Blastusa Kmity. 1626. 4. Mar: Józefy królewicza Kostant: Sobieskiego małżonki.
Dymitrowicz Paweł, z téj kroniki Kromera
Zebrał locos communes, przez różne tytuły.
Ta książka, drukowana w Lubczu, tak jest rzadka,
Że za nią dał pięćdziesiąt dukatów, kamieńca
Biskup, królewiczowéj brat, Augustyn Wessel.
A ja mam egzemplarze dwa tego feniksa.
Gwagnin, włoch, Aleksander, komendant witebski,
Sarmacyi europskiéj po łacinie wydał
Opisanie. Stryjkowski był własnym autorem.
Po polsku przetłumaczył ją Marcin Paszkowski,
I trzydzieści lat i dwa ze swego dołożył,
f. w Krak. u Loba f. r. Do roku sześć jednaście, a w dziesięciu księgach.
W tych czasiech, gdy ja piszę to, dowiaduję się
w War. 1768. f. Z gazet, że w czwartym tomie Gwagnin znajduje się
Przedrukowany zbioru kronik polskich, które
Ja z księdzem Bohomolcem przez prenumeratę,
(Subskrypcyą to zowią) wydajém w Warszawie.
Po włosku go tłumaczył jakiś Ramusio,
Włożywszy go w tom drugi swoich nawigacyj.
Sędzia inowłocławski, Augustyn Kołudzki,
W ojczystym Tronie swoim życia królów polskich

Od Lecha do Augusta wtórego opisał.
Wydał poznański księgarz Jan Tobiasz Keller,
Ostatnia edycya przypisana mego
Szwagra bratu, książęciu z Ossolina, ma coś
O Prusiech, więc z przydatku sądzę za najlepszą *).
Tego to Kołudzkiego opisanie życia

w Poznaniu 1707
w Supraśln 1727.
w Poznaniu 1727
wszystkie in 4to.

---

*) Załuski sądzi, że supraślska rzeczonego dzieła edycya jest najlepsza. Zdaje się, że autor nieznał drugiéj poznańskiéj z r. 1727. albowiem w *Specimen* przez siebie wydaném, które, jak się wyżéj na str. 28. wyraził, księgarz Knoch pod odmiennym tytułem (Varsaviae 1735) późniéj upowszechnił, przywodzi tekst Kołudzkiego z piérwszego w Poznaniu wydania. Ponieważ zaś wszystkie te edycye w części się różnią; zatém umieszczamy ich opis.

Wydanie I. w Poznaniu 1707. oprócz tytułu drukowanego ma drugi na miedzi ryty przez Antoniego Swacha, zakonu OO. Franciszkanów, który, jak się zdaje, wszystkie w tym dziele znajdujące się królów wizerunki na miedzi odcisnął. Co się tyczy osnowy historycznéj: znajdziesz tu na końcu dzieła z osobnemi kustoszami bez liczbowania na 16 kartach umieszczoną *Dawność i różne przypadki miasta Poznania* z dwiema rycinami, to jest wizerunkiem Przemysława, księcia i obrazem oblężenia Poznania w r. 1704. Kończąc dzieje polskie autor dołącza wizerunek Rafała Leszczyńskiego, wojew. łęczyc. posła wielk. do porty ottom. "wiérszem krucіusieńko jego akta heroiczne namieniwszy". Nie masz tego w moim egzemplarzu: w późniejszych zaś wydaniach koniec ten opuszczono. Nadto w tém wydaniu osobno bez liczbowania znajduje się *Komedya wolności podgliniańskiéj sceny*, oraz dwie karty wiérszem i z ryciną tę scenę wystawiającą.

II. ed. w Supraślu. 1727. tém się różni od powyższéj, że na odwrotnéj stronie kart rycinowych jest tekst drukowany, miejsca do rycin zostawiono czyste i tylko po dwa wiérsze u góry i u dołu umieszczono. Jest więc to wydanie bez wizerunków królów. Nie ma historyi m. Poznania: ale na końcu umieszczono Historyą pruską dwie kart obejmującą. Opuszczono téż w niéj Komedyą wolności, oprócz nagrobku gliniańskiego.

III. ed. w Pozn. 1727. nakładem Józefa Wolnskiego jest najlepsza. Téj nie znał Załuski. Zawiéra ona wizerunki rznięte na drzewie. Zresztą jak sam tytuł pokazuje jest znacznie powiększona i w części odmieniona. Co do transakcyi gliniańskiéj Kołudzki dowódzi historycznie fałszu tego podania, lubo w piérwszéj edycyi żarliwie go bronił. Dzieje za Jana Kazimierza w piérwszéj ed. 11. w téj zaś 26. kart zajmują. Nakońcu zamiast wiadomości o Poznaniu umieszczono ową smutną historyą toruńską w r. 1724.

Króla Ludwika, także rokoszan w Glinianach,
Refutowałem w książce Specimen polonae
Historiae criticae, co już wyraziłem.
Łubieński, książę prymas, Władysław, w tym roku
roku 1768. Zmarły, wydał świat w częściach swych wszystkich doj-
(źrzany,
w Wrocł. 1740. f. Czyli geografią. Tam Polskę opisał.
Ksiądz Franciszek Paprocki, jezujta, z niéj excerpt,
Wilh. 1763. 8. tit. Historya polska. Co do Polski należy tylko, wydał w Wilnie.
Bielski Jan, jezuita, mój przyjaciel, który
Franc. Lanckorońskiego na starostwo. Witał mego siestrzeńca, gdy wjeżdżał do Rawy;
w Pozn. 1763. 2. voll. 8. Wydał: Widok królestwa, gdzie masz opisanie
Polski wszystkich województw, ziem, także powiatów,
Królów, królowych, praw ich i stanu ojczyzny.
T. I. p. 113. T. II. p. 213. Wspomniał mnie na dwóch miejscach wielki krasomówca.
Tu przyliczyć należy historyą polską
w Warszawie. 1763 – 1767. 8. Soliniaka w tomikach pięciu z francuzkiego
Wagi Hist. i Gegraf. Pols. w Supraślu 1767. 8. Tłumaczoną. Tęż także historyą krótko
Albertr. w Warszawie, 1767. 8. Zebraną to przez Wagę, to Albertrandego,
Tego niegdyś jezujtę, tamtego pijara.
Obu cnotą, nauką obu zaleconych.

Mamy téż życia królów polskich opisane
Ojczystym wiérszem różnych przez autorów i tak:
Paszkowski Marcin, który kronikę Gwagnina
Tłumaczył, do każdego króla życia przydał
Janickiego z łacińskich wiérsze przełożone. a)
Acernus Sebastyan, inaczéj Klonowicz,
Pod tytułem: Pamiętnik książąt, królów polskich;
Życia ich krótko wiérszem oboim wyraził.

Głuchowski też opisał wiérszem życia królów:
Aleksander ich także dzieje Obodziński,
Pod tytułem Pandory, rymami określił.
W tęż Kołudzki Augustyn ojczystego Tronu
Autor, portrety królów w swéj kronice wiérszem
Ozdobił i Łapczyński Antoni Majestat
Onych gładkim uczynił wiérszem okazalszy.
Toż dzieło pod tytułem Tronu ojczystego
Wykonał, mój kanonik, Józef Minasowicz,
I w zbiorze rytmów swoich ojczystych umieścił *).
Wiśniewski, mój kochany przyjaciel, Antoni,
Co teraz rządzi polską prowincyą księży
Pijarów, wydał w polskim równie i francuzkim
Języku życia królów naszych in tabellis
Dziwnie pięknie zebrane na jednéj tablicy.
W tych tabellach masz całą polską historyą
Zebraną, niemniéj także i geografią.
Ksiądz Hołowka, jezuita, w takichże tabellach
Opisał małą, wielką Polskę, także Litwę.
Jest też także tabella polska chronologî **)

Jan. w Krakow. 1605.
w Krak. 1641. 4.
1641
4. w Toruń. 1710.
4. w Warsz. 1759.

T. IV. p. 2.

*) W kalendarzu gospodarskim krakowskim na rok 1723. i 1724. znajdują się życia krolowych polskich w ośmiowiérszach polskich skreślone. P. Ambr. Grabowski, udzielił mi przepisany przez siebie ułomek z kalendarza na r. 1724. życia królowych od Elżbiety, żony Wacława, aż do Elżbiety, żony Kazimierza Jagiellończyka obejmujący. Ponieważ nie cały był kalendarz, z którego wiérsze te przepisał, zatém niewiadomo, kto był jego wydawcą. Nie wiém też czy w następnych latach dalszy ciąg wydano.

**) Tu też należy rzadkie, bo od żadnego z naszych bibliografów niewspomniane dzieło pod tyt. *Zabawki dziejopiskie*, albo zebranie dziejów znakomitszych od stworzenia świata, do początków wieku naszego, to jest do r. p. 1701. przez Józefa Rzewuskiego, star. drohobyck. gen. leitn. wojsk koron. w Lwowie w druk. J. K. Mci akadem. Soc. Jesu. 1766. 8. prócz 4. kart treści z ded. tyt. i t. d. tekstu str. 276. Jestto dość obszerna chronologia, w któréj autor od str. 161. aż do końca dzieje polskie umieścił.

Nakształt Tablettes de Marcel przez lata zebrana
Którą zebrał dzisiéjszy surrogat wileński
Załuskowski, Załuskim mocno sprzyjający.
Inter viros illustres hujus aevi me haec scribentem recensuit. Ksiądz Chmielowski Benedykt, dziekan rohatyński,
A proboszcz firlejowski, oprócz herbarzyka,
w Warszawie, 1765. 8. Który panu Gröllowi do druku podałem,
4. we Lwowie, 1745 - 56. Wydał Nowe Ateny w cztérech tomach: tam się
Wiele ciekawych rzeczy o Polsce doczytasz.
Tenże mi testamentem swe pisma legował,
W których niemniéj o Polsce różne wiadomości.

Odtąd już w szczególniéjszych materyach pisma
Polskie autorów naszych wyliczać zaczynam.
Górnicki Łukasz, miał go Tykocin starostą,
Zygmunta I. i Zygm. Aug. 1538 - 1572. Opisał dzieje królów obudwu Zygmuntów
Od roku pięćset trzy ośm, do pięćset siedm i dwa.
w Krak. 1637. 4. Wydał je Łukasz, także syn jego, kanonik
Warmiński. Wyszły wprawdzie drukiem, lecz tak rzadkie
Że niślim drukowanych dopadł, wydrukować
Interets des Etats de l' Europe par Jean Rousset. II. ed. w Warsz. 1750. 4. III. ed. ibid. 1754 4. Musiałem z pisma, a zaś edycya trzecia
Ma przydane Russeta interessa, co je
Z cudzoziemskiemi mamy Polacy dworami.
Tłumaczył je Franciszek Bieliński, marszałek
8. Warsz. (1753). Wielki koronny: piérwéj wydałem osobno.
Leipzig. 1752. ? Bresl. 1762. 8. Dzieje zaś wytłumaczył niemieckim językiem
Christian Gottlieb Friese, w edycyi drugiéj
Dołożywszy kanclerza życie Zamojskiego.
Załuski pomylił się; bo tłumaczenie inszego dzieła, to jest nie dzieło, lecz Rozmo- Stryjkowski Praeconides *) Maciéj, (tu wątpliwość,

---

*) Nic dziwnego, że Stryjkowski w innych dziełach Ossottowiczem, od rodzinnego miasteczka Ossostów, w łęczyckiém wojewódz:

Skąd nazwisko to nowe? gdyż autor kroniki
Zowie się Ossostowicz: czy to który inny,
Czy tenże?) opisanie dał koronacyi
Henryka króla; ale to jest rzadkie dzieło. ——
Szczególny, com go widział i mam, egzemplarz jest
Nie cały: E brakuje arkusza do końca.
Szemberg Teofil, świadek oczywisty, wydał
Relacyą o polskiéj do Wołoch wyprawie,
W roku sześćset dwadzieścia w wrześniu, październiku.
Warzachtig Frydryk, u nas wychowan bawarczyk,
Dyaryusz wojsk polskich pod Chocim wyprawy

wyPolaka z Włochem w czasie elekcyi Zygm. III. exystuje i życie Jana Zamojskiego przed oczami.

w Krak. 1621. 4.

Rudomina *)

---

leżącego, nazywający się, w opisie wiérszem wjazdu i koronacyi Henryka Walezyusza, przydał sobie nowy, Załuskiemu do powątpiewania o tożsamości osoby powodem będący epitet, z wyrazu łacińskiego *praeconium* (chwała) i greckiego *adoi* śpiewam), *praeconides*. Podług analogii powinno być *praeconites*, głosiciel chwały.

*) Nie wiem co znaczy umieszczone na boku nazwisko Rudomina. Może być, że Załuski, chcący w tekście przytoczyć dzieło do téj części dziejów, o któréj tu mówi, należące, dla pamięci zanotował nazwisko autora, Lubo, jak tenże mówi, jakiś Warzachtig, wydał po polsku Dyaryusz wyprawy chocimskiéj w r. 1621. stémwszystkiém porównawszy to, co o tém dziele Juszyński (Dykcyon. Poetów T. II. str. 409.) napisał z wzmianką Niesieckiego (korona pol. T. III. str. 909.) jakoby Jan Radomina, kaszt. nowogr. († 1646.) dawszy pod Chocimem męztwa swojego dowody, mąż wielkiéj nauki, za świadectwem Kojałowicza wydał bezimiennie wiérszem polskim opisaną wojnę chocimską, wnosić należy, że nazwisko Warsachtig (*Wahrsagte ich?*) jest zmyślone, i że to dzieło Rudominy jest płodem, który, jak tenże Niesiecki twierdzi, dla tego je napisał, że w łacińskich historykach do druku podanych, przez niechęć niektórych sławie i męztwu ujęto, a drugim niesłusznie więcéj przypisano. Wszakże autor kończy swą poezyą wiérszem, który mu zapewne do przybrania zmyślonego nazwiska Warzachtig był pochopem:

Jeślim prawdę napisał: zgań, na to nie stękam.
Jeślim nieprzypochlebił, gniewasz się? nie lękam.

Juszyński uważa to dzieło za użyteczne historyi. Zob. tegoż Dykc. poetów pod nazwiskiem Rudomina.

r. 1621. Przeciwko Osmanowi roku sześć dwadzieścia
4. s. l. 1640. I jeden, wiérszem wydał: gdzie i sam był także.
Koniecpolski Stanisław, kasztelan krakowski,
4. w Warsz. 1627. d. 17 Kwietnia r. 1627. Hetman wielki koronny, wydał swą rozprawę
Pod Amersztynem z wojskiem Gustawa Adolfa *).
Okolski Szymon, ten, co pisał herbarz, dał nam
a) Kontynuacya dyaryusza 1638. 4. w Krak. 1639. Opis bitwy nad Starcą, Dyaryusz także
Wojny polsko kozackiéj, sześćset trzydzieści ośm,
Gorczyn Jan Aleksander, pod tytułem: Pamięć
* w Krak. 1648. 4. Władysława czwartego, życie króla wydał.
Twardowski téż Samuel z Skrzypna tegoż króla
f. w Lesznie 1650. Życie wiérszem opisał, i do druku podał.
w r. 1651. prowadzoną. Tenże wojnę kozacką roku sześć pięć jeden
s. a. Lesnae. 4. (1657) Wydał w Lesznie, a potém w lat szesnaście wojny,
Które przez lat dwanaście toczyli Polacy,
Z Szwedy, Węgry, Tatary, Moskwą, Kozakami,
f. w Krak. 1660. Pod tytułem domowéj wojny, wiérszem także
Wydał. Ta edycya nie była zupełna,
Gdyż w kilku egzemplarzach, com je widział, tylko
Do karty dziewięćdziesiąt i sześć ciągnęła się;
f. w Kaliszu. 1681. Lecz w lat potém piętnaście w Kaliszu jest cała **)
Wydrukowana w roku sześć ośmdziesiąt jeden.
Jeszcze tenże Twardowski, Miscella selecta
Pod tytułem swe wydał różne wiérsze, w których
Tam siła, co do polskich rzeczy się stósuje.
od r. 1648 - 50. Anonim ukraińskie podczas kozaczyzny
Opisał dzieje. Mam je z rękopismu, który

*) Przedrukowana w Mrówce poznańskiéj z r. 1821. w numerze IX. od str. 193 - 211.
**) Zdaje się, że powinno być w lat dwadzieścia jeden.

Użyczył mi Słowiński, ksiądz, dominikański
W Konstantynowie przeor, przepisane. Także
Anonim drugi, szwedzkiéj wojny historyą
Od roku pięćdziesiąt pięć do roku sześćdziesiąt
Opisał. Stefan Wydżga jest onéj autorem,
Co był potém prymasem: książka dziwnie rzadka *).
Slizen Stefan, starosta krewski, pod tytułem
Haraczu, wiérszem wydał chocimską sześć siedm dwa.
Jabłonowski Stanisław, wojewoda rawski,
Uprowadzenie wojska z bukowińskiéj cieśni **)
Przez hetmana, a swego dziada ***), wiérszem polskim
Opisał, a łacińskim wiérszopis dość sławny
Lenart Frizon, jezujta: znajdziesz w jego zbiorze.
Kochowski, już wspomniony, wydał dzieło boskie.
Tu masz różne o wojnie wiérsze, w któréj trzeci
Jan, Chrześcian salvator, Wiédeń oswobodził.

Historya abo opisanie wielu ważnych rzeczy, które się działy podczas wojny szwedz: w królestwie polsk. od r. 1655. aż do 1660. s. l. 1660. 4. w Wiln. 1674. 1672 – 75.

Jan Stanisław.

w r. 1685. w 526. strofach o śmiowierszow: w Krakowie. 4. Expeditio bellica et imago triumphalis. 4. Paris. Exst. in ejus Operibus poëticis. 1689. 4. w Krak. 1684.

---

*) O tém dziele mówi Anonim w *Exercitatio ad Nicol. Chwalkovii Jus publ. regni Poloniae* (str. 10.) "*liber rarissimus, quandoquidem nonnisi octoginta exemplaria sunt impressa, et nonnisi magnatibus Poloniae ex gratia reginae Ludovicae Mariae distributa etc.*„ Braun zaś w *Judicium de Scriptoribus Poloniae* p. 177. rozbiór jego temi zakończa słowy: "*his, qui curiosa magis quam utilia aucupantur, potest esse gratus, sed parum utilis*". Dzieła tego, ktorego tekst, oprócz przedmowy i dedykacyi, jeśli jakie były, 117. stron in 4to wynosi, posiadam ułomek od str. 71. aż do końca, skąd się przekonywam, że je Braun za zbyt surowo osądził.

**) W kilku Załuskiego egzemplarzach stało "w 217. strofach w Zamościu 1745". Niemogąc się o pewności téj cytaty przekonać, umieściłem na boku liczbę wrotek i miejsce druku według opisu Juszyńskiego Dykcyon. Poetów T. I. str. 143.

***) Jan Stan. Jabłonowski, wojewoda rawski, a późniéj ruski, niebył wnukiem, ale synem Stan. Jana Jabłonowskiego, het. w. koron. Co się tyczy wiérszy łacińskich na pochwałę hetmana, przez Frizona napisanych, porównaj Żonsaka *Histoire de Stan. Jablonowski* T. IV. str. 55 i 58. Wiérsze te znajdują się w rzeczonym tomie od str. 81. do 94.

Trąba sławy Janaiii w 119. strofach ośmierym. w Warsz. 1685. 4.

Rokiem, przedtém Chrościński Wojciech, anonyme
Wydał rymem zwycięztwa tegoż opisanie
Pamiętnego nad Turki pod Wiédniem przez Jana.
Takież wydał Niewieski Stańsław opisanie,
Które przydał do zbioru rytmów, mój kanonik,

a. p. 58, ad p. 71.

Minasowicz: jest w tomie piątym części drugiéj.
Rubinkowski Jan Kaźmierz, radzca i poczmajster
Toruński, życia królów Jana i Augusta
Janina. 8. w Pozn. 1739. — 4. w Supraśl: 1754. 4. we Lwow: 1757. Promienie cnót etc. 4. w Pozn. 1757.

Wtórego wydał; lecz choć mój przyjaciel, wyznam,
Że niegodna ta jego praca historyi
Imienia, ale tylko gazet kompilacî.
Trzecia zaś edycya Janiny przydane
Ma krótko życia królów naszych z historyą

1725.

Toruńskiéj tragedyi w roku siedmset dwa pięć *).
Wszystkie swe rękopisma Rubinkowski oddał
Do méj biblioteki: in hoc eum laudo:

Gemma Coronae Sarmaticae. 4. Posn. 1746.

In hoc non, że w Poznaniu pod swojém imieniem
Wydał Pompy pogrzebu relacyą w Żółkwi
Królewicza Jakóba, gdzie kazanie miałem
Pogrzebowe: a téj jest ksiądz autorem pracy
Mocki, kanonik płocki, infułat żółkiewski.

Thronus Regius f. Vratisl. 1725.

Tenże Mocki swą wydał po łacinie mowę
Na pogrzebie Jakuba, królewicza, córki

Marya Kazimira umarła w Olawie 1725. r.

Kaźmiry, coby była hiszpańską królową;
Gdyby tylko nie kłótnia jéj matki Sobieskiéj,
Którą w Rzymie z kardnałem Akwawiwą miała:
Dla niéj swe Kazimira szczęście postradała.

Facnesia.

A Elżbieta parmeńska jéj miéjsce osiadła,

---

*) Powinno być cztéry; bo to się zdarzyło r. 1724.

Fakcją Alberoniego, potém kardynała.
Humiecki Stefan, co był wojwodą podolskim;
Podał nam relacyą kommissyi, mocą
Traktoków karłowickich, do Kamieńca, tudzież
Przywrócenia całego Podola służącéj.
Ma téż być relacya druga po łacinie
Rozgraniczenia Polski od Turek w tysiącznym
Siedmsetnym trzecim roku; lecz téj nie widziałem *).
Pułaski zaś Franciszek, podczaszy podolski,
Pisarz wojskowy, pisał swą konnotacyą
Co się działo za czasów jego w Polsce, to jest:
Od roku sześć cztéry ośm, do śmierci Augusta
Wtórego: tę po śmierci autora syn jego
Baltazar, radenicki starosta w druk podał.
Tu masz Bolesty Piotra wiérszem opisanie
Pułtawskiéj bitwy w roku tysiąc siedmset dziewięc.

we Lwowie 1718. 4.

r. 1698.

r. 1707. f. Leop. 1729.

od r. 1648. do r. 1753.

f. w Lubl. 1740

27. czerwca.

Autorowie tu należący:

Wereszczyński Józef, biskup kijows. Excytarz na wojnę turecką w Krak. 1592. 4. — Publika na sejmiki tamże. 1594. 4. — Projekt kawaleryi nakształt Maltańczyków, dla bronienia granic tureckich. Nigdym nie widział innego egzemplarza tych dwóch skryptów: tak są rzadkie.

Dębołęcki Wojciech, Franciszkan, Przewagi Elearów. 4. Poznań. 1623. to jest: Dzieje Lisowczyków 1619 - 1623. przeciw heretykom w Niemczech wojujących. — Wywód, że monarchia polska i język słowieński najdawniejsze. 4. w Warsz. 1633.

*) Przywodzi ją Niesiecki w T. II. str. 383. ale z polskim tytułem: Relacya rozgraniczenia Polski z państwem Tureckiem in anno 1703. Leopoli. 1729. fol.

Dębołęckiego Andrzeja, Wróżbit o wojnie moskiewskiéj. 4. s. l. 1633. *)

— Czyżewski Piotr, Alfurkan o Tatarach polskich. 4. s. l. 1615.

Grochowski Stanisław, kustosz kruszwicki, Wiérsze. 4. w Krak. 1608. — Nocy toruńskie 4. w Krak. 1610. Tu różne rzeczy o Polsce, o Zygmuncie III., o Władysławie IV.

Paszkowski Marcin, Dzieje tureckie z Tatarami, Kozakami. w Krak. 1615. 4.

Zbigniewski Procopius, Relacya wojny wołoskiéj. 4. s. l. 1621.

Grodzicki Adam, kasztelan międzyrzécki (pod imieniem Macieja Dargodzkiego): Przestroga o tytułach cudzoziemskich. 4. s. l. 1634. Pod własném autora imieniem wydał Jerzy Jemielnicki. 4. s. l. 1637.

W kontr pisał Jeremiasz Bielejowski, Obrona etc. 4. s. l. 1641.

Makowski Adam S. J. Kazania na expedycyą moskiewską. f. w Krak. 1633.

Birkowski Fabian, O. P. Kazanie na pogrzebie Zygmunta trzeciego i Konstancyi, takoż Anny królowéj. 4. w Warsz. 1633.

Samuela Hutera Szymonowskiego, Mars sauromatski, to jest, od szczęśliwéj koronacyi Naj. Władysława IV. krótkie opisanie różnych expedycyj. w Warsz. 1642. 4.

*) Juszyński i Bentkowski przywodzą to dzieło s. l. ja mam z niego kawałek to jest dedykacyą Janowi Jak. Weiherowi, wojewodzicowi chełmińskiemu wraz z tytułem następującéj osnowy: Wróżbit boju moskiewskiego od Andreja (sic!) z Konojad Dębołęckiego drukiem na świat ukazany r. p. MDCXXXIII. w Thoruniu ap. Franc. Schnellboltz. 4.

Parisi Relacya wjazdu w Rzymie Jerzego Ossolińskiego, posła, w przełoż: z włoskiego. 4. s. l. 1633. *).

Białobłocki Jan, Zégar czasów królestwa polskiego, czyli tablice zawiérające imiona królów i królowych polskich, tudzież ich potomstwa, ich wiek i rządy i t. d, w Krakowie 1661. 4.

Anonymi, Szeremet albo potrzeba etc.

Wiktorya Stefana Czarnieckiego nad Moskwą i Kozakami. 4 w Krakowie. 1661.

Kuczwarewicz Marcin, Relacya expedycyi zbaraskiéj w r. 1649. w Lublinie. 1650. 4. Tegoż Zabawy rycerskie.

Janicki Jan, Opisanie koronacyi kr. Michała. f. w Krak. 1640.

Olkinickie powstanie. f. w Wilnie. 1700.

Walawski Jordan, Opisanie kampamentu Augusta II. w Saxonii. w Zamościu. 1730. 8.

Sulistrowski Józef, Wyjście króla Stanisława z oblężenia gdańskiego. w Królewcu. 1734. 4.

Minasowicz Józef Epifani, kanonik kijowski, w Zbiorze rytmów polskich tomie IV. i V. te rzeczy ma o Polsce:

T. IV. p. II. Życia królów polskich do Augusta III. *inclusive*. Życia królowych polskich z domu rakuskiego.

T. V. p. III Historya Waltera hrabi tynieckiego, wybrana z kroniki polskiéj Bogufała, bisk. pozn. edycyi mojéj po łacinie **).

*) Przedrukowana w Mrówce poznańskiéj z r. 1822. Nr. V. od str. 101 – 109.

**) Tu też można dodać bardzo rzadkie i od żadnego z Bibliografów niewspomniane dzieło: "Xiążę Wiśniowiecki Janusz, koniuszy koron:, krzemieniecki starosta, ojczystą muzą od Samuela z Skrzypny Twardowskiego przypomniany świeżo roku MDCXLVI. drukowano w Lesznie u Daniela Vetterusa." f. 52. str. i jedna karta do Dymit. i Konst. Korybutów Wiśniowieckich.

AUTOROWIE MISCELLANEI

polskim językiem.

w r. 1621. odbytą. 4. w Kaliszu 1621. 4. w Krak. 1633. 4. w Wil. 1706. *)
Twardowski, wyżéj wspomnion, opisał do Turek
Legacyą książęcia Zbaraskiego wiérszem.
Gościecki zaś Franciszek, jezujta, hetmana
Polnego i wojwody wraz mazowieckiego
r. 1712. 4. we Lwowie. 1732.
Chomentowskiego wiérszem opisał poselstwo,
Które on do sułtana Achmeta czwartego
Odprawił; był téż posłom do Piotra wielkiego.
Wtąż Radzewski Franciszek, co był podkomorzym
Poznańskim, i marszałkiem elekcyi drugiéj
Stanisława, poselstwo wielkie do Mustafy
8. w Pozn. 1744. pod imieniem Poklateckiego.
Rafała Leszczyńskiego anonyme wydał,
Który był ojcem tegoż króla Stanisława.
Jabłonowski, mój drużba, książę, wojewoda
Nowogrodzki, hetmanów samych życia zebrał,
Których w swoim herbarzu opisał Niesiecki,
f. we Lwowie. 1754.
I wydał pod tytułem Dodecas hetmanów.
f. Brunsb. 1702.
Jaworski Balcer, co był jezujtą, opisał
Życie Józefa Słuszki, hetmana polnego,
Michał de Jardins, francuz, opisał wesele
4. à Paris. 1726.
Ludwika piętnastego z Leszczyńską wiérszami.
Anonim (Sokolnicki) pod dyaryuszu
Tytułem, Amelii neapolitańskiéj
Królowéj, a królewny naszéj akt weselny
w Kaliszu, 1758.
Opisał wiérszem, roku siedmset trzydzieści ośm.

---

*) Niesiecki i Groddeck z Schlieffem do Hoppiusza przy wydania Długosza przywodzą wydanie w Krakowie, 1639.

Hylzen Jan, wojewoda miński, mój przyjaciel
Od paryskiéj podróży, brat rodzony mego
Protazego *) kollegi, biskupa Smoleńska,
Gdzie siedzę pod aresztem, wydał opisanie
Inflant, swojéj ojczyzny; gdyż naddziad ich wielkim
Kawalerów inflanckich był mistrzem von Eyckeln.
Murini Marcin, lwowczyk, od nas apostata,
A predykant toruński, wydał téż kronikę
Mistrzow wielkich teutońskich, z opisaniem polskich
Prus. Autor onę zebrał z kroniki niemieckiéj
O Prusiech anonyma: dociekłem Daubmanna
I inszych o tym kraju. Chwałkowski Mikołaj
Pod tytułem: Pamiętnik wydał razem pruską
Inflantską i kurlandzką kronikę po polsku.
Préché, Le beau Polonois dawszy tytuł książce,
Walewskiego z Beraldą wydał awantury
Po francuzku: przełożył Stanisław Działyński
Polską prozą; ojczystym wiérszem Antonina z Jezowickiéj
Niemieryczowa, takoż Józef Minasowicz,
Kanonik mój kijowski: masz je w Zbiorze rytmów.
Toż miał dzieło wykonać wiérszem rozpoczęte
I Seweryn Szydłowski, chorążyc warszawski,
Gdyby mu śmierć zabawy z Muzą nieprzerwała.

Inflanty w dawnych swych i wielorakich aż do wieku naszego dziejach i rewolucyach. w Wilnie. 1750. 4.
4. w Toruń. 1582.
4. w Pozn. 1712.
12. à la Haye. 1706 – 1711.
12. w Toruniu. 1694.
8. w Warszawie. 1754 **)
4. we Lwow. 1750
T. V. p. 344.
1758.

*) Protazego Hylzena, biskupa smoleńskiego, i mnie Gerwazym i Protazym przezwano. Tenże brat jego wojewoda *Elogium bibliothecae Załuscianae* drukiem podał in folio potenti. w Wars. 1750. Przypis Autora.

**) Na tytule tego wydania księciu Stefanowi Altamarowi, wojsk saskich porucznikowi dedykowanego, umieszczono, przez Stanisława Słowińskiego, Bibl. J. K. Mci P. N. M. Czyli Słowiński to dzieło przełożył, czyli tylko ponowił wydanie?

REGESTR

AUTORÓW OBCYM JĘZYKIEM O POLSCE PISZĄCYCH.

Ten regestr na roździałów pięć jest podzielony:
Piérwszy w francuzkim, drugi w włoskim, zaś w nie-
(mieckim
Trzeci, czwarty w angielskim, piąty w holenderskim
Języku, pisma różnych o Polsce zawiéra.

ROZDZIAŁ PIERWSZY.

AUTOROWIE O POLSCE FRANCUZKIM JĘZYKIEM.

Jabłonowski, wojwoda, książę, nowogrodzki,
Swiętoduski kawaler, francuzkim językiem
1742. in 4. Książkę Empire des Sarmates piérwéj wydał w Halli,
Powtóre w Nyrembergu; ale gdzie obszerniéj.
Jolli, lecz anonyme, Histoire de Pologne
16. Amsterdam. 1698. Du duché de Lithuanie wydał w Amszterdamie:
Massuet w historyi swojéj królów polskich
Książkę tę przedrukował w piérwszym, drugim tomie.
Imie autora Jolli, gdzieś znalazłem casu. *)

---

*) Zapewne w przedmowie Massueta, który całego dzieła tytuł wraz z nazwiskiem autora przywodzi.

Tende Kasper, podskarbi Jana Kazimierza,
Sekretarz potém w Polsce kardynała Janson,
Francyi ablegata, pod zmyśloném Hautville
Imieniem relacyą w dwudziestu dziewięciu
Rozdziałach dał o Polsce do druku. Są cztéry
Edycye. Anglicy téż ją tłumaczyli,
Jako niemniéj i Niemcy, titulo: Polnischer
Staat, a w drugich zaś tytuł egzemplarzach inszy
Verwirrte unruhige Polen. August Bohse
Inserował ją w swoich Historische Reisen a).
Jest téż i Compendium titulo: Beschreibung.
Mówiło się już wyżéj *), że polską Herburta
Historyą, z Kromera wziętą, po łacinie,
Przetłumaczył dla króla nowego Henryka
Po francuzku Baldowin czy Franciszek Balduin
Anonyme; lecz że on, przyświadcza Verdier.
Ale ta książka rzadka i w samym Paryżu.
Solignac, mój przyjaciel, króla Stanisława
Sekretarz, za namową moją, i z mych książek
Zebrał i wydał tomów pięć swéj historyi,
Od początku królestwa, aże do Henryka.
Ma kontynuacyą aż do czasów naszych.
Miałem w ręku, czytałem; lecz nie chce, aby w druk
Poszła **), aże po śmierci, nie chcąc się narazić.
Mnie się naraził w tém, że dużo mnie pochwalił,
Pod królem Ludowikiem z przyczyny rokoszu.
Przyjaźni to przypisać autora, którego

12.Paris. 1686.
12. Amstr. 1687.
12.Paris. 1697.
12.Cologne 1705.
AccountofPoland
16.London.1698.
4. Colon. 1697.
8.Lipsiae. 1698.
8. Frank. und
Leipz. 1711.
a) T. 2. p. 125.
Dresd. 1706. 8.

4.Paris.1573.vid.
Biblioth.franç. p.
566.

T. I. 550 - 1102.
T. II. 1506.
T. III. 1434.
T. IV. 1548.
T. V. 1575.
1750. 5. voll. 8.
Paris.
8. Amster. 1751.
5. voll.
vol.I. 12.Amster.
1775. drobnym
charakterem.

gliniańskiego.
vid. Spec. hist.
pol. crit.

*) Str. 22.
**) Zob. wyżéj str. 48.

r. 1742. Kreowałem w kaplicy liunewilskiéj Christi
1756. Ordinis kawalerem. On mię w lat cztérnaście
Przyjął do akademî w Nancy jak sekretarz.
Mamy tę historyą po polsku wydaną
5. voll. w Wilnie. 1763. Przez księży bezimiennych tłumaczy pijarów.
A ci że są, dociekłem, Syrve, Pokubiatta.
5. voll. Halae. 1765. 4. Wydał ją po niemiecku Karol Frydryk Pauli,
Professor publicznego prawa w Halli, we trzech
Tomach. Obiecuje nam kontynuacyą
Swą dać: annotacye swoje téż przydaje.
Bizardière de la Michał Dawid wydał
Historyą elekcyj polskich królów, ciągnąc
od r. 1573-1674. Paris. 1697. 12. Amst. an. eod. Od Zygmunta Augusta śmierci aż do Jana
Trzeciego elekcyi. Wydał także drugą
Książkę: w niéj historyą opisał scyssyi,
W któréj August był królem obran i de Conty.
tyt. Histoire de la Scission de Pologne. r. 1700. 12. Histoire de Pologne contenant les divisions et les troubles etc. Dwojakie egzemplarze bywają, odmienny
Mające tytuł; ale jest toż samo dzieło.
Przypisują niektórzy je kardynałowi
Polignac, co był posłem tu, przyjacielowi
Memu; ale niesłusznie. Chyba żeby panu
Bizardière co dodał, jak dobrze świadomy,
8. London. 1700. Mamy ją po angielsku Historical Account;
Amster. by Andr. vanDamme 1700. 12. Także po holendersku: Historie van die
Scheuringe, zaś tłumacze ich są anonymi.
Niemiecka jest dwojaka wersya odmienna *)

*) Nie znam tych wydań, ale jest téż i inne pod tyt. Historie der pólnischen Wahltage von Sigism. August an biss auf jetzige Wahl. Nebst einer historischen Erzehlung von der Trennung welche den 27. Junii 1697. über der Wahl des Königs Augu-

Z francuzkiego. Tłumaczem piérwszéj pan Blinetis; 4. Colon: 1698.
Lecz zmyślone jest imie, i tytuł podwójny:
Także i ten odmienny. Drugiéj anonymus,
Curieuser polnischer Staatsmann pod tytułem. — 4. Dantzig. 1698.
Laboureur Jan, opisał z Paryża do Polski
Podróże Ludowiki Gonzagi, królowéj,
Z panią Guebriant, która, pociesznym zwyczajem,
Miała tytuł wielkiego posła, nie posłowéj
Francuzkiego królestwa. Ta książka jest rzadka *). 4. Paris. 1648. w Paryżu samym kosztuje czerw. zł. trzy, i to jeśli ją znajdziesz. Mam trzy egzemplarze. (a)
Na końcu polskiéj szlachty jest regestr porządkiem
Obiecadła. Że wzięty z Okolskiego; przeto
Nie do rzeczy, jako jest dzieło jego pełne
Błędów wielkich w pisaniu, także w opuszczeniu.
Pan Dalerac Franciszek, paulin, a dworzanin
Króla Jana trzeciego, pod zmyślném imieniem, de Beaujeu.
Wydał swoje Memoires, to jest opisanie 12. Amster. 1700.
Podróży swoich w Polsce, to w Niemczech, to w Węgrzech,
Od roku sześć siedm dziewięć. Wkrótce potém dzieło od r. 1679-1700.
Toż, lecz obszerniéj, niźli w piérwszéj edycyi,
Pod tytułem odmiennym: Anecdotes de Pologne Paris. 1698. 8. 2. voll.
Wydał we dwóch tomikach, bez wzmianki imienia. Amst. 1699. 8. 2. voll.
Jest téż i po angielsku w Londynie, a niemniéj 2. voll. 12. Lond. 1700.
2. voll. 12. à la Haye.

---

sti II. entstanden in französischer Sprach beschrieben durch M. de la Bizardière. Aus dem franz. ins Hochteutsche übersetzt, mit einer Vorrede, als eine Einleitung über das ganze Buch, und einem accuraten Kupfer von einem polnischen Wahltag zu Pferd, versehen. Stockholm. 1733. 8.

*) Dzieło to składa się z trzech części z nowém liczbowaniem, ale bez osobnych tytułów. Część tyczącą się podróży do Polski tłumaczoną p. Stan. Potockiego, b. ministra oświecenia, umieszczoną w Pamiętniku Warszawskim na r. 1801. przedrukował Niemcewicz w zbiorze Pamiętników o dawnéj Polsce w Tomie IV. od str. 149-269.

Holendersku wydane, anonyme w Hadze.

5. vol. à Amster. 1761. 8. Ksiądz Coyer, mój przyjaciel, wydał życie króla Jana, we trzech tomikach: jest i po niemiecku.

8. Leipzig. 1762. Jam mu dodał ksiąg i pism zwłaszcza stryja mego,

to jest Epistolas historico-familiares. Książęcia warmińskiego, historyą polską,
Którą z informacyi méj, w bibliotece
Paryskiéj kanoników regularnych świętéj
Genowefy, wynalazł. Tym prześlę tom czwarty.

à Utrecht(Rouen) 1726. 12. 5. voll. Choisy Franćszek, dziekan bajoceński, wydał
Memoires pour servir à l'histoire de Louis

o królu Janie T. 3. p. 84–97. a zaś o Brisacier T. I. p. 26. Quatorze. Tu masz o królu naszym siła Janie.
Impostor Brisacier czynił się bękartem
Jego. Chciał przez to zostać książęciem duc et pair.

Barro, przez dwa r, znaczy hultaja, a barronne wielkiego hultaja. Kłamstwo się wyjawiło; więc został barronem.
Magdalaine hrabia Le miroir Ottoman (a)

12. Basel. 1677. 2. voll. 16. Paris. 1678. Wydał; są edycye dwie odmiennym kształtem
Paryska obszerniejsza. Tam wojna turecka
Roku sześćset siedmdziesiąt i sześć opisana.

Vienne deux fois assiegée 1529 – 1683, 16. Amst. 1683. p. 559, 75. De la Rochelle dwojakie Wiédnia oblężenie
Opisał: w drugiém przybył na odsiecz Sobieski
Niemcom, z którymi toźby było, co z Grekami.
Tenże fata Maryny Mniszchowny, carowéj

16. à la Haye. 1716. Moskiewskiéj, w książce Le czar Demetrius, a zaś
Onéj męża Dymitra opisał okropny

2. vol. Bruxelles. 1728. 8. Zabój Rocoles w swych pismach: Les Imposteurs insignes.
Massuet Piotr, znany mi medyk w Hollandyi,

4. voll. 12. Londres. 1739. Wprzód wydał anonymę Augusta wtórego

Amst. 1759, 12. W Londynie życie *): a pod swojém w Amszterdamie

*) Może być, że się autor pomylił. Nieznam tego dzieła, a umieszczony na boku rok jego wydania 1739, domyślać się każe,

Imieniem: jest odmienny w obu edycyach.
Jeden Massuetowi przypisują, drugi
Zaś panu de Beaumarchais; w piérwszym tomie życia
Te, co są królów polskich dawniejszych, wybrane
Są z książki pana Jolli i przedrukowane. Amster. 1698. 12.
Tak tedy sądzę, piérwszy tom jest pana Jolli:
Drugi i trzeci pana Massuet, a czwarty
Zaś i piąty jest pana de Beaumarchais. Składka.
Chwali ją Longlets w Methode, a ja dużo ganię, Méthode d'étudier l'histoire.
Jako i cudzoziemców wszystkich, co pisali
O Polsce: zawsze błędów grubych siła mają.
Z czasem w bibliotece polskiéj wszystkie wytknę.
Massueta edycya piérwsza w Amszterdamie, 3. voll. 12. Amst. 1735.
Roku siedmset trzydzieści trzy, jest w trzech tomikach
Pod tytułem Histoire des rois de Pologne.
W drugiéj zaś edycyi przydał czwarty, piąty *) 5. voll. 12. Amst. 1754.

że może Załuski przedrukowanego Parteneja, o którym niżéj na str. 82. mówi, z Massuetem pomieszał. Wszakże sam Autor mówi, że Massuet odmienny jest w obu edycyach.

*) Piérwsze dzieła Massueta wydanie ma tytuł: *Histoire des Rois de Pologne et du gouvernement de ce royaume, ou l'on trouve un detail très circonstancié de tout ce qui s'est passé de plus remarquable sous le regne de Frederic Auguste, et pendant les deux derniers interregnes par Monsieur M*** à Amsterd. François l'Honoré* 1733. 8. 3. voll.

II. Nowe tego dzieła przedrukowanie w cztérech tomach odmiennym drukiem bez najmniejszéj wzmianki nazwiska autora z dodatkiem: *nouvelle edition, corrigée et augmentée* (wcale niepowiększona; tylko, że powyższego wydania trzeci tom tu na dwa podzielono; skąd cztéry tomy urosły *à Amsterd. Franç. Honoré.* 1733. 8. IV. voll. Może być, że to jest wydanie w Rouen. Druk bowiem i papiér jest wcale odmienny od tego, który w edycyach pod liczbą I. III. znajduje się. Ale w tém wydaniu, prócz kilku okresów, nic niedodano, coby mówiło za Stanisławem Leszczyńskim.

III. Trzecie wydanie z wyraźnie położoném nazwiskiem autora pod tyt. *Histoire des Rois de Pologne, et des revolutions arrivées dans ce royaume depuis le commencement de la mo-*

Gdzie dwojakie ostatnie széroce opisał
Bezkrólewia; ale kto ma życie Augusta
Wyżéj allegowane, toć ma już tożsamo.
Ale tu przestrzedz muszę, że jest edycya
4.vol. 8. à la Haye [Rouen] 1734. Acz pod tytułem w Hadze, w saméj rzeczy w Rouen
Drukowana. W téj tomik ostatni odmienny.
Co tam jest za Augustem, tu za Stanisławem.
Wszak mówią: audiatur et altera pars; więc
Albo miéj obie, albo z téj tu tom ostatni.
à la Haye. 1733. 1734. 4. voll. in 8. Ksiądz Parthenay, jałmużnik księżnéj Berry, wydał
Historyą polską, za panowania tegoż
2. voll. 8. Londres. 1734. Augusta, w ośmiu książkach: jest i po angielsku.
Niemieckie tłumaczenie przez Klosego z przypiskami 2. tom. 8. w Mitawie 1771–1772. Londyński księgarz, Mojżesz Chastel, dla swojego
Profitu przedrukował po francuzku znowu,
Kładąc miasto imienia D. L. M. litery.
Jam rozumiał, że jakieś nowe dzieło pana
12. Londres. 1739. Bruzen de la Martinière, kupiłem; aliści
Gdy przyjdzie zkonfrontować, toż słowo do słowa.
1733–37. 12. Amster. 1739. Armand de la Chapelle, Memoires de Pologne
Wydał, a w egzemplarzach innych Mem... pour servir
à Paris chez Cailleau. A l'histoire. Toż samo: nie wiem cui bono;

1739 8°

---

narchie juqu, à present.; Nouvelle edition corrigée et augmentée de deux volumes, ou l'on trouve la suite de l'interregne. Enrichie de cartes géographiques par Mr. P. Massuet. à Amster. François l'Honoré. 1734. 8. V. voll. Jestto najlepsze wydanie, którego trzy pierwsze tomy zawierają dzieje w dwóch powyższych edycyach umieszczone, dwa zaś ostatnie tomy (4. i 5.) zawierają bezkrólewie po śmierci Augusta II. "ávec une exposition (jak autor mówi w przedmowie) fidele et sincere, de tout ce qui est arrivé d'important en Pologne et en divers endroits de l'Europe, á l'occasion de la double election des rois Stanislas et Auguste III.

Bo nie masz nic nowego, tylko co w gazetach *)
Abbé Chevremont, jakiś, wydał anonyme
Pod tytułem dwojakim jednę książkę: jeden
Taki: Pologne monarchique; a zaś drugi: Etat 12. Cologne. 1702.
Actuel de la Pologne: acz to nie tak czynią ?
Autorowie, jak bardziéj księgarze dla zysku.
Przebędowski, co krajczym był koronnym, a zaś
Podskarbiego synowcem, anonyme wydał:
Memoires sur les dernieres revolutions de Pologne, 1699 - 1704. 8. Roterd. 1710.
W których powrót Augusta, acz po renuncjacï,
Usprawiedliwia: książka dziwnie rzadka, ale
Tylko nie po niemiecku: Historische Nachricht. 8. s. l. 1710.
Wolbramsdorff skreślił Portrait de la Cour de Pologne
Sous Auguste second; mam ten rękopism autora 1704.
W méj księgarni, za który siedział w Kenigssztejnie.
Brascy Comte de Lyon Jan Mikołay, który
W Polsce mieszkał, opisał różne anekdoty
Panowania Augusta wtórego, i wydał
W trzech tomach anonyme niby w Wenecyi; Venet. 1716. 3. voll. 12.
A raczéj w Amszterdamie. Choć téż jest wydana
Dwa razy pod tytułem: Memoires politiques 3. voll. 12. Amst. 1735.
Amusans et satiriques, przecież dziwnie rzadka.

*) *Mémoires de Pologne, contenant ce qui s' est passé de plus remarquable dans ce Royaume depuis la mort du Roi Auguste II. arrivée à Varsovie le 1. Fevrier 1733. jusqu' en l' année 1737. par le Sr. Armand de la Chapelle.* Amsterd, l'Honoré 1739. 12. Lengnich w przedm. do drugiego wyd. swéj historyi pols. tak o tém dziele mówi: "*Commentarii, quibus interregnum post Augustum II. et quae interr. secuta describuntur, tanto tamen partium studio, ut rerum illarum ignari facile falli queant, ne dicam regiones, oppida, homines, integros exercitus, victorias, clades et alia commemorari, quae vel ipsius auctoris, vel eorum, quos secutus auctor debentur ingenio.*

Vogt. Catal. libr. rarior. p. 400. Freytag Analecta p. 153.

Swiadczy Vogt; lecz autora imie przeinaczył
Na Comte de Lavaro. A że tu jest siła
Rzeczy uwłaczających królestwu, królowi;
Więc jest skonfiskowana. Anonim zaś wydał:

12. Veritopoli. [Dresdae] 1712.

Caracteres des historiens satyriques ou remarques
Sur les memoires du Sieur de Brascy Comte Lyon.
Wolter sławny poeta, nie sławny deista,
Wydał życie Karola dwunastego, szweda,
Gdzie opisał elekcją piérwszą Stanisława. *)
Poniatowski Stanisław, kasztelan krakowski,
Ojciec teraźniejszego Króla Jego Mości,

Remarques d'un gentilhomme polonais sur la vie de Charles XII. 12. Amster. 1741.

Swe przydał refleksye, jak świadek przytomny.
Zachwycił te znajomy mój księgarz Moetiens
W Hadze, i anonyme wydał tamże książkę.
Życie króla Stańsława wydał anonyme
Jakiś pan Castillion. Są dwie edycye:
Nawet i po niemiecku jest przetłumaczone;
Lecz szczególnie jest z gazet zła kompilacya.
Pierre Sieur, substytut parlamentu w Nancy,

r. 1740.

Gdziem ja konsyliarzem został, roku siedmset
Cztérdzieści, króla swego Stanisława chwały

4. Nancy. 1754. exst. in Abeille du Parnasse. T. IV. p. 65 - 85.

Wydał w mowie: Sinastal Dumo Kalieński:

---

*) Dwa mamy w języku naszym dzieła historyą Karola XII. w skróceniu obejmujące. Piérwsze pod tyt. *Historya skrócona Karola XII. króla szwedz. z francuz. na pol. język przetłumaczona r.* 1756. 8. l. 8. Tłumacz Antoni Hercyk, cześnikowicz mozyrski, w przedmowie oświadcza, iż to dzieło napisał francuz z Burgundyi, który się sam z Karolem XII. na wielu potyczkach znajdował. Drugie pod tyt: *Dzieje Karola XII. króla szwedzkiego przez Woltera, po polsku wydane przez Augustyna Kandyi. w Krakowie w druk. Ant. Gröbla.* 1800. 8. jest skróceniem Woltera, nędzną polszczyzną napisaném.

Przez anagramma piérwsze słowo jest Stanislas.
Ta mowa krasomostwa praemium w nansejskiéj
Akademii wzięła. Jam do niéj przyjęty. r. 1756.
Cuny Ludwik Antoni, jezujta, przyjaciel
Mój, wydał trzy kazania, mnie dedykowane
Przy konkluzî missyi króla Stanisława 12. Nancy. 1741.
W Nancy, przy apparatach pogrzebu Delfina; 4. ibid. 1746.
Piérwszéj żony królowéj i Stanisławowéj. 4. Nancy. 1747.
Payen wydał swą podróż w Anglii i Polsce. 12. Paris. 1665.
Juli Caesar Laurenti wydał ją po włosku; Amster. 1667. 16. ibid. 1668. 16.
Lecz imie zataiwszy autora: non licet. 12. Torino. 1685.
Roche Brune zmyślone imie w swym szpiegu Espion
Thamase Kuli Chana, ma siła o Polsce. 8. Cologne. 1746.
Radicati Albertus, pjemończyk, deista,
W książce Recueil des pieces, pod tytułem: Patrie, 8. Rotterod. 1756. p. 194.
Opisuje rząd polski; lecz pod figurami.
Baret Jan, francuz, wydał: Histoire sommairę 8. Paris. 1620.
Z Károla de Joppincourt pisem pozostałych,
Opisanie multańskiéj wojny z Polakami,
I księcia Koreckiego stamtąd wybawienie.
Prade Roger historyą wydał dwóch Gustawów; 12. à Paris. 1686.
Królów szwedzkich: tu siła masz o Polsce rzeczy
Od roku tysiąc sześćset cztérdzieści i osiem.
Anonim, co był skrycie wydał rewolcye Revolutions de la Hongrie. 16. Cologne. s. a.
Węgierskie, siła rzeczy ma o wojnach polskich.
Bullart Jzaak w księdze swéj z kopersztychami,
Co ma akademii tytuł, tych dał życia Akadem. des sciences et arts. f. Paris. 1682. II. T.
Polaków, Mikołaja Kopernika, Jana
Zamojskiego, kardnała Stacha Hozyusza.
Rousseau de la Valette Michał, pod takim tytułem:

12, Paris: 1679.*) Casmir Roi de Pologne wydał anonyme
O amorach exkróla Jana Kazimierza,
16. Nürnb. 1680. London. 1681, 16. Romans: jest po niemiecku, niemniéj po angielsku.
Aremberg, lecz z takiemi pseudonym imiony,
Piotra Franciszka Prodez Beragrem markiza
16. Amst. 1677 – 1678. differentes editions. D' Almacheu, w edycyach dwóch różnych Memoires
Wydał, a w nich miłostki króla Korybuta
Opisał, co go zowiem za zwyczaj Michałem.
La Saxe galante ou histoire des amours d' Auguste II. Roi de Pologne. 8. Amster. 1736. Saxe galante opisuje amory Augusta
Wtórego. Anonymus autor ma być Pöllnitz
Baron. Jest i niemiecka, w Dreznie zakazana.
Po polsku ktoś przełożył; ale w druk nie podał.
Dotąd tych wyraziłem w francuzkim języku
Pisma, co ex professo o Polsce pisali.
Co się geografii tyczy w powszechności:
a) Joh. Bapt. Geographie ancienne, moderne et historique. 1692. 12. 5. voll. b) Salmon pisał po angielsku, ale jest tłumacz, po francuzku, włosku i niemiecku. c) diction. de Trevoux przez xx. Jezuitów trewolteyńskich. Siła znajdziesz o Polsce w Audiffret a) Salmona b)
I Waissette relacyach, w tąż w dykcyonarzach
Porządkiem objecadła pisanych, jako to:
Baudrand Corneille, de Trevoux, Vosgien c) z przydatkami
Laurent Echard; lecz od tych najobszerniéj w dużym
Dykcyonarzu Bruzen de la Martinière.

ROZDZIAŁ DRUGI.

AUTOROWIE O POLSCE WŁOSKIM JĘZYKIEM.

Barosi Caesar włoskim pod Componimenti
Tytułem, Władysława czwartego akt ślubny

*) Suivant la copie imprimée á Paris, chez Claude Barbin, 1680. 12. 2. voll.

Z Cecylią Renatą opisał, i różnych — 4. Milano 1638.
Autorów zebrał wiérsze włoskie i łacińskie. — 1698. 28. Sept. ad 1699. d. 24. Martii Viaggi. 4. Romae. 1700.
Bassani z chrztu Antoni, kanonik warmiński,
Opisał podróż do Włoch królowéj Janowéj.
Mam egzemplarz jéj własny, pysznie oprawiony.
Życia jéj w wiadomościach o akademii
Arkadów rzymskiéj podał opis Crescimbeni. — T. III. p. 1.
Bonini Filjo Marja, wychwalał był cnoty
Eleonory w książce: Echo de la Fama. — 8. Viennae. 1670.
Buccio Piotr, opisał dwie koronacye
Henryka: jednę polską, a drugą francuzką.
Część piérwsza tylko w druku; nam téż nic po drugiéj. — 4. Paduae. 1576. Coronazioni di Polonia.
Ciampoli Jan, co był u Barberiniego
Kardnała sekretarzem, zaczął nam był pisać
Polską historją, ale całéj nieukończył.
To zaś, co już napisał, w jego prozach znajdziesz. — 8. Rom. 1667. a p. 336. ad p. 466.
Cilli zaś Aleksander, pistojczyk, nam podał
Historyą rokoszu roku sześćset i sześć. — od r. 1606. do r. 1608.
Także dzieła wojenne Zygmunta trzeciego
Przeciwko Moskwie: wyszły w roku sześć dwa i siedm. — in Pistoia. 1627. 4.
Loschi Alfons Wincenty, graf, ma opisanie — c. T. 2 Venet. 1654. 1664 - 1668.
Polski, w swéj Compendii istorici książce.
Pignatelli, rzymianin, Stefan, w książce swojéj
Trionfi d'armi, Jana ogłosił trzeciego — 4. Romae. 1684. a pag. 42. ad pag. 56.
Odwagę, męztwo Wiednia przy oswobodzeniu.
Był on akademikiem w Rzymie Infekundów.
Mnie do niéj przyjął prałat Ercolani, książę. — Książę Akad. r. 1735.
Pinnocci Jarosz, Jana trzeciego sekretarz,
Opisał anonyme relacyą wojny
Tureckiéj z Polakami roku sześć siedm cztéry. — Relazion. vera etc 16. Bologne, 1674.

Historia delle [illegible] notabili [illegible] in Bologna gli anni 1606 — 1608 di alessandro Cilli Pistoia 1627 [illegible]

Pitteri, z chrztu Franciszek, księgarz w Wenecyi
Venez. 1755. Anonyme o Polsce relacyą wydał.
Le attioni d'Arrigo descritte in dialogo in Vinetia 1574. 4. Porcacchi krótką bytność Henryka opisał
W Polsce, co trzy miesiące i pół nam panował.
Possevinus Antoni, jezujta, co posłem
8. Macer. 1576. 8. ibid. 1583. 4. Venet. 1604. Grzegorza trzynastego był w Polsce i Moskwie;
Opisał nam w Soldato Christiano życie
Stefana króla: książka trzykroć drukowana.
Aemoniae (Cittanuova). Thomassin Filip Jakub, biskup Aemoniae
4. Roma, 1596. I Jan Turpin wydali Rittrati di cento
4. Carigliano. 1609. Capitani illustri, sztychował Capriolo.
Tu wielkie masz pochwały króla Batorego.
Rossi, Mascardi, także jakiś Transaroli
Słowo w słowo je w swoich umieścili dziełach;
Nie wyraziwszy wcale skąd, co mają, wzięli.
Tomasi Jerzy, wydał Bathorea: a tu
Masz początek familî, dzieła bohatérskie
Książąt Batorych, zwłaszcza Zygmunta w tureckich
Wojnach, i śmierć Jędrzeja, kardynała oraz
Warmińskiego biskupa. Ta książka jest rzadka.

Tu téż ci Autorowie należą.

Bisaccioni Majolino Hist. delle guerre civili od r. 1610 do 1651. 4. Bologn. 1653. 4. Venez. 1664. Tu masz o wojnach domowych.—

Tegoż Demetrio 16, Roma: 1643. 16. Venet. 1649. o maryażu Dymitra cara z Maryną Mniszchówną.

Colbo Franc. Trattato di pace. 4. Padova. 1603. Zygmunta z Wasilem albo Bazylim w. carem moskiewskim.

Olmo Gior. Franc. Relationi del Republica Veneta e del Rep. di Polonia. 4. Venez. 1628.

a) Parisi Virginio Vera relatione della solenne entrata del' Ambasciadore di Polonia à Roma 4. in Roma 1634. Posłem tym był Jerzy Ossoliński, kancl. w. k. szwagra mego kaszt. gostyńs. pradziad.

Tenże Parisi wydał: Vera relatione delle due gran vittorie riportate in diversi tempi e luogi dal Serenis potentis, e glorios. Vladislao IV. re di Polonia etc. contro Moscoviti, Turchi e Tartari, uniti assieme a' danni della corona. in Roma 1654. 4. 1. ark. Przypis Wydaw.

Petrina Gabriel, Gloria di Christianità. 12. Braga. 1683. Pochwały Jana trzeciego po wiédeńskiéj.

Rossi Gian Domenico Raccolta veridica 12. Venez. 1687. o wojnie z Turkami Polaków pod Wiédniem 1683.

Zabarella Andrea Trionfi di Parnasso. 16. Padua. 1693. Tu P. II. p. 31 — 57. wiérsze o Janie Sobieskim, kr. polskim.

ROZDZIAŁ TRZECI.

AUTOROWIE O POLSCE JĘZYKIEM NIEMIECKIM *).

Achenveld Gotfryd, wydał, professor w Göttingen;
To Abriss, to Grundsätze: w obudwu tych książkach, Abriss. 8. Götting. 1749. Grundsätze 8. ibid. 1754.
Nowo wyszłych, stan podał Polski aktualny. de Polon. p. 434–86.
Braun Dawid, już wspomniony, wydał vom Münzwesen,
O polskich, także pruskich monetach, traktacik. 4. Elbing. 1722.
Jest téż Appendix (Anhang) ma kart trzydzieści ośm. Dodatki i poprawki powyższego dzieła znajdziesz w Erleutertes Preussen T. II. od str. 592. do 656. Porównaj téż das gelehrte Preussen od str. 155. do 168. Dla tego téż Braun wydał w r. 1726. osobny dodatek. Przypis Wydaw.
Nasz téż pan Micler zewsząd zbiéra materjały,
Historiam Polonjae numismaticam chcąc
Podać w druk z zalecenia Teodora Wessla,
Podskarbiego wielkiego, a mego siostrzeńca.
Mam tytuł drukowany, operis conspectum:
Część piérwsza w jedynastu, druga w pięć rozdziałach.

(* Załuski umieścił téż w tym rozdziele autorów, których dzieła nie w nimieckim wyszły języku, jak np. Archenholtza, Werdego.

Kromerową kronikę nietylko Błażowski
Marcin polskim przełożył językiem, ale też
f. Basil. 1562. I niemieckim ją wydał Henryk Pantaleon:
Mitternächtliche Völcker taki czytasz tytuł,
A imie chrome Chromer, co miał pisać Kromer.
Kromera opisanie Polski jest w niemieckim
Języku także: Jędrzéj je Schott przetłumaczył,
8. Dantzig. 1741. A nawet i dołożył swe annotacye.

urodziła się 1626. została królową 1633. abdykowała 1654. pretendowała do korony polsk. 1668; umarła w Rzymie 1689. Chrystyna, córka króla Gustawa Adolfa,
Która abdykowała była tron w Szwecyi,
Po plemiennika swego Jana Kazimierza
Abdykacyi, chciała nam w Polsce panować.
Znajdziesz to w historyi jéj życia, opisał
Które Archenholtz w dziele: Memoires concernant
4. voll. 4. Amst. 1751 - 1760. Christine, reine de Suede; tu masz nie mało o Polsce:
Popatrz tylko w indeksie pod wyrazy temi:
Pologne, Prusse, Jean Casimir, Sobieski, jako też
Poniatowski, Załuski (listy mego stryja).
Jeśli o kim, to o niéj, toż, co o Elżbiecie
Angielskiéj, mówić można: że, laudatur ab his,
Culpatur zaś ab illis. Różność wiary sprawia
Zdań różnicę. Elżbietę angielską ganili
Katolicy. Ciż szwedzką Chrystynę chwalili.
Toż i ja się spodziewam: chwalić adherenci
Rzymskiéj wiary mię będą, ganić dyssydenci.
Cureus, ślązak i medyk, Joachim imieniem,
Życie i panowanie Stefana opisał.
f. Francof. 1585. f. Wittemb. 1587. Dwie tego edycye dzieła mamy: piérwsza
Jest w Frankfurcie, a druga lepsza w Wittembergu.
Przetłumaczył w niemiecki język Henryk Raetel.

Fassman Dawid, sas, co się wsławił rozmowami. — Gespräche im Reiche der Todten.
Swojemi nieboszczyków w elizejskich polach,
Opisał króla życie Augusta wtórego. — 8. Hamb. 1733.
Jakiś anonim przydał coś w swéj edycyi. — F. G.H. 8. Francof. 1734.
Hartknoch Krzysztof, co pruską historyą wydał, — f. Francof. 1684.
Wydał téż historyą duchowną Pruss polskich
W sześciu księgach w Frankfurcie roku sześć ośm i sześć. — 4. Francof. 1686.
Hartwich Abram, predykant, czy pastor w Lindenau,
Opisał w jednéj książce Gdańsk, Elbląg i Malborg. (a) — 4. Königsb. 1722.
Hempel Christian, życie Ernesta Birona, — 8. Bremae. 1742. 8. Brunsw. a. eod.
Książęcia kurlandzkiego, wydał anonyme.
Tenże autor jest życia marszałka Münnicha, — 8. Bremen. 1745.
Co Gdańsk dobył, a pałac wprzód stryjowi spalił. — Ludwikowi Załuskiemu, biskupowi płockiemu, w Warsz. 1719.
Henneberg Kasper, pastor szpitalny w Królewcu,
Wydał Prus opisanie i życia krzyżackich — 4. Königsb. 1584. f. pol. ibid. 1576. f. ibid. 1595.
Mistrzów. Tenże dał mappę pruską z jéj wykładem.
Herberstein Zygmunt, baron, cesarski zaś poseł,
Namieniłem już wyżéj, co wydał o Polsce.
Henryk go Pantaleon niemczyzną tłumaczył.
Tenże téż Pantaleon przydał swoje Polski, — f. Basil. 1567.
Litwy, Inflant, i innych krajów opisanie.
Czytałem gdzieś w francuzkim w druku katalogu
Że go zowie Liberum: autor cale niezgadł,
Że liber baro nie jest imie domu: drugi
Téż Sarbiewskiego zowie z miana Casimirum:
Za nazwisko to imie biorąc, a nazwisko
Jego, nie za nazwisko, ale za ojczyzną. — Mercerius de epigrammate ita saepe citat.
Hübner Jan, rektor szkoły hamburskiéj, we swojéj
Geografii Polskę opisał obszernie.
Są różne edycye: jest i po francuzku.

3. voll. Dresd. 1761. 8. Najlepsza po niemiecku, ta, co we trzech tomach;
Z przydatkami różnemi, jakiegoś G. F. K.

a p. 273. ad p. 555. O Polsce w drugim tomie masz, a w piątéj księdze.
Co się chorografii tyczy polskiéj, pruskiéj,

tłumaczonym z angielskiego. Sląskiéj, patrz, prócz Hübnera, w Büschingu, Salmonie.

Lauterbach Samuel Frydryk, a senior luterski

4. Leipzig. 1727. Powiatu Fraustadt (Wschowy), wydał to: kronikę
8. ibid. 1711. Polską do roku siedmset dwadzieścia i siedem:
1709. 8. ibid. 1710. To, opisanie Wschowy i w niéj luteryi:
To tamże opisanie powietrza w tym wieku:

8. ibid. 1725. To opisanie gorszéj gdzie jeszcze zarazy
Herezyi Socyna w Polsce, i kacerskich

Życia mistrzów pięćdziesiąt, najwięcéj Polaków. (a)

Lengnich Gottfried, co gdańskim jest dzisiaj syndykiem,
Wydał akta publiczne Prus zachodnich, to jest
Polskich, czyli królewskich, a w dziewięciu tomach.

8. Dant. i Lcipzig. 1741. Tenże swą historyą polską, którą zwykle
Z Kromera opisaniem Polski łączą razem,
Przetłumaczył niemieckim z łaciny językiem.

Jus publicum Prussiae tegoż, przełożywszy

8. Danz. 1760. Po niemiecku z łaciny, wydał Gottlieb Künhold.

Tenże Lengnich, jubiler w polskiéj historyi
I w prawie prusko-polskiém najbieglejszy, w swojéj

2. voll. 8. Tannenberg (Thorn) 1718. Polnische Bibliothek, ma ciekawe rzeczy.

Ludewig Jan Piotr, sławny kanclerz halski, wydał

anonyme 8. Leipz. 1697. Geschichts-Calender; tu masz polskiéj historyi
Epochy od początków naszéj monarchii.

Müller Wawrzeniec, niemiec, księcia kurlandzkiego
Konsyliarz, Annały septentrionalne
To jest: polskie, inflanckie, moskiewskie i szwedzkie

Dzieje; wydał od roku pięćset siedmdziesiąt sześć;
Do roku tysiąc pięćset dziewięćdziesiąt i trzy.
Co się tyczy Stefana życia, to jest jego
Praca; a co Zygmunta, to kogoś innego.
Mittag Gottfried, sas rodem, gimnazysta w Halli,
W piérwszéj swéj edycyi, utaiwszy imie,
Wydał życie Augusta wtórego: zaś trzecia
Edycya najlepsza; bo jest powiększona.
Tenże téż wydał życie Gustawa Adolfa.
Tu masz siła o wojnie Szwedów z Polakami.
Peckenstein, per P nie B, Wawrzeniec, był wydał
Wykład tych rzeczy, co więc do Sląska należą.
W tąż wojny polskie, śląskie, litewskie, moskiewskie.
Praetorius Mateusz, prusak, z lutra konwers,
Brodnicki proboszcz, potym wejerowski, wydał
Różne dyssertacye o Prusiech, jako to:
Języku pruskim dawnym, dowodząc że język
Ten z początków swych gocki: o pruskich monetach:
Obyczajach litewskich. Te ma Lilienthal
In Actis Borussicis, w Erlaütertes Preussen.
Ranis Jerzy, kroniki pruskiéj wydał krótki
Zbiór, gdzie życia krzyżackich wielkich mistrzów czytaj.
Ranisch Bartłomiéj, gdańskie opisał kościoły,
I budynki wspaniałe, i inne fabryki.
Ranfft Michał, anonyme wydał Stanisława
Życie króla: Izaak Lelong wytłumaczył
Hollenderskim językiem. Tenże Ranfft Fleminga
Tittuma i Watzdorfa ministrów Augusta
Życia wydał; Moritza téż grafa saskiego;
I Löventhala, obu marszałków francuzkich:

od r. 1576 - 1595 4. Amberg. 1595

Zygmunta III.

1. F. G. M. S. Berl. 1734.
2. 8. Leipz. 1734.
3. 8. Leipz. 1736.

8. Halle. 1740.

od r. 960. do r. 1605.
4. Leipz. 1606.

Brodnica (Strasburg.)

Acta Borussica po niemiecku.

4. Elbingae. 1564.

f. Dantzig. 1695.

Merkwürdiges Schicksal. 8. Francof. 1736.

2. voll. 8. Amst. 1738.
f. Torun. 1733. c. figg.

Gdzie różne anekdoty są o polskich rzeczach.
Schultz Jerzy Piotr, professor toruński, in nummis
Wydał pamiątkę życia Augusta wtórego.

Isleben, Eisleben, Islebia, ojczyzna Marcina Lutra. 1525 – 92. Cont. do 98. f. Servestae [Zerbst]. 1592.

Schütz Kasper, sas z Isleben, a sekretarz gdański,
Zostawił historyą nam pruską od pięćset
Dwa pięć, do dziewięćdziesiąt dwa: Dawid Chytraeus

f. Leipz. 1599.

Dołożył jeszcze sześć lat w edycyi drugiéj.
Sejler Jerzy Daniel, rektór szkół elbląskich,
Wydał był anonyme życie Stanisława
Króla z numizmatami siedemnastą, które
Do jego historyi należą, i życie
Przydał Radziejowskiego, kardynała, mego

1. ed. Stockholm. 1737. 8.
2. Magdeburg. 8. 1737.
3. Nürnberg. 1757. 8.

Spółjunoszy: sztychował Gering je w Sztokolmie,
W Karlskronie raczéj, wydał Carlatenapp. Są trzy
Edycye: Nürnbergska z nich najpośledniejsza.

8. s. l. 1744.

Wydał ją i po polsku jakiś bezimiennik.

12. Königs. 1754.

Autor zaś kardynała życia anonymus,

Epist. histor. familiar. A. C. Załuski E. V. C. R.

Jest Jungscholtz, a wybrał je z listów mego stryja.

Königsb. 1740.

Acta Łyszczyńściana wydał tenże Sejler:
Gdzie masz exekucyi strasznéj opisanie
Kaźmierza Łyszczyńskiego, ateisty, przy téj
Kazał stryj mój, a książę warmiński, do płaczu.

To kazanie jest w druku w mowach odemnie wydanych.

Stockhausen Henryk Christjan, wydał tragedyą
O nieszczęsnéj pod Warną klęsce Władysława.
Tęż napisał ojczystym gładkim rymem Wacław
Rzewuski, hetman wielki, wojwoda krakowski,
Pan nieoszacowany, spółuczestnik doli
Méj, co mi słodził przykréj tęsknicę niewoli.
Ten i drugą z napisem: Żółkiewski, co mężnie
Bijąc się z Turki, hetman, legł z wojskiem w Wołoszech

Tołub się pod Cecorą został, do Stambułu.
Zatkniętą na kopii głowę zaniesiono.
Na jego ktoś mogile głazem przywalonéj
Wiérsz wyryty zostawił, z Marona wyjęty:
Exoriare aliquis nostris ex ossibus ultor.
Jakoż zemstę wykonał nad Turkami prawnuk,
Zbiwszy ich pod Chocimem, pod Wiédniem, Jan trzeci.
Stolterfoth Gottfried, wydał temi czasy: Entwurf
Pragmatischer Geschichte von Pohlen. Ten także
Wydał był dawniéj i Prus polskich historyą:
Kurzgefasste Geschichte. Tę mam, drugiéj czekam.
Werda Jan, podkomorzy pomorski, w druk podał
Indygenat ziem pruskich. Trzy są edycye;
Z nich najlepsza jest roku sześćset cztérdzieści siedm.
Bajerski Adam, także o tém ma dwa skrypta.

8. Leipzig. 1768.
8. Dantzig. 1764.
f. Torn. 1645.
f. Gdań. 1647.
f. Warsz. 1652.

ROZDZIAŁ CZWARTY.

AUTOROWIE O POLSCE ANGIELSKIM JĘZYKIEM.

Anonim pod tytułem New-Account relacją
O Polsce, Litwie wydał, i to co się działo
Od śmierci króla Jana, do koronacyi
Augusta, o Inflanciech, także Kurlandyi.
Anonim w Compedium of voyages, annales
Of navigation, Prusy opisał obszernie.
Burridge Richard wydał książkę Gazettiers,
Opisał wojnę szwedzką Karła dwunastego.
Bnrton Robert, opisał nam, lecz anonyme,
Przeto téż parcyalnie mniemane naszyńców

12. Lond. 1702.
7. voll. 12. Lond. 1757.
12. Lond. 1704. w r. 7. 8. p. 90 do 125.
R. B. 16. Lond. 1693. p. 35-45.

a) Też sama też exekucya
[illegible] charakter
i historyą polski —

Persekucye przeciw polskim dyssydentom.

8. Lond. 1727. Cocles Richard, napisał o exekucyi
Toruńskiéj uszczypliwe pismo, to jest paszkwil. a)

Connor Bernard, angielczyk, a Jana trzeciego
Medyk, Polskę opisał w listach i jéj dzieje.

2. voll. 8. Lond. 1698. Jakiś dziki z imienia, Sauvage, je w Londynie
Wydał, a po niemiecku anonim przełożył.

8. Leipz. 17000. p. II. et III. p. 385. Wyszła w Lipsku, jéj błędy wytknięte w Sejlera
Gelahrte Preussen, w części drugiéj, trzeciéj.

Howel Jakób, w rzeczonéj książce German Diel,

f. Lond. 1653. Którą wydał w Londynie, ma dwie oracye
Za i przeciwko Polsce, Maxymiliana
Moscha, który ojczyznę naszę chwali, tudzież
Oxa Oxeliusza Achacego, który
Polskę gani: z łacińskich obie tłumaczone.

Plures sunt editiones, optima: Tubingae. 1655. Pisał Tomasz Lansius in utramque partem;
Ale nie po angielsku, jeno po łacinie.

Etat présent de toutes les nations: z ang. o Polsce, p. VI. sect. IV. Salmon Tomasz opisał teraźniejszy wszystkich
Stan narodów. W tych Polskę rozdziałach określił:
Piérwszy ma opis kraju: a wtóry prowincyj
Oraz miast: trzeci króla, jego panowania:
Czwarty ślachty wraz sejmów i elekcyj królów:
Piąty o trybunałach, sądach: szósty wojsku
Fortecach, o intratach: a siódmy ma krótkie,
Zebranie historyi oraz życia krolów:
Osmy o pretensyach, także interesach
Rzeczpospolitéj: a zaś dziewiąty o wierze
I zwierzchności duchownéj: dziesiąty zawiéra
Rzecz o obywatelów obyczajach w Polsce:
W jedynastym jest mowa o naszym języku,

O naukach, chorobach, i lekarskiéj sztuce:
Dwunasty ma o ślubach, pogrzebach, obrządkach
Litwy i Kurlandyi: trzynasty o handlu,
Miarach, wagach: cztérnasty historyą Polski
Naturalną zawiéra: nakoniec piętnasty
Zaporowskiemi zwanych opis ma Kozaków.

ROZDZIAŁ PIĄTY.

AUTOROWIE O POLSCE HOLENDERSKIM JĘZYKIEM.

Lang Piotr Swetse Wapenen wydał: tu Karola
Adolfa wojny, króla szwedzkiego, opisał, 16. Amster. 1665.
W Polsce z regnantem naszym Janem Kazimiérzem.
Van der Linde opisał życie króla Jana,
W grubéj księdze in quarto, aż do roku tysiąc 4. Amsterd. 1685.
Sześćset ośmdziesiąt cztéry. Toć nie całe życie, od r. 1674 do r. 1684.
Tylko wojny wyraża jego przeciw Turkom.
Isaak Lelong wydał pod takim tytułem:
Ammerkingen of Polisch, co się w Polsce działo,
Od Augusta wtórego śmierci, z opisaniem 12. Amster. 1755.
Naszego kraju; rzecz jest wzięta z niemieckiego.
Opisanie Prus, jakiś z niemczyzny przełożył
Hollender, i do druku podał w mieście Harlem. 1657. 4.

PRZYDATEK I.

Materye ciekawe o Polsce traktowane od Stanisława Duńczewskiego, w niektórych jego rocznych kalendarzach. Zob. przypis na końcu niniejszego dzieła.

Roku siedmset cztérdzieści siedm monety dawnéj 1747.
Polskiéj różne gatunki masz, z onych wartością.

1749. Roku siedmset cztérdzieści dziewięć, różne krain
Naszych przyległych Polsce Litwie ciekawości.
1755. Roku siedmset pięćdziesiąt pięć, masz opisanie
Chorograficzne Polski, niemniéj o obrządkach
Pogańskich, życia królów aż do Mieczysława,
Co był Chrześcianinem piérwszy: te excerpta
Z Łubieńskiego prymasa są geografii,
W tym, i po nim następnych dalszych kalendarzach.
1756. Roku siedmset pięćdziesiąt sześć, dalszy ciąg życia
Królów polskich do czasów Zygmunta Augusta.
1757. Roku siedmset pięćdziesiąt siedm, ciąg od Zygmunta
Augusta, na Auguście wtórym się zakończa.
1758. Roku siedmset pięćdziesiąt ośm, o bezkrólewiu,
Konwokacî, kapturach, elekcyi króla,
Koronacî, osobie króla i królowéj
Ich dzieciach, o urzędach dworskich, dobrach stołu,
Popisie, kwarcie z starostw na wojsko koronne.
1759. Roku siedmset pięćdziesiąt dziewięć, o początkach
Wiary w Polsce, o świętych Polakach, o miejscach
W których słyną cudami obrazy Chrystusa
I Maryi, porządkiem miejsc obiecadłowym.
1760. Roku siedmset sześćdziesiąt, o rządzie, wolności,
Prerogatywach ślachty, senacie, prymasach,
Kardynałach, biskupach, i katedrach polskich.
1762. Roku siedmset sześćdziesiąt i dwa, o opactwach,
Annatach, senatorach, świeckich urzędnikach,
Tak w koronie jako téż i w księstwie litewskiém
1763. Roku siedmset sześćdziesiąt i trzy o starostwach
Grodowych, niegrodowych i o królewszczyznach.

dzisiejszy kanonik krakowski, Lipiewicz Jędrzéj w swoim kalendarzu roku

Siedmset cztérdzieści i sześć zebrał ciekawości — f. 1746.
Rozliczne o starostwach, regestr ich porządkiem
Obiecadła: jam przydał te, co opuszczone.
Jest także o starostwach traktat, tak w koronie
Jak i w księstwie litewskiém, wydany w Warszawie. — 1763. in 4to. pewnie. 1758. wydany u Mitzlera.
A ten jest na kwestye rozłożon: na końcu
Przydane są formuły przysiąg, co przed królem
Wykonywane w różnych urzędach bywają.
Autorem tego pisma jedni Lipiewicza, — zob. przypis na końcu niniéjszego dzieła.
Putanowicza drudzy, cnych akademików
Krakowskich czynią, a zaś inni Duńczewskiemu
Przypisują, co go miał Zamość astronomem.
Tegoż roku jest drugi kalendarz in quarto — 1746.
Lipiewicza o wielkopolskich generałach:
Gdzie różne masz ciekawe rzeczy wiadomości.
W rok potym tenże pisał o kommendatorach — 1747.
Poznańskich, Maltańczykach vulgo świętojańskich.
Łuczyński zaś Franciszek, na tenże co wyżéj — 1746.
Rok, zebrał wszystko, co się trybunałów tyczy
Koronnych i skarbowych, i w Litwie i w ziemstwach,
Ciekawe téż maleńkie są kalendarzyki,
Co jezujci wydali, Poszakowski, Wyrwicz,
Hołowka i Paprocki, w tęż pijar Wiszniewski.

PRZYDATEK II.

Skrypta o księstwach Kurlandyi i Semigallii.

Ksiądz Franciszek Paprocki, jezujta litewski,
Co dzisiaj jest rektorem kollegii w Kownie,
Wydał o Kurlandyi wiadomość ciekawą. — 8. Viln. 1759.

Tam mię dwa razy wspomniał, przyjaciel kochany.
Privilegia, także jura Curlandiae
4. Varov. 1719. f. s. l. 1726. Oraz Semigalliae znajdują się w zbiorze
Praw polskich, w tomie szóstym *). Gdy szło o Kurlandją
Po zejściu, co w niéj władał, książęcia Kettlera
Ostatniego, a ślachta księstw tamecznych chciała
Przywłaszczyć sobie prawo obierania księcia,
Powychodziło skryptów z obu stron nie mało.
Piérwéj wyliczę te co pro, a potém contra.
4. Mitau. 1719. 1) Wohlmeinende w Mitawie Consideration.
2) Statuta Curlandica, w łacinie w niemczyznie
pp. 159. 4. Dantz. bez roku. Razem wyszły (we Gdańsku) bez miejsca, bez roku.
pp. 83. 4. s. l. 1736. 3) Jus eligendi ducem, także w dwóch językach.
f. s. l. circa annum. 1737. 4) Reflexiones contra scriptum Anonymi.
s. l. c. a. 1740. 5) Demonstratio solida, ja rzekę stolida.
Autor jakiś anonim: słyszałem, że Müller.
Contra zaś co pisali przeciw téj pretensî
pp. 78. 4. Vars. 1726. Są ci: 1) Büllow Fryderyk Gothardus, przyjaciel
Mój, podał anonyme Synopsin actorum
In negotio Curlandiae et Semigalliae.
s. (Varsov.) 1737. 4. l. 2) Enarratio brevis succincta jurium,
W tąż wydał anonyme przyjaciel mój Jönisch,
Przez któregom pozyskał kochanego księdza

---

*) Te prawa i przywileje znajdują się w rzeczonym tomie od str. 502. do 546. gdzie je w miejscu dawniéj wydrukowanego jakiegoś, żadnéj pospolitego prawa mocy niemającego, instrumentu umieszczono. Drukarnia wzywając właścicieli, aby ten tom z instrumentem do zbioru praw nienależącym zwracali, za który poprawiony egzemplarz oddać przyrzeka, zakończa swój manifest zapewnieniem, iż "*takich* cum hoc errore *egzemplarzów ledwie kilka zostać się może, przeciw półtoru tysięcy poprawnych egzemplarzów.*"

Janockiego księgarni méj i kościołowi.

3) Refutationem zaś przeciw Müllerowi Solidissmam wydał brat mój w tenczas kanclerz Wielki. Ta teraz rzadka komu; ale nie mnie. Sto w druku egzemplarzów, pięćdziesiąt są u mnie. — f. (Thorun) s. l. 1741.

4) Demonstratio solida, quarto, nie folio. — pp. 239. 4. Dresdae. 1742.

5) Fuchs Daniel Karol, wprzódy anonyme, potém Z imieniem Jus Poloniae regni in ducatum Curlandiae jako téż i Semigalliae. — 4. [Dantz.] 1742. 4. ibid. 1744.

Tegoż jest anonyme Schreiben po niemiecku. Gdy zaś kontrowersya nowa zaszła między Karolem królewiczem i między Byronem, Za tamtym skrypt francuzki wyszedł pod tytułem: Memoires sur les affaires de Courlande, a zatym — 4. Zamoscii (in Sax.) 1741. — pp. 44. 4. Vars. 1763.

1) Zaś Remarques d'un Courlandois roku siedm sześć i trzy. — pp. 153. 4. s. l. 1765.

Mitawska kommissya pod prezydencyą Szembeka, warmińskiego książęcia biskupa, Jest w druku, roku tysiąc siedmset dwadzieścia siedm. — Ordinatio futuri regiminis. 5. Dec. 1727.

Bez roku Expositio racyj, czemu szwedzki Król księstwa kurlandzkiego porty opanował. — 4. s. l. et consule.

Roku sześćset pięćdziesiąt ośm książę defensę Przeciw potwarzom szwedzkim dał w obu językach. — Defensio Ducis (Jacobi) 4. s. l. 1658. lat. et germ.

Refutacya Szwedów ma Roberta Duglas Uniwersał naprzeciw Janowi Habaeus *) W obu językach: nie mniéj masz ją téż w Lundorpie: Przydaj wreszcie Magnusa Nolde Oratio. — in Lundorpii actis T. VIII. p. 492. Oratio de duce Curlandiae. 4. Rostochii. 1587.

*) Jan Habaeus von Lichtenstein, niemiec, sekretarz królews. szwedzki w Sztokolmie, wydał w r. 1658. 4. causas, quibus Rex Sueciae inductus praecipue fuit, Ducem Curlandiae e ducatu suo in custodiam abducendi.

REGESTR

AUTOROW POLSKICH

PRAWNYCH.

Ten regestr siedm rozdziałów ma: piérwszy traktuje
O tych, którzy pisali de jure publico
Polonico; a drugi o tych, co de jure
Communi, jakiém sądzą grody, trybunały.
Trzeci tych, co statuta i konstytucye
Zbierali polskie. Czwarty ma statut litewski.
Piąty zaś prawo pruskiéj szlachty. Szósty prawa
Miast i polskich i pruskich. Siódmy tych wylicza,
Co o polskich poprawie rządów tak łacińskim,
Jak ojczystym pisali językiem. W przydatku
Tych nakoniec masz, którzy, lub dyaryusze
Pisali sejmów, lub téż coś o trybunale.

ROZDZIAŁ PIERWSZY.

AUTOROWIE JURIS PUBLICI POLONICI.

Respublica Polonica.
8. Jenae. 1678.
8. ibid. 1687.
8. Lipsiae. 1698.

Piérwszy autor, co wydał jus publicum polskie
Był Krzysztof Hartknoch, prusak. Trza mieć edycyą
Trzecią, a ta ostatnią; bo jest z przydatkami.

1676. 12.

Po tym wydał Mikołaj Chwałkowski, rezydent
Kurlandzki, swoje. Piérwsza edycya nic wart.

Dobra jest królewiecka *); lecz i tu omyłki.
Animadversiones pisał na nią Hartknoch.
Jam w moim egzemplarzu Chwałkowskiego całe
Zapisał marginesy swemi przypiskami.
Pożyczył tę odemnie graf Kaiserling księgę:
Upominać się o nią trza u jego syna.
Mikołaj Zalaszowski, prałat katedralny
Poznański, we dwóch tomach a foliantowych
W Poznaniu, Jus publicum Poloniae wydał.
Przedrukowali z mojéj rady jezuici

1684. 4. z rycinami.

Archidiakon poznański.

f. w Warsz. voll. I, 1741. f. ibid. voll. II. 1742.

*) Dwa są, na oko różne, lecz w istocie nieodmienne, wydania Chwałkowskiego *Regni Poloniae Jus publicum* z r. 1676. 16. Jedno z drukowanym tytułem: *Regni Pol. Jus publicum ex statutis ac constitutionibus depromptum a Nicolao Chwałkowski. Anno MDCLXXVI. s. l. et typogr.* Egzemplarze z taką kartą tytułową przypisał autor *Friderico Casimiro, Carolo Jacobo, Ferdinando Alexandro in Livonia Curlandiae et Semigalliae ducibus.* Na drugiéj karcie dedykacyi fol. verso umieścił *Ad lectorem.* Zresztą egzemplarze te niczém się nieróżnią od przypisanych królewiczowi Jakubowi, oprócz iż w tych tytułowa karta, na miedzi odciśnięta, w zwierzchniéj części zawiera wizerunek króla Jana III. do góry podniesiony pałasz trzymającego: w dolnéj zaś umieszczono tytuł z wyrażeniem miejsca druku *Regiomonti typis Frid. Reusneri.* Tak więc różne tytuły i *Errata* w powyższych egzemplarzach przez ściśnięcie *Indexu* od głoski S. nieco odmienne, nadają im pozór dwóch różnych wydań. Co się tyczy edycyi z r. 1684. prócz rzniętego na miedzi herbu królestwa, pod którym tytuł umieszczono, tablice z wizerunkami królów i królowych, jednę mappę Polski, oraz trzy inne ryciny zawierającéj, uważać należy, iż w niéj Chwałkowski na czele dzieła, po dedykacyi, umieścił *Sylloge scriptorum de rebus polonicis*, która, jak mówi Hoppiusz (Schedias. ed. in 4. p. 76.) *non in omnibus exemplaribus ocurrit, sed saltem in quibusdam, iisdemque forte, quae ante publicatam auctoris annonymi Exercitationem Chwałkovio oppositam, jam distracta fuerant.* Rzeczoną *Exercitatio* wyszłą r. 1685. (Ged.) przypisują Hartknochowi, lubo go jéj autor na str. 3. nazywa *praeceptor ante hac meus maxime colendus*, a w całém dziele przywodzi go jako trzecią osobę. Może być, że Hartknoch, aby tém śmieléj mógł wyższość zalet swojego dzieła wykazać, komu innemu polecił ogłoszenie drukiem napisanéj przez siebie powyższéj krytyki.

Warszawscy słowo w słowo; ale bez przydatku.
zob. przypis na końcu niniejszego dzieła. Ksiądz Miciński, kanonik krakowski, professor
In collegio juris tameczny, wydawać
Zaczął był edycyą trzecią z przydatkami
Wielkiemi. Mam arkuszy ze sto; ale nie wiém,
Co za przyczyna, że się to dzieło nie kończy.
Czy zaniedbane? czy też jest śmiercią przerwane
Tak zacnego autora. Gottfried Lengnich, syndyk
II. voll. 8. Dant. 1742. Gdański, wydał swe dzieło, lecz krótko zebrane.
Piérwsza jest edycya przypisana bratu
Andr. Załuscio. Mojemu rodzonemu, księciu biskupowi:
8. Dantisci. 1765. 2. voll. Druga zaś powiększona. To dzieło ksiądz Marcin
8. w Krak. 1761. 2. Tomy. Moszczeński przetłumaczył po polsku i wydał.
Tenże Lengnich Augusta trzeciego objaśnił
f. Lips. 1736. Pacta Conventa, swoim kommentaryuszem.
4. Dant. 1765. Edycya jest druga gdańska powiększona.
Pan Formey, co mię przyjął do akademii
Berlińskiéj literackiéj, jako jéj sekretarz,
Przełożył po francuzku tę książkę uczoną,
Lecz czasem, co się wiary tyczy, uszczypliwą.
Ten autor mię cytował i nazwał Antonim.
Ite ad Joseph raczéj, idźcie do dwóch mieczów
Moich, które przytacza: znać, że ich nie czytał;
Bo broni dyssydentów. Ex quo? Że sam taki.
I przeto się też staje orator pro domo.
Compendiola wydał Teodor Zawacki,
Co do polskiego prawa należy; a co zaś
f. w Krak. 1614. sześć częściI. vol. Do pruskiego Jan Nixdorf. Wspomniony Zawacki,
W sześciu częściach zebranie praw polskich do roku
Tysiąc sześćset trzynaście wydał, Część ma piérwsza

O królu: o senacie druga: część o sądach
Trzecia; o rycerskim stanie księga czwarta:
Piąta prawa wojenne: szósta księstw koronnych.
O urzędzie kanclerskim pisał Rutger zur Horst:
Lepiéj Rejnold Heidenstein. Dał go przedrukować
Z mojego egzemplarza Jerzy Piotr Schultz, doktór
Toruński, który wydał po łacinie drukiem
Gdańskim Programma moje literackie polskie.
Tenże też o marszałkach, o kanclerzach polskich,
Także o podkomorzych wydał traktaciki.
Pyrrhys de Varillaeo, co miał indygenat,
Mój przyjaciel, wydał też traktat pod tytułem:
Compendium politicum *); przełożył po polsku
Anonyme, zda mi się, ksiądz Franc Bohomolec.
Po niemiecku anonim z addytamentami.
Co się zaś bezkrólewia tyczy Marcin Boehm,
Wydał **) książkę w Toruniu; ale zbyt obszerną.
Jam krótkie Manuale zebrał po łacinie,
Po Augusta drugiego śmierci, cudzoziemskich
Na prośbę posłów, którzy byli ciekawymi.

Cancellarius. 4. Dant. 1628. ed. tertia. ibid. 1646.
Cancellarius s. de dignitate et officio cancellarii regni Poloniae. 4. Dant. 1742.
4. Dant. 1743.
4. Gedani. 1742.
8. Varsav. 1760. cum 9. tabb. Zebranie polityczne 8. w Warsz. 1763.
8. Francof. Garbe. 1765. De interregnis in regno Poloniae. 8. Thorunii. s. a. [1755.]

*) Tenże Pyrrhys, który się trudnił edukacyą księcia Jana Sanguszki, wydał w r. 1764. w Warszawie trzy listy historyczno polityczne do tego księcia pisane, których część na polski język w tymże roku przełożono (Bendkowski Hist. lit. T. II. str. 768.) Listy te, pojedyńczo w Warszawie wydawane, ogłoszono razem w dziele: *Lettres sur la constitution actuelle de la Pologne et la tenue de ses diètes, à Varsovie* (właściwie à Paris) 1769. 8. Zbiór ten zawiera: 1. Lettre préliminaire sur les dietes de convocations. 2. Première lettre sur les dietes de convocation. 3. Seconde lettre sur l'election des rois. 4. Troisieme lettre, première partie, sur l'election d'Auguste II. 5. Seconde partie, sur l'election d'Auguste III. Na końcu dodano różne jego poezye.

**) Nie on wydał; ale po jego śmierci *e Msto editus* ac quibusdam additamentis auctus (per Petr. Jaenichium).

Gdy mój poszedł rękopism od ręki do ręki,
Przepadł, i miałem go już cale za stracony.
1733-43. W dziesięć lat napadłem go u pana Kempskiego.
Sekretarza koronnéj wielkiéj laski, mego
Przyjaciela: ten wcale nie wiedział, że moje
To dzieło, i kazał je wpisać, jako nie złe,
W swe różne manuskrypta. Ten tedy manuał,
Znacznie go poprawiwszy i siła przydawszy,
8. Varsav. 1764. Wydałem ostatniego podczas bezkrólewia.
Tłumaczył po francuzku pan Duclos, którego
Zaleciłem do syna synowicy mojéj,
Starościny Salnickiéj z Załuskich Czosnowskiéj.
Pan Stanisław Duńczewski, astronom zamojski,
f. Zamość. 1758. W swym kalendarzu roku siedmset pięćdziesiąt ośm,
Zebrał różne excerpta, to o bezkrólewiach,
To o konwokacyi, kapturach, elekcî,
Koronacî, osobie króla i królowéj,
Ich dzieciach, o urzędach dworu królewskiego,
To o dobrach stołowych, popisie i kwarcie.
Ciekliński Dobieslaus Divinationem
4. a. l. 1652. De eligendo novo rege Poloniae
Romae 1693. Wydał. Co tam ktoś sejmy polskie martyria
Regum nazwał, ja wzajem bezkrólewia mogę
Nazwać reipublicae acephalae męką
I doznałem, że tak jest: hinc illae lacrymae
Wiérz mi proszę: experto (bis) crede Roberto.

SKRYPTA RÓŻNE O ELEKCYI.

Zob. Niesiecki T. IV. str. 286. Dunin Szpot Petri, capitanei petricovien. Declaratio quali Polonia egeat rege. trad. ex polon, 4. Pragae. 1590.

Z szczególnego, com go widział w bibliotece berlińskiéj, egzemplarza mam kopią pisaną. Po polsku non exstat, choć wzmianka w tytule.

Knesebeck. III Declamationes, an melior succesivus an electivus rex. 4. Francof. ad Oderam. 1610.

Kossobudzki Nicolaus. Modus electionis regis Poloniae. Cracoviae 1573. 4.

Groddeck Gabriel. De pactis conventis regum Poloniae. 4 Dant. 1709.

Leibnitzius Godefr. Guilhel, sub nomine Georgii Ulicovii Lithuani, Specimen demonstrationum politicarum pro eligendo rege Poloniae (pro duce Neoburg.) Vilnae 1669. (wł. Gedani *).

Titius Joh. Petr. Programma de electione regis Poloniae. Indigena an exoticus praeferendus.

Wereszczyński Josephus, epis. Kijov: meus praedecessor, Exhortationes ad Ordines regni pro concordia in electione regis. Trad. ex polon. Seb. Acernus (Klonowicz) cons. Lubl. 4. Cracov. 1587.

Ejusd. Suffragium pro eligendo rege. (pro Sigism. III.) tr. itid. 4. ibid. 1588. 1587.

ROZDZIAŁ DRUGI.

AUTOROWIE JURIS COMMUNI PRAWA POLSKIEGO POWSZECHNEGO.

Zawacki z chrztu Teodor a z herbu Rogala — f. Crac. 1612. ibid. 1616.

Processum kilkakrotnie judiciarium — f. ibid. 1619. f. Vars. 1637. 4. ibid. 1647.

*) Leibnitz towarzysząc Janowi Christ Baronowi deBoyneburg, posłanemu do Polski dla popierania elekcyi księcia neuburgskiego, napisał to dzieło w 22. roku życia swego, przybrawszy zmyślone nazwisko *Georg. Ulicovii Lith.*, aby, jak się w liście do Ferd. Orbana, kapelana książęcego wyraża, choć początkowemi literami imie swoje (Gottfr. Wilh. Leinbnitz) oznaczyć. Myli się Hoppiusz w Schedias. str. 73. ed. gdań. kiedy to dzieło Boyneburgowi przypisuje. Niniejsze dostrzeżenie wyjąłem z notatek J. S. Bandkiego.

Wydał; z pięciu edycyj najlepsza ostatnia.

f. Zamoscii. 1602. Tenże i Formulare processus w Zamościu,
Dla trzech województw Małopolskich, drukiem podał.
Tenże Memoriale porządkiem A. B. C.

12. Cracov. 1611. 1614. 1617. 1625. Jest zaś najlepsza z cztérech edycyj ostatnia:
Ma Flosculos practicos, a nie mają drugie.

12. Cracov. 1615. 1614. 1618. 1625. Tenże dał nam Speculum senatorum, sędziów
Trybunalskich: a masz téj książki pięć edycyj.

12. Cracov. 1614. Wtąż Manuductorium do obojga prawa.
12. ibid. auctius. 1616. Czaradzki Grzegorz wydał, Syntagma processus

8. Cracov. 1612. Judiciarii et ad praxin redacti.
12. ibid. auctius. 1616. Wydał je i Taczalski Jarosz, roku sześćset
12. ibid. 1615. erronee, 2615. Trzynaście, nie, jak tytuł niesie, dwa tysiące.

16. Posn. 1620. Tegoż *) są Paratitla Statutu Herburta

16. ibid. 1620. Porządkiem alfabetu. Tegoż Foridica

16. Cracov. a. cod. Novella od tysiąca pięćset i pięćdziesiąt

od r. 1550. do r. 1618. Do roku tysiącznego sześćset i ośmnaście.

ed. 1. f. Posn. 1614. Tegoż Process sądowy ziemski. Z tym processem
2. f. ibid. 1620.
3. f. Varsav. 1656. Wraz znajdziesz w edycyach poślednich dwojakich
Thomae Dresner Processum judiciarium.
Łochowski Stańsław, pisarz grodzki opoczyński;
Wydał Regulas juris et locos communes

12. Posn. 1645. Forenses, roku siedmset i jeden w Krakowie.
8. Cracov. 1701. 8. ibid. 1727. Czechowicz Jakób Anton, Praxin criminalem
Ex jure saxonico communi, po polsku
Ma nam podać z przydatkiem naszych też statutów **).
Widziałemci we Gdańsku programma, co podał,

4. Dant. 1747. Lecz roku edycyi i miejsca nie pomnę.

*) Czaradzkiego.

**) Wyszło to dzieło r. 1769. pod tyt. Praktyka kryminalna i t. d. zob. Bentkowskiego Hist. literat. pols. T. II. str. 244.

ROZDZIAŁ TRZECI.

EDYCYE STATUTÓW, PRAW, KONSTYTUCYJ POLSKICH I LITEWSKICH.

Statut dawny łaciński zebrał Łaski, prymas, — Jan Łaski wprzód kanclerz kronny. f. Cracov. u Sama Hallera. 1506.
I wydał charakterem gockim go w Krakowie.
A że ta księga dziwnie rzadka, nieczytelna
Była, ledwie kto o niéj wiedział albo słyszał,
Swój egzemplarz kosztowny do druku podałem.
Potém od pięćset cztéry do pięćset pięćdziesiąt
Pojedyńczo bywały prawa; równie rzadkie. — od r. 1504. do r. 1550.
Z moich więc egzemplarzów one drukowano.
A od pięćset pięćdziesiąt przedrukował one, — od r. 1550.
Po dawnych edycyach, wciąż Jędrzéj Piotrkowczyk,
I te tylko bywały w zażywaniu naszych
Patronów trybunalskich, którzy, iż nieznali
Dawniéjsze one prawa, więc się herburtowską
Żywili edycyą per locos communes
Ułożoną. Nikt nieznał tekstu de tenore.
Ja z księdzem onym sławnym, exprowincyałem
Pijarskim, Stanisławem Konarskim, obadwa — r. 1732.
Wydaliśmy praw wszystkich Corpus całe, w sześciu
Tomach foliantowych. Piérwszy jest łaciński;
Dawniéj bowiem językiem tym prawa pisane
Do roku tysiąc pięćset pięćdziesiąt bywały. — do r. 1550.
Odtąd zaś ustąpiła łacina polszczyznie.
Póty tekst de tenore. Per locos communes
Januszowski oboim, dwiema kolumnami,
Językiem wydał Polskim | Augustyn Kołudzki — Promptuarium Legum Varsav. 1697. f.

Samą łaciną Jakób Przyłuski (Priluscius),
Metryka statutów koronnych. f. w Krak. 1594. Luter, caute legendus: polszczyzną Sarnicki:
Samą znowu łaciną Szczerbic, a tego mam
Egzemplarz jego własny, przeszyty papierem
Białym, na którym siła jest jego przydatków,
Do których jam przyłączył różne notacye.
Tę księgę pożyczyłem: u Jabłonowskiego
Książęcia wojewody jest nowogrodzkiego.
W tąż Teodor Zawacki, a zaś mieszaniną
To jest częścią polszczyzną a częścią łaciną
zob. przypis na końcu dzieła. Kołudzki. Po łacinie Herburt, obiecadła
Porządkiem, prawa zebrał dawniejsze przed rokiem
Tysiąc pięćset pięćdziesiąt, i tę zażywali
Księgę w sądach sędziowie, patronowie, póki
Konarskiego nie wyszła z moją edycya.
De tenore polszczyzną zebrał Kożuchowski,
Godny cześnik wieluński: córka drukowała
We wsi ojczystéj Mokrzku. Toż samo po polsku,
Co Herburt po łacinie ma, lecz de tenore:
Nie skracając artykuł, jako czynił Herburt;
Lecz tylko od Zygmunta Augusta: dawniejszych
Nie znał przed rokiem tysiąc pięćset pięćdziesiątym.
Co do konkordancyj zaś, to obiecadłowym
Porządkiem jest inwentarz ów Madalińskiego,
Co w piérwszéj edycyi ciągnie się do roku
r. 1628. Sześćset dwadzieścia i ośm: w drugiéj zaś do sześćset
r. 1632. Trzydzieści dwa, a w trzeciéj edycyi Jana
r. 1643. Dzięgielowskiego do trzy i sześćset cztérdzieści,
Potém wydał pod swojém imieniem Ładowski
Maciéj, do roku sześćset osiemdziesiąt i trzy.

Jam go w Lipsku z poprawą i kontynuacją
Wydał od roku sześćset osiemdziesiąt i trzy
Dociągnawszy do roku siedmset dwadzieścia sześć.
A ksiądz Arnold Żeglicki, pijar, zacny rektor
Warszawski, cytacye przyłączył Herburta,
W języku polskim do tych sześciu woluminów
Stósując. Tak zupełne masz dzieło, Polaku.
Słoński Michał, łukowski viceregent, wydał
Accessoria statut. Inwentarz porządkiem
Obiecadła zebrany z Czaradzkiego, także
Z Ładowskiego; tę pracą księciu biskupowi
Krakowskiemu przypisał, memu rodzonemu.
Tarnowski Jan, kasztelan krakowski i hetman
Wielki, wydał Ustawy praw polskich z statutów,
Konstytucyj sejmowych. Traktat o obronie
Królewskiéj roku pięćset siedmdziesiąt i dziewięć.
To znowu feniks: w życiu raz tylko widziałem,
A dotąd takiéj książki jeszcze niedostałem.

f. w Warsz. 1683. (Ładowski)
od r. 1683–1726.
f. Lipsiae. 1733. (Żaradzki)
f. w Warsz. 1754.
8. we Lwowie. 1758.
brata.
4. w Krak. w drukarni Łazarzowéj 1579.

ROZDZIAŁ CZWARTY.

STATUT LITEWSKI.

Każdego sejmu prawa wprzódy się koronne
Kładą, konstytucye a potém litewskie.
Indeks zaś konstytucyj, co tylko do Litwy
Stósują się pozbierał Lew Sapieha, wielki
Litewski kanclerz, wydał z tytułem Statutu
Litewskiego, jak Herburt, statutu polskiego,
Statutu litewskiego cztéry edycye

Mamy. Ja mam egzemplarz taki, choć pisany;
Żem wygrał od Weidmanna, w Europie drukarza
Piérwszego, twierdzącego, że jest drukowany.
Ten mi się dostał z Paca a) księgarni: chowam go
Za klejnot. Mam i drugi jeszcze klejnot, tojest,
Oryginalne pismo Kadłubka, piérwszego
Dziejopisa naszego, w poczet wpisanego
Swiętych przed trzema laty, wprzódy krakowskiego
Biskupa, zaś professa potém cysterskiego.
Mam jeszcze trzeci klejnot: Pontyfikał stary,
Pisan na pergaminie, niż druki nastały,
Złotemi literami ad usum krakowskiéj
Katedry. Opisał ten rękopism Janocki
Kochany, prefekt mojéj księgarni warszawskiéj *).
Tu trzysta przeszło wielkich, małych miniatur
Obaczysz malowanych przedziwnie i z złotem
Dukatowém, co dotąd takim lśni się glancem,
Jakby dzisiejszéj było to dzieło roboty.
Ten sekret utracony: dzisiejsza pozłota
W kilka lat pełznie, traci glans i zielenieje.
Opisanie zupełne tu koronacyi
Królów, królowych polskich: i stąd wypisaną
Formą koronowany jest nasz Pan dzisiejszy.
Te trzy klejnoty mojéj publicznéj księgarni

Georg. Maurit. Weidmann, kamerier Augusta II. najsławniejszy bibliopola lipski.

a) Paca kawalera maltańskiego: kupiłem w numcyaturze księgi; bo Malta sukcesyą po nim brała.

r. 1764.

w Jędrzejowie.

*) O tym rękopiśmie mówi Janocki w dziele: "*Specimen catalogi codicum Manuscriptorum bibliothecae Zaluscianae. Dresdae. 1752. N. XXVI.* "Codex membranaceus ingentis molis, inter optimos et rarissimos bibliothecae Załuscianae numerandus, literis majusculis, magna ex parte, vel aureis, vel purpureis, conscriptus, et exornatus plus sexcentis picturis et imaginibus, quarum beneficio, cum omnis ecclesiae antiquae, praesertim Polonae; mos ritusque, tum res etiam vestiaria patribus majoribusque nostris propria, mirifice possunt illustrari."

Ceny żadnéj nie mają. Bym był Włochem, rzekłbym:
Questi libri vagliono uno mezzo mondo.
Co tam pewny literat przedał wioskę, żeby
Mógł zakupić rękopism Liwiusza *) dawny,
Te ja trzy rękopisma nie dałbym za siła
Majętności. Tych dosyć w Polsce, a pism takich
Nie ma cały świat drugich. Quod rarum, hoc carum;
Dopiéroż quod unicum, non habet pretium.

ROZDZIAŁ PIĄTY.

PRAWO ŚLACHTY PRUSKIÉJ.

Masz Constitutiones terrarum Prussiae
Na generale pruskim koncyliowane
W Toruniu, po łacinie wraz i po niemiecku.
Potym tu idą Jura fundamentalia
Terrarum Prussjae albo z tytułem Terrestre
Jus nobilitatis correctum atque jura
Municipalia. Jest zaś edycyj siła.
Najlepsza, którą wydał Daniel Patterson
Po łacinie, po polsku, wraz i po niemiecku.
Po łacinie zaś tylko Jan Henryk Havenstein;
Lecz przydał Pactum feudi powiatu Lemburga.

4. Dant. 1595.

4. Dant. 1685.

4. Dant. 1685. trzema kolumnami.

*) P. *Meront*, mąż doskonale uczony, który osiadł w Wiédniu, odebrał list od jednego z swoich przyjacioł, mieszkającego w Konstantynopolu, który mu oznajmuje, iż między zbiorem ksiąg cesarzów greckich znalazł rękopismo historyi rzymskiéj Tytusa Liwiusza. To nowe wynalezienie będzie wielce pożyteczne dla towarzystwa ludzi uczonych. Wiadomo jest, że Ludwik XIV. kazał był niegdyś ofiarować Porcie stotysięcy talarów, aby chciała pozwolić P. Ferriol, jego posłowi, szukać téj historyi w bibliotèce Seraju. Excerpt z wiadomości warszawskich r. 1773. Nr. XII. artyk. z Niemiec. Przypis J. E. Minasowicza.

Mam egzemplarz najpiérwszéj edycyi w roku
4. Torun. 1699. Tysiąc siedmsetnym, ale bez roku jednego;
A przydałem po brzegach swe summaryusze.
Zaś przywileje królów polskich Prusom dane
Zebrane z konstytucyj polskich są téż w druku.
4as. I. 1746. Także i miast masz mniejszych pruskich przywileje
4. Dant. 1759. Havenstein Johann Henryk swe Repertorium
4. ibid. 1760. vel 45. nam est eadem omnino editio. Wydał prawa pruskiego, takoż chełmińskiego,
Porządkiem alfabetu. Danjel Gottfried Nimsgart
4. Rostochii. 1695. W Rostochium zaś wydał Convenientias
Juris culmen. gedanen. cum jure communi
Saxonico, prutheno, atque lubecensi.
Nixdorff Jan Opuscula jurdico practica
Poloniam, Prussiam regiam concernentia,
16. Dant. 1685. Roku sześćset ośmdziesiąt i pięć podał drukiem.
8. Gedan. 1758. Lengnich, wspomniany wyżéj, wydał Jus Prussiae
Polonicae; tłumaczył po niemiecku Gottlieb
Künhold. Tegoż Lengnicha są dyssertacye,
Co należą do prawa polskiego, Prus polskich.

ROZDZIAŁ SZÓSTY.

PRAWO MIAST POLSKICH I PRUSKICH.

Miasta nasze sądzą się prawem magdeburgskiém
Speculum Saxonicum, my Saxonem zowiem.
Z tytułem provincialis juris we trzech wydał
Księgach Mikołaj Jaskier, sekretarz Krakowa:
Przydał municipale jus alias Weichbild.
Promptuarium, a to jest Index zupełny.

Najpiérwsza edycya augszburgska jest rzadka, *) f. Aug. Vindel. 1481.
Lecz gdzie rzadsza krakowska: zamojskaby mogła f. Cracov. 1555.
Nią niebyć, by w Zamościu nieduszono siła f. Zamosc. 1602.
Egzemplarzy, com widział tam w bibliotece.
Cui bono? Toć lepiéj przedać: za to kupić
Inszych ksiąg, co brakuje tamże wielka liczba.
Tożby czynić powinna i akademia
Krakowska: tam duplikat, triplikat bez miary.
Nigdy w żadnéj porządnéj księgarni nie cierpią
Duplikat: lepiéj sprzedać, albo téż zamienić.
Tożsamo uważałem po naszych klasztorach:
I to czyni rzadkiemi nasze polskie księgi.
Jak w seraju tureckim basza ma żon kupę,
Janczarowi się żadna niedostanie cale;
Tak téż właśnie i u nas; bo jedna księgarnia
Ma siła jednéj księgi egzemplarzów, druga
Za piéniądze się nawet dokupić nie może.
Ad quid haec perditio? kapitał umarły.
Gniewa mię to bezmiernie! Bo przez to z trudnością
Przyszło mi większą zebrać kilkuset autororów
Polskich, niżeli dwakroć sto tysięcy innych.
Jest téż wersya polska. Tę wydał Bartłomiéj
Groicki: mam ich cztéry edycye różne; 4. w Krak. 1559. 1565-1573.1630.
Lecz, że styl staroświecki, na nowo tłumaczył f. we Lwowie. 1581.
Paweł Szczerbicz, i znowu trzy są edycye. f. w Pozn. 1610.
Najlepsza jest warszawska roku sześć cztéry sześć; f. Warsz. 1646.
Bo w niéj dołożył Paweł Kuszewicz a) chełmińskie
Prawo **). Błędy Saxona Grzegórz jedynasty

a) Tenże wydał Traktat o formie z jurisdyk: miast królewskich. 4. w Warszaw. 1646. książka przedziwnie rzadka.

*) Zapewne niemiecka, nie zaś Jaskiera.
**) Zdanie o tem tłumaczeniu prawa chełmińskiego zob. w Bentkowskim T. II. str. 218.

r. 1370. Potępił w roku tysiąc trzysta siedemdziesiąt.
Józef Biner in Apparatu eruditionis T. XI. p. 203. Wypisał je ksiądz Biner w swoim apparacie.
Miasta pruskie zaś prawem sądzą się chełmińskiém:
Jus culmense correctum według korrektury
Neo-Marchii. W pięciu księgach drukiem wyszło
Po polsku tłumaczone przez tegoż, com wspomniał
4. Pozn. 1697. Kuszewicza w Poznaniu, roku sześć dziewięć siedm,
f. Thorun. 1584. Po niemiecku je wydał Henryk Strohband: a zaś
f. Dant. 1745. Nierównie lepiéj jakiś anonim we Gdańsku:
A ten jest mój znajomy Michał Hanovius,
Arcy godny księgarni gdańskiéj miejskiéj prefekt.
Stryj mój, książę warmiński, cny Jędrzéj Chryzostom,
Wydał z dwoma tekstami, łacińskim, niemieckim.
Przydał i proces prawa warmińskiego, tudzież
Maurycego, Kromera, biskupów, warmińskie
Artykuły, Tomasza wtąż Tomassetego
Flores legum. To wszystko drukiem na świat wyszło
f. Brunsbergae. 1711. W Brunsbergu, roku tego w którym z świata zchodził.
Niszczycki Krzysztof, co był starostą prasznyskim,
Opisał swym Kurpikom w prasznyskiém starostwie
Prawo etc. 4. s. l. 1559. 4. s. l. 1730. Prawo, jakiém sądzeni bywają bartnicy. (a)

ROZDZIAŁ SIÓDMY.

AUTOROWIE O RZĄDU POLSKIEGO POPRAWIE PISZĄCY, TO O SEJMACH LUB TEŻ TRYBUNAŁACH.

I. AUTOROWIE O POPRAWIE RZĄDU POLSKIEGO; ŁACIŃSKIM JĘZYKIEM.

Co się poprawy rządu polskiego dotyczy;
Są różne traktaciki i dziwnie ciekawe.

(a) Prawo bartne Bortnikom należące ni w D 1559.

Wprzód wyliczę łacińskie, a zaś po nich polskie.
Stanisław Orzechowski, Demosten Sarmacki
Nazwany, herbu Oksza, kanonik przemyski,
Co będąc księdzem pojął Sciborownę Chełmską;
Dał Subditum fidelem de institutione
Regia et cura probe regendi subditos.
Mamci ją i po polsku; lecz nie drukowaną.
Tegoż Apocalypsis, in qua perturbatae
Reipublicae facies ejusqu' instaurandae
Repraesentatur ratio; ta najprzód we Lwowie,
Wyszła, a zaś powtórnie w Warszawie, trzeci raz
Pod tytułem: Monitor somnians, bez miejsca,
Z przytłumieniem własnego autora imienia.
Sapieha ją też włożył w swą Swadę łacińską.
Po polsku Zygmunt Włyński, professór w krakowskiéj
Akademii, wydał, tytuł: Sen na jawie.
Władysław Rej z Nagłowic, wojwoda lubelski,
Pod tytułem: Regina Libertas, rozmowę
Dwóch przyjaciół napisał, o prawach cnéj Polski,
W któréj naród nasz broni od cenzur postronnych.
Wydali w Częstochowie Paulini z mowami
Dębińskiego: bez wzmianki autora imienia.
Jam piérwszy dociekł, że Rej. Bezemnieby imie
Jego i sława spełzła, a zaś Dębińskiego
Mianoby za autora: a to jest plagium.
Piotr Mieszkowski, warszawski cny archidyakon;
Wydał Polonum jure politum patrios
Mores ad regni leges conformant'm w Kaliszu.
Jan Rudzki, ślachcic polski, wydał Isagogen
Politicam Polonae juventutis liberam

Przestał miewać mszą świętą kom munikując laicaliter.
4. Crscov. 1584.
4. Lepol. 1632.
4. Varsav. 1697.

4. Leopol. 1630.
12. Crac. 1660.
8. Varsov. 1696.
4. s. l. 1770.

w Krak. 1767.

Dębińskiego Jana 4. w Częstochowy. 1727.

4. Caliss. 1637.

Ad rempublicam. Ta jest w Rzymie napisana;
r. 1665. A w Krakowie w dwadzieścia jeden lat wydana,
A że przedziwnie rzadka, z mego egzemplarza
Przedrukował ją Friese, rossyjski sekretarz, 1758 Warsz
De episcopatu Kijoviensi. Varsaviae. 1763. f. Tenże co wydał życia biskupów kijowskich *)
Łacińskim, a zaś lwowskich francuzkim językiem. Załuskiemu 1758
Koryciński, kasztelan wiślicki, (którego
Trzy siostry, z trzema bracią Załuskiemi żyły,
Z tych Maciéj był mój pradziad) wydał Perspectivam
nie macie wydań de Politicam pro regno Poloniae, i ją
brata ale andrej Dedykował swojemu synowcowi z Pilcy
Stefanowi, co potém był wielkim kanclerzem,
4. Dant. 1652. Opus posthumum wydał w Gdańsku Jerzy Förster.
Jędrzéj Fredro, podolski wojwoda, senator
Uczony, politycznych pism dość powydawał.
12. Dantisci. 1660. Notationem togae tum Belli fragmenta;
ob. cit. Peristromata regum, Monita principum.
Ta jest i po niemiecku: Staats und Sittenlehre.
Tegoż śliczną książeczkę z tytułem: Monita
Politico-Moralia, Icon ingeniorum
(Var/ 1765.) Nie raz wydaną, wydał na nowo pan Micler,
I mnie, gdym na trybunał radomski skarbowy,
Wyznaczon prezydentem, pojechał, przypisał.
Jest także po francuzku, Antoni Teissier popol: var Tandowski w Wilnie 1781.
r. 1760. Tłumaczył i do druku ją podał w Berlinie.
Porządkiem alfabetu Jan Jakób Ketteler
Monita politico-moralia wydał,

*) Kassyan Korczyński, Ord. minor. convent. s Francisci przy kazaniach swoich, na święta całego roku w r. 1767. wydanych, umieścił życia biskupów kijowskich dwa arkusze zajmujące.

1 cor 1664 gdzie
1687 I.1
1687 Franc
1694 Franc
1700 Vitalia
1701 Jugolet
1729 grazii
1763 Vernave
1765 Varsav. Historia edyc. Ie'ke nowa
1747 v Svada latina (Danielewicz) II v 198—256
1820 agrypol
ant. Lat. tom 4 rossyjski

Ex Julio Mazarin et Fredro collecta.

Dziad mój, Jędrzéj Olszowski, prymas, Quinquaginta
Singularia juris patronatus wydał
Królewskiego do opactw; a zaś jego książka
Censura kandydatów sceptri polonici *).
Była pochopem ślachcie, że króla polaka
Mieć chcieli. Więc przez wdzięczność król Michał obrany,
Uczynił go prymasem. Jest i po francuzku.
Po łacinie zaś nieraz jest przedrukowana.
Zawadzki zaś Kazimierz, kasztelan chełmiński,
Tractatum exilem super advertentiam
Defectuum w Krakowie wydał: przedrukował
W Warszawie Schreiber: jest też i w druku lubelskim.
Candidus Veronensis, z tém zmyślném imieniem,
Eclypsin Poloniae wydał. Jedni Szczuce
Przywłaszczają to dzieło, co był podkanclerzym
Koronnym, mniéj znacznemu drudzy Skrzetuskiemu.
Dunina Karwickiego, co był podkomorzym
Sendomirskim, jest pismo o defektach rządu
Polskiego bardzo mądre. Mam; ale rękopism.
Wyszła też książka roku siedmset dwadzieścia sześć.
Nova Polonica ex comitiis Grodnae
O prawie nominacyj królów na opactwa **).

f. s. l. et consule: exst. in Zaluscii Epistolis historico - familiaribb. T. II. p. 817. et seqq.

r. 1669. 12.

4. Cracov. 1676.
4. Varsav. 1696.
4. Lubl. 1716.

r. 1726.

*) Są też jego Expositiones coram Electore Moguntino a Rege Poloniae et Sueciae ablegato Andr. Olszowski factae. Francof. 1658. 4.

**) Po niemiecku: Polnisches Legations-Recht, welches der päpstliche und Gross-Brittannische Abgesandte auff den letzten Reichstag zu Grodno im Jahre MDCCXXVI. genossen haben; nebst einer ausführlichen Erzehlung von der Streitigkeit zwischen den Päbsten und Königen in Pohlen wegen des Juris patronatus oder Conferirung der Abteyen, aus Andr. Chrys. Załuski geheimen Staatsbriefen kürtzlich zusammengezogen und mit vielfältigen Zusätzen vermehret und erläutert. Frankf. und Lpzg. 1727. 4.

w Bücher Lexicon sub lit. Z.

Teofil Georgii pisze, że to praca Moja. Myli się. Autor rzecz całą z pism wybrał Załuskiego, biskupa warmińsk. i kanclerza.

Autorowie tu należący.

Anonymi: De corrigendis defectibus in Statu Reip. Pol. M. S.

Aquilii Tertulliani, pseudon: De causis et remediis malorum Poloniae. Crac. 1661. 4. s. l. 1662. 12. Mówi o Socynianów z Polski wypędzeniu.

Brognoli Benedt. Itali. Epistola ad Callimachum de rebus Polonicis. M. S.

Ciesielski Andr. De defensione regni, administratione justitiae. 4. Cracov. 1572.

Gliszczyński Mathiae Compendium legum et constitutionum. ord. alph. Calissii. 1754. 4.

Herden Jacobi, Processus judiciarius. 16. Thorun. 1697.

Jauidlovii Jacobi, Processus judiciarius ad praxin fori Spiritualis polonici accommod. 4. Crac. 1606. 1619 i 1643.

Kożuchowski Stan. Casim. Veritas quatuor causis demonstrata calamitatum regni Poloniae. 16. s. l. 1661. Te causae są: 1) diffidentia inter principem et subditos. 2) ambitus et privatarum rerum studium. 3) mali ministri status. 4) secretum haud servatum. Liber rarissimus.

Lipiewicz Andr. Juris consultus in materia censuum et decimarum. 4. Posnaniae. 1746.

Orzechowski Pauli Bogusl. Manuale fundamentorum juris civilis ac poloni ad IV. libb. instit. imperatoris Justiniani publico examine ventilatum. 4. Bredae 1647. *)

*) Dzieło szacowne zob. Bentk. Hist. lit. T. II, str. 249.

Patterson Daniel, Jus terrestre nobilitatis Prussiae lat. polon. germ. 3. coll. 4. Dantisci. 1685.

Pobóg Alexandri, Portula rerum singularium in Polon. Litvan. Pruss. et processus potestatis ecclesiasticae ac saecularis. 4. Dant. 1653.

Recicii (Rzeczycki) Andreae, instigat. regii, Accusationis in Christophorum Sborovium Actiones tres. Cracov. typis Lazarianis. 1585. Liber perrarus.

Rosteuscher Christian, Tractatus de successionibus ex fontibus juris polon. pruth. culmen. 4. Dantisci. 1663.

Swendendorf Barth. De collatione juris civilis cum culmen emendato.

Zaborowski Stanisl. Tractatus de natura jurium et bonorum regis et reformatione reg. 4. Cracov. 1507. rariss. *)

Zborowski Anton. *) De Samuele Zborowski supplicio affecto et exinde motibus. 4. Wittembergae. 1585.

II. AUTOROWIE O POPRAWIE RZĄDU, POLSKIM JĘZYKIEM.

Orzechowski wspomniony trzy wydał traktaty:
I. Dyalog czyli rozmów siedm o polskich prawach,
O królewszczyznach, także o wojsku kwarcianém.
Dziś kwarta gdy spuściła na kwintę, więc wojska
Mało mamy; kto tylko chce, zatym nas krzywdzi.
Mój egzemplarz był kiedyś biskupa łuckiego
Gembickiego. Ten zdrowe przypisał uwagi.

*) Podobno nie Zaborowski, ale Mikołaj Czepiel, poznańczyk, jest tego dzieła autorem. Zob. Bentkowski Hist. lit. pol. T. II. str. 221.

*) Nieznając dzieła, i nieznajdując go w dziełach bibliograficznych wspomnionego, nie mogę się przekonać, czyli nie zaszła jaka co do imienia i nazwiska autora pomyłka.

s. l. 1563—1564. Crac. 4°

2. Quincunx albo wzór Polski. Tu wszystkie trzy po trzy
Rzeczy nasze, co nie są do rzeczy, wyraża
Autor: w cynkach każdą rzecz niedorzeczną zważa.
3. Wizerunk utrapionéj ojczyzny: poema
Grzegorzkowic Piotr pisał z ksiąg Orzechowskiego,
4. s. l. 1629. Wybrawszy dobre zdania. Wydał Bozdarzewski.
Tenże *) téż policyą królestwa polskiego
Pisał, nakształt polityk Arystotelesa,
r. 1566. W wsi dziedzicznéj Żurowcu pięć set sześćdziesiąt sześć.
To dzieło Zygmuntowi, co go zwą Augustem,
Przypisał, na dwie części ono podzieliwszy.
Część piérwsza dwadzieścia sześć, druga jedynaście
Ksiąg ma. Obie, autora ręką napisane,
Drukiem nigdy nie wyszły: mam je w rękopiśmie.
Górnicki Łukasz, króla Zygmunta Augusta
Dworzanin, tykociński starosta, Rozmowę
O elekcyi, prawach, obyczajach polskich
r. 1587. Wydał, lecz anonyme, roku pięćset ośm Siedm.
Jędrzéj Szuski przywłaszczył ją i pod tytułem
4. w Krak. (1616) 4. ibid. 1616. z nazwiskiem prawego autora. Włocha wydał; gdyż w niéj włoch z polakiem rozmawia.
Jam ją wrócił własnemu autorowi w nowéj
4. w Warszawie. [1750.] Warszawskiéj edycyi **), a pan Friese wyżéj
8. Breslau. 1762. Wspomniony, przetłumaczył niemczyzną, przydawszy
Kanclerza i hetmana życie Zamojskiego.
4. w Krak. 1566. 4. ibid. 1639. Tenże téż Dworzanina polskiego był wydał.

---

*) Orzechowski.

*) Nie Załuski przywrócił; "bo powtórne wydanie z przywróceniem imienia Łukasza Górnickiego, jako prawego autora, wyszło za staraniem synów jego Łukasza i Jana Górnickich, w Krakowie 1616. 4." Bentkowski Hist. lit. pol. T. I. str. 643. O wydaniu przez Załuskiego, zob. tamże.

Tłumaczonyć on wprawdzie z włocha Bartłomieja
Castiglione, ale z przydatkami rzeczy
Do obyczajów polskich kształtnie stósowanych.
Ksiądz Ludwik Prokopowicz, pijar, mój przyjaciel,
Wydał na nowo z rady méj; bo rzadka książka. 2. voll. 8. Varsav. 1761.
Starowolski zaś Szymon, polyhistor polski,
Cny kanonik krakowski i kantor tarnowski,
Wydał Reformacyą obyczajów polskich. ostatnia edycya najlepsza. 4. w Warsz 1692.
Wytknął rożne defekta i kraju i rządu:
Jam łacińskim językiem dzieło przetłumaczył:
Praca gotowa, czeka wcisnąć się do prasy.
Lubomirski Stanisław, marszałek koronny, 1 edy s. l. 1683. 2° 1694 Warsz. — 3. 1705 czytaj 1708 ib 1718 ib 1745 czytaj.
W swych mądrych Artaxerxa z Ewandrem rozmowach,
Ma dość piękne do rządu Polski reflexye.
Jabłonowski, wojwoda ruski, a wuj króla
Stanisława, w druk podał Skrupuł bez skrupułu dwie edycye we Lwowie r. 1730. 4. jedna zawiera 74. a druga 98 stron. 8. s. l. 1741.
W Polsce, lub oświecenie grzechów narodowi
Naszemu zwykłych *). A tu obaczysz, Polaku,
Jakieto panów polskich są grzechy, którychto
Oni za grzech niemają, ani poczytują:
A są ciężką obrazą Boga i bliźniego.
Król dwa razy obrany, u którego, gdy był St. Leszczyński r. 1704. i 1733. Grand Aumonier de Lorraine. 1737 – 1742.
Książęciem lotaryńskim, byłem jałmużnikiem
Wielkim, a ten u dworu urząd francuzkiego
Duchowny piérwszym, wydał Głos wolny ślachcica 4. Nancy. 1733. Dwa są różne złą datą s. l. wydania. Piérwsze w większym formacie, pewnie nansejskie ma str. 181. drugie w mniéjszym, jednak że in 4. zawiera 150. stron. Przyp. Wy.
Drukiem w Nancy po polsku: Solignac ją potym

*) Niesiecki w Herbarzu tomie II. str. 389. mówi, iż "autor († r. 1731.) tę książkę z pewnych racyj chciał zagubić." Krasicki w P. Podstolim części I. ks. I. §. IX. dziełu temu dobrą krytykę błędów ojczystych przyznaje.

La voix libre du citoyen ou observations sur le gouvernement de Pologne. s. l. 1749. 2. voll.

Po francuzku przełożył z tytułem: Voix libre.
Tam pan ten, kochający ojczyznę, podaje
Sposoby, jakby nasz rząd mógł być poprawiony;
Lecz facilius ista dicuntur, quam fiunt.
Działyński, wojewoda kaliski, Augustyn,
8. Posn. 1732. Pisał Remonstrancyą pod Poklateckiego
Imieniem, co się tyczy trybunałów, sądów
Naszych i prerogatyw stanu ślacheckiego.
Przypisał ją szwagrowi, inowłocławskiemu
Wojewodzie, Szółdrskiemu, méj bratowéj bratu.
Franciszek zaś Radzewski, co był podkomorzym
Poznańskim, i na sejmie elekcyi drugiéj
Króla Stańsława laskę marszałkowską trzymał,
Pod imieniem Franciszka téż Poklateckiego
Politycznych kwestyi dziesięć pro et contra
8. Posn. 1743. Wydał był w materyach polskich statystycznych.
Garczyński Stefan, co był poznańskim wojwodą,
Spisał Anatomią Rzeczypospolitéj:
To jest o ochędóstwie, dobrém wychowaniu
Młodzi polskiéj, poprawie w złych nałogach ludzi
Gminnych. A co napisał tylko theorice
W Zbąszynie z poddanymi dokazał practice.
Na prośbę tego pana, mego kolligata,
(Brat miał siostrę stryjeczną, siestrzeniec mą córkę)
Oraz i księcia brata, toć jato tę księgę
Skróciłem, poprawiłem, ambages wyrzucił,
4. w Warsz. 1753. I w druk podał; lecz autor z poprawy niekontent,
4. Wrocł. 1753. Dał onę swym konceptem znowu przedrukować.
4. w Krak. 1648. Trąbę słowa bożego dał jezujta Bembus;
A że przedziwnie rzadka, dałem ją drukować

W Warszawie, Berdyczowie: tam ogłasza ziomków Mych zbrodnie, co najbardziéj obrażają Boga.

Autorowie tu należący.

Anonymi, Wolność polska konająca etc. 1673. MS. in 4.

Anonymi, Dyskurs, co naszę Rzeczpospolitą psuje i wolność rujnuje. Inc: Najpiérwszą przyczynę kładę etc, MS. 4.

Anonymi: Projekt o naprawie Rzeczypospolitéj. Inc: Królestwo polskie żadną miarą etc. MS. in 4.

Anonymi, (Ks. Marcina Smigleckiego S.J.) Pretensye do sumnienia należące, od jednego miłośnika Ojczyzny wydane. s. l. 1632. ed. 2. w Warsz: 1762. 8.

Anonymi, (Ks. Marcina Kurzenieckiego S.J.) Rezolucya sumienna penitentowi statyście od spowiednika dana. 8. w Warsz. 1758.

Choteckiego Pawła, kanclerza chełmskiego, proboszcza grabowieckiego, Nowy nieprzyjaciel Polski na sejmie warszawskim roku 1695. dnia 12. Stycznia wydany, tojest niesprawiedliwość w sądach. MS. in 4to.

Grabowskiego Piotra, proboszcza parnawskiego, Zdanie o pięciu rzeczach do Polski należących. 1) o Turkach. 2) o pospolitém ruszeniu. 3) o wyprawie wojennéj. 4) aukcyi skarbu i 5) lidze panów chrześciańskich przeciw Turkom. 4. s. l. 1593. 1595

Potkańskiego Krzysztofa: Poprawa prawa polskiego. w Krak. 1608. 4.

Zadora, Traktat de bello offensivo (o wojnie zaczepnéj) że wojsko ma być zawsze na pogotowiu. 4. s. l. 1612. Liber perrarus.

III. PRZYDATEK O PISMACH DO SEJMÓW LUB TRYBUNAŁÓW NALEŻĄCYCH.

De ratione et praxi jurium fundam. Polon. 4. Cojon. (Thorun). 1722.

Dawid Braun wydał książkę, w któréj trzy traktaty:
O sejmach, elekcyach, majestatu prawach *),
Sejmy nasze wyliczył; alem ja przypisał
od r. 1722 - 1768. Od siedmset dwadzieścia dwa, aż do czasów naszych.
A co o sejmach polskich pisał Braun łaciną,

tit. Zebranie sejmów. etc.

To po polsku Stanisław Burzyński, co przedtym
Kasztelanem smoleńskim był, teraz jezujtą.

De comitiis Prussiae Polonicae.

A zaś o generale pruskim wydał traktat,
Syndyk gdański, uczony pan Godefryd Lengnich,

de Confoederat. Polonor. Gedani. 1735. 4.

Co też polskie opisał konfederacye,
I dzieło bratu memu księciu dedykował.

Specimen hist. pol. crit.

Tam wyznaje, że, moim skryptem przeświadczony,
Odstępuje już błędu swego o gliniańskiéj.
Dyaryusze sejmów wszystkich mam pisane
Po polsku, a niektóre także po łacinie
Obszernie. A zaś krótką łaciną opisał
Graf Kajserling z autorow naszych, ichże słowy,
od r. 1574 - 1547. Od początku samego do Zygmunt Augusta.
Mam ten jego rękopism do druku gotowy.

---

*) Przedrukowane w *Laur. Mitzleri Acta literaria regni Poloniae* etc. a. MDCCLV. Ksiądz Presiowski S. P. napisał krótką wiadomość o sejmach i sejmikach przedsejmowych, gdzie na końcu znajdziesz wykaz chronologiczny zjazdów i sejmów do r. 1793. zob. Programma szkoły wojew. warszawskiéj xx. Pijarów z r. 1829. 4. W kalendarzyku pod tytułem: Kolęda na rok przestępny 1752. w Warsz. w druk. księży Schol. Pijar. znajduje się *Informacya o sejmach polskich* i Wiadomość o księstwie kurlandzkiém. W kalendarzyku niemieckim na r. 1764. 12. w Warszawie u Pijarów wydanym, umieszczono: od str. 92. do 127. Kurze Beschreibung was zur Zeit des Interregni zu bemerken und vorzugehen pfleget.

Ja za jego przykładem zebrałem od roku
Tysiąc pięćset pięćdziesiąt, aż do tego czasu.
Byłyby dwa in quarto tomiki tegoto
Dzieła. Podam w druk, vita si fuerit comes,
Do sejmowéj należy także materyi
I ta książka w przypisku niżéj wyrażona *).
Co się zaś trybunałów dotyczy, Franciszek
Łuczyński w kalendarzu swym na rok tysiączny 1746.
Siedmsetny i cztérdziesty szósty zebrał wszystko,
Co więc o trybunałach koronnych litewskich
I skarbowych radomskich wiedzieć przyzwoita.
Lisiecki, instygator trybunalski, Jędrzéj,
Puścił w druk Siedm splendorów: a tu opisane
Trybunału głównego masz prerogatywy.
Powalski zaś Franciszek, wydał ósmy splendor
O korrekturze polskich patronów, także téż
O exorbitancyach i o elekcyi.

Trybunał główny koronnysiedmią splendorów oświecony, fol. w Krak. 1638.

4. w Gdańsku. 1669.

*) Dissertatio juris publici Poloni et Polono Prussici de intercessione nunciorum in comitiis regni Pol. seu de libero veto polonice "*nie pozwalam*" auct. Theod. Lud. Gralath, patritio gedanensi, 4. Regiom. 1760. Przypis Autora.

REGESTR

AUTOROW POLSKICH

CZĘSCIĄ O TRAKTATACH, CZĘSCIĄ O POSELSTWACH PISZĄCYCH.

Ten regestr pięć rozdziałów krótko ci wyliczy.
Piérwszy tych ma, co jakie o traktatach polskich
Z postronnemi mocarstwy pisma zostawili:
Tych drugi, co poselstwa polskie opisali
Po łacinie, po polsku, bądź prozą, bądź wiérszem:
Trzeci do znakomitych co listy Polaków
Pisali, lub pisane zebrali: zaś czwarty
Tych namknie, co wydali satyryczne pisma
Przeciw Polsce: zwyczajneć to piór obcych tyry,
Piąty zaś tych przytoczy, acz nie wielu, którzy
Albo w zupełném dziele, albo w jakiéj części
Naturalną pisali Polski historyą.

ROZDZIAŁ PIERWSZY.

AUTOROWIE O POLSKICH TRAKTATACH.

Traktat w wsi Chiwerowa Horka, który stanął Między królem Stefanem, polskim, a moskiewskim Carem Wasilewiczem Iwanem w tysiącznym Pięćsętnym ośmdziesiątym piérwszym, za Grzegorza

Miejsce to leży o dwie mile od wsi Zapola, która od W. Łuk i Pskowa na 20ścia mil odległa traktatowi temu nazwisko też zapolskiego nadała.

Pośrzednictwem papieża, od którego posłem — Grzegorza XIII.
Był wyprawion Antoni Possewin, jezujta. — Mantuańczyk.
Żaden niewspomniał o tém autor polski, tylko
Sam Possewin, w którego książce Moscovia, — 8. Vilnae apud Joan. Velicensem. 1586.
Całą rzecz i obszernie znajdziesz opisaną.
Roku sześćset trzydzieści pięć pacta w Sztumdorfie — a. 1635. d. 12. Setp.
Z Szwedami potwierdziły Stany, przez któreto
Bütow, Lemburg, w województwie pomorskiém starostwa,
Lenném puszczone prawem, zaś Drachim i powiat
Elbląski warowane, by przy Polsce zawsze
Zostawały, okupu jednak salvo jure.
Ten traktat pan Jan Henryk Havenstein dołożył
W swéj anonyme danéj lepszéj edycyi: — 4. Dant. 1733.
Jura fundamentalia terrarum Prussiae.
Historyą traktatu oliwskiego we dwóch — zaszłego w roku 1660.
Tomach wydał z drukarni wrocławskiéj pan Boehme, — 4. Wratisl. 1763. 2. voll.
Tameczny historyi professor, przypisał — nie tameczny, ale w akademii lips
Królowi naszemu, wtąż szwedzkiemu i mnie téż,
A to przez wdzięczność ku méj księgarni, żem posłał
Joachima rękopism mu Pastoriusza,
Dotąd ani widziany Dyaryusz Paca,
Także i dokumentów innych bardzo siła.
Roku sześćset siedmdziesiąt traktat andruszowski, — Ten traktat właściwie w r. 1667. zawarty w r. 1670. przez króla Michała ratyfikowany, znajduie się in Chwałkowski Jus publ. p. 354. du Mont. Corp. diplomat. voll. II. a pag. 130.
Inaczéj polanowski, stanął między Polską
I Moskwą. Wypisany masz u Chwałkowskiego.
Roku siedmset szesnaście (1716) stanął traktat rawski
Między saskiém a wojskiém skonfederowaném.
Dyaryusz traktatu tego anonyme
Wydał drukiem Teodor Buchholtz w tymże roku. — 4. s. l. 1716.
Historyą późniéjszych znaczniejszych traktatów

właściwie Akta oliwskie napisane Pastoriusza Boehm. iest tylko wydawcą.

8. w Warsz. 1764. Podał nam ksiądz Celestyn Kaliszewski, pijar.
welawskiego. 9. wrz. Jako to: welawskiego, takoż bydgoskiego,
bydgoskiego. 16. listop. Oliwskiego, a) Elbingae retraditae b) tudzież
obadwa wr. 1657. Karłowickiego c) także i altransztadzkiego d).
a. 1660. To onego pod Prutem, e) toż hubertsburskiego f) *)
b. 1660. Taż sama historya traktatów w dwóch tomach
c. 1699. Powiększona w siedmsetnym siedmdziesiątym trzecim
d. 1706. Wyszła roku, i trzeci tom wkrótce wynijdzie **).
e. 1711. Maciéj Dogiel, i zacny, i uczony pijar,
f. 1763. Zebrał zbiór dyplomatów polskich bardzo znaczny
conf. Georgischii Diplomatarium. W sześciu tomach; lecz tylko piérwszy, czwarty, piąty,
Wyszły z druku, a drugie na piśmie odumarł.
Piérwszy o Polsce, czwarty traktuje o Prusiech,
A piąty o Inflanciech. Obiecał był także

---

*) Do uzupełnienia zbioru traktatów polskich należą: 1. Traktaty polskie z sąsiedniemi mocarstwy zawarte od r. 1618. jak najkrócéj być mogło w samych istotniejszych punktach zebrane, z konstytucyj wyjęte. Z przydatkiem niektórych wiadomości innych autorów, dla sejmujących wypisane i do druku roku 1789. przez J. W. Jezierskiego, kaszt. łukows. podane. w Warszawie nakł. i druk. Michała Gröllа. 2. Traktaty, konwencye handlowe i graniczne, wszelkie publiczne umowy między Rptą Polską i obcemi państwami od r. 1764. dotąd to jest do r. 1791. za panowania Stanisława Augusta zawarte, w swych oryginalnych językach zebrane, i dla wygody powszechnéj podane do druku. w Warszawie w drukarni xx. Schol. Piar. 1791. 8. 2. Tomy. Znajdujący się w języku francuzkim w drugim tomie str. 239. traktat odporny między królem pruskim a Rptą r. 1790. 29. marca w Warszawie zawarty, znajdziesz po polsku umieszczony w kalendarzyku politycznym na rok 1791. w Warszawie u xx. Pijarów wydanym. W książce: Krótkie zebranie wszystkich nauk ku pożytkowi młodzi obojéj płci, albo część druga książki dla dzieci. w Warszawie 1787. u Michała Gröllа od str. 114. do 131. znajduje się chronologiczny spis traktatów ściągających się do Polski i W. X. Litewskiego, począwszy od r. 1000.

**) Wyszło tego dzieła sześć tomów, pod tyt. *Traktaty między mocarstwami europejskiemi od r. 1648 zaszłe.* i t. d. w Warszawie. w druk. xx. Schol. Piar. 8. T. I. wydany 1773. Tom VI. 1790 r. Autorem jest ksiądz Franciszek Siarczyński.

Dyssertacją o prawie Polski co do Sląska,
Temu, co tylko miałem, użyczyłem chętnie *).
Żałuję przyjaciela mego straty smętnie.

ROZDZIAŁ DRUGI.

AUTOROWIE O POSELSTWACH POLSKICH.

Bel Maciéj z rękopisma Łaskiego, wojwody — Apparatus historiae Hungariae. f. Poson. 1735. a p. 158. ad pag. 189.
Sieradzkiego, poselstwa jego historiam
Arcanam wydał, które odprawił do Turek,
Imieniem węgierskiego króla, do sułtana
Solimana, i onę w swoją inserował
Historyą węgierską: Jaroszem go zowie;
Lecz Wojciech był, nie Jarosz, wojwodą sieradzkim;
Chyba że chciał dwóch zrobić z jednego Łaskiego(a)
Kuszewicz z chrztu Samuel, księcia Zbaraskiego
Legacyą turecką wydał po łacinie. — Narratio legationis Zbaravian. Dant. 1645. 12.
Tłumaczył Wojciech Wolski po polsku i wydał:
Ale to w kalendarzach krakowskich od roku
Sześćset dziewięćdziesiąt trzy, do roku siedmset dwa. — od r. 1695. do r. 1702.
Jam ją wciąż dał przepisać, i podam do zbioru.
Tanner Bernard, czech, wydał legacyą polską — Legatio Polono-Lithv. in Mosch: 1678. 4. Norimberg. 1689.
Do Moskwy, którą Michał książe Czartoryski

*) Jam quod ad multiplicia tabularia J. U. D Josephi Załuski attinet, penum illum insigniorum patriae monumentorum nullo plane negotio lustravimus. Cum enim propositum nostrum tanto viro non potuit non probari, comem se ille nobis et facilem ultro quam dici potest praestitit. Ex ipsius igitur promptuariis in quibus ingens anecdotorum numerus, quae in rem viderentur, decerpta accepimus. Ita ille in Prospectu operis. Vid. praeterea *Acta litter. Mizleri* a. 1755. p. 288. Przypis Autora czyli téż J. E. Minasowicza.

Radzewski wydał to dzieło pod imieniem Polskie dzieje. str. 77.

Odprawił, roku tysiąc sześćset siedmdziesiąt ośm.
Twardowski Zbaraskiego księcia, a Radzewski
Leszczyńskiego Rafała, ojca Stanisława,
Króla, zaś jezuita Gościecki polnego Jordicelli
Wodza Chomentowskiego, poselstwo do Turek 1732 4°
Wiérszem (z nich Radzewskiego wyłącz) opisali.
r. 1698. Schyłek wieku przeszłego, co przez karłowickie
Pacta z Turki odzyskał z Podolem stracony
Kamieniec, i wrócił nam nazad Ukrainę,
Widział Małachowskiego posłem wojewodę
Poznańskiego, co dzieło pamiętne dokonał *).
Górkowski Jędrzéj, co był poselstwa sekretarz,
r. s. l. 1699. Opisał je zupełnie z tytułem Depozyt.
Ossoliński ów Jerzy, kanclerz wielki, który
Różne sprawiał poselstwa, sześć mów miał imieniem
Zygmunta, Władysława, swych królów, po różnych
Dworach. Förster je zebrał i we Gdańsku wydał,
Przypisawszy ten cały zbiór kardynałowi
Mazariniemu **). Wyszły potém pod tytułem:

*) Relacya poseltwa JW. Jm. Pana Małachowskiego, wojew. pozn. do traktatu karłowickiego, oraz różnych kommissyj po tym traktacie nastąpionych, ku ciekawości i pożytkowi obywatelów powtórnie, z niektóremi z rękopism przydatkami, do druku podana. w Warszawie 1778. w druk. księży SS. PP. fol. str. 131. prócz jednéj karty przedmowy do czytelnika, w któréj mówią: "Już powtórnie wychodzi z pod prassy drukarskiéj ta książka. Piérwszego wydania dzieło tak rzadkie widzieć się daje, że Najjaśn: Nasz Pan mając wzgląd na jego ważność, kazał go przedrukować.

**) Lubo jedno jest tylko tych mów Ossolińskiego u Förstera (Dantisci 1647. 4.) wydanie, jednakże trafia się ono z dwiema odmiennemi rycinami tytułowemi. Piérwsza przedstawia klęczącego przed papieżem Ossolińskiego, w drugiéj zaś mającej datę 1648. mówi stojący. Obok papieża siedzą panujący, do których w różnych czasiech wymowny Ossoliński w swych poselstwach przemawiał.

Compendium Legationis JW. Jm. Radzejowskiego ex Actis Monarchiae ms. fol. p. Andr. Jerlowsky.

Mercurius Sarmatiae; a zaś pojedyńczo
Różnemi wychodziły czasy, w różnych miejscach.
Jednę z nich po angielsku mam i hollendersku.
Pelzhoffer in Arcanis przedziwnie go chwalił:
Tożsamo Urban osmy, Barberini, gdy go
Słuchał mówiąc: nunquam sic locutus est homo. *)
Wspaniałość jego wjazdu świadczy Relacya
Włoska, którą po polsku mamy tłumaczoną
I sztych del signor della Belle, dziwnie piękny.

w Wilnie. 1716.

Entrata in Roma dell' Eccel. Ambasciatore di Polonia Panno 1633. Dedykow. księc. Wawrz. de Medici: pod dedyk. podpis Stefano della Belle. sześć rycin podłużnych Przyp. Wyd.

ROZDZIAŁ TRZECI.

AUTOROWIE LISTÓW DO ZNAKOMITYCH POLAKÓW PISANYCH. **)

Karnkowski Stańsław, prymas, mój conjunossita,
Między swemi innemi uczonemi pismy
Zostawił też i listy do zacnych pisane
Mężów, jednego z sobą wieku spół-żyjących.
Wydane są w Krakowie; a że była rzadka

r. 1564 - 77.

4. Crac. 1578.

*) Wincenty Fabricius, Hamburgen. J. C. consul gedan. w dziele swojém: *Orationes civiles ad Serenissimos Potentissimosque Poloniae Reges nomine publico habitae: Dissertationes, Epistolae, etc. Francof. et Lips.* 1685. 8. od str. 389. 404. w liście do N N. jakiegoś księcia, *de comitiis Polonorum* traktującym, na str. 395. tak mówi o Ossolińskim: "*Qui polonice sciunt, admirabilem eloquentiam et prudentiam circa auspicia comitiorum perorantis Ill. Ossolinii principis, qui nunc primarius regni cancellarius est, in coelum laudibus extollunt. Et sane sermo ille ita a natura factus, ita institutus est, ut per omnia incomparabilis et prope divinus merito censeri debeat.*

**) Wiele ciekawych listów tak królów polskich jakoteż innych znakomitych Polaków, do różnych osob w sprawach politycznych pisanych, i odpowiedzi na nie, znajdziesz w dziele: *Literae procerum Europae etc. ab anno* 1552. *usque ad annum* 1712. *latina lingua exaratae, in tres partes divisae et in lucem editae a Jo. Christiano Lünig. Lipsiae* 1712. 8. 3. *voll.*

Dziwnie książka, w Długosza edycyi lipskiéj
f. Lips. 1711. ad calcem. T. II, p. 1633. Weidmann ją na drugiego tomu końcu włożył.
Rescius (Reszka) Stańsław, opat jędrzejowski,
Ablegat zaś w królestwie neapolitańskiém
8. 2. voll. Neap. 1, 1594. 2, 1598. Polski, napisał listów dwa tomiki. Tomik
Piérwszy wydał Franciszek Lombard, a zaś drugi
Jan Bapt. Porta, przyjaciel jego jak jeden tak drugi.
Znajdziesz je opisane w Janocki's Nachrichten T. I. str. 88. i następn. Wpisałem w mój egzemplarz regestr doskonały,
Którego brakowało w druku. Wiele w listach
Arenhold in Conspectu epistolographorum non videtur vidisse; hinc arguitur raritas. Tych się doczytasz rzeczy ciekawych o Polsce.
Puteanus Ericus, Heinrich van der Putten,
Gubernator kasztelu lowańskiego, a brat
Karmelitki bose sprowadzone do Krak. r. 1613. Rodzony karmelitki boséj, co w Krakowie
Zaszczepiwszy ten zakon, zeszła świątobliwie,
W zebraniu swoich listów Promulsis nazwaném,
Colon. 1636. 8. W centuryach i częściach trzech, w Kolnie wydaném,
Ma siła listów, które pisał do Polaków,
Jako to: Władysława królewicza, Ożgi,
Bonara, Scypiona i Ossolińskiego,
Sapiehy, Żołkiewskiego i Daniłowicza.
Siła korrespondował: szesnaście tysięcy
Pisanych listów jego po szafach zastano.
12. Lovanii. 1659. W Pompie prosforetycznéj są dedykacye
Różne Polakom: to więc temuż Żółkiewskiemu
To Kostkom, to Sapiehom, to Daniłowiczom.
Pogiani Juliusz, pisał bardzo wiele
Listów do kardynała Hozyusza, i do
Siłu innych Polaków. Antoni Maria
Gratiani je zebrał, co był kardynała
Commendona sekretarz, papieskiego w Polsce

Legata, a Hieronim zaś Lagomarsini,
Uczony włoch, jezujta, przydał swe przypiski;
I całe dzieło wydał w cztérech tomach w Rzymie, IV. voll. Romae 1762. 4.
W roku tysiąc siedmsetnym sześćdziesiątym drugim.
Latinius Latinus z Witerbu, sekretarz
Kardynałów kilku, ma w swoich epistołach 2. voll. 4. Romae. 1659.
I konjekturach siła listów do Polaków. -- viterbi. 1677.
Po śmierci wydał Magri, kanonik maltański. Dominicus Macer
Burmann Piotr, ale starszy, listów swoich wydał
Syllogen, w pięciu tomach. Tu jest siła listów rzadka kollekcya 5. voll. 4. Leidae. 1727. Vogt. p. 155.
Polaków, czy pisanych do Polaków: rzadka.

ROZDZIAŁ CZWARTY.

AUTOROWIE PISM SATYRYCZNYCH PRZECIW POLSCE.

Barclajus Jan, angielczyk, jak zakon Franciszka
Swiętego niegodziwie, tak Polskę oczernił
W książce, któréj dał tytuł: Icon animorum.
Opaliński, marszałek nadworny, wydawszy
Poloniam defensam, anonyme, ziomków 4. Dant. 1648.
Obronił od niesłusznych potwarzy zarzutów.
Inserował ja w Swadzie łacińskiéj Sapieha, Tom II. a p. 3. adp. 190.
Ktorą był pod imieniem Ostrowskiego wydał:
Niemniéj i pan de Kolof Micler w kollekcyi
Swéj wielkiéj dziejopisów polskich ją umieścił. T. I. p. 661-694.
Przetłumaczył po polsku ją Łukasz Górnicki,
Warmiński proboszcz: téj ja nie mam w méj księgarni:
Sądzę, że jest pisana, lecz nie drukowana. (a)
Lansius Tomasz pisał in utramque partem plures sunt editiones. Optima Tubingae. 1655. 8.

(a) Załuski [illegible] w [illegible] do cdy Gornicky Dzieciom w koronie pol. cdy 1750 wyraźnie powiedział że drukowane to tłomaczenie w Krako. u Fr. Czary 1628 str 61.

W swojéj konsultacyi. Maximilian Mosch
Wychwala w oracyi swéj, gani przeciwnie
Acacius Oxelius de Goexholm. f. Lond. 1655. Ojczyznę naszę w swojéj Achacy Oxeli.
Toż jest i po angielsku, w książce Hovola Diet.
Złe ziomków obyczaje, dawniéj polskim zgromił
f. w Krak. 1650. 8. w Wenecyi (w Toruń.) 1698. Rymem w swoich satyrach, wojwoda poznański,
Opaliński: łacińskim zaś wytknął Antoni
Poniński, wojewoda wtąż poznański, w książce,
Sarmatides rzeczonéj, alias w satyrach
4. Varszv. 1741. Anonyme wydanych przez Królikiewicza *).

ROZDZIAŁ PIĄTY.

AUTOROWIE O HISTORYI NATURALNÉJ POLSKIÉJ.

Tylkowski Wojciech, niemniéj pobożny jezujta
Jak uczony, pism wiele w oboim języku
W druk podał tak duchownych jak filozoficznych.

---

*) Tu téż należy Starovolscii Simonis Declamatio contra obtrectatores Poloniae. 4. Crac. 1631. Z okoliczności wzmianki o Starowolskim, winienem sprostować Bentkowskiego w jego Hist. lit. pol. T. I str. 10. pomyłkę, który przywodząc Starowolskiego dzieło Ad principes Christianos, de pace inter se componenda belloque Turcis inferendo protrepticon (zachęta) powiada, iż to dzieło przedrukowano w Wiédniu u Mat. Kosmerowiusza. 1655. 12. (mylnie: bo w r. 1652). Co do nazwiska należało napisać u Mat. Kosmerowskiego; albowiem on, mówiąc o tém dziele w dedykacyi, Starowolskiego *conterraneus meus* nazywa. Kosmerowski już od r. 1641. drukował w Wiédniu; jakoż posiadam z téj daty wydane u niego dzieło w języku niemieckim pod tyt. Triumphwagen des Heyligen Dominici, das ist kurtze Beschreibung des ganzen Lebens und der fürnembsten Wunderwercken des Heyl: und grossen Patriarchen Domici etc. Autorem jest Sylwester Frangipani, a z włoskiego anonim tłumaczył, na końcu: gedruckt zu Wienn in Oestreich bey Matthaeo Cosmerovio im Jahr 1641. Na dziele Starowolskiego nazwał się S. C. M. Typographus,

Między innemi dał też uczone rozmowy;
Które filozofią w sobie prawie wszystkę
Zawierają, pytania przez i odpowiedzi:
Wyraziwszy ojczystym dosadnie językiem
Tak trudną i zawiłą z siebie materyą.
Tenże badanie wydał fizyczne łacińskim
Językiem o dwóch chłopców dziwotwornym płodzie,
Z których jeden z olbrzymią prawie głową, drugi
Z zębem złotym wylągł się w Wilnie roku tysiąc
Sześćset siedmdziesiąt i trzy, za króla Michała.
Rzączyński, jezuita, Gabryel, w dwudziestu
Traktatach Historiam spisał naturalem
Curiosam Polonam: wyszła w Sandomierzu,
W roku tysiąc siedmsetnym i dwudziestym piérwszym.
Znalazłem cytowane tegoż Auctarium.
Szukałem go po całéj Polsce z ogarami;
A nie mogąc go znaleźć jużem decydował,
Że opacznie wzmiankował ten, kto je cytował.
Aliści gdy w Krakowie u świętéj Barbary
Jezuickie lustruję archivum postrzegę
Pakę wielką, którą gdy otworzono na mą
Prośbę, aż edycyą w niéj Auctuarii
Znajduję całą, świeżo z Gdańska przywiezioną.
Takci się z niepamięci ludzkiéj wygrzebała
Ona książka: nawet się Francyi dostała.
Dałem jeden egzemplarz panu Biuffonowi,
Co wydał historyą naturalną króla
Francuzkiego Musaei, co ze mną jest panem
Przez połowę miasteczka rzeczonego Montbar,
Mons Bardorum. Tam niegdyś stolica Druidów,

Ciało tego zacnego męża jakoteż Mać. Kaz. Sarbiewskiego, sławnego poety spoczywa w kościele warszawsk: niegdyś S. J.

4. w Warsz. 1692.

Disquisitio physica ostenti duorum puerorum etc. Olivae. 1674. 16.

4. Sandom. 1721.

4. Dant. 1742.

Gaulois. Kapłanów za francuzów pogan, była: tamże

comtesse de Montbar. Tego miasteczka połowa do mnie należy jako do opata de Fontenay. Téż panią była matka świętego Bernarda.
Drugi egzemplarz dałem francuzkiemu u nas,
Panu Argensonowi de Paulmy, posłowi.
Sixtus Erasmus, rodem ze Lwowa, w Zamościu
Medycyny professor, o wodach lekarskich
We Szkle, ta wieś w starostwie jaworowskiém leży,

4. w Zamościu. 1617. Blisko Lwowa, wydał był traktat, przyrodzenie
Onéj examinując, opisując skutki.

4. w Krak. 1635. Podobny traktat wydał o wodach na Spiżu,
W Drużbaku i Łęckowéj doktór medycyny
Sebastyan Petrycy *), opisując onych
Przyrodzone własności, na jakie choroby
Użyteczne są, tudzież sposób używania.

4. Dresdae, 1730. Varsaviam physice illustratam wydał
Erndtel, wyżéj wspomniony, Augusta wtórego
Archiater, gdzie zdrojów tamecznych, powietrza
Własność, postanowienie przyrodzenia, chęci,
Skłonności, obyczaje, choroby mieszkańców
Cnych warszawskich, fizycznym roztrząsnął sposobem.
Herbinius Jan, ślązak, szkolnik bojanowski,

---

* Pomylił się Autor; albowiem dzieło o wodach w Drużbaku i Łęckowéj napisał Jan Innocenty Petrycy. Siarczyński w dziele: *Obraz wieku panowania Zygmunta III.* T. II. str. 71. mówiąc o Sebastyanie Petrycym zmarłym r. 1626. twierdzi, jakoby tenże wydał *Historiae Moschoviticae libb. III.* lubo to nader rzadkie dzieło bez tytułu i końca, prócz całych dwóch ksiąg z trzeciéj tylko trzy karty zawiérające, wyrazami *Visneveccius sexaginta quatuor Kostrovam oppidum.* z str. 152. kończące się, nigdy w zupełności niewydane, jest niezaprzeczoną własnością Jana Innocentego Petrycego, jak nas o tém intytulacya każdéj księgi i powtarzane na każdéj stronie karty. odwrotnéj imie i nazwisko autora widocznie przekonywa.

Cryptas Kijovienses, czyli Kijoviam
Subterranem, wydał, pieczary kijowskie — 8. Jenae, 1675.
Opisując: gdzie ciała dawnych pustelników
Dotąd nieskazitelne są po śmierci. Tu on
Nad pieczarami temi fizykuje, czyli
Natura, czy je ludzka ręka wyrobiła?
Wtąż i o ciałach, co je w nieskazitelności
Dotąd trzyma: czy jaka moc nadprzyrodzona?
Czy téż natura gruntu od zepsucia broni?
Też opisał pieczary w księdze Paterikon, — w Kijow. 1635. 4
Czyli w żywociech ojców pieczarskich, Sylwester
Kossów, metropolita ruski, arcybiskup
Połocki, lecz disunit: z téj księgi pozbierał
Herbinius swe skrypta o kijowskich kryptach. — Miscellanea sacra. 8. Vratisl. 1744.
Prokopowicz Theophan, kijowski w Rossyi
Metropolit, tam miany za świętego, w swojéj
Dowodzi księdze, że te ciała w lochach onych
Swoję nieskazitelność nie z natury gruntu,
Ale z świątobliwości życia swego mają.
Nawiedzałem te krypty, kiedym był w Kijowie.
Podobne onym, którem widział dawniéj w Rzymie.
Szanowano mię dużo gościa, ba wygnańca,
Gdyż mi tytuł dawano eminentissimi
Despotae: a ja servi servorum humilis
Servitor, despotyzmu jak diabła nie lubię. — Assistens solii pontificis jestem kreowany od dzisiejszego papieża.

REGESTR

AUTOROW O FAMILIACH I HERBACH

RYCERSTWA POLSKIEGO.

Regestr ten trzy roździały ma w sobie. Z tych piérwszy
Traktuje o tych, którzy o herbach, imionach,
Pisali wpowszechności rycerstwa polskiego.
Drugi tych ma autorów, którzy w szczególności
Z osobna familią jaką opisali.
Tych trzeci, znakomitych, którzy nam Polaków
Elogia podali, życia zostawili.

ROZDZIAŁ PIERWSZY.

AUTOROWIE O FAMILIACH POLSKICH W POWSZECHNOŚCI.

Piérwszy, co domów polskich genealogie
I herby zebrał, z Głogół Bartłomiéj Paprocki.
Gniazdo cnoty, to piérwsze jego dzieło: Herby
Zaś rycerstwa polskiego drugie *): oba rzadkie.

---

*) Następujące arkusze są w Herbarzu Paprockiego poodmieniane, albo późniéj dodrukowane: str. 47. 48; 87. 88; 129. 130; 161. 162. 163. 164; 167. 168. 169. 170; od str. 189 do str. 206. włącznie; 209. 210; 277. 278; 283 - 286. 297 - 300; 307, 308; 315 - 318; 335. 336; 355. 356. Po stronie 478. późniéj dodrukowano sześć kart nieliczbowanych o herbie Trąby, który w piérwotném wydaniu na półtrzeciéj karty opisano. Daléj przedrukowano 489. 490. Poźniéj téż dodano kartę z powtórzonemi liczbami 564 i 565. na któréj herby Krupek i Helth opisano. Strona 653 i 654. zawiéra wiadomość o herbie książąt Radziwiłów, która się tém różni, iż

Tenże też księgę wydał z tytułem Pánosza — w Krak. u Wierzbięty. 1575. 4.
Wiérszem o znacznych panów herbach. W tąż językiem
Czeskim herbarze śląski, morawski, czeski, gdzie
O polskich domach siła jest ciekawych rzeczy;
Lecz te książki tak rzadkie, że je w całéj Polsce
Nieobaczysz i jednéj, chyba w Czechach, albo
W méj księgarni: darował mi je hrabia Wallstein,
Gdym go z Cieplic nawiedzał w mieście Dux rzeczoném. — Töplitz. Duxonum w Czechach, w cyrkule Lutomirskim (Leitmeritzerkreis.)
Wallstein, co order orła białego zamienił
Za habit kapucyński Franciszka świętego.
Śląski ma tytuł: Stambuch Slezki i jest w Brynie — f. Brunae. 1609.
Drukowany: zaś czeski w Pradze Diadochos — f. Pragae. 1602.
Morawski w Ołomuńcu: Zerdcadło Margkrabstwa. — f. Olomucii. 1595.
Tłumaczył to z polskiego jakiś Jan Wodiczka.
Skrócił, przydał Christian zaś Pfeiffer z tytułem:
Paprock' enucleatus, po niemiecku wydał. — 4. Breslau. 1730.
Starowolski cytuje Paralipomena *) — in Hecatontide,
Genealogij sławnych Slawitów. Ale gdy
Domów pisze genesin, potkał Paprockiego
Exodus, gdy się przeniósł do domu wieczności.
Okolski, dominikan, Szymon, wydał Orbem
Polonum, wielkie chaos: rzec trzeba: fiat lux. — w trzech tomach; piérwszy i drugi rzadki: trzeciego dostanie w Krakowie u Karmelitów bosych.

---

w piérwotnym arkuszu wydrukowano: "Są drugie, wszakoż już nie są z rodzaju książęty, ale za sprawy znaczne są tym tytułem oślachcieni, tak od króla Polskiego Zygmunta Augusta, jako i od cesarza chrześciańskiego Karła i t. d.

w przedrukowaniu zaś tak odmieniono: "Książęta Radziwiłowie jedni się piszą na Nieświeżu i Olice, drudzy na Dubinkach i na Bierży. Ci są tym tytułem ozdobieni, tak od królów polskich, jako i od cesarza chrześciańskiego."

*) Nie masz o tém wzmianki ani w wydaniu weneckiém, ani też w wrocławskiém; chyba, że ta wzmianka nie jest pod Paprockim przywiedziona.

Pomieszał groch z kapustą: siła téż akrzywdził
Domów, jak i mój własny. Znać mu kuku w ruku
Nie wścibili przodkowie moi; a zaś tam gdzie
Odebrał jaki regał, nieuskąpił pochwał *).

Korona polska. f. 4. Tomy. A. D. L. S. we Lwowie. 1728-1743.

Najlepszy księdza Kaspra herbarz Niesieckiego,
Jezuity; jest bowiem w swym najdokładniejszy
Rodzaju. Ten porządkiem idzie obiecadła
Zacnych imion rycerstwa polskiego narodu.
Pod tytułem Korona wydał go we Lwowie,
W cztérech foliantowych tomach, autor zacny.
To tylko szkoda wielka, że nie po łacinie;
Gdyżby i cudzoziemcy tego dzieła mieli
Wiadomość. Ale się to nie autora winą

z Potockich Tarłowa, wojewodzina lubels: dewotka jezuicka.

Stało. Pani, co na to koszt łożyła, chciała,
Aby to dzieło było po polsku wydane.
Temu ja autorowi użyczyłem z mojéj
Księgarni różnych skryptów do téj pracy zgodnych.
Jakoż wdzięcznie mnie wspomniał na końcu piérwszego
Tomu. W piérwszych literach trzech z cztérdzieści domów
Przyłożył po A. B. C. co ze mnie korzystał.
A cóż mówić dopiéro o innych literach?
Ksiądz Benedykt Chmielowski, kanonik kijowski,
Dałem mu kanonią tę w nauk nagrodę,
Wątróbki powybierał z tychto cztérech tomów.

8. w Wars. 1763.

Pan Gröll wydał w Warszawie i mnie dedykował.
Duńczewski Stańsław z Łazów, astronom zamojski,

2. voll. Zamoscii 1755 f.

Wydał dwa tomy swego suplementu domów

1757

*) I Okolskiego herbarz, podobnie jak Paprockiego, tu i owdzie jest poodmieniany. Porównaj w różnych egzemplarzach herb Jelita str. 352. i następne.

Opuszczonych od innych autorów, co przed nim
Pisali. Mój opisał należycie, więcéj
Przydał w dedykacyi swego kalendarza, r. 1765. czy też 6.
Ta różnica jest między Paprockim, Okolskim,
Niesieckim i Duńczewskim. Piérwszy z nich porządkiem
Idzie chronologii, jak herby nadane:
Drugi idzie porządkiem obiecadła, ale
Nie imion ślacheckich, lecz nazwisk herbów naszych.
I tak, gdybyś chciał szukać imie moje pod Z,
Nicbyś wcale nieznalazł: trzeba szukać pod J.
Innosza herbu imie. Trzeci zaś przeciwnie
Idzie obiecadłowym porządkiem nie herbów,
Lecz imion, a przy każdym zaś herbu imiona
Slachty kładzie: i to jest mém zdaniem najlepiéj.
Czwarty tymże porządkiem idzie co i drugi: Duńczewski.
A ten szczególny pisał łacińskim językiem. Okolski Szym.
Rutka Teofil pisał téż o herbach polskich.
Mam w księgarni rękopism tego jezuity.
Wacław Potocki, herbu Srzeniawa, podczaszy
Krakowski, wydał: Poczet herbów polskich, a tam Kraków 1696 fol
Znajdziesz siła, lecz wiérszem, o przezacnych domach
Naszych. Także Mateusz Kuligowski, proboszcz
Wołpiński, w Demokrycie swoim śmiésznym, ma téż 4. w Wilnie. 1699.
Epigrammata polskie, o cnych polskich domach,
A łacińskie Bartłomiéj Luder jezuita,
W książce Castalis flumen rhetorium, gdzie téż
Wspomniał mój dom na karcie dwieście pięćdziesiąt trzy. p. 253.
Tomasz Swirski, kanonik lwowski, a na schyłku Tomasz Kazim.
Nowicyusz jezujta, w książce swojéj, Honor
Laureis coronatus, ma wiérsze na chwałę 8. Lublini, 1789.

Biskupów, wojewodów, urzędników wielkich,
Deputatów, co żyli roku tysiąc siedmset
r. 1749. Cztérdzieści dziewięć: i mnie wspomniał mój przyjaciel.
Józef Alexander. Józef, książę, wojwoda nowogrodzki, z Prussów
Amsterd. magn. f. 1743. et Varsaviae. 1749. Jabłonowski, Tabulas Jablonovianas
Od imienia swojego tak rzeczone wydał.
Jest ich sto: opisują domów znacznych przeszło
Trzysta: są w Amszterdamie jedne, w Norymberdze
Zaś drugie drukowane, najwięcéj w Warszawie.
Jam dozierał korrekty dla przyjaźni pana
Tego i przyjaciela i téż kolligata.
Dozierał i kananik mój kijowski, Józef,
Siedem z nich poprawiwszy tabel, Minasowicz.
Tak się samym Józefom ta praca dostała:
Dwom po cząstce, trzeciemu zaś z zupełnéj chwała.
4. we Lwowie. 1742. tamże pomnożona 1748. 4. przedr. i pomn. 1751. 4. Tenże książę téż wydał heraldykę polską,
Gdzie o ślachcie jest polskiéj wiadomości godnych
Wiele rzeczy. Demetry Kola, pijar a mój,
Quondam w szkołach warszawskich, miły kondyscypuł,
4. w Wars. 1747. Traktat o heraldyce wydał dość ciekawy.
Wspomniał w dedykacyi mnie nie bez pochwały.
Hylzen, wojwoda miński, a brat smoleńskiego
Biskupa, w historyi swéj inflanckiéj siła
O ślachcie ma tamecznéj: naszą zwać ją można.
O kurlandzkiéj mam pismo Ritterbank nazwane.
Sehultz Jerzy Piotr, professor toruński, zebrał był,
Ze dwoma tysiącami rysunków, jak polskich
Tak litewskich familij klejnoty herbowne.
Tylko projekt jest w druku. Pytaćby się trzeba;
Jak się téż ten rękopism obrócił po śmierci.

Imhoff in Spicilegio Rittershusiano — sive Tabul. genеal. Tübing. 1685. f.
Ma genalogie cztéry: Lubomirskich, także
Cnych Radziwiłów, oraz Wiśniowieckich: wreszcie
Ma téż genealogie i książąt kurlandzkich.
Hübner Jan, w swych Tabellen genealogische, — 4. Leip. 1725-37.
Ma te: dawnych nam książąt panujących w Polsce,
Piastów i Jagiellonów, Bator. Korybutów.
Wtąż Sobieskich, Leszczyńskich, Kettlerów, i książąt
Śląskich z Piasta idących; tu kolligacye
Polskie z Węgry, Czechami, Austryą, Szwecyą:
Książąt Prus brandeburgskich i dawnych pomorskich;
Książąt śrzednich, ostatnich, a nareszcie carów
Rossyjskich, Radziwiłów, przydaj Lubomirskich.
Co do samych herbików polskich są trzy książki;
Jedna od drugiéj rzadsza. Piérwsza po francuzku
Drukowana w Paryżu, gdy Henryk obrany — r. 1573.
Na królestwo był polskie. Nie widziałem nigdzie.
W Paryżu za niąm dziesięć dał bitych talarów — à la biblioth. de St. Honoré des pères de l'oratoire.
I kopiją pisaną przytém zostawiłem.
Koperta cała książki jest z cyframi H. H.
Znać, że była Henryka, co był wtenczas królem
Polskim cztéry miesiące tylko. Druga polska.
Autor Jan Leo Herburt, a tytuł: Nauka
Dobromilska. Dwa razy wydana, i mam dwie
Edycye: obiedwie bez tytułu: rzadkość
Stąd się jéj pokazuje. Idzie obiecadła
Porządkiem. Edycya druga obszerniejsza.
Swach Antoni, franciszkan w Poznaniu, sztychował
Takąż na blachach. *) Tém dał panu Weidmanowi; — 8. Posn. 1765.

*) *Herby Polskie z Marcina Bielskiego, Jana Lwa Herbulta, W.*

Na nową edycyą; lecz się nie wróciła.
Pożyczajże drugi raz. Nie pożyczę nigdy,
Ia St. Nitouche na Święty Migdy, co go nie masz nigdy. Przysłowie potoczne polskie.
Chyba na świętą Nitusz lub na święty Migdy.
Krzywdę bez szkody, książkę z tym tytułem, Karól
Sawicki, jezuita, wydał, w pięciudziesiąt
4. s. l. 1726. c. fig.
I cztérech emblematach na blasze wybitych,
Wiérszem łacińskim, niemniéj polskim ozdobionych,
Z alluzyą do herbu prześwietnego domu
Rzewuskich, dedykując ją Mateuszowi
Rzewuskiemu, wojwodzie wtenczas podlaskiemu,
Hetmanowi polnemu koronnemu, ojcu
Dzisiejszego wojwody krakowskiego, tudzież
Hetmana koronnego wielkiego Wacława,
dzisiejszego hetmana poln. koronnego.
Seweryna, starosty Doliny, dziadowi,
Którzy mi smutnéj doli w kałuskim areszcie
Pomagali wraz z księciem biskupem krakowskim
Sołtykiem: słodko wspomnieć, kochani koledzy.
Idę już do rękopism. Mam Baranowskiego
Z Rzeplina Stanisława, Rycerstwa polskiego
Herby od Bartłomieja niegdyś Paprockiego
do r. 1584.
Napisane do roku tysiąc pięć ośm cztéry,
A teraz z przydatkami kontynuowane
do r. 1655.
Do roku tysiąc sześćset trzydzieści pięć. I ten
Rękopism użyczyłem księdzu Niesieckiemu.

---

*O. Szymona Okolskiego, Zakonu kaznodziejskiego S. T. B. etc. y inszych Authorów w tę małą książecz (sic!) zebrał Br. Antoni Swach Zakonu S. Franciszka Min. Conventualium scul. et exc. w Poznaniu P. P. 1705. 32. str. 157. Str. 158. ostatnia liczbowana, ale nic na niéj nie masz. Na karcie tyt. fol. verso wizerunek Maryi piastującéj Jezusa, nad którym umieszczono lit. M. z koroną, a pod nim napis *in lumine tuo*. Zaczynają się herby od orła polskiego.*

Także też anonymi herbarz cnych familij
Lub origine pruskich, lub tych, indygenat
Co pruski otrzymały. Jeśli się nie mylę
W zdaniu, mniemam autorem być Posseliusza.
Mam i herbarz litewski Wojciecha Wijuka
Kojałowicza: dany był do druku. Wyszło
Kart dziesięć: mam je, resztę zaniechać kazano;
Gdyż pewna familia nie była kontenta,
Że jéj domu znacznego dukt nie prowadzono
Z królewskiéj parenteli. Ten także manuskrypt
Do nowego herbarza księdzu Niesieckiemu
Użyczyłem, jako też drugi domów pruskich
Dopiéro tu wspomniony. Kupiłem w Torunin
U złotnika go, który podczas kommissyi
Tysiąc tynfów zacenił zań Chomentowskiemu.
Ja potém we trzy lata za tynfów go trzysta
Dostałem. Oryginał: herby rysowane
Piórkiem: kart niedostaje kilka na początku
I na końcu też jednéj. Zdaje się być pater
Aeternus, bez początku, bez końca: a jakże
Zgadnąć można, kto dzieła tego jest autorem?
Z téj księgi siła włożył Niesiecki do swego
Herbarza, lecz nie wszystko, ani de tenore.
Więc Prusacy, co mają jakie wątpliwości
O swych indygenatach i kolligacyach
Do mnie rekurs swój czynią: z niéj daję extrakty
Z podpisem ręki mojéj i z własną pieczątką.
Mam też siła przydatków, com zbierał, jak pszczółka,
Po autorach. Suplement swego czasu wydam.
Codzień się ślachta żeni, codzień się rozmnaża:

Co rok bywa odmiana w honorach, urzędach;
Toć herbarz być nie może doskonały: ale
Suplementa przybędą aż do końca świata.

ROZDZIAŁ DRUGI.

AUTOROWIE O NIEKTÓRYCH FAMILIACH POLSKICH W SZCZEGÓLNOŚCI.

Prócz tych autorów, co nam w powszechności domów
Polskich imiona, herby podali opisem
Do wiadomości, są też inni, którzy jaką
Z osobna familią opisali polską.
Z tych liczby jest Temberski Stanisław, co książąt
Z Wiszniowca Korybutów, z której był król Michał,
Opisał familią. Wojciech zaś Chrościński,
Sekretarz królewicza Jakóba, Sobieskich
Dom wywiódł, z którego nam panował Jan trzeci.
Dzieło swe wydał w Brzegu: to miasto na Śląsku.
Europa Lescinia wyszła z tym tytułem
Książka zawierająca zebrane Leszczyńskim
Zkrewnione domy pod ów czas, gdy za Ludwika
Szła króla francuzkiego córka Stanisława
Króla. Jabłonowskiemu wojwodzie ruskiemu
Przypisują to dzieło, ale płonnie: autor
Kazimierz Wieruszewski jest jezujta, co był
Kaznodzieją prymasa, księcia Potockiego.
Jest też tam i o domku mym artykuł, że nam
Załuskim była babką Kazanowska, której
Kuzyna rodzi babkę króla Stanisława.
Tournęminę Renat Józef, jezujta, przyjaciel

Chronologia synoptica Cracov. 1660. fol. 1669
Tegoż Palmes Korybuteus. f. ibid. an. eod. 1669
Clypeus seu genealogia Joannis III. f. Brigae. 1725. 1727
w Frankfurc. raczéj w Kaliszu. 1725.

Mój, gdym mu dał na piśmie opisanie domu
Leszczyńskich, inserował je w swoje Memoires.
Jezujci wydali à Trévoux co miesiąc. 1725, Decemb.
Znakomitego niegdyś w Polsce Szydłowieckich,
Już zeszłego, anonim genealogią
Opisał domu, w roku tysiącznym pięćsetnym
Trzydziestym piérwszym. Mam w méj rękopism księgarni. r. 1551.
Bajan Jędrzéj, z Indyi rodem, a professor
W Rzymie, napisał piękny o domu Zamojskich 4. Romae. 1617.
Panegiryk, wydany od Jakuba Laura. 4. Patav. 1651.
Żłoba Wawrzyniec Józef, professor zamojski,
W książce z tytułem Związek, zebrał historyą
Lecz genealogiczną domu cnych Zamojskich.
Margonius Wojciech, włoch, dominikan, pisał
Imienia Opalińskich Elogia. Z tego
Domu matka królowéj cnéj francuzkiéj była.
Duryewski, jezujta, Jędrzéj, już zeszłego
Cnych Kostków domu wydał Pamiątkę niezeszłą, f. w Krak. 1702.
Jest téż imie Junoszów tam Załuskich: niemniéj
I w téj, którą Dominik wydał Frydrychowicz, S. Hiacynthius. Odrovansius. f. Crac. 1688.
Dominikan, o domach spowinowaconych
Z familią Odrowąż, z któréj Jacek, Czesław,
Piérwsi dominikanie, byli święci bracia.
Potockich jam czworaką genealogią
Wydał, wydając skrypta Pawła Potockiego. f. Varsav. 1745.
Niemniéj i Anecdota Jablonoviana
Wydałem. Tu zebrałem wielkie książąt Prussów 4. Varsav. 1755.
Zaszczyty, konnexye z domami w Europie Téj niedostanie w kramach; chyba trzeba uprosić u samego księcia.
Panującemi. Stąd wziął, co ma pan Duńczewski
W dedykacyi swego kalendarza księciu

Józefowi, wojwodzie, z Pruss, nowogrodzkiemu.
Lanckorońskich Zadorów, z francuzkiéj de Breze
Familii idących, genealogią
Wojeński de Brzeź Stańsław, archidjak pilecki,
Płomieńozyk. Opisał pod tytułem Flamma rediviva *).
Franc. Lanckorońskiemu, staroście rawskiemu. Dałem ją siestrzeńcowi memu; ale czego
Wojeński nie ma, to ja dociekłem, że matka
Izajasza Bonera, błogosławionego
Zakonu Augustyna, była Lanckorońska.
Glinka Franciszek książkę, co już teraz rzadka,
S. we Lwowie. 1670. Zwierzyniec Jednorożców wydał. W niéj opisał
Familią cnych Fredrów, temi czasy zeszłą,
Hieronima Załuskiego kaszt. rawskiego. Z któréj stryja mojego piérwsza żona była.
Paprocki Łukasz, a nie Bartłomiéj, jezujta,
4. w Wars. 1652. W książce Łask matki boskiéj sierpskiéj Potulickich
Grzymalczyków opisał dobrze familią.
Ksiądz Wijuk Kojałowicz Wojciech, jezuita,
4. Vilnae. 1655. Fastos w Wilnie wydał był Radivilianos.
Sapiehów familią, już książąt, ksiądz Misztolt
Antoni, jezuita, rektór nowogrodzki,
4. ibid. 1724. Łacińskim i ojczystym określił językiem.
S. J. Pezarski Jędrzej kniaziów z Kozielska Ogińskich
(W którym domu żyjące siostrę, siestrzenicę
Mam z wojewodą trockim, z starostą mereckim.
Z Tyszkiewiczem wprzód żyła starostą retowskim
Siostra moja, co teraz za wojwodą trockim).

*) Flamma rediviva e bustis et cineribus atavorum erumpens, olim factis, nunc exemplis Lanckorońsciorum et Vojensciorum a Brzezie domum (ejusdem cum familia gallica de Breze originis) collustrans, et veterum historiis, antiquis monumentis, imperatorum, regum, principum privilegiis excitata, 1652. Przypis Załuskiego lub Minasowicza.

Dom od jedynowładzcy wywiódł Włodzimierza.
Tytuł książki: Annibal ad portas Wlodimir;
Z alluzyą do bramy herbu familii.
Ksiądz Łukasz *) pijar godny, upewnił mię dawniéj
Że zbiera Tyszkiewiczów genealogią.
Lecz nie widzę jéj w druku. Czy autor nie umarł?
Ksiądz Skorulski Antoni, jezujta, na końcu
Kommentarzyka swego o filozofii
Ma genealogią domu Białozorów.
Zawiszów opisany dom masz przy Zawiszy,
Wojewody mińskiego, mowach. Niesiołowskich
W dwóch książkach, z których jedna Otia publica a)
Tytuł, druga Otia zaś ma domestica.
Tam siła ma o domach autor z swym złączonych.
Wiérszem téż opisane różne familie:
Firlejów i Duninów, drobnych nie wspominam.
Poniatowski imieniem Stefan, a Junosza
Herbem, z jezujty cysters, profess koronowski,
Wiérszem polskim opisał zacny dom Duninów,
Dawszy swojemu dziełu Morze niezbrodzone
Wiekopomnéj Duninów sławy tytuł taki.
Tu wyliczę téż mappy genealogiczne
In folio potenti, wciąż wydrukowane.
Z tych są następujące: Denhoffów, lecz mała,
Damascen a Matr' Dei, pijar, ją do książki
Swéj przydał Erymanthus; lecz niedoskonała.
Jam ją dużo rozszerzył w pogrzebowéj mowie,
Którąm miał trzy godziny na pogrzebie wodza

Commentariolus philosophiae. 4. Vilnae. 1755.

Krzysztofa. 4. wWars. 1728. 4. Suprasl. 1743. 4. ibid. 1745.

4. wWarsz. 1694

Joan. Damascenus Kaliński. Erymanthus in Helicone etc. 4. Varsav. 1713.

*) Braknie nazwiska.

Litewskiego polnego, oraz wojewody
w Warszawie w r. 1750. Połockiego, zacnego Stańsława Denhoffa.
Krasińskich domu mappę genealogiczną
Wydali kommunisci węgrowscy: Bonfini
Zaś Antoni, dziejopis węgierski, napisał
Traktacik o początkach domu onych Toporów
Ossolińskich. W Paryżu, tę wykształtowałem
Dla pana Clairambault, gdy brat mojego szwagra
Z Tęczyna Ossoliński, książę rzymski, a djuk
W Francyi, dedukcyą czynił na swój order
Świętoduski. Ale ta nie jest dotąd w druku.
Potockich jestci mappa sztychowana, ale
Blacha się miała złamać; ledwiem też uchwycił
Opera omnia P. Potocki. fol. Vars. 1745. Egzemplarz jeden; bo ich ma być tylko kilka:
Ale ta się znajduje w méj księdze, jak wyżéj.
Radziwiłłów jest także książąt. Mam wybity
wojew. wileń. het. wiel. lit. Egzemplarz na atłasie od księcia Michała.
Jest Sanguszków też książąt; lecz niedoskonała.
Sapiehów teraz książąt genealogią
Przez wdzięczność, którą miałem Janowi Sapieże,
Kanclerzowi wielkiemu litewskiemu, z łaski
Którego miałem niegdyś infułę kodeńską,
Dałem na karteluszu wysztychować wielkim
Myliusowi. Sztycharz był to jeden z piérwszych.
Tarłów zaś jest obszerna, ze wszystkich najdłuższa,
Podał ją w druk Miclera starosta Goszczyński.
Załuskich jest odemnie zebrana, aby się
jako wyżéj Tabulae Jablonovianae. W zacném dziele mieściła tablic Jabłonowskich,
Zebrałem także drugą wszystkich Junoszyców,
Mego herbu Junosza, jung Schaf, spółczęśników,

Ta na ośmiu arkuszach: w druk nie jest podana.
Dyamentowski, Drya, Przybysław, mąż biegły
Równie w dziejach jak polskich genealogiach,
Zbiera, gdy ja to piszę, genealogią
Panów Bielińskich: a że ci też Junoszowie,
Toć mogę pożytkować z czasem z jego pracy.
Muszę i to dołożyć, że w moich kazaniach,
Którem miał na pogrzebach, królewicza, książąt,
Biskupów i hetmanów, znajdują się całe
Genealogje domów książąt Wiśniowieckich,
Sobieskich, Chomentowskich, Denhoffów, Szaniawskich,
Lipskich, Łubieńskich. Ale te niedrukowane,
Dla tego, iżbym je rad w jednym fascykule
Zebrane widział. Żal się Boże pojedyńczo
Drukować; takie bowiem giną albolitéż
Fiunt cuculli croci piperisque: szkoda.
Graf Kaxtausen, co bywał u naszego dworu,
Ablegatem bawarskim, pisał do mnie, prosząc,
Abym mu chciał pozbierać genealogie
Panów polskich, co byli więc kawalerami
Runa złotego. Z królów naszych, ile pomnę,
Zygmunt trzeci, Władysław czwarty, wtąż Korybut
Michał, dwaj Augustowie, ten order nosili.
Z panów zaś Jabłonowski książę, wojewoda
Bracławski, hrabia z Ruszczy Branicki, kasztelan
Krakowski, hetman wielki koronny: a dawniéj
Zaś książę Lubomirski Teodor, wojwoda
Krakowski, tym zaszczytem byli ozdobieni:
Ten z wiédeńskiéj kreacï, a tamci z hiszpańskiéj.

ROZDZIAŁ TRZECI.

ELOGIA LUB ŻYCIA ZNAKOMITYCH POLAKÓW.

1. ed. 4. Colon. Agrip. 1631. 2. ed. 4. Vratisl. 1754. Starowolski nasz Szymon, polyhistor polski,
Tylekroć tu wspomniony, wydał Bellatores
Sarmatiae, walecznych polaków pochwały.
Dębołęcki, franciszkan, dzieje Lissowczyków,
Jak w Niemczech tak i w Moskwie wojujących, wydał
4. w Pozn. 1625. Pod tytułem: Przewagi zacnych Elearów.
Potocki Paweł, herbu Pilawa, kasztelan
Kamieniecki, prymasa ojciec Teodora,
Napisał był pięćdziesiąt Elogia panów
Polskich, równie et Marte et arte wsławionych.
f. Vars. 1745. Jam dzieło nieznajome podał z przydatkami
ActaEruditt. Lip. W druk. Akta literackie lipskie opisały.
Hacki Michał Antoni, oliwski pod Gdańskiem
Opat, wydał bez swego imienia pochwały
Tych Polaków, którzy się popisali mężnie
r. 1683. Na sławnéj z królem Janem pod Wiédniem wyprawie:
f. Olivae. 1712. Appollo heroicus lyricus wynucił.
Padniewskiego *), biskupa niegdyś krakowskiego,
Mam rękopism. Pochwały swych ziomków zawiéra:
Sześciu zacnych jezujtów pochwały Polaków
Elogia Praesulum heroum. 12. Crac. 1668. W fascykułach wydali. Piérwszy z nich Pigłowski
Jan Wojciech, ma siedmdziesiąt i trzy Elogia.
Panegyrici heroum. 12. Vilnae. 1668. Drugi jest Kojałowicz, a ma ich piętnaście.

*) Carolus V. cum Padnievius legatus ad eum perorasset, dixit: se nondum audivisse Polonum majori elegantia latine loquentem. Górski Tract. de generib. dicendi in dedicatione. Przypis Załuskiego lub J. E. Minasowicza.

Trzeci re et nomine Kwiatkiewicz, floridi
Auctor styli. Piotr Dunin czwarty, co swe prace — Panegyres virtutis honoratae. 12. Lubl. 1726.
Uczone dedykował mojemu stryjowi.
Piąty Słowicki. Ten swe dzieło wydał w Pradze. — Łukasz. Poesis heroica Pragae. 1726.
Szósty jest Andrzéj Kanon, co oratorias
Dał lucubrationes: w nich panegiryki. — 4. Cracov. 1676.
Ksiądz Benedykt a Sancto Josepho, na świecie
Zawadzki, w swych lyrykach wielu chwalił zacnych — 2. voll. Varsav. 1696.
Polaków. Tenże pracę inną w dwóch tomikach
Pod tytułem Civilis Mercurius stryjom
Mym dedykował, zacny i uczony pijar.
Thuanus, Jakób August, w historyi swojéj
Wzmiankę kilku Polaków uczynił chwalebną. — II. voll. 12. Utrecht. 1696.
Te pochwały tłumaczył Antoni Teissier,
I wydał po francuzku z addytamentami. — IV. T. 2. voll. 8. Leiden. 1715.
Tu tedy masz Polaków tych życia: Kromerâ,
Andreae Dudithii, ten miał indygenat,
Wielkiego Zamojskiego, kanclerza, hetmana,
Willichiusza, zresztą także Guillandina
Melchjora, uczonego rodem gdańszczanina.
Bethlen Wolfgang, dziejopis węgierski, Łaskiego — Wolfgangi comitis de Bethlen, Historiarum Pannonico - Dacicarum libri X. in f. a p. 75. ad p. 122.
Wojciecha, co wojwodą był sieradzkim, życie
Opisał, męża w wieku swym sławnego, który
Z lutra konwers, orderu świętego Michała
Kawaler był w Francyi i poseł do Turek, — ab a. 1526. ad a. 1601.
Od króla węgierskiego. Znajdziesz je w węgierskiéj
Historyi autora. Ta książka tak rzadka, — in feudo auctoris impressus Vogt pag. 83 84, et Clement de libris rarissimis.
Że się trzy egzemplarze ledwie wybiegały
Z tych, co w sklepie pogniły: w Wiédniu, w Lipsku, trzeci
Jest odemnie nabyty. Tu siła o Polsce.

Część trzecia historyi do naszéj należy.
Bużeńskiego, starosty brzeźnickiego, życie
napisane p. Piotra Baczyńskiego
Brata Pawła, starosty dobczyckiego, Kasper
T. 1. p. 229. Niesiecki cytuje: ja nigdy nie widziałem.
ob. p. 74
Jaworski Balcer, co był jezuitą, opisał
Synopsis życia, etc. f. Brunsb. 1702.
Życie Józefa Słuszki, hetmana polnego.
Radwanus, czyli Radwan Jan, litwin, zostawił
4. Vilnae. 1588.
Książkę Radivilias, wiérszem opisaną.
1592
Życie ma Mikołaja Radziwiła, co go
1598
Nazywano siérotką: przedziwnie jest rzadka.
1692.
Tu też jest oracya Volana, tu Piotra
Roiziusza, wiérsze łacińskie, hiszpana.
W lejdejskiéj edycyi łacińskich Simona
Simonidesa wiérszy *), sławnego poety,
Na końcu dołożone Zamojskiego życie
Wielkiego znajdziesz, które przydał anonyme
Bursiusz Adam. Mam też ja rękopism życia
po łacinie.
Tegoż męża, które to opisał obszernie
W księdze foliantowéj polski indygena,
Reinhold Heidensteinius, Soleski rzeczony.
Andrzejowi Zamojskiemu kawalerowi ord. Orł. B. Jest tłumaczone przez ks. Bohomolca życie Jana Zamojskiego w Warsz. 1775.
Obiecałem ją, memu łaskawcy, wielkiemu
Kanclerzowi do druku podać jego kosztem.
Orzechowski Stanisław, żywot i śmierć Jana
Tarnowskiego, co go świat polski kasztelanem
Krakowskim i hetmanem znał wielkim koronnym,
8. w Warsz. 1775.
Opisał. Ksiądz Franciszek Bohomolec podał
1773
Drukiem, z méj wydobywszy rękopism księgarni.

*) Simonis Simonidae Poëmata aurea cum antiquitate comparanda, edita ex biblioth. Joachimi Morsii. Accedit vita et obitus magni Johannis Zamoscii patroni Simonidis. Lugd. Bat. 1609. 12.

Ksiądz Adam Naruszewicz, przyjaciel mój zacny,
W polskim w łacińskim wiérszu Caesar ex utroque,
Niemniéj w prozie waleczny, świadczy Tacyt polski,
Jana nam Chodkiewicza Karła, wojewody
Wileńskiego, hetmana litewskiego, życia
Opisał historyą z pomocą mych skryptów
Użyczonych z księgarni; lecz jeszcze to z druku
Nie wyszło dzieło. Spore ma być opisanie,
Na zejściu bohatéra tegoż pogrzebową
Napisał mowę sławny Szymon Starowolski.
Wspomniony wzwyż Heidenstein książkę o urzędzie
I powinności wydał kanclerza polskiego.
Że była dziwnie rzadka, dałem przedrukować
Przyjacielowi memu, w Toruniu Szulcowi,
Który Commentarium de Cancellariis
Także wydał we Gdańsku, w tymże samym roku.
Dawniéj zaś Horst Rutgerus, inflantczyk, sekretarz
Gdański, z podobnym wydał tytułem swe dzieło,
Gdzie gromadne kanclerzów polskich są pochwały.
Ksiądz Adam Naramowski, mój przyjaciel, rektór
Jezuitów warszawskich, gdym mu swój rękopism
O polskich senatorach podał, z niego zebrał,
Ja tylko historice, on panegyrice,
Elogia kanclerzów, podskarbich, marszałków
Wielkich nadwornych, także sejmowych. Schultz pisał
O marszałkach koronnych i o podkomorzych.
Jam téż pochwały zebrał moich poprzedników
Referendarzów, a zaś in gratiam brata
Koronnych i litewskich wielkich sekretarzów.
Mam już prawie gotowy manuskrypt do druku.

wyszła w dwóch tomach. 1781. 8. w Warszawie.

Oratio in obitum magnanimi heroïs etc. 4. Crac. 1622.

4. Brunsberg. 1610.

4. Dantis. 1742.

4. ibid. c. fig. 1742.

Cancellarius. 4. Dant. 1628.

Signatores. 4. Vars. 1727.

4. Vilnae. 1727.

4. Dant. 1743.

REGESTR

AUTORÓW PISZĄCYCH O UCZONYCH POLAKACH,

O WIERSZOPISACH ŁACIŃSKIM JĘZYKIEM I AUTORÓW O POLSKICH AKADEMIACH MÓWIĄCYCH, Z DWOMA DODATKAMI O WIERSZOPISKACH POLKACH I DRUKARNIACH POLSKICH.

Ten regestr w trzech rozdziałach zamknę. Piérwszyć poda
Autorów, co uczonych pisali Polaków
Lub życia, lub pochwały. Drugi wiérszopisów
Łacińskich tylko namknie, gdyż tych co pisali
Ojczystym rymem, jużem wyraził imiona
I dzieła w katalogu tym łacińskim, który
Na końcu rymotworskich polskiego Marona
Dzieł przydałem. Zaś trzeci poda ci wiadomość
Tych, o polskich pisali co akademiach.
W przydatku jednym namknę coś o wiérszopiskach
Polskich, a w drugim nieco o naszych drukarniach.

Bibliotheca poëtarum, qui patrio sermone scripserunt.

ROZDZIAŁ PIERWSZY.

AUTOROWIE O UCZONYCH POLAKACH.

Warszewicki Christophor, kanonik krakowski,
Wydał ci Reges, Sancti, Bellatores, także
Scriptores polonici. Rozumiałby tu kto,
Że znajdzię opisanie życia cnych Polaków

S. Romae. 1602.

W téj dziwnie rzadkiéj książce; lecz prima Aprilis.
Same tylko imiona gołe: sto trzydzieści.
Poznańskiéj edycyi w życiu nie widziałem. — Posn. 1629.
Starowolski Szymon, ów sławny polyhistor,
Wydał swą centuryą, z grecka Hecatontas.
Stu uczonych Polaków zamknął w niéj pochwały. 178 uczonych opisał.
Trzy są téj edycye książki: z nich wenecka — 4. Francof. 1625. 4. Venetiis. 1627. 4. Vratisl. 1754.
Najrzadsza, co ma notas marginales, które
W trzeciéj swojéj wrocławskiéj księgarz Korn opuścił;
Nie znał bowiem weneckiéj, tylko frankofortską.
Tenże téż Sarmatiae wydał oratores
W Florencyi; lecz mało egzemplarzów z druku — 4. Florent. 1628.
Wyiśdź musiało: zaledwie z jednego przepisać
Zdarzyło się, co potém Micler wydrukował. — w Acta litteraria A. MDCCLVI. trimestre secundum a pag. 76. ad p. 98.
Trzebicki Jędrzéj, będąc jeszcze scholastykiem,
Co był potém biskupem krakowskim, gdy w Rzymie
Bawił, wydał Maniplum oracyj Polaków *) — Manipulus orationum a Polonis dictarum. 4. Romae, 1639.

*) Manipulus orationum ab eruditis viris Polonicae nationis diversis temporibus et occasionibus scriptarum. Romae. ex typogr. haeredum Franc. Corbelletti. 1639. 4. Po karcie tytułowéj następuje biała zupełnie karta na któréj stronie odwrotnéj herb królestwa polskiego. Potém zajmuje dwie karty dedykacya Jędrz. Trzebickiego, scholastyka płockiego, kardynałowi Guidonowi Bentivolo, tekstu stron 358. za którym regestr arkuszy i miejsce druku umieszczone. Na końcu Index eorum, quae in hoc volumine continentur. Zawiera on: 1) Academ. Viln. Panegyricus regi Vladislao IV, Moscovitico, Vilnam urbem debellatis hostibus, recuperatis provinciis, pace constituta, ingredienti dedicatus. 2) Ej. Laureae academicae Serenis. Polon. Regi Vladisl. IV. Vilnam ingredienti dicatae. 3) Ej. Theatrum gloriae potentiss. atque invictis. Poloniae ac Sueciae regi Vladisl. IV. exstructum et consecratum 1636. 4) Ej. Icon votorum Vladis. IV. et Caeciliae Renatae in augustas fortunatasque nuptias oblatum et dedicatum. 1637. 5) Ejusd. Aeternitas serenissim. stirpis Jagellonicae regum in Vladislao IV. orbi expressa, etc. 6) Georgii com. a Tencin Ossoliński Oratio habita Romae ad Urbanum VIII. P. M.

Między któremi Jana Lipskiego, prymasa,
Łubieńskiego Stańsława: te masz w jego zbiorze.
Hoppius dwuimienny Samuel Joachim
Z Gabryelem wraz Grodkiem, wydał Schediasma
Tych wszystkich, co o Polsce pisali autorów:
Walenty swoje przydał Schlieff annotacye.
Znajdziesz to przy Długoszu, co go Weidmann wydał.
Jam pomnożył altero tanto ten katolog,
I co masz czytelniku, toć z niego udzielam *).
Braun Dawid, konsyliarz w Elbląg brandeburgski,
Wydał katalog naszych autorów i pisma
Ich surową roztrząsnął krytyką. Ale ten
Mniéj przyjazny ojczyznie naszéj autor godzien
Sam cenzury; albowiem parcyalnie sądzi,
Ganiąc bez excepcyi wszystkich, zły oszczerca.
Chciał bratu memu przedać swoję kollekcyą
Wzmiankowanych tu książek; lecz gdy ad trutinam
Przyszło, prócz rękopismów, jam wszystkie był zebrał.
Więc je Sułkowski kupił, królewski faworyt,
I z profitem ustąpił drezdeńskiéj księgarni.

Opera posth. fol. Antverp. 1625.

4. Dant. 1707.

T. II. f. Lips. 1711.

De scriptor. Polon. et Prus. virtutibus et vitiis. 4. Colon. (Elbing). 1723. Z odmiennym tytułem i przedrukowaną przedmową, ale toż samo wydanie, Gedani. ap. Knochium. 1759. księciu biskup. krakowskiemu, natenczas płockiemu.

---

7) Ejusd. Oratio habita ad Venetiarum ducem. 8) Ejusd. Oratio habita Ratisbonae in collegio electorali. 9) Joan. Lipski, ep. culmen. et pomes. Oratio funebris scripta Sigismundo III. P. R. 10) Ejusd. Elogium funebre scriptum principi Alexandro. 11) Ejusd. Oratio ad Ferdinandum III. imperatorem habita in aula Caesaris die ultima Julii. 12) Stanisl. Łubienski, ep. ploc. Laudatio funebris scripta Sigismundo III. R. P. Incipit: *In theatro lugubris maestitiae* etc. 13) Ejusd. Laudatio altera. Inc. *Immortalitatem morte parari* etc. 14) Soc. Jesu Cracov. Arcus pacis novo sine sanguine triumphatori Vladislao IV. ab expeditione bellica in Amurathem Turcarum imperat. suscepta feliciter et auspicato reduci etc. religiose consecratus.

*) Z tych wyrazów wnosićby należało, że Załuski nie z pamięci, jak powszechnie twierdzą, lecz za pomocą tego katalogu, który może miał z sobą, niniejszą napisał Bibliotekę.

Lengnich Gottfried, dzisiejszy miasta Gdańska syndyk,
Podał w druk Bibliothek polnische: a tu masz
Siła rzeczy ciekawych o polskich autorach.
Radliński Jakób, pocny proboszcz generalny
Kanoników rzeczonych od bożego grobu
Bożogrobskich, od miejsca Miechowitów, gdyż tam
Caput hujus ordinis, insulat kochany,
W książce Corona wiérszem opisał z pochwałą
Wszystkie osobliwości méj biblioteki,
Którą konsekrowałem publicznéj usłudze,
Acz żadnéj niedoznaję od stanów wdzięczności.
Ksiądz kochany Janocki, kanonik kijowski,
Prefekt mojéj księgarni, różne powydawał
Różnych czasów o rzeczach skrypta literackich,
Częścią łacińskim, częścią niemieckim językiem.
W nich uczonych Polaków i dawniejszych wieków
I naszych czasów pisma, wytknąwszy pamięci
Lub wzmianki godne, i pism autorów pochwalił.
Masz ich prace i chwały, to in Polonia
Literata: to znowu w Excerptis polonae
Literaturae w kilku tomikach wydanych:
To téż in Sarmatiae masz literaturae
Fragmentis, gdzie ich dzieła, to prozą, to wiérszem
Pisane, nie bez pochwał po części przytacza.
Tenże Propagatores wydał litterarum
In Polonia, godną wiadomości książkę,
Gdzie uczonych wylicza biskupów niemało
Polskich, którzy w ojczyznie swojéj rozkrzewiali
Nauki, zewsząd ludzi ściągając piśmiennych,
I ziomków swych uczonych do prac zachęcając

8. Tannebergae (Thorn). 1718. 10. części, czyli dwa tomy.

4. Cracov. 1748.

Pars. I. 8. Vratisl. 1750.
Vol. I. 8. Vratisl. 1764.
Vol. II. III. IV. ibid. 1766.
8. Varsav. et Lips. 1775.

4. Dant. 1746.

Literackich sowitą nagrodą, przez którą
Wielką liczbę uczonych rozmnożyli ludzi.
Sama bowiem nikogo nieutuczy chwała,
Za nagrodę i praca będzie smakowała.
Micler Wawrzyniec, polski historiographus,
4. Varsav. 1755. et 1756. A przyjaciel mój, Acta swe literaria
Wydał. Zrazu co kwartał były wydawane
Przez dwie lecie; lecz że je rzadko kupowano,
Spełzł ten projekt w żurnalu niemieckim zaczęty
Pod tytułem: Warschauer Bibliothek. Teraz
W Toruniu tygodniowe wychodzą gazetki
Dla uczonych od dwóch lat. Wychodziły w Wilnie
Podobne; lecz po polsku: już i te ustały.
Pan Friese po francuzku zaczął był wydawać
Swój Journal de Varsovie: w nimci mnie wychwala,
Leczby był lepiéj zrobił, by był do korrekty
Przysłał. Rzecz wprawdzie dobra; lecz styl nie zewszystkiém.
Zimorowicz Bartłomiéj, patrycyusz lwowski,
4. Leopol. 1671. Wydał Viros illustres leopolienses
Przed stą laty: tu ziomków znaczniejszych
Wychwala. Zaś uczonych ludzi trzech miast znacznych
W polskich Prusiech, a ziomków swych, podali ci nam
Autorowie: Charitius Jędrzej Gdańszczan: syn zaś
4. Dant. 1729. Dodał Spicilegium: część piérwsza jest w druku.
Zernecke Johann Henryk, wójt toruński, wydał
4. Thorn. 1706. Entwurff, książkę niemiecką, gdzie wyliczył ziomków
Uczonych; ale tylko tam same imiona.
Sejler Jerzy Daniel, elblągskich szkół rektór,
4. Elbingae, 1742. Elbingam literatam: wtąż Spicilegium
Wydał. Rzadkie te książki tylko egzemplarzów

Sto było drukowanych, tak mię ktoś upewnił.
Był rękopism przydatków przedany w aukcyi
Po jego śmierci komuś, lubom dał był kommis.
Pozerne Beniamin, greiwswaldzki professor,
Obiecał literatam dać Pomeraniam;
Lecz się na Schediasmie skończyło listowém. 4. a. l. 1695.
Slober Gabrjel, inflantczyk, w książce Parnavia
Literata, opisał mądrych Inflantczyków. 4. Parnasiae. 1605.
Przedtém Wenden, Parnawa, Derpt, były województwa.
Co ci wszyscy pisali, ja, sto razy więcéj
Dołożywszy, zebrałem, dzieło napisałem
W dziesięciu in folio tomach z tym tytułem:
Bibliotheca polona magna universalis.
Wydam z czasem, jeżeli zdrowie mi posłuży.
Tu wyrażę, co się w tych tomach zawiera, by
Literaci raczyli przesłać, co téż mają.
Wszystkie te dziesięć tomów są obiecadłowym
Porządkiem napisane, wyjąwszy dziesiąty.
Tom piérwszy, drugi, same skrypta drukowane
I pisane ma, które o Polsce traktują.
Wziąłem sobie za model Bibliotheque française
Księdza Lelong; ale on idzie przez tytuły,
Ja przez alfabet. Trzeci, czwarty, piąty, szósty,
Wszelkich polskich autorów ma, także litewskich,
Inflanckich i kurlandzkich, pruskich, siódmy śląskich:
Osmy Indicem na nie, tytułów porządkiem:
Dziewiąty zaś wyrazi same rękopisma:
A ten jest podzielony na trzy części. W piérwszéj
Są te, co mam zebrane: w drugiéj te, com widział:
W trzeciéj te, com nie widział; lecz znalazłem wzmiankę

W różnych księgach wydanych jak i niewydanych.
Te tomy są gotowe zupełnie do druku.
Dziesiąty tom już nie ja zbiorę: zlecę komu,
By to wszystko pozbierał per locos communes;
By prędzéj literaci mieli, co szukają.
Tak, jako, mój przyjaciel, Justus Fontanini
Uczynił, co część swego katalogu wydał
Drugą, lecz tylko same imiona wyraził.
Wojwoda nowogrodzki, książę Jabłonowski,
Wydał z tych katalogów mój excerpt z tytułem
4. Leopol. 1752. Tym: Musaeum Polonum, i mnie dedykował,
Obiecując nam drugi tomik; boć to piérwszy.
Podoba mi się dzieło, tytuł jeszcze bardziéj
Ten, co mi dał, w przypisku niżéj wyrażony *).

ROZDZIAŁ DRUGI.

O POLAKACH WIÉRSZOPISACH ŁACIŃSKICH.

Janickiego Klemensa z księgarni zebrane
na stronie 9. Méj wiérsze wydał w Lipsku Böhm: wzwyż namieniłem
Tenże Jana Dantisca czy Jana ab Hoffen,
Lub Jana de Curiis albo Flachsbindera,
Warmińskiego biskupa, poëmata drukiem
Podał i senatowi przypisał gdańskiemu.

*) Magno Comiti Baroni de Tabasiis Załuski, fratri, affini et amico charissimo, Abbati Bellovacensi (lege si vis) villariae Belnasi etc. Nie mam tego dzieła, i nigdzie go dostać niemogłem; a w znanych mi niniéjszéj Biblioteki rękopismach, ten przypis jest nizrozumiały.

Simona Simonidi, czy Szymonowicza,
Zamojskiego wielkiego niegdyś sekretarza,
Wiérsze, po części różnie drukowane, zebrał
Anioł Durini, arcybiskup ancyrański,
Legat w Polsce papieski, mój przyjaciel, sławny
Czasów naszych wiérszopis, i z pracą zebrane
Wielką z niemniejszym kosztem swym podał do druku.
Nie wspominam tu innych, to Paulum Crosnensem,
To Schoneum, to Petrum Gysaeum czy Gisse
Krwi patrycyuszowskiéj w Warszawie młodzieńca:
Ani téż Tricesium czyli Trzecieskiego,
I innych wielu, którzy za Zygmuntów
Lub żyli za Stefana Batorego: ni téż
Późniejszych, co łaciński wiérsz za dwóch pisali
Augustów, lub dzisiejszych Stanisława rządów.
Znajdziesz ich w katalogu mym, znajdziesz w księgarni.
Krycyusza tu tylko, czy Krzyckiego, wspomnę:
Wspomnę Sebastyana Acerna i Jana
Kochanowskiego, polskich poetów książęcia
W rymie polskim, Kaźmierza oraz Sarbiewskiego,
Którego polskim słusznie zwać Horacyuszem
Można, i drugim po nim lyryków książęciem.
Niechaj się na Parnasie święci wielka dusza
Macieja Sarbiewskiego *), czy Horacyusza,

Simonis Simonidae Bendoński, Leopolitani, Opera omnia, quae reperiri poterant, procurante Angelo Maria Durini, archiep. ancyr. nuntio Apostolico. 4. Varsa. 1772.

Zygmunta I. i Zygmunta Aug.

O Sarbiewskim prócz przywiedzionych od Bentkowskiego w His. list. Tom I. str. 628. czytaj Teod. Narbutta w Tygodniku wileńs. tom VI. [1818 r.] str. 65–74. i Rozprawę pod tyt. De Sarbievianа poësi disputavit Fran. Ant. Woelke w dziele: Posiedzenie publ. uniw. warszawsk. odbyte d. 15. lipca. 1825. w Warszawie. 1825. 4. od stron. 5 – 31, Przyp. Wyd.

*) Puteanus Erycus *in Epodo de Sarbievio* nazywa go Pindarem "*Pindari ciens melos*„ zaś Max. Habbequius tak ma:
Horatius gaudet teneri
Sabievio sua regna plectro.
Tę odę tak intytulował: *Horatio et Sarbievio Lyrae latinae geminis principibus. Nunc capit regnum duos.* Mortierius: *Horatioque Pindaroque par per ora currit.*
Gilbertus Joninus *Sarbivi fidibus, judice me, tuis*

Czy Pindára polskiego, mego ziomka: ma te
Zaszczyty jego Mercier de epigrammate
Conficiendo; ale nigdy nie cytuje
Pod własném go nazwiskiem, jakiém się mianuje,
Ale tylko pod takiém, Pater Casimirus:
W czém krzywda familii. Casus vere mirus,
Brał imie za nazwisko, nazwisko za jaki
Kraj; zatém był geograf z niego ladajaki.
Kaźmierzów mamy w Polsce może sto tysięcy,
Sarbiewski arcysławny jeden, a nie więcéj.
Jak dawniéj Anacharsis był filozofami
Między, świeży Kopernik matematykami,
Tak mój ziomek Sarbiewski jest między poety,
Dla cudnych myśli, wiérsza gładkiego zalety.
Można porównać tego miodopłynną człeka
Wielkiego wenę z ulem dębu, skąd miód ścieka.
Poczuła to północna ursa w owym czasie,
Stanęła przy tym ulu na polskim parnasie.
Urban ósmy, ony papiéż z domu Barberini,
Z herbownemi pszczółkami tego ula czyni
Bliskim się, Sarbiewskiego dużo kochający,
Samże poeta talent wiérsza szanujący.
A lubo to częstokroć w obyczaju bywa,
Że figulus figulum odit: tak życzliwa
Chęć Urbana ósmego, acz poety, była,
Że laurem teologa swego uwieńczyła:
A Władysław zaś czwarty, gdy go doktorował

2gie imie chrześcijańskie Sarbiewskiego Kazimierz.

Ziomek, miał brata wojew. mazowieckiego, a moi antenaci zwali się comites Baran Mazoviae. vid. Bidermani Epigr. 13. ep. 115. et Utopiam. lib. 6. n. 50.

Barberinich herb trzy pszczółki. Na te pisał wiersz Sarbiewski L. 3. od. 15.

Vates natus ad Aufidum
Et primis citharae cedat honoribus. etc.
Vide plura in Epicytharismate ad calcem Lyricorum Sarbievii.
Przypis Załuskiego lub J. E. Minasowicza.

Załuski Łukasz, swoim pierścieniem darował
Nadwornego swojego kaznodzieję, w pracy
Nie strudzonego nigdy. A co więc Horacy
U Augusta rzymskiego był, jak niesie sława,
To Maciéj u Urbana był i Władysława.
Z rady spółucznia kiedyś swojego, a mego
Proprefekta księgarni, księdza Janockiego,
Lebrecht Gottlieb Langbein był wydał Sarbiewskiego
Życie; jam się przyłożył téż do dzieła tego.
Przesłałem mu edycyj różnych ze trzydzieści:
A te wszystkie odmienne. Co dawna niemieści,
To się znajdzie w późniejszéj. On zniósł, skonfrontował
I notas variorum mądrym przygotował.
Gdym kiedyś w Kolonii był, byłem w księgarni
Jezujckiéj, tam autora, ziomku to przygarnij,
Widziałem tegoż skrypta, co są inedita.
A te, przeór zakonu, którego Brygitta
Jest święta fundatorką, gdański, był pozbierał
Karol Ketten. Mój będzie zbiór drugie zawierał,
Które Ketten niezebrał. Jeśli Bóg pozwoli
Życia, to dzieło wydam zupełne powoli.
Te poetów przysmaki gdy podam, podobnym
Sposobem przydam innych dwóch ziomków, ozdobnym
Którzy wiérszem pisali, a nieznani cale,
Nietylko cudzoziemcom, nawet naszym ale.
Ci są Cochanovius Jan, poetów książę
Polskich, co równie gładko i łaciński wiąże
I rym polski. Acernus Sebastyan drugi:
Który z życiem w szpitalu skończył swe zasługi:
Mąż cnotą i nauką sławny, ktorą światu:

Alegambe in Biblioth. S. J. Mam akt drukowany téj Sarbiewskiego doktoryzacyi przez Załuskiego w Wilnie in 4to.

4. Dresd. 1753.

Auctores classicos wydają cum notis variorum.

XX. Brygittanów a potém w Kolonii tychże, Autor Apellis symbolici.

Polskiemu w pismach swego pokazał warsztatu,
Zwłaszcza w książce przedziwnie rzadkiéj Victoria
Deorum: gdzie myśl gładko w swych wiérszach rozwija.
Tych autorów nieznają żadne katalogi.
Wiérsze Cochanovii za ojczyste progi
Nie wyszły tak dalece, acz były podane
W druk, drugi raz nie były nigdy drukowane.
Acern, że swe poema drukował w Rakowie,
Arryanie. Gdzie mieli swą stolicę Socynianowie,
W mniemaniu, że to księga herytycka, pono
Cokolwiek egzemplarzów było popalono.
Ledwie mi się egzemplarz jeden, co z piekarni
Téj uszedł, dostał. Chowam za klejnot w księgarni.
Tytuł téj kollekcyi dam, jeśli pożyję,
Principum poëtarum trias Poloniae.
Jośli mię Bog obdarzy wiekiem nieco długim,
Osadzę na Parnasie sześć Polaków cugiem.
Masz z księgarni już mojéj Janickiego Jana,
Téż Dantisca jest nowa edycya znana:
Sarbiewskiego jeszcześć dam, także i Korwina
Kochanowskiego przydam i radzcę Lublina
Acerna. Żebym się zaś niezdał ci być w długu
Długo, ziomku Krzyckiego przystawięć do cugu.

ROZDZIAŁ TRZECI.

AUTOROWIE O AKADEMIACH POLSKICH.

Laudatio almae Acad. Cracov. & Cracov. 1659. Starowolski, tu nieraz wspomnion, na pachwałę
Akademii mowę napisał krakowskiéj:

I wydał w roku sześćset trzydzieści i dziewięć.
Huyssen Henryk, rossyyski konsyliarz baron,
Roku siedmset i dziewięć pisał o krakowskiéj
Akademii: świadczą Akta literackie.
Skoczyński Piotr, reformat, w książce co ma tytuł:
Kapitalista, siedem napisał roździałów:
1) O początkach krakowskiéj jest akademii.
2) Przywileje od królów nadane przywodzi.
3) Professorów o wiarę spory z kacerzami.
4) Swiątobliwych doktorów dwudziestu siedm życia.
5) Doktorów znakomitych na różnych urzędach.
6) Tu wylicza uczonych, co im cześć świadczyli.
7) Dyrektorów poznańskiéj ma akademii
Trzydziestu ośmiu regestr i co teraz żyją *)

1709. in Novis litt. German. ed. 4. p. 462, 466. Hartkn. de republ. Polon. c. 2.

f. w Pozn. 1745.

*) Tu téż uależy z licznych, po części znajomych, pism tyczących się akedemii krakowskiéj nader rzadkie dzieło pod tytułem: *Zbioru prawa szkolnego dla Akademii krakowskiéy, głównéy królestwa szkoły, i innych królestwa Polskiego szkół. Część I. Prawa, ustawy, wolności, swobody, nadania, bulle i przywileje akademii, tak od Nayjaśnieyszych królów i rzeczypospolitéy, iako i papieżów rzymskich, synodów prowincyi gnieznieńskiéy i niektórych królestwa Polskiego biskupów użyczone porządkiem chronologicznym ułożone zawieraiąca, bez tytułu fol. str.* 96. Szacowne to dzieło nigdy w całości nie wyszło: a i urywek jego z dwudziestu cztérech arkuszy składający się, i siedm dokumentów z wieku cztérnastego, zacząwszy od erekcyi akademii, a cztérnaście z wieku piętnastego, w oryginale z umieszczoném obok tłumaczeniem polskiém zawierający, stał się nadzwyczajną rzadkością z powodu, iż Austryacy w r. 1806. w czasie wypróżniania składu drukarni akademickiéj, wielką ilość różnych dzieł jéj nakładu, jako téż połączonéj z nią drukarni tutejszego seminarium na makulaturę wyprzedając, zapewne i to, z nieocenioną dla historyi akademii krakowskiéj szkodą, nieukończone dzieło, na pomnożonie liczby bel wskazali. Ktoby zaś był powodem do jego ułożenia, ktoby je zebrał i tłumaczył wskaże nam wiadomość, którą za staraniem JW. Franc. Szopowicza, professora akademii krakows. tegoczesnego senatora Rzeczypo-

Zamojskiéj nieznajduję o akademii
Notacyi: alboż daje przyjaciel Duńczewski.
Ma coś Micler w swych Aktach literackich, ale
Tam tylko professerów są same imiona.
Preuschoff Jan, Encomia napisał wileńskiéj
Akademii w książce swéj; Universitas
4. Vilnae. 1707. Vilnensis laurearum florida, zbyt rzadkiéj *).
Lwowskiéj tu nie wspominam; bo jest controversa
Pod niektórych kapituł protestacyami
I akademij dawnych tu, zwłaszcza zamojskiéj.
W Jedlińsku (to miasteczko po moim rodzicu

---

spolitéj krakowskiéj, przez naocznego świadka i w pracach około reformy akademii udział mającego, sekretarza wizyty i reformy, W. Tomasza Zuchowskiego łaskawie mi udzieloną dosłownie tu umieszczam. " Ks. Hugo Kołłątaj, delegowany od Kommissyi Edukacyjnéj pod prezydencyą księcia Poniatowskiego, prymasa królestwa Polskiego, w r. 1780. do wizyty i reformy akademii krakowskiéj, między innemi czynnościami, chciał mieć zbiór wszystkich przywilejów i bulli tyczących się erekcyi *Universitatis*, i wszystkich inkorporacyj beneficyów akademickich. Do takowego dzieła wyznaczone były dwie osoby z akademii ksiądz Bularni, dozorca archiwum akademickiego, umiejący czytać gockie pisma, oraz ksiądz Putanowicz. Piérwszy wypisał charakterem łacińskim wszystkie przywileje na wielkim rygałowym papierze: drugi z łaciny przetłumaczył je na język polski obok tekstu łacińskiego i złożył w jednę księgę, co ksiądz Kołłątaj wydrukować *in folio* kazał. Miał zaś w zamiarze całe to dzieło na *dwie części* podzielić. Piérwsza obejmowała erekcyą akademii, inkorporacyą beneficyów, *jura patronatus* akademii do tychże beneficyów służące, erekcye burs, i fundusze dla ubogich studentów nazwane borkarny od Borka, piérwszego ich fundatora. Druga część miała składać obszerne bardzo dzieło wizyty i reformy akademii krakowskiéj przez księdza Hugona Kołłątaja dokonanéj; lecz to drugie dzieło nieprzyszło do skutku i zostało w jego rękopiśmie. „

*) Tu także należy: Alberti Wijuk Kojałowicz S. J. sub nomine Acad. Vilnen. Gratiae saeculares etc. Est descriptio solennitatis anni saecularis S. J. Vilnae peractae et orationes de regibus, principibus, fundatoribus, cancellariis, benefactoribus Univers. vilnens. s. 4. Vilnae. 1640. Przypis Załuskiego lub Minasowicza.

Dostało się Zadorze, siestrzeńcowi memu,
Lanckorońskiemu, co go Rąwa ma starostą
Swoim) była tam kiedyś szkoła zawołana:
Z Krakowem i Poznaniem trzy to w Polsce były.
Tossan (Toussaint) Daniel, choć kalwin, a przecież
W jednéj z swoich oracyj, którą dedykował
Synowi, podskarbiego litewskiego, Skumin
Tyszkiewicza, odradza, aby nieposéłać
Młódź ślachecką do tych miast, gdzie akademïe
Zheretyczały. Ah! o tempora! o mores!
Jakaż to głupia moda, że gorzéj niepowiem,
By słać nasze panięta do tych akademij,
Co lutrów, co kalwinów, mają professorów:
Jak gdyby już nie było nauki u naszych
Katolików, i więcéj miał Bombiz rozumu,
Który studet przy żonie edendis liberis,
Niż jezujta, niż pijar, który studet libris.

8. Ambergae. 1595. a p. 199. ad p. 208.

I. PRZYDATEK

o *Polkach Wiérszopiskach.*

Nie sama tylko zaszczyt Grecya z uczonych
Ma niewiast, jakie były Sappho, Aspazya,
Bersane, Demophile i Assiotaea,
Co, po śmierci swojego ojca Pitagory,
Filozofii z chwałą niemniejszą uczyła.
Lub owa, co z Pindarem o lepszą iśdź w wiérszu
Lirycznym ważyła się, uczona Korynna.
Niech się Laurą nie szczyci Werona, wiérsz któréj
Saficzny imie drugiéj wysłużył Safony.

Ani swą się Francya niech Deshuilerą
Nie chlubi, ni uczeńszą nad płeć Dacierą *),
Ma i północ zaszczyty swe: Gryfswald w krainie
Pomorskiéj, czyż nie słynie w swéj Baltazarynie,
Która równie jak ojciec, uczniów mając siła,
Krasomowskiéj tam sztuki w katedrze uczyła.
Ale co ja wspominam cudzoziemki? Przyzna
Kto niezawistny, iż ma i nasza ojczyzna
Z dam uczonych zaszczyty równe, jakie były
One, których imiona przytłumić mogiły
Nie mogły. Wiérszem jedna łacińskim wsławiona
Corbiniana zwiskiem *), imieniem rzeczona
Sofia niedaremném; gdyż mądrości imie
Wsławiła rzeczą, ślad jéj zostawując w rymie
Pamięci godnym, która nie zeszła do szczątka.
Słynie i drugiéj w wiérszu ojczystym pamiątka
Niedawno zeszłéj: a ta Elżbieta Drużbacka **)

Kto chce więcéj o damach uczonych francuzkich wiedzieć, niech sobie przeczyta książkę: Les vertus du beau sexe. 8. à la Haye. 1753. Tam imiona i prace ich znajdzie obiecadłowym porządkiem wyrażone.

Elżb. z Kowalskich Drużbacka, skarbnikowa żydaczewska.

*) Wspomina ją 1. ks. Jan Kwiatkiewicz. S. J. *in Elogio reconditiore* [12. *Posnan.* 1689.] cytując półtory strofy wiérsza jéj saficznego do tęczy. Et nuper in Polonia Sophia Corbiniana, cujus illud sapph. carm. ad Iridem: Iri, nimborum facies serena
Atque jucundus lacrymantis aurae
Ludus et risus speciosa pulcrae
Filia lucis.
Eja si quando modo laetiorem
Exseras vultum etc.

2. Bernard Connor, archiater króla Jana III. czyli kontynuator jego Sauvage *in Descr. Regni Pol.* gdzie ją żoną Bernarda Bernicza, piérwszego doktora króla Jana Kazimierza być mieni, po łacinie czysto mówiącą, a natenczas, gdy ją poznał, wdowę. vid. Micleri Coll. Magn. Scriptt. Pol. II. p. 345.

3. Joachim Hoppius in Schediasm. litter. de Scriptoribus Hist. Polon. §. XXVII. p. 46. gdzie wiérsz jéj łaciński wspomina na koronacyą króla Michała pisany n. 11. Carmen acrostichum coronationi regis applaudens Sophiae Bernardi a Bernicz, natae Corbinianae in fol. Przypis Załuskiego lub Minasowicza.

**) Umarła r. 1752. w Tarnowie w wieku bardzo podeszłym. zob. Janocki's †. Lexicon I. 32. Krasickiego Zbiór wiadomości potrzebnych i Rozmaitości warszaw. z r. 1825. Numer 43.

Gracya czwarta, Muza dziesiąta sarmacka,
Któréj rymy wyborne zgromadziwszy zbiorem,
Miałem honor być pracy Muzy edytorem. 4. Warsz. 1752.

II. PRZYDATEK

o *Polskich Drukarniach.*

Aże uczonych dzieła są to niby płodem
Rozumu, i inaczéj na świat niewychodzą
Chyba w sposób babiący przyjmie je drukarnia, obstetricantibus typis.
I dopiéro wystawi na widok publiczny;
Przeto mówiąc o różnych pismach, produkcyach
Rozumu, rękopismach, wspomnieć téż należy
Cokolwiek o drukarni, mianowicie polskich
O drukarniach: jak dawno te w Polsce nastały:
W których były, są miastach: jaki postęp wzięły:
Kto o nich pisał? Wprawdzie nie jest to rzecz moja
Wyliczyć w szczególności wszystko. Dość namienić,
Kto jednak o drukarniach chce polskich dokładną
Mieć wiadomość, ich stanie dawnym i niniejszym;
Niech sobie czyta traktat de typographiis
Poloniae Hoffmana, gdzie różne wylicza Hoffmanni Joh. Daniel, De typographiis earumque initiis et incrementis in Regno Poloniae et M. Ducatu Lithv. Tractatus. Dantisci, 1740. 4.
Drukarnie polskie i czas onych założenia
Stanowi, dotykając krótko i drukarzów
Polskich życia, i od nich księgi drukowane.
Ten najpiérwszą być z polskich tę drukarnią kładzie,
Którą Jan Haller, radzca, założył w Krakowie
Na schyłku piętnastego wieku, którego się około roku 1485.
Tak pożyteczna sztuka zjawiła w Europie.
Dziwnie pięknym ją wiérszem opisał w swéj odzie

Ode in laudem artis typographicae. exst. ad calcem opp. Simonid. p. 345-8.

Łacińskiéj, rymotworskich dzieł Symonidowych
Edytor, tu z pochwałą Durini wspomniany,
Arcybiskup Ancyry, i poseł papieski,
In gratiam Wawrzyńca de Kolof Miclera,
Dziejów polskich pisarza i konsyliarza,
Który dzieło wspomnione niedawnemi czasy
4. Varsav. 1772. Na świat polski wypuścił z pod drukarskiéj prasy.

III. PROJEKT

JW. ś. p. Jmci księdza Józefa Załuskiego, biskupa kijowskiego, etc. do rozdawania premiów trojakich corocznie w bibliotece publicznéj.

1) Miałem dawniéj ten projekt, w tym właśnie czasie, jak byłem w areszt zachwycony.

2) Uprzedził mię książę Józef Jabłonowski, wojewoda nowogrodzki, ale jego fundusz w Gdańsku, a mój w Warszawie. We Francyi kilkanaście jest akademij po różnych prowincyach, a przez to następuje większy polor w naukach, i większa w posiedzeniach literackich emulacya.

3) Każdemu wolno będzie konkurować o te praemia, czy Polakowi, czy cudzoziemcowi, sine discrimine wiary, byle chrześciańskiéj.

4) Praemia coroczne będą trzy, we trzech numizmatach szczérozłotych, po 25. czerw. złot. każde ważących:

5) Piérwsze praemium z teologii. Hasło medallonu:

FIDES SPERANDARUM SUBSTANTIA RERUM.

To praemium będzie dla tego, który najlepszy prześle dyskurs o wierze świętéj chrześciańskiéj, przeciw ateistom i deistom. Jak w Anglii sławny pan Boyle, fundo-

wał summę roczną za kazania w téj materyi, potém do druku podane, podobnym sposobem u nas weźmie praemium ten, który najlepiéj hersztów deistowskich PP.Voltaire i Rousseau zrefutuje. Jeżeli zaś który z tych się nawróci przed śmiercią i wyda libros retractationum, tedy praemium weźmie ten, kto pochwałę jego najlepiéj wyrazi, a to aż po śmierci retraktanta.

6) Drugie praemium z historyi. Hasło medalu:

VINCIT AMOR PATRIAE LAUDUMQUE IMMENSA CUPIDO. Virg.

Materya dyssertacyi będzie ogłoszona półrokiem przed appreciacyą w gazetach publicznych.

7) Trzecie praemium z krasomostwa czyli rymopistwa alternate. Hasło piéniądza:

QUIS DUBITAT NOMINA TANTA SEQUI. Ovid.

8) Dyssertacya ma być językiem jedynie polskim i ma trwać półgodziny.

9) Dyssertacye upremiowane i te, którym przyznano Accessit, polskie, będą tłumaczone po łacinie.

10) Dzień decyzyi o premiach, jest dzień ś. Józefa, każdego roku 19. marca.

11) Sądzić będą literaci warszawscy, per pluralitatem votorum, na to w bibliotece zgromadzeni. A jeżeli ten dzień ś. Józefa nie wystarczy, to dzień drugi, trzeci, czwarty po tym.

12) Coroczne dyskursa będą zbierane i do druku podawane, ad perpetuam rei memoriam.

13) Piszący jaką dyssertacyą ma swym kosztem adressować ją na ręce Jmci księdza prefekta pro tempore biblioteki, jakim jest dziś i ad vitae tempora będzie JM. ksiądz Janocki.

14) Ci literaci, sędziowie, mają być lektorowie teologii tych klasztorów, gdzie są studia theologica. Item szkół publicznych jezuickich i pijarskich. Zaś co do historyi, krasomostwa, i rymopistwa, professorowie szkół publicznych i trzech kollegiów nobilium.

15) Autor dyssertacyi, nie ma swego imienia wyrażać w dyssertacyi, ale jakie hasło: a to hasło napisać na zapieczętowanéj karteczce z imieniem, jak zwyczaj. —

AD M. D. G.

DOKONCZENIE

CAŁEGO TEGO DZIEŁA WIÉRSZAMI OWIDIUSZA

PRZEZ JAŚNIE WIELMOŻNEGO AUTORA.

Jamque opus exegi: quod nec Jovis ira, nec ignes,
Nec poterit ferrum, nec edax abolere vetustas.
Cum volet illa dies, quae nil nisi corporis hujus
Jus habet, incerti spatium mihi finiat aevi:
Parte tamen meliore mei super alta perennis
Astra ferar, nomenque erit indelebile nostrum.
Quaque patet domitis romana potentia terris,
Ore legar populi, perque omnia secula famâ,
Si quid habent veri vatum praesagia, vivam.

DODATEK

WYSZCZEGÓLNIENIE PISM W ZBIORACH HISTORYKÓW POLSKICH ZNAJDUJĄCYCH SIĘ I NIEKTÓRE PRZYPISY ZAWIERAJĄCY.

I. ZBIÓR PISTORYUSZA pod tytuł: *Polonicae Historiae corpus:* trzy tomy w jeden volumen zazwyczaj oprawne.

T. I. (3. ark. i 255 stron.) zawiéra pisarzów geograficznych, jakoto:

1. *Aeneas Sylvius* od k. 1-6. niektóre jego wiadomości o Polsce i Litwie małéj wartości.
2. *Erasmi Stellae de Borussiae antiquitatibus*, od k. 9-16.
3. *Alex. Guagnini de situ Sarmatiae Europaeae.* od k. 17-73.
4. *Mart. Cromeri Polonia.* od k. 74-120.
5. *Matthiae a Miechovia de Sarmatia Asiana et Europaea.* od k. 121-150.
6. *Sigismundi lib. Bar. in Herberstein de Lithuania.* od k. 151-157.
7. *Pomponius Mela de Sarmatia, cum comment. J. Vadiani.* od k. 158-163.
8. *Hart. Schedelii Commentariolus de Sarmatia.* od k. 163-167.
9. *Laur. Corvini ode sapphica de Polonia et de ejus metropoli Cracovia.* na k. 167.
10. *Conradi Celtis P. L. ad Vistulam fluvium carmen* na k. 168.
11. *Adami Schröteri, Silesii, Iter Salinarium sarmaticum.* na k. 168 i 169.
12. *Conradi Celtis Protutii Salinaria Odoiporike ad Terinum.* na k. 170.
13. *Jacobi Prilusii de provinciis polonicis* od k. 171-255.

T. II. [823 stron i 2 ark. regestru) zawiéra:

1. *Mathiae de Michovia Chronica Polonorum,* od k. 1-259.
2. *Jod. Lud. Decii de vetustatibus Polonorum. lib. I.* od k. 260-283.

Ejusdem de Jagiellonum familia. od k. 284-286.

Ejusd. de Sigismundi regis temporibus. od k. 287. 340.

3. a) *Alex Guagnini Compendium chronicorum Poloniae a Lecho ad Henricum Valesium.* od k. 341-370.

b) *De ingressu Cracoviam et coronatione Henrici Vales.* od k. 370-373.

c) *Ordo qualiter Seren. rex Poloniae juxta veterem consuetudinem coronatur.* od k. 373-379.

d) *Deductio et origo Lithuanorum.* od k. 380-397.

4. *Clem. Janicii carmen de vitis principum regumque Poloniae.* od k. 398-402.
5. *Mart. Cromeri de orig. et rebus gestis Polon. libri XXX.* od k. 402-833.

T. III. (166 stron) zawiéra:

1. *Pisonis Epistola ad Joan. Coritium de conflictu Polonor. et Lithuanorum cum Moschovitis.* od k. 1-4.
2. *Epistola Sigismundi regis Polon. ad Leonem X. pontif. M. de victoria contra schismaticos Moschovitas apud Aras Alexandri M. parta a.* 1514. 8. *sept.* na str. 5 i 6.
3. *Oratio Erasmi Vitelii* (Ciołek) *ep. plocen. in conventu ad caesarem Maximilianum I. nomine Sigismundi I. anno* 1518 *habita.* od k. 7-11.
4. *Victoria Sigismundi I. contra Vayvodam Muldaviae, mense Augusto* 1531. od k. 11 do 12.
5. *Fragmentum ex Sigismundo de Herberstein de bello Poloni et Mosci.* od k. 12 do 15.

6. *Mart. Cromeri Oratio in funere Sigmundi I.* od k. 15-33.

7. *St. Orichovii Oratio in funere Sigism. I.* od k. 33 do 53.

8. *Tertii belli descriptio luculenta, quod magnus Ruthenorum imperator contra Livones gessit anno* 1558, *quo civitas et provincia Torpatensis a principe Moschovitarum expugnata est.* od k. 55-64.

9. *Fragmentum ex Simonis Schardii J. U. D. historia de vita et obitu Sigismundi Augusti, regis Polon.* od k. 64 do 66.

10. *Joan. Lasicii historia de ingressu Polonorum in Valachiam cum Bogdano Voiwoda et clade Turcarum anno* 1572. od k. 67-74.

11. *Leonardi Goreccii, equitis poloni, Descriptio belli Ivoniae, palatini Valachiae, quod is cum Selimano, Turcarum imperatore, magno cum successu gessit ab initio, demum a Jeremia Czarnaviecio, Valacho, proditus, et a Turcis contra fidem datam occisus.* od k. 75-94.

12. *Exemplar quarundam literarum super discessu Henrici III. Galliar. et Polon. regis.* od k. 95-103.

13. *Dantiscanorum Clades anno* 1577. *a Joan. Lasicio descripta, in qua causae belli a Sereniss. Rege Poloniae contra Gedanenses suscepti referuntur.* od k. 104-111. Na str. 112. usprawiedliwienie do czytelnika niemieckiego, aby się nieurażał, iż w tém piśmie często jest wzmianka o Niemcach. Na str. 113. *Joach. Bielscii Satyra in quendam Dantiscanum etc.*

14. *Supplementum de rebb. gestis inter regem Poloniae Stephanum et magnum ducem Moschoviae an.* 1579. *ex historia Alex Guagnini.* od k. 114-128.

15. *Joh. Lewenclai de Moschorum bellis adversus finitimos gestis, ab annis jam LXX. commentarius.* od k. 128-136. Stąd zaś aż do 141. jest list W. Księcia do Mistrza Krzyżackiego, z wyłożeniem przyczyn podniesionéj przeciw Inflantom wojny.

16. *Tredecim regni Polonici mutationes, et familiarum, quae regnum tenuerunt genealogicae explicationes; descriptae ex optimis auctoribus et continua perpetuaque successione propositae in tabula. Item principum Silesiae paene omnium et ducum Masoviae ac Lithuaniae genealogiae, diligenter magnoque studio collectae et ad illustrandam historiam polonicam appositae a Joh. Pistorio Nidano, Medic. D.* od k. 147-166.

II. ZBIOR GWAGNINA str. 9. zawiéra:

T. I. 1. *Warsevicii Christoph. Panegyricus ad Stephanum I. Polonor. regem.* od k. 1-48.

2. *Compendium Chronicorum Poloniae. Item de ingressu Cracoviam et coronatione Henrici Valesii.* [zob. Pistorii Corp. Hist. Polonae. T. II. 3. a. b.] od str. 49-159.

3. *Exemplar quarundam literarum super discessu Henrici III. regis. Pol.* (zob. Pist. III. 12.) od str. 160-185.

4. *Clades Dantiscanorum a Joan. Lasicio.* Satyry Bielskiego nie masz (Pist. III l. 13.) od str. 186-211.

5. *Supplementum de rebb. gestis inter regem Poloniae Stephanum.* (Pistor. III. l. 14) od str. 212-254.

6. *Warsevicii Christoph. Oratio ad Seren. Stephanum Poloniae regem, qua exposito toto belli negotio cum Joanne magno Moschorum duce, XV. Januarii ad Zapolsciam confectam pacem gratulatur.* od str. 255-274.

7. *Ordo qualiter Serenissimus Rex Poloniae juxta veterem consvetudinem coronatur etc.* (Pistor. II l. 3. c.) od str. 274-291.

8. *Compendium Chronicorum Lithuaniae etc.* (Pistor. II l. 3. d.) od str. 292-345.

9. *Novae gubernationis Livoniae forma, recens a Stephano rege Poloniae instituta, anno MDLXXXIII.* od str. 346-356.

10. *Stephani Poloniae regis Literae ad Ordines Regni Polonici, de rebus a se in bello adversus Moschos superiori aestate gestis. anno* 1580. *die* 6 *Sept. ad Velikolukum scriptae.* od str. 357-364.

11. *Ex literis decimo octavo Octobris Regiomonte Borussiae datis.* Wyjątek zawierający zdanie o królu Stefanie Batorym. od str. 365-367.

T. II. 12. *Sarmatiae Europaeae descriptio.* (Pist. I. l. 3.) od str. 1-98.

13. *Articuli constitutionum bellicarum Magni Ducatus Litvaniae in comitiis generalibus constituti et a supremo generali copiarum imperatore — Gregorio Chodkiewicio, castel. Vilnensii, confirmati et militibus imperati.* od str. 99-104. Daléj idzie opis Prus Inflant i t. d. Moskwy, Tartaryi i t. d. do str. 330.

14. *Joh. Fabri Religio Moschovitarum.* od str. 331-347.

15. *Joan. Sacrani, Crac. eccl. canonici Elucidarius errorum ritus Ruthenici, anno 1500 scriptus.* od str. 347.

16. *De Russorum religione, ritibus nuptiarum, funerum, victu, vestitu etc. et de Tartarorum religione ac moribus vera et luculenta narratio ad D. Davidem Chytraeum recens scripta.* od str. 392-417.

17. *Jo. Meletii Epistola de religione et sacrificiis veterum Borussorum. ad Georgium Sabinum.* od str. 417-425.

T. III, 18. *Joan. Lasicii Historia de ingressu Polonor. in Valachiam.* (Pistor. III. l. 10) od str. 426 do 428. przedmowa: daléj historya do str. 448.

19. *Leonh. Goreccii Descriptio belli Ivoniae* (Pistor. III. l. 11.) od str. 448-515.

20. *Epistola Pisonis ad Joanem Coritium de conflictu Polonor. et Lituanor. c. Moschovitis.* (Pist. III. l. 1.) od str. 515-525.

21. *Epistola Sigismundi ad Leonem X. P. M.* (Pist. III. l. 2.) od str. 526-530.

22. *Oratio Vitelii* (Pist. III. l. 3.) od str. 531-545.

23. *Victoria Sigism. I. contra Vayvodam Muldaviae* (Pist. III. l. 4.) od str. 545-549.

24. *Fragmentum ex Sigism. de Herberstein de bello Poloni et Moschi* (Pistor. III. l. 5.) od str. 550-556.

25. *Mart. Cromeri Oratio in funere Sigismundi I.* (Pist. III. l. 6.) od str. 557-615.

26. *Stan. Orichovii. In funere Sigismundi Jagellonis, Poloniae Regis, Oratio* (Pistor. T. III. l. 7.) od str. 613-682.

27. *Tertii belli descriptio, quod magnus Ruthenorum imperator contra Livones gessit* a. 1558. (Pist. III. l. 8.) od str. 682-712.

28. *Simon Schardius de vita et obitu Sigismundi Augusti, regis Poloniae* (Pistor. III. l. 9.) od str. 712-720, to-jest do końca.

III. ZBIOR ELZEWIRA str. 9, (zob str. 10. przypis) zawiéra:

1. St. Krzysztanowicz J.C. *Status regni Poloniae compendiosa descriptio.*

2. *Mart. Cromeri Poloniae descriptio.*

3. *Polon. regni descriptio ex Thuani Historiar. lib. LVI.*

4. *De Valachia, ex Thuani Historiar. lib. LVIII.*

5. *De Lituanae gentis origine et moribus ex Alex. Guagnini Sarmatia Europaea.*

6. *Quaedam ad Lituaniam pertinentia ex fragmentis Michalonis Lituani.*

7. *De ducatu Samogitiae, ex Alex. Guagnino.*

8. *Joan. Lasicii de diis Samogitarum caeterorumque Sarmatarum.*

9. *Articuli constitutionum bellicarum M. D. Lituan, in comitiis generalibus constituti et a supremo generali copiarum imperatore Greg. Chodkievicio, castellano Vilnensi confirmati et militibus imperati.*

10. *Prussiae cum suis provinciis et civitatibus compendiosa descriptio ex Alex. Guagnino.*

11. *Origo et series principum Teutonici Ordinis.*

12. *Livoniae descriptio, addita est quoque brevis narratio quomodo haec regio in jus invictissimi Regis Poloniae Sigismundi Augusti cesserit.*

13. *Joan. Boteri Poloniae descriptio.*

14. *De novo in Polonia rege eligendo, Honorii dispertatio.*

15. *Joan. Barclai judicium de Polonia et ingeniis Polonorum.*

16. *Series ac ordo principum et regum Poloniae, ex Alstedii Chronologia.*

17. *De re nummaria Polonorum, ex historia Salomonis Neugebaueri a Cadano.*

18. *De vectigalibus regis Poloniae, ex eodem Salom. Neugebauero.*

IV. ZBIOR ŁASICKIEGO (str. 10 i 11. pod tyt: *De Russorum, Moscovitarum et Tartarorum religione, sacrificiis, nuptiarum funerumque ritu e diversis scriptoribus, quorum nomina versa pagina indicat. His in fine quaedam sunt adjecta, de Livonia pacisque conditionibus, et pace confecta hoc anno, inter Serenissimum Regem Poloniae et Magnum Ducem Moscoviae. Nunc primum in lucem edita, cum indice copiosissimo Spirae. Nemetum ex off. Bernardi Albini* 1582. 4. Tytuł i dedyk. k. 4. tekstu str. 295. Indeksu kart. 14. Zbiór ten zawiéra:

1. *Colloquium de religione M. Ducis Moschorum cum Rohita, ministro ecclesiae fratrum Bohemorum, quos mali Picardos vocant.*

2. *Hujusce colloquii literis mandati ab eodem Duce refutatio.*

3. *Lasicii verae religionis apologia, falsae confutatio.*

4. *Joan. Fabri religionis Moscoviticae descriptio, seu laudatio.*

5. *Sacrani libellus, quo 40. errores Moscorum s. Russorum, et 12. secessiones Graecorum a Romana ecclesia ostenduntur.*

6. *Appendix Skargae, de iisdem Russorum erroribus, et causis propter quas Graeci a Romana ecclesia defeccrunt.*

7. *Alex. Guagnini, Veronen. de religione Moscovitarum, omniumque Ruthenorum.*

8. *(Pauli Oderbornii) Narratio de Russorum et Tartarorum religione, ritibus nuptiarum, funerum, victu, vestitu, et moribus ad D. Dav. Chytraeum recens scripta.*

9. *(Meletii Joan.) Alia ejusd. argumenti, de religione et sacrificiis veterum Borussorum, ad Georg. Sabinum olim missa.*

10. *Quaedam de Livonia et conditiones pacis compositae inter Serenis. Stephanum regem Poloniae et Joan. Basiliadem, ducem Moscoviae.*

11. *Oratio Christoph. Warsewicii ad Seren. Stephanum, regem Poloniae, qua gratulatur de pace confecta cum Joan. Magno Moscorum duce ad Zapolsciam XV. Januarii.*

V. ZBIOR TEOFILA LUDOVICI in 4to 2. *voll*, zob. Przypis na stronie 11téj.

VI. ZBIOR KNOCHA, zob. str. 12.

VII. ZBIOR KROMERA w edycyi kolońskiéj *Martini Cromeri, Varm. Ep. Polonia: sive de origine et rebus gestis Polonorum libb. XXX. Oratio funebris Sigismundi I. regis, deque situ, populis, moribus, magistratibus et republica regni Poloniae, libri duo. Omnia nunc ultimo ab ipsomet auctore recognita, ac multis locis emendata et aucta. His accesserunt recens ad historiae continuat. quae sequens pagina demonstrat, et chartae geographicae cum Poloniae, Prussiae, Masoviae, Russiae, etc. tum etiam Lithuaniae, Livoniae et Moscoviae, aeneis formis expressae, cum indice rerum memorabilium locupletissimo. Colon. Agrip. in off. Birckmannica, sumptibus Arnoldi Mylii.* 1589. *fol.* najlepsze, z wizerunkiem króla Stefana i dwiema mappami, wydanie, w którem téż znajdziesz:

1. *Bernardi Vapovii fragmentum, Sigism. senioris, regis Pol. res gestas, Cromeri descriptione posteriores, continuans, nunc primum in lucem editum.*

2. *Mart. Cromeri Epistola ad Regem, proceres, equitesque Polonos in comitiis Varsaviensibb. congregatos.*

3. *Philippi Callimachi de rebus gestis a Wladislao Polonor. atque Hungaror. rege, libri tres.*

4. *Karnkovii Stan. tunc Vladisl. episc. ad Mart. Cromerum coadjutorem et design. episc. Varmiens. epistola, de*

modo et ordine electionis novi regis apud Varsaviam habitae 1573.

5. *Ejusd. ad Henricum Val. Pol. Regem designatum Panegyricus.*

6. *Jo. Demetr. Solicovii In funere D. Sigismundi Augusti R, P. Oratio.*

7. *Probi et Galliae ac Poloniae amantis viri ad Gallos et Sarmatas Oratio.* 1575.

8. *Stephani I. P. R. imago aere ad vivum expressa, cum ejusdem elogio et vita, capitalibus literis unius folii pagina breviter comprehensa.*

9. *Reinoldi Heidensteinii, secretarii regii, de bello Moscovitico ab Stephano I. R. P. gesto commentariorum libri sex.*

10. *Christoph. Warsevicii in obitum Stephani I. R. P. oratio.*

VIII. ZBIÓR DŁUGOSZA edycyą lipską składający (zob. str. 13.) prócz Hoppiusza Schediasma, zawiéra co następuje:

1. *Vinc. Kadłubkonis Historia Polonica.*

2. *St. Sarnicii Annales, seu de origine et rebb. gestis Polon. et Lituanorum libb. VIII.*

3. *St. Orichovii Annales Polonici ab excessu Sigismundi I. cum vita Petri Kmitae* (zob. wyżéj str. 31.)

4. *Illustrium virorum epistolae in tres libros digestae, opera Stanisl. Karnkovii.*

5. *Stan. Sarnicii Descriptio veteris et novae Poloniae, itemque Russiae et Livoniae.*

IX. ZBIÓR SOMMERSBERGA wydany we trzech tomach in fol. w Wrocławiu r. 1729. 1730 i 1732. zawiéra:

T. I. 1. *Joannis (Archidiac. gnesn.) Chronica Polonorum a.* 1359. *confecta, ex MS.* od k. 1–13.

2. *Anonymi Chronica principum Poloniae cum eorum gestis sub finem sec. XIV. ex MS.* od k. 13–63.

3. *Sigis. Rositzii Chronica et numerus episcopor. Wratisl. liber a.* 1470 *exaratus, ex MS.* od k. 64–97.

4. *Dan. Rapoldi Jcti historia de illustr. Silesiae ducatu imperante Ferdinando I. circa a.* 1560. *confecta. ex MS.* od k. 98–113.

5. *Excerpta ex Nic. Henelii ab Hennefeld Chronico ducatus Monsterbergensis et territorii Francosteinensis ipsius auctoris MS. (notis aucta).* w języku niemieckim od str. 114–256.

6. *Dissertatio historica, quae res universae Silesiae et ducatuum singulorum vices ac fata diplomatica fide ad nostram usque aetatem illustrat.* od k. 256–296.

7. *Dissert. genealogica, quae VII. tabulas geneal. ex monumentis fide dignis Silesiae duces a Piasto duce Poloniae et Przemislao III. Ottokaro, rege Bohemiae, oriundos, ab initio seculi XII ad finem usque XVII. sistit.* od k. 297–772.

8. *Codicis Silesiae diplomatici specimen.* od str. 773–916.

9. *Diplomatarium Bohemo-Silesiacum.* od str. 917–1084. Daléj następuje na siedmiu arkuszach regestr dyplomatów.

Accedunt ad tabulas genealogicas illustrandas Scriptores quidam rariores denuo editi et adnotationibus instructi.

a) *Nathan Tilesii a Tilenau Tabula genealogica gentis Kurtzbachiorum Wrat.* 1602 *edita.* od str. 367–371.

b) *Dav. Czepkii Gynecaeum Silesiacum Lygio-Bregense.* str. 481.

c *Ejusd. Ascania connubiorum vincula.* str. 625.

d) *Joh. Schrammii Genealogia illustrium et inclytor. principum et dominorum Ducum Silesiae Lignicensium, Bregensium et Goldbergensium.* str. 645.

e) *Eleas. Tilesii kurze Verzeichniss. Bericht und Auszug von dem Stammling und Ankunft der Herzoge zu Teschen und Grossen-Glogaw.* od str. 723.

f) *Tabula vetus monasterii ad S. Claram Vratislaviae.*

T. II. 1. *Chronici Silesiae vetustissimi fragmentum.* str. 17–18.

2. *Boguphali II. ep. posn. Chronicon Poloniae cum continuatione Baszkonis,*

custodis posnan. od str. 18–78. Baszko zaczyna się od str. 64.

3. *Anonymi Archid. gnesn. brevior Chronica Cracoviae ab orbe cond. ad a.* 1395. od k. 78–155, Zobacz Joach. Lelewela o Mat. herbu Cholewa.

4. *Vita Thomae I. epis. vrat. ex variis testimoniis episcopi, capituli et abbatis S. Vincentii congesta*, od k. 155–158.

5. *Joh. Longini* (Długosza) *Episcoporum Smogorzoviensis et Pitzinensis, quae nunc Vratislaviensis, ecclesiarum historiae et acta.* od str. 158–172.

6. *Annales Vratislavienses ab a. Chr.* 1149. ad a. 1491. od k. 172–176.

7. *Anonymi Vitae episcopor. ecclesiae Vratislav. ab a. Chr.* 960. *ad a.* 1539. od str. 177–196.

8. *Nic. Henelii ab Hennefeld Annales Silesiae*, od k. 197–454.

9. *Tabulae geneal. gentis Lotharingicae et Lichtensteinensis, Lobkovitziae ac Aursbergicae familiae et accessiones ad genealogiam ducum Silesiae Piasteorum*, po stron. 484. z nowém liczbowaniem 72 stron.

10. *Statuta civitatis Svidnicensis ex MS.* na końcu od k. 73–76.

11. *Mantissa diplomatum.* od k. 76–90.

T. III. 1. *Nic. Henelii Vitae episc. vratisl.* od str. 1–28.

2. *Diplomatarii Bohemo – Silesiaci continuatio.* od k. 29–160.

3. *Illustrissimarum Silesiae familiarum tabulae genealogicae, quibus annexa sunt diplomata, etc.* w języku niemieckim: niektóre tylko autentyki przyłączone są w języku łacińskim. od str. 161–326.

4. *Historiae genealogicae ducum Piasteorum supplementum.* od str. 326–336. po czém trzydzieści pięć arkuszy spisu alfabetycznego do wszystkich trzech tomów.

X. ZBIÓR MICLERA (zob. str. 14.) zawiéra.

T. I. arkuszy trzy, 806 stron i półjedynasta arkusza regestru alfabetycznego. W tym umieszczono.

1. *Pomponii Melae descriptio Sarmatiae.*

2. *Aeneas Sylvius de Polonia et Lituania:*

3. *Erasmi Stellae de antiquitt. Borussiae.*

4. *Mat. Stryjkovii descriptio Sarmatiae Europaeae.*

5. *Mart. Cromeri Polonia.*

6. *Mat. a Miechow descriptio Sarmatiae asianae et europaeae.*

7. *Sigism. a Herberstein de Lituania.*

8. *Hartmani Schedelii de Sarmatia.*

9. *Sarnicii descriptio veteris et novae Poloniae.*

10. *Jac. Prilusii de provinciis polon.*

11. *J. Crasinii Polonia.*

12. *Sim. Starovolscii Polonia.*

13. *A. Swięcicki descriptio Masoviae.*

14. *Andr. Cellarii descriptio Poloniae.*

15. *Lucae Opalinii Polonia defensa contra Barclaium.*

16. *Car. Ogerii iter polonicum.*

17. *Ad. Schroeteri carmen de fluvio Memela.*

18. *Ejusd. descriptio Salinarum Vielic. carm. eleg.*

19. *Willichii observatio de Salinis Cracoviensibus.*

T. II. wyd. 1769. mający stron 536. i 12 ark. regestru zawiéra:

1. *Mart. Zeileri descriptio Poloniae.*

2. *D. de Beauplan descriptio Ukrainae.*

3. *Bernardi Connor descriptio Poloniae.*

4. *Aug. de Mayerberg iter in Moscoviam.*

5. *Mart. Zeilleri posterior descriptio Poloniae.*

T. III. ma str. 959. i zawiéra:

1. *Vinc. Kadlubko et Martinus Gallus – cum duobus anonymis ex MS. bibliothecae episcopalis Heilsbergensis edito Gedani* 1749.

2. *Boguphali II. episc. posn. Chronicon Poloniae cum continuatione Basconis custodis posnanien.*

3. *Anonymi archid. gnesn. brevior chronica Cracoviae* (zob. Sommersberg.)

4. *Chronica Polonorum* (zob. Sommersb.)

5. *Cronica principum Poloniae* (zob. Sommersb.)

6. *Sigism. Rositzii cronica et numerus episcop. Vratisl.* (Sommersb.) Pod tekstem są dodatki o biskupach wrocławskich z rękopismu biblioteki Załuskich w Sommersbergu nieznajdującego się.

7. Historya Długosza wiernie przedrukowana podług edycyi lipskiéj 1711. r. Jest także i Hoppiusza Schediasma *de scriptor. histor. Pol.* zupełnie podług edycyi lipskiéj. Dodatki zaś Krauzego dopiéro w następującym tomie umieszczono. Tom ten kończy się na czwartéj księdze Długosza czyli na r. 1139.

T. IV. zawiéra przedmowę Krauzego do drugiego tomu Długosza, tudzież dodatki do rozprawy Hoppiusza na VIII stronach. Potém idzie dalszy ciąg Długosza od księgi piątéj do dwunastéj czyli do r. 1444. na 1103 stronach.

T. V. zaczynający się od trzynastéj księgi Długosza obejmuje 43 arkuszy. zob. str. 14.

Do str. 63. Tu też należy, aczkolwiek nie same tylko dzieje ojczyste obejmujące, dzieło pod tytułem: *Sukcess świata czyli Historya uniwersalna o pierwszych rodzicach Adamie i Ewie, początku monarchij, królestw i miast sławnieyszych, zacząwszy od stworzenia świata aż do teraźnieyszych czasów, krótko napisana przez W. Xiędza Gaudencyusza Pikulskiego, Zakonu S. O. Franciszka ścisłéy obserwancyi, prowincyi ruskiéy Teologa, do druku podana roku* 1763. *w Lwowie w druk. Jana Szlichtyna* 4. stron 819. prócz jednéj karty przedmowy i półtrzeciéj karty regestru. W dziele tém, przez W. Alexandra Wąsowicza z jego licznego i pięknego księgozbioru łaskawie mi udzieloném, wykłada autor od str. 467. aż do końca, zatém dość obszernie, dzieje ojczyste aż do r. 1762. do których niekiedy i obce wkrótkości przyłącza.

Do str. 75. *w.* 7. Minasowicz przywodzi edycyą Muriniusza Kroniki w Toruniu 1582. 4. Ja znam téj kroniki dwa wydania. Piérwsze 4. s. l. et a. które zapewne będzie tożsamo, co Minasowicz przywodzi. Wydanie to nieliczbowane dziewięć arkuszy (Jarkuszy) obejmujące, przypisał autor: Doktorowi Muchingierowi, burgrabi, Franciszkowi Hestce prezydentowi, Janowi Strubantowi, Janowi Greczowi, burmistrzom, Radzie też ślachetnéj m. kr. Torunia. W przedmowie oświadcza Muriniusz, iż tę „ Mistrzów pruskich kronikę krótką od *Jana Daubmana* językiem niemieckim wydaną, na polski przełożył, przydawszy do tego historye niektóre, z innych kronik pamięci godne. Druga edycya „ teraz powtóre na wielu miejscach poprawiona i do druku podana „ . w Krak. z drukarni Symona Kempiniego. 1606. 4. f. v. karty tytułowéj herb Torunia: poczém następuje półtrzeciéj karty dedykacyi Radzie miasta Torunia przez Simona Kempiniusza, a na odwrotnéj stronie ostatniéj karty dedykacyi wiérsz do czytelnika. Mój egzemplarz niecały zawiéra 162 stron tekstu.

Do str. 91. Abraham Hartwich nie miasta Gdańsk, Elbląg i Malborg, ale raczéj nazwane od nich Żuławy opisał w obszernem dziele którego tytuł: *Hrn. Abrah. Hartwichs, weyland Pastoris zu Bährenhof, im Marienburgischen Werder geographisch-Historische Landes-Beschreibung deren dreyen im Polnischen Preussen liegenden Werdern als der Dantziger-Elbing-und Marienburgischen etc. Alles aus bewährten Scribenten, wie auch aus Kirchenbüchern und andern bisher ungedruckten Documentis* i t. d. *Königsb.* 1722. 4. dołączona mappa tych okolic.

Do str. 94. *w.* 4. Schütz Kasper napisaną przez siebie historyą pruską w języku niemieckim, przełożył później na język łaciński bez ścisłego atoli trzymania się oryginału; niektóre bowiem szczegóły obszerniéj tu aniżeli w nie-

mieckiéj, inne w skróceniu znajdzieszwyłożone. Tłumaczenie to, przeszło półtora wieku w rękopiśmie będące, wydano w Gdańsku pod tytułem: *Caspari Schützii, Rerum prussicarum historia ex codice manu auctoris scripto edita. Gedani.* 1769. *fol.*

Do str. 97. Duńczewski zaczął wydawać Kalendarze od r. 1726. Wychodziły każdego roku nietylko in folio, ale téż in 4to, które inni księgarze niekiedy przedrukowywali, jak się o tém z kalendarzy na rok 1753, in fol. i 1762 także in fol. przekonać można. Jednoroczne różnych formatów kalendarze, różne téż zawiérają rozprawy: i tak wyżéj wspomniany kal. z roku 1754. f. zawiéra *kontynuacyą praktyki gospodarskiéj:* w formacie zaś ćwiartkowym ma umieszczoną dawniéj w kalend. na r. 1747. *Wiadomość o monecie polskiéj i cudzoziemskiéj*, „z większą informacyą niżeli dawniéj.„ Prócz przywiedzionych od Załuskiego Rozpraw rzeczy polskich tyczących się, przez Duńczewskiego w Kalendarzach umieszczonych, zawiérają téż z roku 1746. o świętych, błogosławionych i świątobliwie żyjących Polakach i t. d.

1750. o kopalniach w Polsce i Litwie.

1761. Geogr. dalszą tojest wiadomości o biskupach, katedrach, kapitułach i t. d. o ruskiéj religii unitów i dysunitów.

1753. Kalend. in 4to. Traktat o monecie polskiéj z większą informacyą niżeli dawniéj (tojest r. 1747. fol.).

1764. Dalszy ciąg przerwanéj w r. 1763 materyi o starostwach, chorążych sądach ziemskich i t. d. Co się tyczy traktatu o starostwach, jest on znacznie odmienny od tego, który w r. 1758 w drukarni Miclerowskiéj z rozkazu Jana Małachowskiego, pieczętarza koronnego, przedrukowano. Traktat ten, według oświadczenia w przedmowie, z Kalendarza na r. 1744. zapewne in 4to. bo wydany in folio zawiéra wiadomość o komecie w r. 1744? uważanym, wyjęty, zgadza się co do słowa z rozprawą o starostwach przez Lipiewicza w Kalendarzu poznańskim r. 1746. f. umieszczoną, która, jak się zdaje, przedrukowana jest z Kalendarza zamojskiego. (zob. wyżéj str. 99). Dziwna rzecz, że Duńczewski w nowem przedrukowaniu téj rozprawy w Kalendarzu na r. 1763. żadnéj wzmianki o miclerowskiém nieuczynił wydaniu.

Do str. 104. *w.* 2. Dzieło to nieukończone, bo tylko 752 stron liczące, bez głównego tytułu, ma napis: *Syntagmatis juris universi regni Poloniae. fol.* 752. stron. Więcéj, ile mi wiadomo, niewyszło: a egzemplarz tyle stron zawiérający znajduje się w bibliotece akademii krakowskiéj. P. Tyrchowski, prof. lyceum ś. Barbary, mający sobie powierzony dozór archiwum uniwersyteckiego, raczył mi z akt tegoż archiwum udzielić szczegół wyjaśniający przez kogo i kiedy druk tego dzieła był rozpoczęty. Akademia krakowska, widząc bezskutecznemi swoje zabiegi w celu przeszkodzenia Jezuitom warszawskim w przedrukowaniu dzieła Załaszowskiego, do czego ich Józef Jędrz. Załuski zachęcił (zob. wyżéj str. 103.), na kompletném posiedzeniu uniwersytetu w dniu 19. września r. 1740. uchwaliła: „ *Ratione voluminum Zalaszovianorum; quoniam inhibitio contra Jesuitas Varsavienses, ne reimprimant dicta volumina, denegatur etiam ex Curia Romana: absque omni mora procuranda impressio seu reimpressio eorundem voluminum in typographia universitatis quantocius inchoanda: utque quam exactissime fieri possit hæc reimpressio, rogatum est Consultissimum Collegium Juridicum et praecipue Illustres, Clarissimi et admodum Reverendi Magnifici Adalbertus Miciński, Stanislaus Mamczyński et Casimirus Jarmundowicz, U. J. Professores, quatenus curam et diligentiam impendere velint. Sumptus vero pro hac reimpressione ex peculio Rdissimi Waleszyński, typographiae applicato, ordinavit Universitas.„* Nie wiém, kiedy rozpoczęto druk tego dzieła; bo aczkolwiek Uniwersytet wezwał rzeczonych professo-

rów, żeby się jak najśpieszniéj jego przedrukowaniem zajęli, nie mogło to jednak tak prędko nastąpić, kiedy tekst Załaszowskiego nietylko przerabiano, ale nadto znacznie powiększano. Nie wiadoma mi też przyczyna, która ukończenie dzieła przerwała. Może być, że śmierć Micińskiego, który, jak się zdaje, przewodniczył w téj pracy naukowéj, przerwała dzieło, którego ukończeniem już się później niezajęto. Micińskі zasłużony w zawodzie nauczycielskim, w którym jeszcze przed rokiem 1722 pracując w ciągu swego urzędowania kilkadziesiąt razy, według zapewnienia P. Tyrchowskiego, jednomyślnie przez cały Uniwersytet do załatwiania najważniejszych dla akademii krakowskiéj interesów był wyznaczany, w r. 1750 jednozgodnie od téjże na kanonika katedr. krakowskiego wybrany, a w r. 1753. najpiérwszym w hierarchii akademickiéj urzędem zaszczony, zakończył przez tyle lat usłudze publicznéj poświęcone życie w dniu 1. Maja 1754 roku. Dziwić się należy, że w cztérnaście lat później piszący Załuski (r. 1768) nie wiedział z pewnością o zgonie tak znakomitego męża.

Syntagmata te zawierają całą piérwszą księgę i część drugiéj. Ponieważ teraz do nadzwyczajnych rzadkości należą, zatém umieszczam osnowę tytułów, by ci, których to obchodzi, dokładniejszą o układzie dzieła powziąć mogli wiadomość.

Piérwsza księga dzieli się na trzy części, a te na tytuły i tak:

Titulus I. seu praeliminaris; de etymologia et definitione juris. od str. 1–4.
Tit. II. de divisione juris. od str. 4–15.
Tit. III. de origine juris Poloni. od str. 15–20.
Tit. IV. de jure scripto Polonorum. od str. 20–28.
Tit. V. de jure Polonorum non scripto seu consuetudine. od str. 29–51.

PARS I. de personis in genere.
Tit. I. de vacatione regni s. interregno. od str. 52–127.
Tit. II. de rege Poloniae. od str. 128–137.
III. de electione R. P. od str. 138–239.
IV. de coronatione R. P. od str. 240–283.
V. de officio et potestate R. P. od str. 284–305.
VI. de Serenissima Reginarum Poloniae majestate od str. 306–334.
VII. de Serenissima prole Regum Polonae od str. 335–342.
VIII. de bonis mensae regiae od str. 343–369.
IX. de bonis regalibus. od str. 370–388.
X. de lustratoribus bonorum regalium et mensae regiae. od str. 389–401.
XI. de quarta ex bonis regalibus solvi solita. od str. 402–417.
XII. de residentibus ad latus regium Senatoribus. od str. 418–433.

PARS II. de personis ecclesiasticis majoris dignitatis, seu senatoribus spiritualibus. na str. 433.

Tit. I. de archiepiscopo metropolitano gnesnensi. od str. 434–461.
II. de archiep. leopolien. od str. 462–464.
III. de episcop. cracovien. od str. 465–478.
IV. de episc. Vladislavien. od str. 479–482.
V. de episcopat. Posnaniensi. od str. 483–485.
VI. de episcopat. Vilnensi od str. 486–488.
VII. de episcopo plocensi. od str. 489–492.
VIII. de episcopo varmien. od str. 493–500.
IX. de episc. luceorien. od str. 501–502.
X. de episco. premyslien. od str. 503–504.
XI. de episc. Samogitiae od str. 505–506.

XII. do *episc. culmensi* od str. 507-508.
XIII. de episc. chełmensi od str. 509-510.
XIV. de episc. kijovien. od str. 511 512.
XV. de episc. Camenecen. od str. 513-514.
XVI de episc. Venlensi seu Livoniae od str. 515-516.
XVII. de episc. Smolenscen. od str. 517-518.
XVIII. de episcopis et episcopatibus olim ad regnum Poloniae spectantibus. od str. 519-522.
XIX de episcopatibus Livoniae ad R. P. spectantibus od str. 523-525.
XX. de episcopo Bacoviensi od str. 526-529.
XXI. de episcoporum electione, confirmatione, consecratione, officio, potestate dignitate et privilegiis. od str. 530-581.
XXII. de cardinalibus et cardinalatu. od str. 582-587.
PARS III. de personis ecclesiasticis minoris dignitatis. na str. 588.
Tit. I. de praelatis et canonicis ecclesiar. cathedral. od str. 588-602.
II. de administratoribus sede episcopal. vacante. od str. 603-611.
III. de praelatis et canonicis ecclesiar. collegiatar. od str. 612-614.
IV. de officialibus generalibus et particularibus. od str. 615-617.
V. de praepositis, parochis et sacerdotibus saecularibus. od str. 618-630.
VI. de abbatibus et praepositis regularium. od str. 631-654.
VII. de monachis et religiosis. od str. 655-665.
VIII. de coadjutoribus. od str. 666-668.
IX. de cortesanis. od str. 669-673.
X. de monialibus. od str. 674-687.
LIBER II. PARS I. De personis saecularibus majoris dignitatis, seu senatoribus saecularibus regni. na str. 688.
Tit. I. de castellano cracovien. od str. 688-691.
II. de palatinis. od str. 692-735.
III. de castellanis majorib. et minorib. od str. 736-750.
IV. de officialibus ordinis senatorii. od str. 751-752. daléj nie masz.

Dzieło to jest teraz rzadkie z tejże saméj zapewne przyczyny, co i Prawa Akademii krakowskiéj. zob. przypis na str. 169.

Str. Prócz przywiedzionych na téj stronie trzech wydań Łochowskiego *Regulae juris* i t. d. jest czwarte *Cracoviae typis Universitatis.* 1756. 8. które oprócz, że nie ma żadnéj dedykacyi, w niczém się od przedostatniego a nawet co do liczby stron nie rożni.

Do str. 109 i 110. Lubo Bentkowski w Hist. lit. pols. T. II. str. 173. opisując Kołudzkiego *Promptuarium legum* etc. z r. 1697. mówi w przypisie, że pomylił się Hoppius z przywodząc wydanie z r. 1695. z tém wszystkiém napisał on prawdę. Albowiem wydanie *Promptuarii* z r. 1697. albo raczéj egzemplarze na tytule tę datę mające, wizerunkiem kardynała Radziejowskiego ozdobione z trzech arkuszową temuż dedykacyą, i przywilejem króla Jana III pomnożone, są łataniną z dawniejszego w r. 1695. ogłoszonego wydania. Zgadzają się one z niém co do tekstu, ale tytuł piérwszego wydania jest następującéj osnowy: *Promptuarium legum et constitutionum Regni Poloniae ac Magni Ducatus Lithuaniae, ad faciliorem indagationem publicamque utilitatem speciosum in ordinem reductum, concinnatum per Augustinum Kołudzki, judicem terrestrem juniviodislaviensem. Cum privilegio speciali S. R. M. Posnaniae. impress. typis Academicis. A. D. MDCLXXXXV. prostat apud Joan. Tobiam Keller. bibliop. Varsav. et Posnan.* Wszystko, co w egzemplarzach z datą 1697. jest na lepszym papierze, jest późniéj dodane. Prócz wspomnionego wyżéj *Promptua-*

rium trafiają się też egzemplarze statutów litewskich wydanych z następującym tytułem: *Statut wielkiego Xięstwa Litewskiego przez Augustyna Kołudzkiego, sędziego ziemskiego Inowrocławskiego zebrany i do druku dany*; potem winieta orzeł polski, a niżej: *w Poznaniu w drukarni Akademickiej R. P.* 1698.

Do str. 112. Chcący obeznać się z historyą rękopismów i wydań Statutu litewskiego, ciekawe znajdą szczegóły w dziele Samuela Bogumiła Lindego *o Statucie Litewskim, ruskim języku i drukiem wydanym, wiadomość, z dwiema rycinami. w Warszawie nakładem i drukiem Zawadzkiego i Węckiego.* 1816. 4. W roku 1829. zaczęto wydawać w Poznaniu kosztem JW. hrabi Tytusa Działyńskiego, z obszernemi Joachima Lelewela i innych w tym przedmiocie biegłych przypisami, nowe tychże Statutów in 4to wydanie, którego ukończenie wypadki polityczne przerwały.

Do str. 160. Ponieważ większa część dzieła Dawida Brauna tyczy się dziejów Polski lub Prus niegdyś do niej należących, zatém miło zapewne będzie czytelnikom powziąć wiadomość o jego naukowych pracach, które jakiś Winter w liście do niewiadomej mi osoby pisanym wyszczególnia. Kopią listu tego znalazłem w dziele Brauna *de scriptorum Poloniae et Prussiae virtutibus et vitiis* za granicą nabytém. Charakter jakim jest pisana wnosić każe, iż ktoś spółczesny Winterowi list ten przepisał.

Wielmożny, wielceczcigodny Doktorze, Dostojny Dobroczyńco!

Przesełam WMWMPanu przez niniejszą sposobność obiecany *Catalogum Comitiorum* etc. Spis dzieł nadwornego radcy Brauna, który WMWMPan mieć chciałeś, jest następujący:

1. *Kern der kräftigsten Gebete*, które wyszły w Ggańsku 1600 (?) a powtórnie 1680, Napisał je radzca szczególniéj dla swoich dzieci i domowych, jak się otém z przedmowy przekonać można.

2. *Officia quotidiana Christianorum de fine suo sollicitorum, sub nomine Desiderii Bonagii*, drukowane w Elblągu. Do napisania tego dzieła była mu pochopem książka Opalińskiego *de officiis*. Ułożył je czytując i robiąc wyciągi z Ojców kościoła wczasie morowego w r. 1709. powietrza. Jestto jego książka do codziennego czytania; jakoż umie on na pamięć wszystkie w medytacyach na każde znaczniejsze święta umieszczone piękne zdania, i zaleca ją jak najusilniéj dzieciom swoim. W tym celu musiałem piérwszą jéj część przełożyć na język niemiecki, i każdemu jego dziecku po egzemplarzu na pamiątkę ofiarować. Każe on ją czytać przy kawie i codziennie po każdém *officium* wykłada je w krótkości. *Meditationes* przełożył sam na język niemiecki, które jako najdroższy skarb chowa w swym książ zbiorze.

3. *Meditationes selectae de sublimi hominis scientia*, drukowane w Gdańsku 1704. Przypisał ten traktat, owczesnemu wojewodzie krakowskiemu Kątskiemu, jenerałowi artyleryi, wywdzięczając mu się za to, iż go mianował komissarzem artyleryi koronnéj. Traktat ten na nowo przedrukowano pod dozorem P. Franke w Halli pod tytułem *Meditationes selectae ex Theologia naturali*; a lubo przeszło połowę przedrukowano, nie wiadomo dla jakiéj przyczyny wstrzymano dalszy druk a odbite arkusze na makulaturę obrocono.

4. *De scriptorum Poloniae et Prussiae virtutibus et vitiis.* 1722.

5. *De jurium regnandi fundamentalium in regno Poloniae ratione et praxi moderna.*

6. *Bericht vom poln. und preuss. Münzwesen.* Ostatnich dwóch dzieł ma jeszcze około 100. egzemplarzy, ktore u niego niszczeją; ponieważ nie wielu znalazło się ich miłośników, a autor nie odniósł korzyści, jakiej się spodziewał; zatém stracił chęć wydania cokolwiekbądź w przyszłości. Z resztą widziałem ja u niego jeszcze wiele krytyk polskich książek i pisarzow, których wydanie

wstrzymał, chcąc się przekonać, ile zbierze za dzieła dawniéj ogłoszone. Kiedy więc nie powiodło mu się według życzenia, reszta została w tece, i już zapewne nigdy światła nieujźrzy.

7. *De privilegiis Prussiae cardinalibus a.* 1717. *in Msto.* Wywody te ważniejszych przywilejów pruskich, ile mi wiadomo, w trzech tylko miejscach znajdują się w Prusiech, to jest: w tutejszej [krolewieckiéj] regencyi, w Gdańsku u P. Rosenberga, któremu ich z szczególniejszéj przyjaźni udzielił, i u niego samego. Teraz ja posiadam czwarty, i niechętniebym go się pozbył. Wywięzując się z danego przyrzeczenia, starać się będę, żebym mógł i WMWMPanu Dobr. przesłać ich odpis.

8. *Vita et res gestae Johannis III. Regis Pol.* także w rękopiśmie, niezupełnie ukończone, albowiem śmierć prymasa Radziejowskiego, który Braunowi najpotrzebniejszych dokumentów z koronnego archiwum kazał dostarczać, i sam znacznemi upominki autora do wypracowania dzieła zachęcał, przerwała użyteczną pracę.

9. *Spis najznakomitszych familij Pruskich* w rękopiśmie. I to dzieło niewyszło na świat z namowy burmistrza Bliwernitza w Malborgu, wiecznego ślachty nieprzyjaciela.

10. *Cały nowy testament podług tekstu greckiego* w rękopismie. Tłumaczenie to, w którem Braun w wielu miejscach od przekładu Lutra odstępuje, zatrudniało go przeszło lat dziesięć. W wyjaśnianiu wyrazów poszedł najwięcéj za Hesychiuszem i innymi krytykami. Mimo największą usilność i przesłanie tego przekładu tak do wydziału teologicznego w Królewcu jako téż i w Halli, nietylko approbaty nieuzyskał, ale nawet i nakładcy nieznalazł. Tym więcéj go to boli, że według jego przekonania przekład ten wiele by się przyłożył do lepszego wyrozumiania słowa bożego.

11. *Psalmy Dawida*, według prawdziwego wykładu oryginału w rękopiśmie, także zupełnie niezgadzają się z przekładem Lutra i niemają téż nakładcy.

12. Ostatnie dziełko, które napisał nim pozbył bibliotekę, jest trzech arkuszowy *Wywód*, w którym wykazuje, *że królowie polscy po śmierci swego poprzednika mają prawo złożenia z urzędu lub potwierdzenia na nim urzędników w dobrach stołowych. Powtóre: że poczty należą do dochodów królewskich.* Na téj zasadzie szambelan Stanisławski zaraz po zdobyciu Gdańska prosił króla o naczelnictwo nad pocztami w Prusiech. Braun dla przypodobania mu się ułożył to dzieło. Lecz gdy P. Thidi tysiącem dukatów potwierdzenie okupił, Stanisławskiego odprawiono z kwitkiem, aż przecięż teraz posadę tę otrzymał. Oprócz pięknych Indeksów, znajdujących się teraz w Dreznie, które tak do konstytucyj jakoteż i innych polskich autorów podorabiał, jest jeszcze kilka drobnych dziełek, które dla swych dzieci napisał. Téraz zajmuje się tylko rzeczami teologicznemi i ciągłemi wykładami (paraenesibus) dla swych dzieci. Te są znaczniejsze jego dzieła, których spis przesełając, mam sposobność przekonania WMWMPana Dobr. iż jestem najobowiązańszym sługą.

w Królewcu d. 2. Grudnia 1734.

Winter.

SPIS ANONYMÓW

W NINIEJSZÉM DZIELE WSPOMNIANYCH.

(Dla braku głoski j w charakterach, jakiemi niniejszy spis i poczet autorów wydrukowano, niemożna było zachować jednostajności w pisowni.)

strona.

Academiae Viln. Panegyrici. 159.
Amelii, neapolitańskiéj królowej, akt weselny, zob. Sokolnicki 74.
Anecdotes de Pologne. zob. Dalerac.
Arcus pacis novo sine sanguine triumphatori – 160.
Ausa IllmiSudermaniae Principis Caroli – – 53.
Caracteres des historiens satyriques ou remarques sur les Memoires du Sieur deBrascy 84.
Casimir, Roi dePologne,zob.Rousseau de la Valette. – 86.
Censura candidatorum sceptri polonici – – 44. 119.
Chronica principum Poloniae 14.
Compendium of voyages, annales of navigation. – 95.
Constitutiones terrarum Prus. 113.
Curieuser poln. Staatsmann 79.
De corrigendis defectibus in statu reipublicae Poloniae. 120.
Defensio ducis (Jacobi) 101.
Demonstratio solida, pismo tyczące się Kurlandyi, autor podobno jakiś Müller 100.
Demonstratio solida, tyczące się Kurlandyi – 101.
Dyaryusz Amelii, neapolitańskiéj królowéj, zob. Sokolnicki. 74.
Dyskurs, co naszę Rzeczpospolitą psuie. – 125.
Enarratio brevis succincta jurium. zob. Joenisch. – 100.
Etat actuel de la Pologne. zob.Chevremont – – 83.
Exercitatio ad Nic. Chwałkovii jus publicum regni Poloniae 105.
Expositio racyj, czemu król'szwedzki porty kurlandzkie opanował (zapewne po łac. napis.) 101.
Fragmentum historiae Jagellonicae – – 55.
Genealogia domu Szydłowiec: 149.
Germanus sive de Henrici in Galliam discessu – 55.
Głos wolny ślachcica wolność ubezpieczający – 123.
Herbarz polski po francuz: 145.
Histoire de Stanislas, roi de Pologne,par Monsieur D.C. aFrancof. 1740. 2. voll – 84.
Historical account – 78.
Historische Nachricht 83.
Historya abo opisanie wielu poważnych rzeczy, które się działy podczas wojny szwedzkiéj 69.
Jura fundamentalia terrarumPrussiae – – 113. 129.
Jura municipalia terrarum Prussiae – – 113.
Jus culmense correctum, tłumaczone po niemiecku 116.
Jus eligendi ducem 100.
Jus Poloniae regis in ducatum Curlandiae – 101.
Lebensgeschichte Stanislaus des ersten etc. aus dem franz. des Herrn D. C. übersetzt Nürnberg 1757. 8. – 84.
Mal [le] epidemique des Franc. Maçons – – 33.
Mappy genealogiczne Denhofów, Krasińskich, Ossolińskich, Potockich, Radziwiłłów, Sanguszków, Sapiehów, Tarłów, Jabłonowskich, Załuskich 151.
Memoires politiques, amusans et satyriques – 83.
Memoires sur les affaires deCourlande – – 101.
Mercurius Sarmatiae 153.
Merkwürdiges Leben und Schicksal des Weltbekannten Königs Stanislai umständlich entworfen von M. R. – 93.
Monitor somnians – 117.
New Account – 95.
Nova polonica ex comitiis Grodnae etc. – 119.
Olkinickie postanowienie 73.
Palatium regni Hungariae 89.
Plinius polonicus – 54.
Pologne monarchique 83.
Polnischer Staat – 77.
Pontyfikał opisany – 112.
Praeconia regum PoloniaeM.S. 55.
Pretensye do sumienia należące – – 125.
Privilegia et iura Curlandiae ac Semigalliae – 100.
Proiekt o naprawie Rzeczypospolitéy – – 125.
Polnisches Legationsrecht welches der päpstliche und Grossbritann. Abgesandte auf dem letzten Reichstag zu Grodno im Jahre. 1726. genossen haben – – 119.
Quinquaginta iuris patronatus regum singularia – 45. 119.
Reflexiones contra scriptum anonymi (tyczy się Kurlandyi) 100.
Remarques d'un Curlandais 101.
Remarques d' un gentilhomme Polonais sur la vie de Charles XII. roi de Suede – 84.
Rerum in M.D. Lituaniae per tempus rebellionis Russicae gestarum commentarius 44.
Revolutions de la Hongrie 85.
Rezolucya sumienna penitentowi

strona.

statyście – 129.
Ritterbänk, pismo o kurlandzkiey szlachcie – – 144.
Saxe galante – 86.
Schreiben etc. pismo tyczące się Kurlandyi – 101.
Statuta Curlandica – 100.
Synopsis auctorum in negotio Curlandiae – – 100.

strona.

Szeremet albo potrzeba rz. d. 75.
Ukraińskie podczas kozaczyzny dzieie M. S. – 68.
Verwirrte (das) unruhige Polen – – – 77.
Vindiciae Polonae – 45.
Wiedeńskie pisżę i Stygońskie boie – – 46.

strona.

Wiktorya Stefana Czarneckiego nad Moskwą – 75.
Wohlmeinende Consideration etc. – – 100.
Wolność polska konająca – 125.
Zbiór prawa szkolnego dla akademii krakowskiey 169.
Życia królowych polskich – 65.

POCZET

AUTORÓW I INNYCH OSÓB POD WZGLĘDEM NAUKOWYM

W NINIEJSZÉM DZIELE WSPOMNIANYCH.

(Kilka liczb przy jedném nazwisku znaczą, iż tożsamo dzieło kilka razy jest wspomniane.)

Acernus zob. Klonowicz.
Achenveld Gottfr. – 89.
Aeneas Sylvius (Pius II.)8. 14.177.
Albertrandy Jan – 64.
Alegambe – – 166.
Alstedius – – 10. 180.
Anacharsis – 166.
Aquino Carolus – 54.
Archenholtz – 90.
Aremberg Piotr Franciszek 86.
Armand zob. de la Chapelle.
Arnoldus Abbas Lubecensis 51.
Aspazya – – 171.
Assiotea – – 171.
Audiffret Joh. Bapt. – 86.
Aymont – – 35.

B.

Bail zob. Bayle – 8.
Bajan Jędrzey – 149.
Baierski Adam – 95.
Baldovinus)
Balduin) Franciszek 29. 77.
Baltazaryna – 172.
Bandkie Jan Wincenty 20.
Bandkie Jerzy Samuel 19. 38. 107.
Baranowski Stanisław 146.
Barberini [Urban VIII.] 133.
Barclaius Jan 10. 15. 135. 180.
Baret Jan – – 85.
Barlet – – 60.
Barofi Caesar – 86. 87.
Bartholanus Stanisław 40.
Bartholinus – 30.
Bassani Antoni – 87.
Baszko – – 14. 19.
Baudrand Michał – 8. 86.
Bayle – – 8.
Bazyli car – – 10.
Beaujeu zob. Dalerac
Beaumarchais [de] – 81.
Beauplan – – 15.
Bel Maciey – 131.
Belle [della] Stephano 133.
Bembus S. J. – 124.
Benedykt a S. Josepho zob. Zawadzki.
Bentkowski Felix. 14. 72. 108. 122. 136. 165.
Bernicz Bernard – 172.
Bersane – – 171.
Bethlen Wolfgang – 155.
Beughem – – 44.
Białobocki Jan – 73.
Bidermann – 166.
Bieleiowski Jerem. – 72.
Bielński Franciszek 66.
Bielski Jan S. J. – 64.
Bielski Joachim. Satyra in quend. maledic. Dantisc. 11. 38. 178. wydał kronikę ojca swego wraz z kontynuacyą – 60.
Bielski Marcin. 145. tłumaczył Wapowskiego de rebb. gestis Sigism. I. 19. iego Opisanie świata rzadkie 13. 59. kronika polska – – 60.
Biner Józef – 116.
Birkowski Fabian – 72.
Bissaccioni Maiolino – 88.
Bizardière de la Michał Dawid 78.
Blinetis – – 79.
Błażowski Marcin – 62.
Bocklerus – – 30.
Bochme Marcin, gdzie się znajdują iego przypisy do Starowolskiego Polonia. 3. singularia quaedam polonica. 30. de interregnis in regno Poloniae – 105.
Bochme Joh. Gottl. de ortu regiae dignitatis in Polonia. 30. acta pacis olivensis. 129. Clem Janitii opera. – – 9. 164.
Bogufał II. bisk. pozn. 14. 19.
Bohomolec Francisz. wydał Gwagnina 6. 62. Bielskiego kronikę

polską. 60. Stryikowsk. 61. podobno przełożył na polskie Compendium politicum. 105. wydał życie Jana Tarnowskiego przez Orzechowskiego napisane - - 156.
Bolse August - - 77.
Boier Laurent - 40.
Bolesta Piotr - 71.
Bombin Paweł - 41.
Bonfini Ant. Zbiór historyków węgierskich 28. o początkach domu Ossolińskich - 154.
Bongars - - 28.
Bonini Filio Maria - 87.
Borast Georg (Petrus) 41. 54.
Boszkowski Filip - 45.
Boterus Joan. - 10. 179.
Bozdarczewski - 122.
Brascy Comte de Lyon 85.
Braun Dawid. de scriptor. polon. 7. 36. 160. vom Münzwesen. 89. Appendix. tamże. de ratione et praxi jurium fundament. 126. przedrukowane. tamże. kto nabył iego bibliotekę. 160. wyszczególnienie iego dzieł wydanych i niewydanych. 187. 188.
Brognoli Benedykt - 120.
Brutus Michał - 28.
Bruzen de la Martinière. 4. 8. 82. 86.
Buccio Piotr - 87.
Buchholtz Teodor - 129.
Budeusz - - 8.
Budowicz Wacław - 38. 39.
Büllow Fr. Goth. - 100.
Büsching - - 92.
Bularni - - 170.
Bullart Izaak - 85.
Burgolden zob. Oldenburger 4.
Burmann Piotr - 155.
Burridge Richard - 95.
Bursyusz Adam - 156.
Burton Robert - 95.
Burzyński Stanisł. - 126.
Bużeński - - 156.
Bytomski Jan - 44.

C.

Callimachus zob. Kallimach.
Caluuci Horacy - 16.
Candidus Veronensis - 119.
Capriolo - - 88.
Castillion - - 84.
Castiglione Bartł. - 125.
Cejler Marcin - 15. 16.
Cellaryusz Jędrzéj. 3. wydał Poloniam - - 4. 15.
Celtes Konrad - 9. 177.
Chapelle de la Armand 82. 85.
Charitius Jędrzéj - 162.
Chauffpied - 8.
Chevremont l'Abbé - 88.
Chmielowski Benedyk. leguje swoie rękopisma bibliotece Załuskich 58. Ateny. 66. herbarz 149.
Chodkiewicz Jerzy - 10. 179.
Choisy Franciszek - 80.
Chotécki Paweł - 125.
Chrościński Wojciech. Trąba sławy Jana III. 70. Clypeus 148.
Chrzanowski Jakób - 56.
Chrząstowski - - 56.
Chwałkowski Mikołaj. Scriptores de rebus polonicis. 30. opisał rzeczpospol. babińską. 33. Singularia polonica. 49. Effata regum Polon. 50. Pamiętnik 75. Jus publ. regni Pol. 102. 105. traktat andruszowski 129.
Chytraeus Dawid - 94.
Ciampoli Jan - 87.
Ciekliński Dobiesław - 106.
Cilli Aleksander - 87.
Ciołek Erazm - 9. 177.
Ciesielski Jędrzej - 120.
Clairambault - 152.
Cocles Rychard - 96.
Colbo Franciszek - 88.
Commendon - 37.
Connor zob. Konnor.
Corbiniana Zofia - 172.
Corneille Tomasz - 8. 86.
Corvinus Laurent - 9. 177.
Coyer l'abbe - 48. 80.
Crescimbeni - 87.
Crissenius Bercensis zob. Boehme - - 50.
Crosnensis Paulus - 165.
Cuny Ludw. Ant. - 85.
Curcus Joachim - 90.
Cuspinian (Spieshammer) 50.
Custos Dominik - 18.
Czaradzki Grzegórz. Theatr chorogr. 1. Syntagma proces. jud. 108. Paratitla. tamże. Foridica novella. tamże. Proces sądowy ziemski - - 108.
Czechowicz Jak. Ant. 108.
Czepiel Mikołay - 191.
Czyżewski Piotr - 72.

D.

D. L. V. R. zob. Rousseau de la Valette.
Dacier - - 172.
Dalerac Franciszek - 79.
Damascen a Matre Dei. zob. Kaliński.
Dantiscus Jan - 164. 168.
Dargocki Maciey zob. Grodzicki.
Daubmann - 75.
Decyusz Jod. Lud. de vetustatibus Polonorum 9. 177. kronika Miechowity. 21. gdzie się inne iego dzieła znayduią. 29. 177.
Diarium pompae nuptialis. tamże.
Dentophile - - - 171.
Deshuiliere - 172.
Dębiński Jan - 117.
Dębołęcki Jędrzey - 72.
Dębołęcki Woyciech - 71. 154.
Długosz Jan. iego wyd. dobromil. 20. lipskie. 15. 20. 21. 134. 100. życia biskupów. wrocł. - 14.
Dogiel Maciey. Limites regni. 7. codex diplom. - 130.
Dondinus Guilh. - 45.
Dowgird z Pogowia Samuel 61.
Dresner Tomasz - 108.
Drews Jan - 32.
Drużbacka Elżbieta - 172.
Duclos - - 106.
Duglas Robert - 101.
Düsburg Piotr - 52. 61.
Duńczewski Stanisł. 170. Kalendarze 97. 98. 99. 149. co zawiera kalend. na r. 1758. str. 106. herbarz - 142. 145.
Dunin Piotr. S. J. - 155.
Dunin Szpot Piotr 106.
Durini Anioł - 165. 174.
Duryewski Jędrzéy 149.
Dyamentowski Przybysław 155.
Dymitrowicz Paweł 62.
Działyński Augustyn 124.
Działyński Stanisław 75.
Działyński Tytus - 187.
Dzięgielowski Jan - 110.

E.

Echard Laurent - 86.
Elzewir Ludwik. 2. 4. iego kollekcya Rerum publ. 9. Respubl. Polon. - - 10. 179.
Emericus Colosvarinus 53.
Erasmus Roterodamus 21.
Erndtel Christ - 5. 138.

F.

Faber Jan 9. 10. 179. 180.
Fabricius Wincenty 155.
Fassman Dawid - 91.
Feller Joachim - 5.
Ferraryusz Filip - 7.
Ferriol - - 113.
Fischer - - 3.
Flachsbinder - 162.
Florianus - - 52.
Fontanini Justus - 164.
Formey - - 105.
Frangipani Sylwester 156.
Fredro Jędrzey Max: Gestor. pop: polon: 11, 37. militarium et inne iego dzieła 118. 119.
Friese Ch. Gottl: tłumaczy na niem Górnickiego 60. iego Rozmowę 122. przedrukował Rudzkiego Isagogen 128 de episc. kiiovien: tamże. o biskupach

lwowskich po francuz. tamże.
Journal de Varsovie 162.
Fricardus Jerzy zob. Borast.
Frixon Lenart - 69.
Frydrychowicz Dominik 149.
Fuchs Daniel - 101.

G.

Gallus Martinus - 19. 20.
Garczyński Stefan - 124.
Georgii Teofil - 120.
Gerard Jan - 37.
Gering - - 94.
Gesner Salomon - 37.
Gisse. zob. Gysaeus.
Gleissenberg Wirgiliusz 26.
Gliczner Erazm - 25.
Glinka Franciszek - 150.
Gliszczyński Maciéj - 120.
Głuchowski Jan - 65.
Goedtkius G. J. - 50.
Gorczyn Jan Aleks. - 68.
Gorecki Lenart de bello Ivoniac. 9. 11. 38. 178. 179. tłum. po niem. 38. jego mowy. tamże.
Górkowski Jędrzey - 152.
Górnicki Łukasz, ojciec: dzieie 66. rozmowa 122. Dworzanin. tamże.
Górnicki Łukasz, syn, wydaie przez oyca napisaną Rozmowę Włocha. 122. tłumaczy na ięzyk polski Polon. defensam 135.
Gościecki Franciszek 74. 152.
Goszczyński - 152.
Grabowski Adam - 19.
Grabowski Ambroży 65.
Grabowski Piotr - 125.
Grace de - - 4.
Gralath Theod. Lud. 127.
Grasser Jakób - 22.
Gratianus Antoni, de scriptis invita Minerva. 5. życie Kommendona 57. zebrał listy Pogianiego - - 134.
Grochowski Stanisł. - 72.
Groddeck Gabryel, dodatki do Hoppiusza. 13. 74. 160. de pactis conventis regum Polon. 107.
Grodecki Wacław - 52.
Grodzicki Adam - 72.
Groicki Bartłomiey - 115.
Grzegórzkowic Piotr 122.
Gudicanus Augustyn - 4.
Gwagnin Aleksander, przywłaszczył sobie Stryikowskiego opisanie Sarmacyi. 6. 7. 23. 24. 62. 179. znayduie się w Pistoryusza kollekcyi. 8. 9. 177. tłumaczył ie na pols. Paszkowski. tamże. Zbiór historyków polskich. 9. co z niego umieszczono w Resp. Pol. wyd. Elzevira. 10. 179. de religione Moscovitarum. 10. de ingressu Cracoviam et coronat. Henrici Val. 177. 178. ordu qualiter rex Poloniae coronatur, tamże. Deductio et origo Lituanor. tamże. de religione Moscovitar. omniumque Ruthenor. - - 180.
Gysaeus Piotr - 165.

H.

Habaeus Jan - 101.
Hacki Mich. Ant. - 154.
Hanovius Michał - 116.
Hartknoch Krzysztof wydał Düsburga. 52. Alt und neues Preussen. 91. Preussische kirchen historia. tamże. Respublica polonica. - - 102.
Hartnaicus Daniel - 5.
Hartwich Abrah. - 91. 185.
Hautville - - 77.
Havenstein Jan Henr. Terrestre jus nobilit. Prussiae. 125. 129. Repertorium - 114.
Heidenstein Jan - 32.
Heidenstein Reihnld, Rer. polonicar. libb. XII. str. 52. de bello Moscovitico. 37. 38. Cancellarius. 105. 157. życie Jana Zamoyskiego - 156.
Helmoldus - 51.
Hempel Christian - 91.
Heneliusz Mikołay - 14.
Henneberg Kasper - 91.
Henning Marek - 18.
Herberstein Zygm. 8. 9. 15. 91. 177. 179.
Herbinus Jan - 138. 139.
Herburt Felix Jan wydał Kadłubka. 19. Długosza. - 20.
Herburt Jan skraca dzieie Kromera. 22. tłumaczone na franc. 92. 77. Statuta R. Pol. 109. 110. 111.
Herburt Jan Lew - 145.
Hercyk Antoni - 84.
Herden Jakób - 120.
Hoeniger Mikołay - 58.
Hoffmann Joh. Dan. 30. 173.
Hołowka S. J. Tabelle geografii polskiey. 65. kalendarzyki 99.
Honorius - - 10. 179.
Hoppiusz Sam. Joach. 13. 39. 40. 74. 160.
Horacyusz - 165. 166.
Hornius Jerzy 4. iego dzieła 5.
Horst Rutger - 105. 157.
Howell Jakób - 96.
Hübner Jan. Geografia 91. 92. genealogische Tabellen 145.
Huissen [ab] Henryk, dał do druku historyą Długosza. 20. listy tyczące się panowania Zygm. Aug. i Stefana 39. pisał o akademii krakowsk. 169.
Humiecki Stefan - 71.
Hussovian Mikołay - 30.
Hylzen Jan - 75. 144.

J.

Jabłonowski Józef. Dodecas ducum Poloniae. 74. Empire des Sarmates. 76. Tabulae Jabłonovianae. 144. Heraldyka 144. przypisuią mu mylnie dzieło Europa Lescinia. 148. Museum polonum. 164. ustanawia fundusz na nagrody za rozprawy z dzieiów oyczystych - 174.
Jabłonowski Jan Stanisł. Uprowadzenie woyska. 69. Skrupuł bez skrupułu - 125.
Jaenichius Piotr Meletemata 49. wydaie Böhma de interregnis. 105.
Jan ab Holfen zob. Dantiscus.
Jan de Curiis. zob. Dantiscus.
Jan archidyak. gniezn 13. 19. 181.
Jan herbu Gryf, arcyb. gniezn. 19.
Janczyński S. J. - 56. 57.
Janicki Jan - 73.
Janicki Klemens, iego poezye. 9. 164. 168. opisał życia królów polskich - 17. 177.
Janidlovius Jakób - 120.
Janocki Jan Dan Jędrzey 101. wydał Nachrichten. 38. Specimen Catalogi. 58 opisał pontyfikał. 111. Polonia literata. 161. Excerpt. lit. polon. tamże. Fragmenta sarmat. literaturae. tamże. Propagatores literar. in Potonia. 161. zachęca Langbeina do wydania życia Sarbiewskiego. 167. Lexicon derer izt lebenden Gelehrten in Polen 172. iest prefektem bibliot. Załuskich ad vitae tempora 175.
Januszowski Jan - 109.
Jardins (de) Michał - 74.
Jasmundowicz Kazim. 184.
Jarzemski - - 6.
Jaskier Mikoł. - 114. 115.
Jaworski Balcer - 74. 156.
Jaworski Stanisław - 50.
Jemielnicki Jerzy - 72.
Jenkinsonus Ant. - 52.
Jezierski - - 130.
Imhoff - - 145.
Jönisch - - 100.
Jolli - - 76. 81
Jonsac - - 69.
Joppincourt - - 85.
Jordan Jan Christ. - 26.
Jungscholtz - 84.
Juszyński Hieron. - 39. 67. 72.
Izaiasz [błogosł.] Boner 180.

K.

Kadłubek Winc. 13. 181. 182. rękopisma iego kroniki. 19. 20. 112.

Pogradus Andr: – 52.
Poklatecki Fran. zob. Radzewski i Działyński Augustyn.
Pokubiatta – – 78.
Polignac kardynał – 78.
Pöllnitz – – 86.
Pomponiusz Mela 14. 177. 182.
Poniatowski Stanisł. – 84.
Poniatowski Stef. – 151.
Poniński Ant. Augustus hymenaeus. 49. Sarmatides – 156.
Porcacchi Thom. – 80.
Porta Jan Bapt. – 154.
Posseliusz Joach. Compend. hist. polon. 55. podobno iest autorem herbarza – 147.
Possevinus Ant. Moscovia 38, 129. Soldato christiano – 88.
Poszakowski – 99.
Potkański Krzyszt. – 125.
Potocki Paweł – 149. 154.
Potocki Stań. – 79.
Potocki Wacław – 143.
Powalski Franc. – 127.
Pozerne Beniam. – 165.
Prade Roger – 85.
Praetorius Matth. Orbis goth. antiquit. prussicae – 51. 93.
Préché – – 75.
Presiowski – 126.
Preuschoff Jan – 170.
Prodez Beragrem zob. Aremberg.
Prokopowicz Ludw. – 123.
Prokopowicz Teofan. 139.
Przebędowski – 83.
Przyłuski Jabób. de prov. polon. 9. 15. 177. 182. statuta regni Polon. 110.
Pszomka – – 52.
Puffendorf Samuel – 4.
Pułaski Baltazar – 71.
Pułaski Fran. – 71.
Puritanus Georg Rivius 41.
Putanowicz ma być autorem pisma o starostwach. 99. tłum. z łacińs. przywileie akad. krak. 170.
Puteanus Ericus – 134.
Putten (van der) Heinrich 134.
Pyrrhis de Varillaco – 105.

Q.

Quadrantinus Fab. – 51.

R.

Radicati Alb. – 85.
Radliński Jak. – 161.
Radvanus Joh. – 156.
Radwan zob. Radvanus.
Radzewski Fran. Poselstwo Rafała Leszczyńskiego. 74. 132. polityczne kwestyo – 124.
Radziwił Olbr. Stan. – 57.
Raetel Henr. tłum. Heidensteina de bello Moscov. 38. życie Stef. Bat. 90.
Ramusio Joh. Bap. 7. 24. 62.
Ramses Battazani – 54.
Ranfft Mich. – 93.
Ranis Jerzy – 93.
Ranisch Bartł. – 93.
Rapold Dan. – 13. 181.
Recicius Andr. – 121.
Rey z Nagłowic Wład. 117.
Rescius Stań. zebrał pisma o ekcyi Hen. 36. 37. Akta 55. listy – 134.
Reszka
Ritius (Ricci) Mich. – 18.
Roche Brune – 85.
Rochelle de la – 80.
Rocoles J. B. Vienne deux fois assiegée. 46. les imposteurs. 80.
Rohita – – 10. 180.
Roisius Petrus – 156.
Rositius Zygm. 13. 181. 183.
Rossi – – 88.
Rossi Gian. Dom. – 89.
Rossitis Fran. – 46.
Rosteuscher Christ. – 121.
Rousseau Jan Jak. – 175.
Rousseau de la Valette 85.
Rubinkowski Jan Kaź. 70.
Rudawski Wawrz. Jan 43.
Rudolphi Fryd. – 5.
Rudomina Jan – 67.
Rudzki Jan – 117.
Russet – – 66.
Rutka Teof. – 143.
Rywocki Joh. Panegyr. de gestis Sigism. III. 53. Icon votorum i Theatr. gloriae – 54.
Rzączyński Gabr. – 157.
Rzeczycki zob. Recicius 121.
Rzewuski Józef – 65.
Rzewuski Wacław – 94.

S.

Sabinus Georg. – 23.
Sacranus Jan 9. 10. 179. 180.
Salmon Tomasz 86. 92. 96.
Sapieha Jan wydał Swadę łacińską pod nazwiskiem Ostrowskiego. 46. w niey umieścił Ustrzyckiego Sobiescias. tamże. Orzechowskiego Apocalysis. 117. Opalińskiego Polon. defensam. 135.
Sapieha Lew – 111.
Sappho – – 171.
Sarbiewski Maciey Kaź. 91. 137. 165. 166. 167. 168.
Sarnicki Stań. Descriptio Sarmat. 9. 13. 15. 24. 181. 182. Synopsis annałów. 24. Annales. 13. 181. gdzie się znajduią. 24. 25. w nich opis rzptey babińskiey. 33. metryka koronna – – 110.
Sauvage – – 96. 172.
Savanarola – 8.
Sawicki Karól – 146.
Schardius Szym. 9. 178. 179.
Schedel Hartmann 9. 15. 177. 182.
Schenfler Zygm. – 13. 28.
Schlieff Walenty – 74. 160.
Schonaeus – – 165.
Schott Jędrz. – 25. 90.
Schramm Jan – 13. 181.
Schröter Ad. 9. 15. 177. 182.
Schultz Jerzy Piotr Aug. II. R. P. aeterna memoria. 54. 94. przełożył na język łaciński Załuskiego Programma literar. 58. 105 de mareschalcis. 105. 157. zebrał herby polskich i litews. famil. 144. de cancellariis. 157.
Schütz Kasper. Historya pruska po niem 94. przełożył ią na język łaciński – – 183.
Schwandtner – 28.
Seiler Jerzy Dan. Życie Stań. Leszczyńskiego. 94. Acta Łyszczyńsciana tamże Das gelahrte Preussen. 96. Elbinga literata. 162. Spicilegium. tamże. Przydatki do tych dzieł – 165.
Siarczyński Fran. – 130.
Siemieński Jan – 24.
Sieur Pierre – 84.
Sigismundus I. R. P. – 177. 179.
Simonides Szym. 156 165. 174.
Sisini Maciey – 34.
Sixtus Erasmus – 138.
Skarga Piotr – 10. 180.
Skoczyński Piotr – 169.
Skórski Jan – 26.
Skorulski Ant. – 151.
Skrzetuski – – 119.
Skytte Jan – – 40.
Sleidan – – 60.
Slizen Stefan – 69.
Slober Gabryel – 163.
Słoński Michał – 111.
Słowicki Łuk. – 155.
Smiglecki Marc. – 125.
Sobieski Jakób – 40.
Sokolnicki – – 74.
Solignac. Hist. de Pol. 48. 77. tłumaczony po polsku 64. przełożył na francuz. Głos wolny 123. 124.
Solikowski Jan Dymitr. Commentarius 11. 34. Oratio in fun. Sig. Aug. 13. 181. Oratio ad Gallos et Sarmatas. tamże. Testament. tamże. mylnie przypisuią mu dzieło Commentarius rer. per tempus rebellionis Russicae gestar. 44.
Sommersberg Frid. Wilh. iego zbiór historyków 13. 19. 181. Si. lesia. 14. regnum Vannianum. tamże.
Spanorchius – 105.
Spiesbammer [Cuspinian] 30.
Sprengerus Jan Teod. 5.

Stadnicki Michał – 9. 22.
Starowolski Szym. Polonii wydania i gdzie ta umieszczona. 3. 15. 182. de rebus Sigism. I. 29. Reformacya obyczaiów polskich. 123. przetłum. ią po łacinie Załuski. tamże. Declamatio contra obtrectatores. 136. Ad principes Christianos protrepticon. tamże. Hecatontas. 141. 159. Bellatores Sarmatiae. 154. oratio in obitum J. C. Chodkiewicz. 157. Sarmatiae oratores. 159. przedrukowane in actis miclerianis. tamże. Laudatio academ. Cracov. 168.
Stefan Batory – 178.
Steinwehr Wolff Balc. Adolf. 50.
Stella Erasmus 8. 14. 177. 182.
Stellanowicz Christoph 54.
Stockhausen H. Ch. – 94.
Stolterfoth Gottfr. – 95.
Strohband Henr. – 116.
Struvius – – 4.
Stryikowski Maciéy Ossostowicz. Opisanie Polski. 6. 7. dzieło Gwagnina iest iego własnością. 9. opisanie Sarmacyi europ. 14. 24. 182. kronika. 61. Genealogia w. książąt litews. 61. koronacya Henr. Walez. 66. 67.
Stuchiusz – – 37.
Sturmius – – 37.
Suffczyński Michał – 51.
Sulistrowski Józef – 73.
SwachAnt. wizerunki królów polskich. 63. herbarz – 145.
Swendendorf Barth. – 121.
Swięcicki Jędrz. – 5. 15. 182.
Swirski Mik. – 56.
Swirski Tom. – 143. 144.
Syrwe – – 78.
Szałtszewicz Laur. – 52.
Szarfenberg Maciey – 7.
Szczerbic Paweł. Prompt statutor. 110. prawo saskie 115.
Szczuka – – 119.
Szekely Stef. – 52.
Szembek Stań. – 58.
Szembeka kom. mitaw. 101.
Szemberg Teof. – 67.
Szopowicz Fran. – 169.
Szott Jędrz. – 2.
Szuski Jędrz. – 122.
Szydłowski Sew. – 75.
Szymonowicz zob. Simonides.
Szymonowski Samuel Huter. 72.
Szyszkowski Marcin – 51.

T.

Taczalski Jarosz – 108.
Tanner Bern. – 131.
Tarnowski Jan. Kronika polska 56. de bello contra Turcam. tamże. Ustawy praw polsk. 111.
Tarnowski Jan Amor. 56. 57.
Teissier Ant. – 118. 155.
Temberski Stań. – 148.
Tende Kasp. – 77.
Tertullianus Aquil. – 120.
Tesselin – – 8.
Tessin Michał – 52.
Thomassin Filip – 88.
Thuanus Jak. Aug. 10. 179. pochwały polaków – 155.
Thurneiser Leonh. – 11.
Tilesius Eleaz. – 13. 181.
Tilesius Nathan – 181.
Titius Jan Piotr. 16. programma o Wandzie. 26. Palmae Joan. III. 54. de elect. regis Polon. 107.
Tournemine Józef 148. 149.
Tomasi Jerzy – 83.
Tomasseti Tomasz – 116.
Tossan lub) Toussaint) Daniel 171.
Transaroli – 88.
Treter. Tom. – 17.
Tricesius zob. Trzecieski.
Trisaroli Georg. – 41.
Trzebicki Jędrz. – 54. 159.
Trzecieski Jędrz. – 165.
Turłaj 50. zob. Suffczyński.
Turpin Jan – 88.
Twardowski Sam. Życie Wład. IV. 68. woyna kozacka. tamże. Woyna domowa. tamże. Miscella selecta. tamże. Książę Wiśniowiecki Janusz. 73. legacya Zbaraskiego – 74. 132.
Tylkowski Woyciech 136. 137.
Tynicki Jerzy – 26.
Tyrchowski Mikołaj 184.

U.

Ulicovius Georg. zob. Leibnitz. 107.
Urban VIII. papież – 166.
Ustrzycki Jędrz. Winc. 46.

V.

Vadianus Joach. – 9. 177.
Verdier – – 77.
Vitelius Erazm – 177.
Vogt – – 84.
Volanus – – 156.
Voltaire – – 84. 175.
Vosgien – – 86.

W.

Waga Teod. – 64.
Waissette – – 86.
Walawski Jordan – 73.
Walckeron Jo. Petr. 46.
Wapowski Bernard. 12. 22. 180. panowanie Zygmunta I. po polsku – – 29. 59.
Warszewicki Krzyszt. Paneg. ad Steph. I. str. 9. 178. gratulatio ad Zapolsciam confectae. w zbiorze Pistor. 178. Gwagnina 9. Łasickiego 11. 180. in obitum Steph. I. Oratio. 15. 181. Jagiellonis I. et Sigism. Aug. vita. 28. Reges, sancti, bellatores etc. 158. 159.
Waryski Stań. – 49.
Warzachtig Frid. – 67.
Wassenberg Everh. Gesta Vlad. IV. 41. Florus germanicus. tamże. Carcer gallicus. tamże. Saguntus in Dantsk non deleta. 42.
Wąsowicz Alex. – 183.
Werda Jan – 95.
Wereszczyński Józef. Excytarz. Publika na seymiki. Projekt kawaleryi. 71. Exhortationes pro concordia in electione regis. 107. Suffragium. tamże.
Wieruszewski Kazim. 148.
Willichius Jodocus 15. 182.
Winiarski – – 53.
Wiszniewski Ant. życia królów polsk. in tabellis polon et gall. 65. Kalendarzyki – 99.
Władysław IV. król polski 166.
Włyński Zygm. Alex. 51. tłumaczył kroniki Orzechowskiego 52. 60. 61. Sen na jawie 117.
Wodziczka Jan – 141.
Woelke Fran. Ant. – 165.
Woieński Stań. – 150.
Wolbramsdorf – 83.
Wolf Samuel – 39.
Wolski Marcin. zob. Bielski. 60. 61.
Wolski Woyciech – – 151.
Wołodkowicz Chryzost. 58.
Wydżga Stef. – 69.
Wyrwicz Karól. uzupełnia Bielskiego hist. polską. 60. kalendarzyki – – 99.

Z.

Zabarella Jędrzéy – 89.
Zabielski Woyciech – 43.
Zaborowski Stań. – 121.
Zadora – – 135.
Załuski Jędrz. Chryz. napisał życie prymasa Olszowskiego. 45. Epistolae. 47. jus culmense. 116. nova polonica z dzieł iego wyięte – – 130.
Załuski Jędrz. Kostka. 8. Refutatio – – 101.
Załuski Józef Jędrz. opisał Warszawę. 6. wydał Bogufała. 19. tłum. na pols. Gliczners Chronicon Polonor. 25. Specimen hist. pol. crit. 27. 28. 65. 64. wydał około czterdziestu dzieł. 28. życie Załuskiego Jędrz. Chryz. i Index do iego listów. 48. de ense et pileo benedictis. 49. de rosa benedicta. tamże. Progr. li-

Pogradus Andr. – 52.
Poklatecki Fran. zob. Radzewski i Działyński Augustyn.
Pokubiatta – – 78.
Polignac kardynał – 78.
Pöllnitz – – 86.
Pomponiusz Mela 14. 177. 182.
Poniatowski Stanisł. – 84.
Poniatowski Stef. – 151.
Poniński Ant. Augustus hymenaeus. 49. Sarmatides – 156.
Porcacchi Thom. – 80.
Porta Jan Bapt. – 134.
Posseliusz Joach. Compend. hist. polon. 55. podobno iest autorem herbarza – 147.
Possevinus Ant. Moscovia 38, 129. Soldato christiano – 88.
Poszakowski – 99.
Potkański Krzysztof – 125.
Potocki Paweł – 149. 154.
Potocki Stań. – 79.
Potocki Wacław – 143.
Powalski Franc. – 127.
Pozerne Beniam. – 163.
Prade Roger – 85.
Praetorius Matth. Orbis goth. 51. antiquit. prussicae – 93.
Préché – – 75.
Presiowski – 126.
Preuschoff Jan – 170.
Prodez Beragrem zob. Aremberg.
Prokopowicz Ludw. – 123.
Prokopowicz Teofan. 159.
Przebędowski – 85.
Przyłuski Jabób. de prov. polon. 9, 15. 177. 182. statuta regni Polon. 110.
Pszomka – – 52.
Puffendorf Samuel – 4.
Pułaski Baltazar – 71.
Pułaski Fran. – 71.
Puritanus Georg. Rivius 41.
Putanowicz ma być autorem pisma o starostwach. 99. tłum. z łaciń. przywileie akad. krak. 170.
Puteanus Ericus – 134.
Putten (van der) Heinrich 134.
Pyrrhis de Varillaco – 105.

Q.

Quadrantinus Fab. – 51.

R.

Radicati Alb. – 85.
Radliński Jak. – 161.
Radvanus Joh. – 156.
Radwan zob. Radvanus.
Radzewski Fran. Poselstwo Rafała Leszczyńskiego. 74. 132. polityczne kwestye – 124.
Radziwił Olbr. Stan. – 57.
Raetel Henr. tłum. Heidenstein de bello Moscov. 38. życie Stef. Bat. 90.
Ramusio Joh. Bap. 7. 24. 69.
Ramses Battazani – 34.
Ranfft Mich. – 93.
Ranis Jerzy – 93.
Ranisch Bartł. – 93.
Rapold Dan. – 13. 181.
Recicius Andr. – 121.
Rey z Nagłowic Wład. 117.
Rescius) Stań. zebrał pisma o e-
Reszka) lekcyi Hen. 36. 37. Akta 53. listy – 134.
Ritius (Ricci) Mich. – 18.
Roche Brune – 85.
Rochelle de la – 80.
Rocoles J. B. Vienne deux fois assiegée. 46. les imposteurs. 80.
Rohita – – 10, 180.
Roisius Petrus – 156.
Rositius Zygm. 13. 181. 183.
Rossi – – 88.
Rossi Gian, Dom. – 89.
Rossitis Fran. – 46.
Rosteuscher Christ. – 131.
Rousseau Jan Jak. – – 175.
Rousseau de la Valette 85.
Rubinkowski Jan Kaź. 70.
Rudawski Wawrz. Jan 45.
Rudolphi Fryd. – 5.
Rudomina Jan – 67.
Rudzki Jan – 117.
Russet – – 66.
Rutka Teof. – 143.
Rywocki Joh. Panegyr. de gestis Sigism. III. 53. Icon votorum i Theatr. gloriae – 54.
Rzączyński Gabr. – 137.
Rzeczycki zob. Recicius 121.
Rzewuski Józef – 65.
Rzewuski Wacław – 94.

S.

Sabinus Georg. – 23.
Sacranus Jan 9. 10. 179. 180.
Salmon Tomasz 86. 92. 96.
Sapieha Jan wydał Swadę łacińską pod nazwiskiem Ostrowskiego. 46. w niey umieścił Ustrzyckiego Sobiescias. tamże. Orzechowskiego Apocalysis. 117. Opalińskiego Polon. defensam. 135.
Sapieha Lew – 111.
Sappho – – 171.
Sarbiewski Maciey Kaź. 91. 157. 165. 166. 167. 168.
Sarnicki Stań. Descriptio Sarmat. 2. 13. 15. 24. 181. 182. Synopsis annałów. 24. Annales. 15. 181. gdzie się znajdują. 24. 25. w nich opis rzptey babińskiey. 33. metryka koronna – – 110.
Sauvage – – 96, 172.
Savanarola – 8.
Sawicki Karól – 146.
Schardius Szym. 9. 178. 179.
Schedel Hartmann 9, 15. 177. 182.
Schenfler Zygm. – 13. 28.
Schlieff Walenty – 74. 160.
Schonaeus – – 165.
Schott Jędrz. – 25. 90.
Schramm Jan – 13. 181.
Schröter Ad. 9. 15. 177. 182.
Schultz Jerzy Piotr Aug. II. R. P. aeterna memoria, 54. 94. przełożył na język łaciński Załuskiego Programma literar. 58. 105. de mareschalcis. 105. 157. zebrał herby polskich i litews. famil. 144. de cancellariis. 157.
Schütz Kasper. Historya pruska po niem 94. przełożył ią na język łaciński – – 183.
Schwarfdtner – 28.
Seiler Jerzy Dan. Życie Stań. Leszczyńskiego. 94. Acta Łyszczyńsciana. tamże Das gelahrte Preussen. 96. Elbinga literata. 162. Spicilegium. tamże. Przydatki do tych dzieł – 163.
Siarczyński Fran. – 130.
Siemieński Jan – 24.
Sieur Pierre – 84.
Sigismundus I. R. P. – 177. 179.
Simonides Szym. 156. 165. 174.
Sisini Maciey – 34.
Sixtus Erasmus – 138.
Skarga Piotr – 10. 180.
Skoczyński Piotr – 169.
Skórski Jan – 26.
Skorulski Ant. – 151.
Skrzetuski – – 119.
Skytte Jan – – 40.
Sleidan – – 60.
Slizen Stefan – 69.
Slober Gabryel – 163.
Słoński Michał – 111.
Słowicki Łuk. – 155.
Smiglecki Marc. – 125.
Sobieski Jakób – 40.
Sokolnicki – – 24.
Solignac. Hist. de Pol. 48. 77. tłumaczony po polsku 64. przełożył na francuz. Głos wolny 123. 124.
Solikowski Jan Dymitr. Commentarius 11. 34. Oratio in fun. Sig. Aug. 13. 181. Oratio ad Gallos et Sarmatas. tamże. Testament. tamże. mylnie przypisuią mu dzieło Commentarius rer. per tempus rebellionis Russicae gestar. 44.
Sommersberg Frid. Wilh. iego zbiór historyków 13. 19. 181. Silesia. 14. regnum Vannianum. tamże.
Spanorchius – 10.
Spieshammer [Cuspinian] 30.
Sprengerus Jan Teod. 3.

Stadnicki Michał – 9. 22.
Starowolski Szym. Polonii wydania i gdzie ta umieszczona. 5. 15. 182. de rebus Sigism. I. 29. Reformacya obyczaiów polskich. 123. przetłum. ią po łacinie Załuski. tamże. Declamatio contra obtrectatores. 136. Ad principes Christianos protrepticon. tamże. Hecatontas. 141. 159. Bellatores Sarmatiae. 154. oratio in obitum J. C. Chodkiewicz. 157. Sarmatiae oratores. 159. przedrukowane in actis miclerianis. tamże. Laudatio academ. Cracov. 168.
Stefan Batory – 178.
Steinwehr Wolff Balc. Adolf. 50.
Stella Erasmus 8. 14. 177. 182.
Stellanowicz Christoph 54.
Stockhausen H. Ch. – 94.
Stolterfoth Gottfr. – 95.
Strohband Henr. – 116.
Struvius – – 4.
Stryikowski Maciéy Ossostowicz. Opisanie Polski. 6. 7. dzieło Gwagnina iest iego własnością. 9. opisanie Sarmacyi europ. 14. 24. 182. kronika. 61. Genealogia w. książąt litews. 61. koronacya Henr. Walez. 66. 67.
Stuchiusz – – 37.
Sturmius – – 37.
Suffczyński Michał – 51.
Sulistrowski Józef – 73.
Swach Ant. wizerunki królów polskich. 63. herbarz – 145.
Swendendorf Barth. – 121.
Święcicki Jędrz. – 5. 15. 182.
Swirski Mik. – 56.
Swirski Tom. – 143. 144.
Syrwe – – 78.
Szałtszewicz Laur. – 52.
Szarfenberg Maciey – 7.
Szczerbic Paweł. Prompt statutor. 110. prawo saskie 115.
Szczuka – – 119.
Szekely Stef. – 52.
Szembek Stań. – 58.
Szembeka kom. mitaw. 101.
Szemberg Teof. – 67.
Szopowicz Fran. – 169.
Szott Jędrz. – 2.
Szuski Jędrz. – 122.
Szydłowski Sew. – 75.
Szymonowicz zob. Simonides.
Szymonowski Samuel Huter. 72.
Szyszkowski Marcin – 51.

T.

Taczalski Jarosz – 108.
Tanner Bern. – 151.
Tarnowski Jan. Kronika polska 56. de bello contra Turcam. tamże. Ustawy praw polsk. 111.
Tarnowski Jan Amor. 56. 57.
Teissier Ant. – 118. 155.
Temberski Stań. – 148.
Tende Kasp. – 77.
Tertullianus Aquil. – 120.
Tesselin – – 8.
Tessin Michał – 52.
Thomassin Filip – 88.
Thuanus Jak. Aug. 10. 179. pochwały polaków – 155.
Thurneiser Leonh. – 11.
Tilesius Eleaz. – 13. 181.
Tilesius Nathan – 181.
Titius Jan Piotr. 16. programma o Wandzie. 26. Palmae Joan. III. 54. de elect. regis Polon. 107.
Tournemine Józef 148. 149.
Tomasi Jerzy – 88.
Tomasseti Tomasz – 116.
Tossan lub Toussaint Daniel 171.
Transaroli – 88.
Treter Tom. – 17.
Tricesius zob. Trzecieski.
Trisaroli Georg. – 41.
Trzebicki Jędrz. – 54. 159.
Trzecieski Jędrz. – 165.
Turłaj 50. zob. Suffczyński.
Turpin Jan – 88.
Twardowski Sam. Życie Wład. IV. 68. woyna kozacka. tamże. Woyna domowa. tamże. Miscella selecta. tamże. Książę Wiśniowiecki Janusz. 73. legacya Zbaraskiego – 74. 132.
Tylkowski Woyciech 136. 137.
Tynicki Jerzy – 26.
Tyrchowski Mikołaj 184.

U.

Ulicovius Georg. zob. Leibnitz. 107.
Urban VIII. papież – 166.
Ustrzycki Jędrz. Winc. 46.

V.

Vadianus Joach. – 9. 177.
Verdier – – 77.
Vitelius Erazm – 177.
Vogt – – 84.
Volanus – – 156.
Voltaire – – 84. 175.
Vosgien – – 86.

W.

Waga Teod. – 64.
Waissette – – 86.
Walawski Jordan – 73.
Walckeron Jo. Petr. 46.
Wapowski Bernard. 19. 22. 180. panowanie Zygmunta I. po polsku – – 29. 59.
Warszewicki Krzysz. Paneg. ad Steph. I. str. 9. 178. gratulatio ad Zapolsciam confectae. w zbiorze Pistor. 178. Gwagnina 9. Łasickiego 11. 180. in obitum Steph. I. Oratio. 13. 181. Jagiellonis I. et Sigism. Aug. vita. 28. Reges, sancti, bellatores etc. 158. 159.
Waryski Stań. – 49.
Warzachtig Frid. – 67.
Wassenberg Everh. Gesta Vlad. IV. 41. Florus germanicus. tamże. Career gallicus. tamże. Saguntus in Dantsk non deleta. 42.
Wąsowicz Alex. – 183.
Werda Jan – 95.
Wereszczyński Józef. Excytarz. Publika na seymiki. Projekt kawalervi. 71. Exhortationes pro concordia in electione regis. 107. Suffragium. tamże.
Wieruszewski Kazim. 148.
Willichius Jodocus 15. 182.
Winiarski – – 33.
Wiszniewski Ant. życia królów polsk. in tabellis polon et gall. 65. Kalendarzyki – 99.
Władysław IV. król polski 166.
Włyński Zygm. Alex. 51. Tłumaczył kroniki Orzechowskiego 52. 60. 61. Sen na jawie 117.
Wodziczka Jan – 141.
Woelke Fran. Ant. – 165.
Woieński Stań. – 150.
Wolbramsdorf – 83.
Wolf Samuel – 59.
Wolski Marcin. zob. Bielski. 60. 61.
Wolski Woyciech – 131.
Wołodkowicz Chryzost. 58.
Wydżga Stef. – 69.
Wyrwicz Karól. uzupełnia Bielskiego hist. polską. 60. kalendarzyki – – 99.

Z.

Zabarella Jędrzéy – 89.
Zabielski Woyciech – 43.
Zaborowski Stań. – 121.
Zadora – – 125.
Załuski Jędrz. Chryz. napisał życie prymasa Olszowskiego. 45. Epistolae. 47. jus culmense. 116. nova polonica z dzieł iego wyięte – – 120.
Załuski Jędrz. Kostka. 8. Refutatio – – 101.
Załuski Józef Jędrz. opisał Warszawę. 6. wydał Bogufała. 19. tłum. na pols. Glicznera Chronicon Polonor. 25. Specimen hist. pol. crit. 27. 28. 63. 64. wydał około czterdziestu dzieł. 28. życie Załuskiego Jędrz. Chryz. i Index do iego listów. 48. de ense et pileo benedictis. 49. de rosa benedicta. tamże. Progr. li-

terar. po polsku. 58. zachęca jezuitów warsz. do przedruk. Zalaszowskiego, 105. manuale juris publ. polon. in statu reipubl. acephalo. 105. volumina legum. 109. 110. inwentarz do nich przez Ładowsk. 111. przełożył na język łaciń. Starowolskiego Reformacyą obyczaiów. 126. dyaryusze seymów przez Kayserlinga krótko zebrane uzupełnił. 127. regestr do Reszki listów. 134. przydatki do herbarzy polskich. 147. geneal. Potockich. 149. Anecdota Jablonov. tamże. mowa na pogrzebie Stań. Denhofa. 151. kazania. 153. pochwały Referendarzów. 157. także w. sekret. koron. i litews. tamże, Biblioth. poetar. qui sermone patrio scripserunt. 158. 165. pomnożył katalog Hoppiusza. 160. Biblioteca polona magna. 163. 164. chce wydać naycelnieyszych poetów Polaków, co łacińskim wierszem pisali. 168. projekt względem rozdawania nagród za napisane rozprawy. 174. i następne.

Załuskowski - 66.

Zalaszowski Mik. - 105. 184.

Zamoyski Jan. iego testament. 34. pisał o elekcyi Henr. 37.

Zamoyski bisk. chełmski 60.

Zawacki Teodor. Catal. 17. Compendiola i zebránie prawa polskiego. 104. 110. Processus judiciarius. 107. Formulare processus. 108. Memoriale. tamże. Floseuli pract tamże. Speculum senator. tamże. Manuductorium tamże.

Zawadzki Bened. a S. Josepho 155.

Zawadzki Kazim. Gloria orbi sarmat. monstr. 45. Tractatus exilis. - - 119.

Zawisza Krzysztof. Karolomachia. 40. Mowy - 151.

Zbigniewski Prokop - 72.

Zborowski Ant. - 121.

Zbylitowski Piotr - 53.

Zebrzydowski - 26.

Zeiler Marcin zob. Cejler.

Zernecke Joh. Henr. - 162.

Zołczyński - 52.

Zieleniewicz Jan - 44.

Zimorowicz Bart. oblężenie Lwowa. 45. Viri illustres civit. Leopol. - - 162.

Żeglicki Arnold - 111.

Żłoba Wawr. Józ. - 149.

Żołkiewski Stan. - 39.

Żuchowski Tomasz - 170.

POPRAWKI

BŁĘDÓW DRUKARSKICH.

stron.	wiersz.	zamiast,	czytaj
Przedm.	20.	Mecenas **) aoryginał	— Mecenasa **) oryginał.
10.	— 13.	Jana Chodkiewicza	— Jerzego.
13.	— 29.	Steni	— z temi.
12.			
23.	— 10.	zmazać na końcu wiersza umieszczoną gwiazdkę.	
46.	— 31.	1685	— 1683.
54.	— 16.	Aret	— Ant
59.	— 10.	Mam	— Mam je.
61.	— 32.	Dowgivda	— Dowgirda.
67.	— 25.	Radomina	— Rudomina.
73.	— 3.	Białobłocki	— Białobocki.
„	— 13.	powstanie	— postanowienie.
„	— 32.	po wyrazie karta, dodaj dedykacyi.	
81.	— 9.	Longlets, toż i w poczcie autorów pod głoską L	— Langlet du Fresnoy.
86.	— 19.	po Baudrand umieść przecinek.	
91.	— 4.	ojczyzną	— ojczyznę.
96.	— 9.	po wyrazie drugiéj, dodaj także.	
107.	— 23.	juris communi	— juris communis.
„	— 34.	Bndkiego	— Bandkiego.
111.	— 9.	po Accessoria statut umieszczony punkt zamień na dwukropek,	
115.	— 20.	autororów	— autorów.
143.	— 4.	jekt	— jest.
„	— 13.	herbu	— herbie.
168.	— 18.	po wyrazie Janickiego umieść przecinek, a po Jana, zmaż kropkę.	
169.	— 35.	na pomnożonie	— na pomnożenie.
185.	w przedziałce 1. wiersz 23. zaszcony czytaj zaszczycony.		
187.	„ „	„ „ 27. dzieła	— dzieł.
„	„ „	„ „ 32. po wyrazach nie wiadomej mi osoby, dodaj: w języku niemieckim.	

Załuski J.A. E.XXXIV, 190 № 343.

Władysław Tyborski 1878 Lwowa

CONSPECTUS

Novæ Collectionis Legum Ecclesiasticarũ Poloniæ (*titulo* SYNODICON. Poloniæ Orthodoxæ) *tum & aliæ Collectionis* Scriptorum Ecclesiasticorum Poloniæ ineditorũ; tum & editorum quidem sed rarissime obviorum *quarum Impressionem; per modũ Prænumerationis; seu ut vulgo aiunt*, Subscriptionis *faciendam proponit Orbi Litterario; earum* Collector *Iosephus Andreas* Comes in Załuskie ZAŁUSKI. S. T. & I. V. D. Supremus Regni Poloniæ Referendarius: *Abbas Fontaneti in Gallia, Assessor Statuũ Burgundiæ, Abbas Villariæ Betnaci in Lotharingia, Consiliarius Prælatus honoris Parlamenti Nanceiani, Præpositus Insignis Ecclesiæ Varsaviensis, Canonicus Cathedr: Crac: Varsaviæ in Typogra: Regia & Reipublicæ Collegij Vars: Scholar: Piarum:* 1744.

15. Sept:

EDideram olim hic Varsaviæ *Programma Litterarium* Patrio Jdiomate; quod ante sesquiannum, insigni doctrinâ & humanitate præditus Clarissimus & Eruditissimus Vir Georgius Petrus Schultz Doctor & Professor Ordinarius Medicæ artis Thorunensis amicus mihi summè colendus & amandus, Latio donare & Dantisci prælo Georgij Marci Knochy evulgare; me omni-

P-18-q-547
4°-1099

nò tantæ dignationis inſcio, non dedignatus eſt; In eo Programmate, inter alia ſpecimina mearum Lucubrationum Res Patrias elucidantium pollicitus eram *Hiſtoriam Eccleſiaſticam Poloniæ*, titulo, *Poloniæ Orthodoxæ* edendam, ad imitationem *Galliæ Chriſtianæ Fratrum Samarthanorum, Italiæ Sacræ Ferdinandi Vghelli, Siciliæ Sacræ Rocchi- Pyrrhi, Bataviæ Sacræ Anonymi*, (quem tamẽ eſse Hugonem Franciſcum van *Heuſſen*; certo ſcio) tum & aliorũ Scriptorum Res Topographico Eccleſiaſticas ut ita dicam, id eſt Acta Eccleſiaſtica Regni Provinciæ, vel ſignanter Diœceſis alicujus exhibentium, quorum longam ſeriem in prælibato Programmate pertexui. Nemo certe mirabitur me nondum hucaduſq́; verbo ſtetiſſe in evulganda præmemorata Hiſtoriâ Patriæ Meæ Eccleſiaſticâ; quicunq́; bene noverit; adverſitates meas, calamitatẽ calamo meo inferentes; ob quas extra Patriam commorari mihi contigit fere integro decennio, quo toto tempore, Libris neceſſariis & Collectaneis meis deſtitutus, nec lineam ducere; etſi voluiſſem, valuiſſem; Hinc cum Pòéta querulari liceat.

Damna fleo Rerum; ſed plus fleo damna dierum.
Rex; poterit Rebus ſuccurere, nemo diebus.

REX inquam Auguſtiſſimus, & iam mihi Clementiſſimus; AUGUSTUS III. Cui dedicare hanc Collectionem in animo habeo. Verum tamen non planè, *Amici*; *perdidimus dies*; *Oleum* equidem; *non tamen operam omnem amiſimus*. Commoratio triennalis Romana, incolatus quinquennalis, tum in Gallia, tum in ejus limitrophâ Lotharingiâ; deniq́; Litteraria Itinera in finitimas oras Germaniæ & Belgij; nec non & in Angliam; percommodam mihi præbuerunt occaſionem; Penu ſat ingens meæ Bibliothecæ inſigni & immensâ acceſſione augendi, & pretioſis Cymmelijs melioris notæ Librorum tum & Manuſcriptorum Codicum undiq́; coacervatorum, Theſaurum hunc meum ditandi, in tantum; ut non immerito, (abſit iactantia verbo) Supellectili meæ Litterariæ illud Salomonis effatum adſcribere, minime vererer: *Procul & de ultimis finibus pretium eius*. Princeps Eloquentiæ Romanæ aiebat. *Non refert quam multos Libros habeas ſed quam bonos*. Præceptum

hoc

hoc ſecutus in colligenda mea Bibliothecâ, tam acri ſtudio; tam in probo labore; noctes fere ducendo inſomnes incubui, ut non tãtum Copiam ingentem Librorum cuiuſvis Europæi Jdiomatis conquirerem (quorum Jndices 6. Voluminibus in Folio conſtantes iam præ-lo paratos habeo) verũ etiam ſelectum; inter bonos optimorũ ſcriptorũ, obſervarẽ ut fere gloriari liceat; paucos optimæ apud eruditos Notæ Libros, eoſq; fere omnes, recenter editos, hincq; facile parabiles mihi deeſſe. Nõ equidẽ auderẽ; niſi talib9 præſidiis innixus; hanc meã Bibliothecã, ex omnibus ut dixi Europæ partib9 vicennio mihi conquiſitã; iam nunc tandẽ (prout ſemper in animo erat) Publico Patriæ & Conciviũ meorũ bono litaturus; Publicã & cuivis adeunti patentem certis ſtatis diebus reddere, id quod intra Anni ſpatium; ſi dante DEO; vita comes fuerit: præſtare, plane polliceor; (quam primum Fabri lignarii Opere inteſtino pluteis affabrè efficiendis finem impoſuerint) in Spatioſa Aulâ; Palatioli; (Załuſkiano Palatio contigui) olim dicti Danieloviciani; hunc in uſum reformati, quod Excell. & Jll: Dn: Andreas Staniſlaus Koſtka Comes ZAŁUSKI Epiſcopus Culmenſis & Pomeſaniæ, Regni Poloniæ Archi-Cancellarius, Abbas Czervenenſis, & Paradiſienſis Ordinis Albæ Aquilæ Eques, Frater natu maior æternâ dilectione & veneratione proſequendus; Muſis Noſtratibus propitius, una cũ ingenti ſuæ Librariæ ſupellectilis, (Bibliotheca Regia JOHANNIS III. ex Dono Sereniſſimi Principis Regij Jacobi SOBIESKIJ auctæ) tum & variorum Mathematicorũ inſtrumentorũ, ac aliorum pretioſorum ſui muſæoli Cymmeliorum, acceſſione, dedit, donavit & publico uſui deſtinavit. Sed ut a diverticulo, in viam redeam, iam tandem per varia iactatus; a naufragio poſt tot diſpendia rerum Littori reſtitutus, & redditus in ſinum Patriæ Chariſſimæ, non amplius ab ea avellendus, dum Tabulas poſt naufragium colligo, & prætermiſſa Studia reaſſumo; En tibi Benevole Lector; pro arrhabone futuri Laboris mei, Specimen aliquod, nempe; Collectionem Scriptorum Eccleſiaſticorum noſtratium quam Tibi iam offero, pari ratione, quâ ante aliquot annos Codicem omnium Legum Patriarum nempè Statutorum, Conſtitutionum, Privilegiorum Poloniæ, Lithvaniæ & annexarum Provinciarum ab Anno 1347.

ad 1736. usq; sex Tomis, cura; studio, & Opera Religiosissimi & Reverendissimi Patris Stanislai KONARSKI Ex-Provincialis Clericorum Regularium Scholarum Piarum (me in exteris tum cõmorante) iam editum, obtuleram; ut ita quivis Vir Ecclesiastic9 in Poloniâ, Legum suarum & scriptorum Ecclesiasticorum Gentis suæ Collectionẽ, in unũ Corpus commode digesta; levidensi pretio acquirere, & ea facilius quam hucusq; factum erat, uti & frui possit. Sed nec status sæcularis quispiam Litteratus in Oris nostris hac Collectione facile carere poterit, & plura Scripta anec dota hic comprehensa sunt, quæ etsi res Sacras Gentis Nostræ ex professo pertractare videntur, plura tamen incidenter habent, quæ ad Prophanam Regionis Nostræ Historiam omnino spectare dignoscuntur. Quodsi optatus eventus votis nostris respondere videbitur, & plurimorum Prænumerantium (ad minimum autem Centum Personarum) copia adfuerit; facile mihi persvaderi sinã, simili methodo & alteram Collectionem, hâc præsenti decuplo ampliorem; nempe *Scriptorum Historico Prophanorum Poloniæ vel ineditorum vel rarissime obviorum* publicæ mandare luci, undiq; ex Litterariis quisquiliis *Colligendo hæc fragmenta preciosa, ne pereant* & oculis Litteratorum nostratium tum & exterorum seamplius subducant. Quod raritatem Scriptorum iam olim Editorum sed iam nunc irreperibilium attinet, satis est innuisse, eam esse talem ac tantam; ut plura ex hic allegatis vix unquam prodiisse vel extare à pluribus Viris Litteratis nostræ Regionis credantur; Cui rei pro documento erit, Schediasma Litterarium de Scriptoribus Historiæ Polonicæ Samuelis Joach *Hoppij* annotationibus Gabrielis *Grodeckij* & Valentini *Schlieffij* auctum § 47 & 48 (quod initio *Dlugossi* novæ Editionis Weidmanianæ Anno 1711 præmitti solet) utnil hic dicam de Lucubrationibus *Starovolscij* & *Braunij*, apud quos pauciss imorum ex hic allegatis Scriptoribus mentio facta esse cernitur. En iam Conditiones Prænumerationis; tum & Schema & Anacæphaleosin integri Operis; B. L. Studijs meis fave. & Vale.

CON

CONDITIONES

Prænumerationis præsentis.

1. ULtra Numerum Prænumerationum; non imprimentur plura quam 500. Exemplaria, ut sua Raritas huic Operi pluribus Voluminibus in Folio, ut aiunt; evulgando asservetur.

2. Pretium totius Prænumerationis certo definiri non potest; ob impossibilitatem Supputandi numeros plagularum & paginarum, cum ea quæ imprimenda sint, ex Libris variæ Formæ (in Folio, Quarto, Octavo duodecimo) tum & ex Codicibus Manuscriptis; diversi ævi, & varij characteris, erui & secerni debeant. Hinc aliud medium non suppetit, nisi hoc præsens, ut initio, a quovis beneficio Prænumerationis frui cupiente, aurei Hungaricales exolvantur Sex pro tribus prioribus Voluminibus in Folio, quorum quodvis 600 paginis constabit charactere eodē & charta (omnino huic simili) quibus Volumen Legū Poloniæ nuper in Typographia Regia & Reip. Collegij Scholarum Piarū evulgatum est. Deinde ut 2. au-

rei

CONDITIONS

de cette Souscription.

1. ON n'imprimera pas plus de 500 Exemplaires au de la du nombre des Souscriptions afin de conserver le prix de la Rarete a cette Collection composeè de plusieurs Volumes in Folio.

2. On ne sauroit marquer au iuste le prix de la souscription entiere, à cause de l'impossibilité, de calculer le nombre des fe, villes & pages des Traités qui entreront dans cette Collection d'autant que ces Traites sont de differens Formats des folio quarto octavo des in douze sans par ler des Mss qui sont de differens ages & par consequent de differentes Ecritures. Voi cy le seul expedient qu'on ya trové. Chaque souscrivant: payera d'avance 6. ducats d'or espece; pour les 3 premiers Volumes in Folio, chacun de ces volumes devant contenir 600. pages ou 300 fevilles d'impression sur le meme papier que le prosent & avec les memes lettres ou caracteres dont on s'est servi pour l'editiō du

Recu.

rei Hungaricales prænumerativè pro quovis Volumine; eiusdem amplitudinis 600 paginarũ solvantur eâ ratione, ut circa receptionem Voluminis tertij fiat prænumeratio pro 4. & ita demum usq; ad finem Collectionis integræ.

Recueil des Loix de Pologne publieè tout recemment (en 6. Volumes in Folio) dans cette même Imprimerie du Roy & de la Republique dans le College du Peres des Ecoles Pieuses. Ensuite on payera touiours sur le même pied, deux ducats par Volumes de façon qu'en recevant le Tome 3. on payera d'avance le 4. & ainsi de suite; de volume en volume, iusqu' ala fin de toute la collection,

3. Prænumerationes absolvẽtur intra spatium trium mensium nempe ante diem 15 proximi Mensis Decembris.

3. On receura des souscriptions pẽdant 3. mois consecutifs, c' est à dire iusqu' au quinziéme iour de Decembre prochain.

4. Nomina Subscribentium initio Tomi primi post Prolo gomena, more in Angliâ recepto, exprimentur Ordine Alphabetico, non ordine Dignitatum; ne cui injurij esse velle: insimulemur,

4. Pour se cõformer a l'usage reçû en Angleterre, on mettra a la tête du Premier Tome la Liste des personnes qui auront souscrit en les rangeant par Ordre Alphabetique des surnoms, & non selon les dignitès & charges, pour eviter les discussions du Cerimoniel.

5. Prænumerationes poterũt fieri hic *Varsaviæ* ad manus Dn. Johannis Rapp Factoris Bibliopolij Weidmannîani in Mariævilla Numero XI. *Dãtisci* apud Georgium Marcum Knoch Bibliopolam. *Vratislaviæ* apud Dn. Korn itidem Bibliopolam. *Lipsiæ*

5. On recevra les souscriptiõs dans les Villes Suivantes a *Varsovie* ches Monsieur Jean Rapp. qui tient La Librairie de feu Weidman a Marieville: dans la Boutique Numero XI. á *Dantzig* ches Mr Georges Marc Knoch Libraire. *â Breslau* ches Mr Jeã Jac-

pſiæ ad manus Bibliopolij Weidmanniani Factoris. qui ſinguli acceptâ ſex aureorũ ſũmâ Epochas ſeu quietationes manu mea ſubſcriptas, cuivis prænumeranti exhibebunt,

6. Opus integrum intra tres & ad ſummum quatuor annos evulgandum fore, firmiter polliceor & appromitto.

7. Finita Jmpreſſione Operis, Exemplaria reſidua, tertiâ parte carius conſtabunt ijs, qui modo anticipative pretiũ non prænumeraverint.

8. Js qui 12. Prænumerationes ſuâ Jnduſtriâ collegerit; & earum pretium hic ad manus prædicti Domini ~~Johannis Rapp~~ Nicolay Factoris Weidmanniani Varſavienſis exolverit, unum exemplar gratis & abſq; ullo pretio in vim gratitudinis obtinebit.

9. Jnvitantur amicè omnes Litterati, ut dictam prænumerationem facere non graventur; nec æquo diutius differant; etenim ſi centum prænumerantiũ ad minimum, Copia non adfuerit Opus hoc aggredi eſſet difficillimum; ne dicam impoſſibile. Ponitur hic Schema totius Operis; ut quivis Litteratus planè di-

Jacques Korn Libraire *à Leipſie* dans la Boutique de la Libraire de Weidman.

6. On s' engage d'achever l' Jmpreſſion de toute la Collectiõ en 3. & tout auplus tard en 4 annèes de temps,

7. Apres l' Edition acheveè; on ne la donnera dans les Boutiques qu'à raiſon de 3 ducats par Volume, de façon qu'il ya le benefice du tiers pour celuy qui a ſouſcrit & payè d'avance,

8. Celuy qui par ſon induſtrie aura ramaſsè une douzaine des ſouſcriptions; & en aura payè le prix icy entre les mains de Mr ~~Rapp~~ Nicolay aura pour preſent & en reconoiſſance de ſa peine un Exemplaire gratis.

9. On invite tous les Gens des Lettres; & on les priè tres inſtamment, de ne pas tarder, ni differer a lprendre des ſouſcriptions; d' autant qu'il ſeroit tres difficile pour nepas dire impoſſible d' entreprendre l' Jmpreſſion d' un Ouvrage de ſi grande haleine, ſans le ſecours de cent ſouſcriptions tout au

mo-

dignoſcat, qui Scriptores, tum & quot & quales Synodi in hac Collectione meâ reperiri debeant, & ut hac occaſione edoceri poſſim ſi quid me adhuc fugit & latet, nihil enim mihi præſumo in tam ineluctabili penè difficultate; ſimilia ſcripta undiq; colligendi & ex Archivis ac pulveribus Litterarijs nidore & ſqualore planè obliterata, & cum tineis & blattis decertantia coacervandi. Tanta enim & tam Stupenda horum Scriptorū imprimis vetuſtiorum eſt Raritas, ne quid de Manuſcriptis & Ineditis addam, ut plura poſſidere mihi liceat, quæ in æquali fere cum Mſſ Codicibus pretio habeam, ex quo aliud Exemplar præter illud quod poſſideo nusquam videre mihi contigerit; licet præcipuas Patriæ meæ Bibliothecas & Archiva adire, evolvere & excutere, mihi integrum fuerit.

moins Voicy la Specification des pièces qui entreront dans cette Collection &c.

CON-

CONTENTA
SYNODICI POLONIÆ ORTHODOXÆ
SYNODI PROVINCIALES
ORDINE CHRONOLOGICO
Dispositi.

Ann9. Dies. Loc9. Quo Præside Archiepi: Gnesnẽsi.

1181.	*Lanciciæ*	Beatus Bogumilus	ex Mss.
1188.	*Lanciciæ*	Zdislaus Kozlorogius	ex Mss.
1197	*Lanciciæ*	Fulco Pelca	ex Mss.
1246.	*Lanciciæ*	Idem	ex Mss.
1247.	*Vratislaviæ*	Præside Jacobo Archidiacono Leodiensi Legato S Sedis	ex Mss.
1285.	*Lanciciæ*	Jac: Swinka	ex Mss.
1375.	*Vniejoviæ*	Iaroslaus de Bogoria (Skotnicki)	ex Mss. quod possideo.
1420 25. Sept.	*Vielunij*	tum & *Calissij* Nicol: (Trąmba)	ex Mss. quod possideo.
1456.	*Petricoviæ*	Jac. Sprovius.	ex Mss.
1457.	*Calissij*	Idem	ex Mss.
1459.	*Lanciciæ*	Idem	ex Mss.
1466.	*Lanciciæ*	Joh. Gruscinius	ex Mss.
1485 25 Jan:	*Petricoviæ*	Sbigneus Cardinalis Olesnicki	ex Mss.
1491. Sabato ante Ægidij	*Petricoviæ*	Fridericus Cardinalis Frater Regis	ex Mss.
1506. Festo S. Mathæi.	*Lanciciæ.*	Andr: Rosade Borysowce.	ex Mss.

1506. *Gneſnæ* Joh. Łaſki ex Mſſ.
1510. *Petricoviæ*. Jdem. ex Mſſ.
1511. *Petricoviæ*. Jdem. ex Mſſ.
1523. *Lanciciæ*. Jdem. ex Mſſ.
1527. *Lanciciæ*. Jdem. ex Mſſ.
1530. *Petricoviæ* Jdem. ex Mſſ.
1531. *Lanciciæ*. Mathias Drzevicius ex Mſſ.
1532. *Petricoviæ* Jdem ex Mſſ.
1539. *Petricoviæ* Joh. Latalſki ex Mſſ.
1540. *Petricoviæ* Petrus Gamrat. ex Mſſ.
1547. *Lanciciæ* Nicol: Dzierzgovius ex Mſſ.
1551. *Petricoviæ*. Jdem. ex Mſſ.
1552. circa 16. Febr: *Petricoviæ* Jdem præſente Staniſlao Cardin: Hoſio ex Mſſ.
1553. *Petricoviæ*: Jdem. ex Mſſ.
1556. 11. Sept: *Lovicij* Jdem Præſide Aloyſio Lipomano Ep: Veron Legato a Latere S. Sedis 8 Regiõ. 556
1557. *Petricoviæ* Jdem. ex Mſſ.
1561. 4. Martij. *Varſaviæ*. Joh: Przerembſki Præſide Aloyſio Bonioane Ep. Camerini Legato a Latere ex Mſſ.
Staniſlai *Orichovij* Oratio in hac Synodo pro Dignitate Sacerdotali. 12 Crac. 561.
Bened. *Herbeſti* S. J. Oratio Synodica. 8. Niſſæ 564.
1577. 19 Maij *Petricoviæ* (Jac: Uchanſki Abſente) Præſide Aloyſio Lipomano 4. Crac. 1578.
1589. 2. Octob. *Petricoviæ* Staniſlaus Karnkowſki 4. Pragæ 590. Liber ſtupendæ raritatis
1607. 8. Oct. *Petricoviæ* Bernardus Cardinalis Macieiowſki 4. Cracoviæ 609 vel 611. Ib. 630.
1621. 26. Apr. *Petricoviæ* Laur. Gembicki. 4 Crac: 624.
1628. 22. Maij *Petricoviæ* Joh. Wenzyk. 4. Crac. 626-4. Jb. 641.
1634. 13. Nov: *Varſaviæ* Jdem 4. Crac. 636 bina Ed-4. Vilnæ eod.-4. Varſaviæ eod.
1643. 8. Novem: *Varſaviæ* Mathias Łubinſki 4. Vars: 646.

SY-

SYNODI DIÆCESANÆ

1. GNESNENSES.

1513. *Gneſnæ* Joh Łaſki. 4. Crac. 513.
1593. 29. Martij. *Lovicij* Stan: Karnkowſki. 4. Poſnaniæ. 593.
— 1602. *Gneſnæ*; & *Caliſſii* ac *Lovicij* Jdem 4. Crac. 602.
— 1612. 9. Maij *Lovicij* Alb. Baranowſki 4. Crac. 612.
— ante 5. Julij *Lovicij* Jdem 4. Crac. 612 (Zamoſcij in Bibliotheca Academica vidi)
— 1621. *Lovicij* Laur, Gembicki. 4 Crac. 623.
— 1628. 22. Maij *Lovicij* Joh. Wenzyk 4. Crac. 630
Joh. Foxy Oratio in hac Synodo. 4 Crac. 628.
1643, 7. Julij *Vniciovię* Math: Łubinſki 4. Varſaviæ 644.
1720. 26: Aug: *Lovicij* Stan: Szembek 4. Varſaviæ 720.

2. LEOPOLIENSES.

1641. 3. Julij. Leopoli Staniſlaus Grochowſki. 4. Leopoli 641.

3. CRACOVIENSES.

1467. Statutum Joh. Lutkonis Epi: Crac: pro univerſa Diœceſi ex Mſſ.
— 1593. 29. Martij *Cracoviæ* Georgij Cardinalis Radzivilij 4. Cracoviæ 593. & 4. Jbid. 608.
1601. 22. Junij *Cracoviæ* Bernardus Cardinalis Macieiowſki 4. Crac: 601.
— 1607. 18. Sept. *Cracoviæ* Petrus Tylicki *Ext* cū Synodo 1643. p. 13
— 1612. 3. Maij. *Cracoviæ* Jdem 4. Cracoviæ 612.
1621. 10 Febr. *Cracoviæ* Mart: Szyſzkowſki fol. Crac: 621.
Joh: Foxij Oratio in hac Synodo 4 Crac. 621.
1634. 18. Oct. *Cracoviæ* Nomine Joh. Alberti Cardinalis Principis Regij Epiſcopi. ex Mſſ.
Sebaſtiani Nucerini Oratio in hac Synodo. 4. Crac: 634.

1643. 11. Oct. *Cracoviæ* Petrus Gembicki fol. Cracoviæ 543. cum additis alijs præcedentibus.

1711. 6. Oct. *Cracoviæ* Casimirus Łubinski. fol. Crac- 711.

4. *VLADISLAVIENSES.*

1568. 16. Martij. *Vladislaviæ* Stanisl: Carncovius. 8. Coloniæ 572.

1607. 17 Sept: *Jbidem* Albertus Baranowski. 4. Crac. 607.

1634. 16. Maij *Jbidem* Mathias Łubinski 4. Varsaviæ 634 & cum sequ. 1711.

1641. 9. Junij *Jbidem* Jdem. - - - 4. Cracoviæ 642 & 4. Varsaviæ 711.

5. *VILNENSES.*

Constitutiones Synodorum Diœcesis Vilnensis diversis temporibus celebratarũ editæ iussu Abrahami Woyna Episcopi (in certos Titulos dispositæ per Mathæum Pogrecki) - - - - 4. Vilnæ 633.

1717. 3. Febr. *Vilnæ* Casimirus Brzostowski edidit Alexand: Joseph: Zebrowski - - - 4. Vilnæ. 717.

6. *POSNANIENSES.*

1642. 9. Sept. *Posnaniæ* Andr. Szołdrski 4. Posnaniæ 642.

1689. 27. Oct. *Jbidem* Stanisl. Witwicki 4 Varsaviæ 689.

1720. 27. Febr. *Varsaviæ* Christoph. Ant: Szembek (iam Primas Regni) 4 Varsaviæ 720.

1738 - *Jbidem* Stanislaus Joseph Hosius. 4. Varsaviæ 738.

7. *PLOCENSES.*

1423 26 Januar ~~1398. 8.~~ Sept. *Plociæ* Jacob9 (Kurdwanowski) ex Mss. cujus habeo Autographum.

1593. 31. Apr: *Jbidem* Alb. Baranowski ex Mss.

1643. 22. Sept: *Jbidem* Sub Carolo Ferdinando Principe Regio, Præside Simone Kołudzki. 4. sine loco 643

1693. - - - *Pultoviæ.* Andreas Chrisostomus Załuski ex Mss.

1733.

1733. 4. Aug: *Pultoviæ*. Andreas Stanka Kostka Załuski 4. Vars: 733. 1735.
Orationem Synodalem; quam in ea Synodo habui; Solis verbis Sacræ Scripturæ constantem, ob discessum extra Patriã in Synodo ipsâ non adjunctam; & ita ineditam, hic adijcere non erit supervacaneum.

8. *VARMIENSES.*

1497. 20. Febr. Lucæ (Weisselrodt)
ante. 1525. - - : Stan: Card: Hosij.
1575, 18 Junij. Mart Cromeri Coadiutoris.
1577. 15 Julij. Ejusdem.
1582 .28. Junij Ejusdem Episcopi.
1610. 17. Nov. Simonis Rudnicki, simul editæ Brunsbergæ 1612.

9. *LUCEORIENSES.*

1607. 15. Sept: *Janoviæ* Mart: Szyszkowski. 4. Zamoscij. 607.
1641. - - - Andr: Gembicki edidit Paul: Mirowski. 4. Crac: 641
Joh: Broscij sermo in hac Synodo habitus
1684 Stan Witwicki 4° Vorsau 1684 - - 4. Crac: 641.
1726. 21. Oct: *Janoviæ* Stephanus Boguslaus Rupniewski fol. Varsaviæ. 726.

10. *PRÆMISLIENSES.*

- - *Præmisliæ* Stan: Siecinski ex Mss.
1621. 3. Mart. *Jbidem* Joh: Wenzyk *Ext.* insequ.
1636. 26. Aug: *Jbidem* Andr: Szołdrski 4. Cracoviæ. 636.
1641. 13. Maij *Jbidem* Petr: Gembicki. 4. Cracoviæ 642.
1723. 11. Julij *Brzozoviæ* Chrystoph. Joh. Szembek. f: Crac: 723.

11. *SAMOGITIÆ.*

1636. 13. Jan: *Mednicij* Georgius Tyszkiewicz 4. o. 636.
1639. 16 Jan: *Jbidem* Jdem.
1643. 20, Sept: *Jbidem* Jdem.
1647. 14. Julij *Jbidẽ* Jdẽ simul hæ quatuor Synodi 4. Vilnæ 690.

12. CULMENSES.

1583. 12 Oct: *Culmæ* Petrꝯ Koſtka edidit Odinetꝯ Perrenot *Ext.* in ſequ.

1605. 21. Jun: *Ibidem.* Laur Gembicki 4. 605. *Ext.* ~~in præc. &~~ in ſequ.

1641. 12. Junij *Lubaviæ* Gaſpar Działyński. 4. ſine loco 641.

13. CHEŁMENSES,

1604. 7. Julij. *Craſnoſtaviæ.* Georgius Zamoyſki. 4. Zamoſcij 604

1624. 18. Junij *Ibidem* Mathias Łubinſki 4. Zamoſcij 624.

wydane 1696 — 1694. - - - *Ibidem* Staniſl: Hiac: Swięcicki 4 Varſaviæ 696.

1717. 18. Julij *Ibidem* Chriſtoph. Joh: Szembek f. Zamoſcij 717.

14. VRATISLAVIENSES.

in Sylesia, quæ Diœceſis ſubeſt Archiep: Gneſnenſi.

Statuta Synodalia Epiſcoporum Vratiſlavienſium A. 1279 Thomæ 1299. Cal: Sept: Ejuſdem (1305. 13. Cal. Dec. Henrici 1331. Nankeri (1335. Ven: certæi 1446. 1 Jul. Conradi 1450 Petri 1473 18. Oct: Rudolphi 1475 poſt Dom. Jubilate — Ejuſdem 1496. poſt Octavam Corporis Chriſti. Joannis IV. 1497. 26 Apr. Ejuſdem 1509. 24 Apr. Johannis IV. Præſide Joh: Łaſki Archiep. Gneſnenſi (pag. 117 bis) 4. Norimbergæ Hieron: Hotſzel 1512.

Jakimi przypadkiem pominiony Statuta Synody warszawskie — Synodus prouincialis cum to wszyſtk Varsauiæ 1624 die 13 9bris celebrata mipr. Cracou 1636.

Acta Synodi Diœceſanæ A. 1580 in Sept: ſub Martino (Gerſtman) accedūt Friderici II. Caroli IV. & Sigiſmundi Jmpp. Conſtitutiones & Jmmunitates, & Bonifacij Papæ Executorium (pag: 247,) 4. Vratiſlaviæ. 1585.

Synodus prou cum multis dubiis Varsauiæ an 1643 die 9 9bris celebr. ib 1646 4°

EPISTOLÆ PASTORALES PROLIXIORES.

Gneſnenſis. Bernardi Cardinalis Macieiovij Primatis Regni ad Clerum Poloniæ 4. Cracóviæ. 641. &c.

Statuta Synodalia Wratislauiensia z roku 1446 ktore Conrad + 1447 wydał. The-

Statuta wszystkie wydane i Conrad + 1447 wydał nie mamy. Synod 1335 ktory był w Wrocławiu przytoczony w Synodzie 1446 r. ten był Henrichowi + 1339 a Wrocław dopiero za niego nabyty a + 1407.

Theodori Potocki Primatis Regni 4. Varſaviæ 7 24.

Vladiſlavienſis. Caſimiri Floriani Ducis Czartoryſki 1669. 11 Apr: 4. o 669. de cautelis in proceſſu contra ſagas adhibendis

Vilnenſis. Conſtantini Caſimiri Brzoſtowſki. 4. Vilnæ 710.

Poſnanienſis. 1721. Petri Tarło ad Sanctimoniales. f. Varſaviæ 721. ex Pol: Latine.

1724. Joh: Joachimi Tarło 6. Junij 4. Varſaviæ 724.

1739. Theodori Ducis Czartoryſki f. Varſaviæ 739;

Varmienſis. 1699 Andreæ Chriſoſtomi Załuſki Archi-Cancellarij Regni (Patrui dilectiſſimi) 24 Jun. 4. Varſaviæ 699.

1724. Chriſtophori Joh: Szembek 29 Decē: 4. o 724.

Luceorienſis. 1722. Stephani Rupniewſki tit. Littera Paſt: vel Inſtructio, ſeu Monita Paterna ad Clerum & Populum. 4. o 722. (Zamovii)

1740. 41. 42. Franc: Ant: Kobielſki Cancellarij Reginalis 3. Literæ Paſtorales 4. (Leopoli) 742.

Samogitiæ. 1737. Joſaphati Mich: Karp. 4. Vilnæ. 737.

Culmenſis 1723. Felicis Kretkowſki. 4. Varſaviæ 723.

Camenecenſis 1742. Venceſl: Hier: Sierakowſki 9. Edicta Latina & Polonica (quæ poſtrema Latino, Idiomate reddentur) 4. Leopoli. 742. Subſequentur.

Epiſtolæ Paſtorales Epiſcoporum Polonorum in folio patenti publicatæ tum Latinè tum Polonicè à me improbo labore ex latebris collectæ,, & ordine Diœceſum deinde annorum digeſtæ. Quæ ſunt Polonicè exarata Latino Idiomate publicabantur.

Mantiſſa Synodorum Græco-Unitorum.

Synodus Provinciális Ruthenorum habita Zamoſcij Anno 1720. Præſide Hieronymo Grimaldi Nuntio Apoſtolico & Leone Kiſzka Metropolitano Ruſſiæ. 4. Romæ. 724.

Conſtitutiones Synodi Diœceſanæ Præmiſſienſis Ritus Græco-uniti ſub Innocentio Winnicki 1693. 27. Apr. fol: Crac: 694. (Synodus hæc Polonico Idiomate edita. Latio donabitur.)

CON

CONTENTA

Collectionis Scriptorum Ecclesiasticorum Poloniæ Ineditorum vel rarissime Obviorũ.

(1.) *Zaluski* Josephi Andreæ (Qui hæc scribo) Bullariũ Romano Polonicum continens Bullas Apostolicas Pontificum Romanorum ad Reges, Episcopos, Proceres, vel Clerum Poloniæ directas; tum & Brevia Apostolica Ordine Chronologico.

2. *Herborti* Valentini Epis: Præmisl:) Oratio habita ad Patres Cõcilij Tridentini Ex Labbei Concilijs T. 14 p. 1196.

(3.) *Zaluski* Josephi Andreæ) Orationes Nuntiorum S Sedis coram Rege & Republica tum & sub Jnterregnis coram Ordinib) in Senatu habitæ; collectæ,

(4.) *Ejusdem* Purpura Lechica seu vitæ Cardinaliũ natione vel incolatu Polonorum ad imitationem Samuelis *Timoni* Purpuræ Pannonicæ; (inter quas duplex Vita Card: Radzieiowski altera Latina altera ex Germanico translata.)

5. *Manlij* Jac:) de Cardinalatu Alberti Brandeburgici (Ducis Prussiæ) Archiep. Moguntini Ex *Freheri* Scriptoribus Germaniæ T. 2. p. 497.

6. *Caetani* Henrici Cardinalis) Relatio suæ Legationis in Poloniam sub Clemente VIII. ex Mss.

7. *Paprocki* Venceslai Episc. Suffr: Vladisl:) Apologeticon Honestatis Episcoporum Tutelarium seu Suffraganeorum. 4. Cracoviæ 642 Nullibi aliud præter hoc quod possideo vidi Exemplar, illudq; caret Titulo & Prologemenis, hinc Librũ suppressum esse exindeq; rarissimum censeo.

8. *Rotundi* Mielisij Aug:) de Dignitate Ordinis Ecclesiastici Poloniæ 4. Cracoviæ 582.

9. *Starovolsci* Simonis) De Claris Oratoribus Sarmatiæ (ubi & de Pluribus Episcopis Polonis) 4. Florentiæ 1628. Nusquam vidi aliud exemplar præter hoc quod possideo.

10. Ejuſdem Hiſtoriam de Rebus Sigiſmundi I. Regis Poloniæ 4 Libris 4 Cracoviæ 1616. editam & itidem tam ſtupendæ raritatis ut nuſquam alibi viderim aliud præter hoc quod poſſideo Exemplar: Collectioni ſcriptorum Prophanorum reſervare cenſeo.)
11. *Zaluſki* Josephi Andreæ) Enumeratio omnium Eccleſiarum Parochialium Regni Poloniæ & Magni Ducatûs Lithvaniæ diſpoſita per Diœceſes & Decanatus Rurales.
12. *Ejusdē* Excerpta Singularia ex Miſſali Gneſnenſis Provinciæ Moguntiæ 555. Cracovienſi Venetijs 532 Plocenſi. Cracoviæ 520 Vratiſlavienſi Mog: 599. editis. Jtem ex Breviario Cracovienſi 8. Venetijs 538 Plocenſi 8. Venetijs 506. Vratiſlavienſi 12. Venet. 499 & Ordinis Monialium S: Brigittæ in Polonia 4. Vilnæ 684. quæ Breviaria & Miſſalia albis corvis rariora poſſideo.
13. *Myſlkowſki* Staniſlai) Calendarium Romanum Reformatum a Gregorio XIII. explanatum 4. Vilnæ 637.
14. *Dryiacki* Fulgentij) Horologium Chronologiæ Climactericæ (Hiſtor: Univerſalis præſertim Eccleſiaſtica) Fol: ex Mſſ:
15. *Ex Baronij* Cæſaris) Annalium Epitome Polonica ex verſione Petri Skarga - cum Supplemento Joh. Kwiatkiewicij utriuſq; Soc: Jeſu: fol: Crac: 1607. & fol. Caliſſij 1695. Excerpta quo ad Res Polonas.
16. *Swirſki* Nicolai Epiſcopi Citrenſis Suffraganei Chełmenſis) Annales Poloniæ ab Ann: 1657. quo deſinit Martinus *Cromerus* ad Annũ 1666. quo cæpit Paulus *Piaſécki* per Annos & Menſes diſpoſiti ex Mſſ. Cuius habeo Autographum.
17. *Schmieden* Joh: Erneſti Dantiſcani) de Jubilæo Romano. 12. Amſt: 654.
18. *Szyßkowſki* Martini Epiſcopi Crac:) Jnſtructio ad viſitandas 7. Eccleſias Cracoviæ cum Epiſtola Paſtorali 4. Cracoviæ. 621
19. - - - Modus Viſitandi dictas Eccleſias. 4. Cracoviæ 621.
20. *Vitalis* Thomæ) Excerptum de Rebus Polonis a pag: 169. ad 183 Ejus Opuſculi Jtalici titulo Settimana Santa. 16. Romæ 644. editi.

21. *Voſdaſſi.* Joh:) Excerpta ex Ejus Opere edito 12. Olivæ 1676. titulo *Ethica ex moribus & Cultu Chriſti in Cruce,* (Ubi plura ad Hiſtoriam Eccleſiaſticam Poloniæ ſpectantia deprehenduntur.)

22. Janczynſki S. J.) Excerpta de Epiſcopis Poloniæ ex ejus Hiſtoria Poloniæ cujus Autographũ habetur in Coll: Sendomir: S. J. Similia Excerpta ex Pariſy S. J. Hiſt: Polona inedita quæ aſſervari dicitur in Coll: Ravenſi Soc: Jesu.

23. *Nieſiecki.* Caſpari) Series Archi-Epiſcoporum & Epiſcoporũ & Jnformationes de Singulis Diœceſibus Poloniæ Ex Ejus Corona Poloniæ initio Tomi I. Stemmatographiæ ejus præmiſsa. Ex polonico Jdiomate verſio Latina.

24. *Łubinſki* Vladiſlai. Notarij Regni Scholaſtici Cracoviæ &c:) Jnformationes ſimiles de ſingulis Diœceſibus Poloniæ ex Ejus opere Geographico nuper Vratiſlaviæ. 1741. edito Ex Polonico Jdiomate Verſio Latina.

25. *Commanville* Echard de) Jnformatio de Proventibus Epiſcopatuum Poloniæ ex Ejus Hiſtoria Archi-Ep: & Epiſcopatuum 8. Rotomagi 1700. Gallicè edita: Latine:

26. *Dlugoſſi* alias Longini Joh: Nominati Archi-Ep: Leopol) Vitæ Archi-Epiſcoporum Gneſnenſium uſq; ad Jac: Sienienſki cum Continuatione ad Andr: Cricium *Jncipit* Lucæ Sapientiæ &c: ex Mſſ: cuius Authographum ſervatur in Bibliotheca Univeſitatis Zamoſcenſis.

27. *Janitij* Clementis) Vitæ Archi-ep: Gneſnenſiũ carmine, edente Andr: Triceſio, (qui adjecit Continuationem a Cricio ad Uchanſcium) 12. Cracoviæ 574.

28. *Anonymi* Synopſis Rerum Geſtarum Archiep: Gneſnenſium uſq; ad Stan: Karnkowſki ex Mſſ:

29. *Damalevicij* Stephani) Series Archiepiſcop. Gneſnenſiũ & eorum Res geſtæ 4. Varſaviæ 649.

30. *Craſſinij* (Kraſinſki) Johannis) Vitæ Archi-ep: Gneſn: in Epitomen redactæ - ex Mſſ. quod poſſideo,

31. *Olſowſki* Andreæ Primatis Regni) Tractatus de Legatione S. Sedis & Relatio de Principatu, Primatu, Privilegijs Archiep:

Gnes:

Gnesn: 4. 6. circa 709 & ex Załuskij Epistolis Hist: Famil: ad calcem Tomi I.

32. *Padnienski* Phil: Prô-cancellarij Regni post Episcop: Crac:) Vitæ breves Andreæ Cricij & Joh: Łaski Archiep: Gnesn: Primatum Regni) Petri Tomicki. Joh: Choienski, Petri Gamrati & Samuelis Macieiowski Episcoporum Cracovienſium &c: ex Mſſ: autographo quod possideo (de quo ita Paprocki in Herby & ex eo Niesiecki T. 3. p. 551. Reliquit Elogia virorum togâ Sagoq; illustrium Culto Sermone Latio.)

33. *Radzieiowski* Michaelis Cardinalis) Testamentum in 4.

34. *Seyleri* Georgij Danielis & *Schultzungi*) Vita Andreæ Olszowski Primatis Regni; (Avunculi mei æternum venerandi) Ex eorum opere periodico Germanice edito titulo *Gelehrtes Preussen* (Vitam B. Bogumili vide infra inter vitas Sanctorum)

35. *Szrobiszewij* Jac) Vitæ Archiep: Halicienſium & Leopolienſium 4. Leopoli 628. quæ editiò) Sola quæ prodierit est stupendæ raritatis.

36. *Josephovicij* Thomæ) Historia Archiep. Leopolienſiũ ab obitu Joh: Zamoyski A. L. ad Constant: Zielinski ex Actis Authenticis & historicis Capitularibus & Consistorialibus serie annorum ab Anno 1614. ad 1700. collecta. Fol: Opus ineditum.

37. *Solicovij* Joh:) Demetrij Archiep: Leopol: Testamentum & Adjunctum ejus (ac Matthiæ *Sisinij* Paraphrasis in Idem carmine) sine die & consule editum.

38. *Dlugossi* alias Longini Joh:) Vitæ Episcop: Cracovienſium usq; ad Konarscium (nempe ad A. 1525. *Inc:* Æterni miseratione Patris ex Mſſ.

39. *Janitij* Clemen:) Vitæ Episcop: Cracovienſium Carmine Extant cum vitis Arch: Gnesn:

40. *Kanitski* Christophori) Vitæ Archiepiscoporũ & Episcop: Ecclesiæ Cracovienſis (sunt tantum 51. Episcoporum Stemmata Gentilitia cum totidem Hexastichis) 4. Crac: 593. in 2 Ed.

Joh: Cæsarij acceſſerunt 5. Epiſcopi 4. Cracoviæ 633. Libelli ingentis Raritatis.

41. *Starovolſcij* Simonis) Vitæ Antiſtitum Cracovienſium, f. Crac: 655. Liber Rariſſimus.

42. *Benedicti* à S. Joſepho Scholarum Piarum (de domo Zawadzki) Inſula Cracovienſis vel Elogia Hiſtorico Politica & Panegyres Lyricæ de Epiſcopis Cracovienſibus. 4. Varſ: 686.

43. *Franckonij* Epitaphiũ Petri Tomicki Epiſcopi Crac: 4. Crac: 537.

44. *Starovolſcij* Simonis Elogium & vita Jacobi Zadzik, Ep. Crac: 4. Cracoviæ 644.

45. *Schembek* Frid: S. J. Epiſtola de obitu Petri Tylicki Ep: Crac: 4. Cracoviæ 617. Ex Polonico Idiomate Latine tranſlata Vitam B. Vincentij Kadłubkonis vide infra inter vitas, SS.

46. *Damalevicij* Stephani) Vitæ Epiſcoporũ Vladiſlavienſium (vulgo Cujavienſium) 4. Cracoviæ 642.

47. *Łubieńſki* Stan:) de Ortu vita morte Matthiæ Pſtrokońſki Epiſcopi Vladiſlavienſis Cancellarij Regni. 4. Varſ: 630. & 4. Cracoviæ 635. vel 642.

48. *Kojalowſcij* Alberti S.J.) Miſcellanea Rerũ ad Statũ Eccleſiaſticũ Lithvaniæ pertinentiũ 4. Vilnæ 650 Liber ſtupendæ Raritatis.

49. *Długoſſi* Joh:) Vitæ Epiſcoporum Poſnan: (ad Urielem de Gorka) cum Jac Brzezmezki (imo Brzeznicki) Supplemento (ad Laur: Goślicki) edidit Thomas Freteru. 4. Brunſbergæ 604. Liber ſtupendæ Raritatis.

50. *Zalaßowſki* Nicol:) Sinopſis Hiſtorica Epiſcoporum Poſnanienſium Opus Poſth: adhæret ejus Libro titulo Jus Capituli ſede vacante 4. Poſnaniæ 706. edito.

51. *Lilia* Petri Profeſſoris Cracov) Actio pro Domo ad Capitulũ Poſnanienſe. 4. Poſnaniæ 596.

52. *Długoſſi* Joh) Vitæ Epiſcoporum Plocenſium ex Mſſ.

53. *Karſki* Pauli Series Epiſcop. Plocenſium (Tetraſticha in ſingulos Epiſcopos) 4. o. 1612. Stupendæ raritatis.

54. *Łubinſki* Stan:) Series Vitæ Res geſtæ Epiſcoporum Plocenſium acc: vita Authoris itidem Epiſcopi Plocenſis per And Trzebicki (qui poſtea fuit Epiſcop: Cracov:) 4 Crac: 642.

Et

Et in operibus ejus.

55. *Giſlenij* Joh: B) Deſcriptio Exequiarum Caroli Ferdinandi Principis Regij Epiſcopi Plocenſis 4. Dant: 655.

56. *Swięcicki* Andr,) Vita Andreæ Noſcovij (Noſkowſki) Episcopi Plocenſis Avunculi ſui 4. Varſaviæ 637. Jmmenſæ Raritatis

57. *Plaſtwig* (imo Pleſting) Joh) Chronicon de vitis Epiſcoporum Varmienſium, Scriptum Anno 1464. f. Crac: 685.

58. *Treteri* Thomæ (vel potius Joh: Crezmeri) de Epiſcopatu & Epiſcopis Eccleſiæ Varmien: Opus Poſthumum ſcriptum A. 1595, ed: Mathias Treterus f. Cracoviæ 685.

59. (*Wydzga* Joh: Stephani poſtea Primatis Regni) Annonymè Series Epiſcoporum Varmienſium (ſunt 31. Stemmata Heraldica Epiſcoporum Varmienſium, cum totidem Hexaſtichis) 4. Olivæ 681. (Jn meo Exemplari adſcripſi Hexaſticha Wydzgæ, Sbąſkio & dilectiſſimo Patruo meo Andreæ Załuſki,)

60. *Sculteti* Alexandri) Chronicon vel Catalogus Rerum Pruthenicarum & præſertim Varmienſium Ex Mſſ. citatò à Caſp: Schultzio & Hartknochio in Præf: Pruſſiæ.

61, *Reſcij* Staniſlai:) Vita Staniſlai Hoſij Cardinalis, Epiſcopi Varmienſis 12 Romæ 587. 12. Olivæ 690.

62 - - Epiſtola de morte Stan: Hoſij Card: ad Joh: Fratrem ejus 1579. 17. Cal: Sept: 8. Paris. 582.

63 *Arriglis* Laurentij Bononienſis Crucigeri) Elogium Cardinalis Stan: Hoſij *Incipit* Quam peramplæ ex Mſſ.

64. *Sanderi* Antonij) Elogium Card: Stan: Hoſij Ep: Várm: Ex ejus Elogijs Cardinalium 4. Lovanij 626 impreſſis pag: 142

65. *Rywocki* Joh: S. J.) Vita Simonis Rudnicki Epiſc: Varm: 4. Brunsb: 645.

66. *Seyleri* Georg; Danielis) Vita Andreæ Chriſoſtomi Załuſki S. R. Jmp: Principis Epiſcopi Varmi: Archi-Cancellarij Regni (Patrui mei dilectiſſimi) Ex ejus Opere periodico Germanice edito tit. Gelehrtes Preuſſen.

67. *Rogalli* J. C. (imo ſub eius Nomine Adami Roſtkowſki Epiſc: Philad: Suffraganei Luceorien:) Epiſtola de morte Andreæ Chriſo-

Chriſoſtomi Zaluſki Epiſc: Varmien: f. (Brunsbergæ) 711. diverſa ab ea quæ eſt ad calcem Zaluſkiani operis Tomo 4.

68. *Hunniadini* Fran:) Ephemeron vel Jtinerarium reditus Roma in Poloniam Andreæ Cardin: Battorei Epiſcopi Varmi: Poema 12. Crac: 586.

69. *Varmia* Summarium complectens originem & Statum Eccleſiæ Varmienſis exhibitum Congregationi Conſiſtoriali Romanæ f. (Brunsbergæ) circa. 1724.

70. *Roſteuſcher* Natnanaelis) Oratio Panegyrica de Epiſcopatu Varm: (Elogia Canonicorum tunc viventium & Epiſcoporum recens defunctorum) 4. o. 645.

71. Binæ Deductiones Regis Boruſſiæ contra Titulos Epiſcopi Sambienſis & Pomeſaniæ, ab Epiſcopis Varmienſi & Culmenſi uſurpatis. 4. o 733.

72. *Dantiſci* Joh: Epiſc: Varmienſis) Vita propria carmine expreſſa. Ex autographo Sconoviano (Jo: Hanovij a Schonau) 4. Dant: 1693.

73. *Dantiſcum* Epiſtolæ Hiſtoricæ Selectæ Jlluſtrium Virorum ad eum ex Originalibus in Bibl: Upſalenſi deſcriptæ notis illuſtravit & vitam ejus præmiſit Ericus Benzelius Filius. ex Mſſ.

74. *Varmia.* 3. Status Diœceſis Varmienſis ſub Venceſlao Leſzczynſki & Steph: Wydzga Ex Mſſmeo Wydzgiano.

75. *Poſſelij* Joach. Megapolitani) Compendium Hiſtoriæ Polonicæ & Pruthenicæ Sub Regibus Vladiſlao Jagellone, Vlad: Jagellonida, Caſimiro. I. Joh: Albrachto, Alexandro, Sigiſmundo I. Sigiſmundo Auguſto, Henrico Valeſio, Stephano Battoreo, & Sigiſmundo III. ab Anno 1400. ad 1623 (ubi plura de Epiſcopis Pruſſiæ) ex Mſſ. Autographo.

76. Series Epiſcoporum Varmienſium Sambienſium Culmenſium Pomeſaniæ Pomeraniæ & Caminenſiũ Ex Gvalteri (imo Jani Gruteri) Chronici Chronicorum T. I. p 1164.

77. *Grunau* Simonis Pruſſi Tolkmitenſis Ord. Præd:) Chronicon Pruſſiæ 22 Tractatibus abſolutum adhuc ineditum ubi plura de Epiſcopatibus Pruſſiæ & Magnis Magiſtris Ordinis Theu-

Theutonici in Prussia Elenchum Tractatuum habes in Ch: Hartknochij Prussiæ antiquo novæ Præfatione - Ex Germ: Latine.

78. *Hartknochi* Cristophori) De Vitis Episcoporum Culmensium Pomesaniæ Libussensium, Caminensium Ex ejus 19 dissertationibus Hist: de rebus Prussicis Dusburgij Chronico. 4. Jenæ 679. edito annexis dissertatione 14.

79. *Braun* David) De Episcopatibus Prussiæ & eorum sæcularisatione, de Libertatibus dissidentium &c: ex Mss.

80. *Młodzianowski* Andreæ S. J.) Ornamenta Domestica Ducatûs (& Episcopatus) Samogitiæ fol. Mitaviæ 668. stupendæ Raritatis.

81. *Piechowski* Michael) Cornucopiæ Infulæ Chelmensis seu Vitæ Synopticæ Episcoporum Chelmensium. fol: Zamosc: 717 Rariſſimus.

82. *Brictij* Joh: S. J.) Vita Thomæ Uieyski ex Episcopo Kijoviensi Religiosi S. J. 12 Braunsbergæ. 706.

83. *Vieyski* Thomæ Episc: Kijovienſis) Acta concernentia apparatum Consecrationis suæ Seeburgi in Varmia 1657 & aliæ Ejus Episcopales Functiones. ex Mss.

84. *Anonymi* Gesta 3. Priorum Episcoporum Livoniæ *Extant* in Gruberi Jo: Danielis Originibus Livoniæ nuper editis f. Fr: 740.

85. *Dlugossij* Joh.) Vitæ Episcoporum Smogorzovienſium Rydzinensium Vratislav: Ex Somersbergij Script Rerum Silesiacarum Tom II.

86. *Anonymi* (forte ejusdem Dlugossij) vitæ eorundem breviores ab Anno 965 ad 1539 Jbid: Tom: 2.

87. *Rositzij* Sigismundi) Chronicon Episcoporum Vratislavienſium Anni 1470. Jbid: Tomo I.

88. *Henelij* Nicol:) Series Episcoporum Vratislavienſium cum additionibus Jbidem Tomo III.

89. *Anonimi* Historia Episcoporum Vratislavienſium Rythmica ex Mss: de quo Præfatio Henelij Silesiographiæ Renovatæ.

90. *Conradi* Caſparis) Prosopographia Melica Episcoporum Vratiſlavienſium Ex Mſſ. de quo Jbide-

91.

91. Privilegia Eccleſiæ Cathedralis Vratiſlavienſis ex Mſſ: in Bibl: Eliſabethana Vratiſl: Repoſitorio 2 Codice 95.

92. *Schiſordegher* Caſpari) Vindiciæ pro Epiſcopatu Vratiſlavienſi *Extant* inter Comment ad Ant: Fabrum Libro 3.

93. *Haniwald* Simonis) Vita Thomæ I. Epiſcopi Vratiſlavienſis (qui fuit Polonus ex familia Kozlarogi) Ex Somersbergij Scriptorum Rerum Siles. Tomo 2.

94. *Rangonis* Martini) Vitæ Epiſcoporum Caminenſium Ex Ejus Pomerania Diplomatica 4. Francof ad Viadrum 1707. edita.

95. *Zulichij* Michaelis) Hiſtoria Epiſcopatûs Caminenſis (in Pomerania) 4. Jenæ 677.

96. Informatio de negotio Epiſcopatus Piltinenſis in Livonia Ex Libro titulo-Jura & Privigelia præcipua ducatus Curlandiæ f. o. 736.

97. *Nettelbladt* Chriſt:) Anecdota Epiſcopatus Piltinenſis 4. Gripſvaldiæ 736.

98. *Kulczynſki* Jgnatij Ord: S· Baſilij) Specimen Eccleſiæ Ruthenicæ cum Sancta Sede unitæ 8 Romæ 724.

99.

100. *Baronij* Cæſaris Cardinalis) Nartatio hiſtorica de origine Ruthenorum & eorum Converſione & quomodo defecerint, & ad Communionem S. Sedis recepti fuerint 12 Coloniæ 598.

101. *Ejuſdem* 2. Relationes Hiſtoricæ Legationum Gabrielis Patriarchæ Alexandrini ad S. Sedem & de Converſione Ruthenorum 12. Coloniæ 600.

102. *Apologia* Religionis Græco: Ruthenæ cum Eccleſia Romana unitæ in fundamento jurium & Privilegiorum à S. Sede & Regibus Poloniæ conceſſorum, tum & Conſtitutionum Regni ex Opuſculo Polonico tit. *Obrona*. 4. Leopoli 738 edito.

103. *Ruazki* Joſephi Velamini Metropolitæ Ruſſiæ uniti Teſtamentum vel Proteſtatio edidit Joh Jendrzejowſki 4. Crat: 537.

104. *Pocieij* Hipatij Archiep: Kijovienſis Metropolitani Ritûs Græco uniti) Epiſtola ad Sixtum V. Nomine Cleri Ducum & Magnatum Ruſſiæ Ritûs Græco-uniti 14. Martij 1476. 4. Vilnæ 605 ex Polonico Latine.

105. *Zochowſki* Cypriani) Colloquium Lublinenſe inter Schiſmaticos

ticos & Unitarios Ruthenos 24. Januarij 1680. fol: Leopoli 680. Ex Polonico verſum latinè.

106. *Smotrzycki* Meletij) Proteſtatio contra Synodum Kijovienſem Anni 1628. Ex Opuſculo Polonico 4. Leopoli. 528. impreſſo Latine.

107. *Vniti* Ritûs Græci-Jura & Privilegia a Regibus Poloniæ & Ducibus Lithvaniæ conceſſa, Jncolis Poloniæ & Lithvaniæ qui in unitate cum Eccleſia Romana Ritum Græcum ſectantur. (Collectore Hippatio *Pociey* Archiep: Kijovienſi) Ex Opere Polonico fol: Vilnæ. 632. edito Latine.

108. *Miſſa* S. Johannis Chriſoſtomi juxta uſum Eccleſiæ Orientalis Sclavonico Idiomate in Latinũ translata, per PP. Baſilianos Unitos Ruthenos 4. Leopoli. 735.

109. *Ohilewicz* Pachomij) Ephonemata Liturgiæ Græcæ ſeu ea quæ Presbyter, Diaconus, Clerus altâ voce canunt, & Harmonia Miſſæ (Ruthenæ) cum Liturgia Græca Ex Opuſculo Polonico 4. Vilnæ 671. edito verſa Latine.

110. *Lubelczyk* Andreæ alias Andr: Bochnenſis) Baptiſmus Armenorum Latinitate donatus. 12. Crac: 544.

111. *Ejuſdem* Liturgia vel Miſſa Armenorum 12. Crac: 549. 4 ſine loco & Anno.

112. *Orichovij* Staniſlai) Baptiſmus Ruthenorum. 12. Crac: 544.

113. *Zimorowicz* Barthol:) Viri illuſtres Civitatis Leopolienſis (Elogia Leopolienſium Litteratorum inter quæ & virorum aliquot Eccleſiaſticorum) 4 Leopoli 671. ſtupendæ raritatis.

114. *Orichovij* Staniſlai Canonici Præmiſſienſes Uxorati Hiſtoriographi Poloniæ) Vita propria ad Cardinalem Commendonum S. Sedis Legatum ſcripta Radymnæ 1564 cum adjectis 6: Epiſtolis Opus ineditum ex Mſſ.

115. — Oratio de Lege Cælibatus habita in Concilio Tridentino contra Siricium Supplicatio ad Julium III. de approbando Matrimonio à ſe inito 12. Baſileæ. 551:

116. *Korman* Joh: S: J:) Aſſertiones Canonicæ de Regularibus & tranſeuntibus ad Religionem 12. Vilnæ 686.

117. *Milenſij* Felicis) De monaſterijs Sarmatiæ (Poloniæ) Citerioris Ordinis Sancti Auguſtini Ex Ejus Alphabeto 4. Pragæ 613. edito.

118. *Zdronſki* Joh: Chriſoſtomi Sigiſmundi) Calendarium Sanctorum Ordinis S. Benedicti & aliorum Sanctorum Polonorum ejuſdem Ordinis Ex Opuſculo Polonico titulo *Pektoralik* 8. Vilnæ 681. edito Latinè.

119. *Szczygielſki* Staniſlai) Aquila Polono Benedictina in qua Beatorum & Jlluſtrium Virorum Ordinis S. Benedicti Elogia, Cænobiorum & Rerum memorabilium per Poloniam Synopſis deſcribitur, 4. Cracoviæ. 663. Ingentis Rariritatis Liber.

120. *Ejuſdem* Tinecia vel Hiſtoria Monaſterij Tinecenſis Ord. S. Bened: prope Cracoviam 4. Cracoviæ. 668. Confeci Indicem Mſſ. Contentorum qui deerat in hoc ſtupendæ Raritatis Libro.

121. *Ejuſdem* Calendarium Benedictinum ſeu Nomina Celebrium Virorum Ordinis S. Benedicti ſecundum dies Menſium diſpoſita 16. Cracoviæ. 663.

122. *Ejusdem* Pharus Benedictina vel Vita S. Benedicti, Ejus Ordinis utilitas, Monachorum merita 4. Cracoviæ: 669. Raritatis immenſæ.

123. *Ejusdem* De vita & Miraculis SS. Benedicti, Scholaſticæ. Mauri & Placidi Ex Opuſculo Polonico. 4. Vilnæ 683. edito Latine.

124. *Kwiatkiewicz* Martini) Deſcriptio Calvimontis propè Cracoviam (quod eſt primum omnium Ord: S. Benedicti in Polonia Monaſterium Particula Ligni vivifici Sanctæ Crucis ingenti, inſigne) 4. Cracoviæ 690. ex Polonico Lat:

125 *Jabłońſki* Hiacinthi) Hiſtoria Monaſterij S. Crucis in Calvo monte Ex opuſculo Polonico 4. Cracoviæ. 737. edito.

126. *Plocenſis* Alberti) Deſcriptio Prærogativarum Ordinis S. Benedicti: (ubi plura de Poloniæ Monaſterijs) Ex opuſculo Polonico. 4. Crac 623. edito Latine.

127 *Pakoſth* Alberti) Relatio de Reformatione Monaſterij Culmenſis

mensis Sanctimonialiũ Ordinis S. Benedicti per Vener. Magdalenam Mortenska facta (quæ Reformatio Culmensis acceptata est a præcipuis Monasterijs dicti Ordinis in Polonia) & Laur: *Gembicki* Episcopi Culmensis, Exhortatio de hac Reformatione manutenenda Ex Opusculo Polonico. 4. Posnaniæ 1618. edito Latine.

128 *Sawicki* Casparis S. J. sub nomine Lucæ Linowski non Lunowski ut habet Bibl: Script: Soc: JESU) Dialogus nautæ & cursoris (de violenta Monialium S. Brigittæ a Dantiscanis proscriptione) 4 o. 611. ex Pol Latinè.

129. *Bieśiekierskij* Joh: Aug:) De statu & Instituto Canonicorũ Regularium in Polonia. Ex ejus Opusculo Polonico tit. *Nauka*. &. 4. Crac: 624 edito; versio Latina.

130. *Claretæ* Petri) Series Monasteriorum Canonicorum Regularium in Polonia Ex ejus Opusculo 12. Crac: 618. edito.

131. *Matuszewicij* Joh: Herculani) Excerpta ex ejus Libro. Canonicus Regularis Lateranensis in Polonia Lithvania 4. Cracoviæ 720. edito.

132 *Hoitij* Blasij) de Ortu & origine Ordinis Carmelitarum 4. Posn, 621.

133 *Solecij* Gregorij) Stemmá sacrum seu origo & Antiquitas Ordinis Carmelitarum 8. Symbolis expressa 4. Crac. 638. Ingentis Raritatis liber.

134 *Carmelitarum* Assertiones Theologicæ a Carmelitis discalceatis Lublini propositæ & a Catholicis tum Hæreticis (Socinianis) oppugnatæ. 4. o. 616.

135. 2. Disputatio contra Arianos (Socinianos) Lublinenses, à Notario Christophoro Lippa Pawłowski, conscripta edidit Georgius Dux Czartoryski 4. Zamoscij 617.

136. 3. Disputatio cum Joh: Statorio (Stoinski) Ariano (Socinano) habita 4. Cracoviæ 621.

137 *Kolackij* Alberti Summarium Antiquitatum ordinis Carmelitici & Indulgentiæ Ecclesiarum Ordinis Carmelitici in Polonia 4. Brunsbergæ 603.

138. *Teresſa* Josephi à Sancta C. D.) Thesaurus Carmelitárum seu

Enumeratio Gratiarum, Privilegiorum, Prærogativarum ordinis Carmelitici Ex opusculo Polonico 12 Cracoviæ. 676. edito Latine.

139 *Carmelitæ* Anonymi) Cathalogus Religiosorum Ordinis Carmelitarum Discalceatroum in Polonia & Lithvania ab Annô 1603. ad 1726. in Tabellis ex Mss.

140. *Gadeckij* Innocentij) Sacra Eremus Camaldulensium (de ordine Camaldulensi) 12. Cracoviæ 659.

141. *Starovolscij* Stanislai) Camaldula vel de Laudibus Ordinis Camaldulensis & Montis argentei prope Cracoviam ex 2. Editione 16 Cracoviæ 1650. cuj accessit Laudatio funebris Nicolai Volscij Mareschalli Poloniæ hujus Monasterij Fundatoris (1. Ed. prodierat 4 Crac: 1623.)

142. *Sieykowskij* Michaelis) Descripto Conventuum Ordinis Prædicatorum in Provincia Polona Ex Opusculo Polonico. tit. *Dńi Roczne* 4 Cracoviæ 743. edito Latine.

143. *Bzovij* Abrahami Ord: Præd:) Propago S. Hiacinthi vel de gestis in Provincia Polona Ordinis Prædicatorum; 4. Venetijs 606. Raritatis summæ.

144 *Kamieńscij* Petronij O. P.) Antiquitates Ordinis Prædicatorum in Lithvania 4. Vilnæ 642. Raritatis immensæ.

145 *Rußelij* Pauli O, P.) Singularia Ordinis Prædicatorum præsertim in Polonia Ext: Polonicè ad Calcem ejus Concionis de S. Hiacintho tit! *Tryumff.* 4 Vilnæ 641. versio Latina.

146. *Okolskij* Simonis O. P.) Russia Florida seu Historia Provinciæ Russicæ Ord: Prædicatorum 4, Leopoli 646. Liber stupendæ raritatis.

147. *Jaśińskij* Camilli) Summarium Ordinationum Capitulorum Generalium Ordinis Prædicatorum ab A. 1220. ad 1629. Ordine Alph: 4 Cracoviæ 1638. & 4 Brixiæ 1656.

148. Directorium Electionum Prælatorum & aliorum Officialium in ordine Prædicatorum 4. Crac: 641.

149. Cæremoniale Missæ in Ordine Prædicatorum 4. Cracoviæ 648.

150 *Bajeri* Joh: Cesłai O. P.) Congregatio Lithvana Ordinis Præ-

Prædicatorum pro sui in Provinciam institutione conclusa Merecij 1644. Ex Mss: In Bibl: S. Honoráti Parisijs.

151 *Domini ani* Anonymi) Explicatio Historica cur Patres Ordinis Prædicatorum quovis die post Completorium cantent hymnum *Salve Regina* Ex Opusculo Polonico in 4. sine die & consule edito Latine.

152 *Anonymi* Poloni Ord: Prædicat) Notata varia ex Actis Capitulorum Generalium Ordinis Prædicatorum & præcipuè ex Actis Provincialibus Provinciæ Polonæ ab A. 1458. in 4, ex Mss.

153 Privilegia Ecclesiastica Ordinis Prædicatorũ Provinciæ Polonæ 3 partibus 1 continet Privilegia tummorum Pontificum. 2. Ducum & Regum Poloniæ. 3.: Bonorum terrestrium, jussu Damasceni Lubieniecki Provincialis post Episcopi Bachovienſis descripsit Thomas Cieszkowicz O. P. Fol: ex Autographo quod asservatur Varsaviæ in Bibliothecâ Ord. Prædicatorum.

154 *Acta* Capituli Provinciæ Polonæ Ord: Præd: sub Hippolito Maria Beccaria 4.

155 *Fonsecæ* Damiani Visitatoris Generalis Ord: Prædicatorum in Polonia) Ordinationes & Decreta pro Regulari Observantia Provinciarum Poloniæ & Russiæ 4. Cracoviæ 618. & 4. Dant: 698.

156 1618. 5. Maij Acta Capituli Provinciæ Polonæ sub Fonseca 4. Cracoviæ 618.

157 1619. 20. Apr: Leopoli sub eodẽ 4. Javoroviæ. 619.

158 1619. 6. Oct: Varsaviæ sub eodẽ 4. Crac: 619.

159 1623. 14. Jan: - sub Andrea Radawiecki 4. Crac: 623.

160 1626. 3. Maij - sub eodem 4. Cracoviæ. 626.

161 1627. 24. Apr: - sub Thoma Rozanski 4. 0-0.

162 1630. 16 Junij - sub Valeriano Grocholski 4, Crac: 630

163 1631. 10. Maij - sub Georgio Trebnic: 4. Crac: 631.

164 1648. 29. Sept: - sub Martino Ostroviecio 4. Crac: 648.

165 1650. 19. Mart- - sub eodem 4. 0. - 0.

166 1731. 15. Sep: - in Electione Johan: Chrisostomi Kozicki 4. 0- 0-

ſecundum dies emortuales menſium 4. Vilnæ 673. ex Polonico Idiomate Latine.

188. *Kretzmeri* Martini S. J.) Poema de Societate Jesu 4. Varſaviæ 679.

189. *Lorencovicÿ* Alex: Societatis Jesu ſub Nomine Joh: Julij L. Conſulis Leopol:) Centuria Militum emeritæ virtutis Soc: Jesu (100. Elogia Stylo lapidario) f. Leopoli 640. ſtupendæ Raritatis.

190. *Piglowſkÿ* Alberti S J.) 73. Elogia Præſulum, Heroum & Fundatorum Provinciæ Polonæ Soc: Jesu 12. Crac: 640.

191. *Kanonis* Andr: S. J.) Sæculum Primum Soc: Jesu Virtute ac Litteris illuſtre (Carmina Lyrica in S. Ignatium 9. Socios ejus, in Generales Ord: in Principes Europæ ac Urbanum 8. Protectores Societatis Jesu f. Crac: 640. (Immenſæ Raritatis.)

192. *Poßakowſkÿ* Joh: S. J.) Series Præpoſitorum Provincialium Lithvaniæ Soc: Jesu Item Rectorum Academiæ Vilnenſis Soc: Jesu Item Fundatorum & Fautorum Provinciæ Lithvaniæ Soc: Jesu (Ex ejus Calendario Jeſuitico majori 4. Vilnæ 1739. Polonicè edito Latine) Item Series Rectorum præcipuorum Collegiorum Soc: Jesu dictæ Provinciæ (Ex Ejuſdem Calendario Jeſuitico minori 12. Vilnæ 1740. edito)

193. *Byſtrzonovÿ* Alberti Soc: Jesu) Memorabilia de Provincia Polona Societatis Jesu - Ex Ejus Opuſculo Polonico anonyme tit *Honor N. P. MARYI &c:* 8. Caliſſij 1740. edito Latine,

194 *Martini* Laurentij Itali S. J.) Excerpta de Clariſſimis Jeſuitis Polonis- Ex Ejus opuſculo Italico titulo *Giardino de Fiori* 12. Romæ 672 edto Latine.

195. (*Bielſkÿ* Caſimiri S. J.) Informatio de Erectione, fundátione, liberalitate Stephani Regis Poloniæ in Collegium Polocenſe Soc: Jesu 4. Vilnæ 698.

196. *Savickÿ* Caſparis S. J.) ſub Nomine Gaſparis *Cichocki*) Anatomia Conſilij editi de ſtabiliēnda pace Jeſuitis Polonia pulſis

pulsis (quod Consilium sæpius prodiit & novissime 1725. Gallicè tit: (Discours aux Grands de Pologne &c.) 4. Cracoviæ 611(a) et polonice ab ipso autore sub nomine Dni Lanowski

197. *Ziemeckij* Nicolaj.) Responsio ad famosum Libellum titulo Consilium de recuperandâ pace Poloniæ Jesuitis pulsis, editum 4. Cracoviæ 610.

198. *Ruscovij*) Controversia illustris seu Resp ad Libellum scriptum a Patribus S. J. contra Universitatem Cracovien sem titulo Reprotestationis 4. Edimburgi 625.

199. *Dresseri* Matthæi) Epistola ad Zamoscium qua Jesuitarum conatus in Polonia exploduntur. 4. Lipsi: 607.

200. (*Calissij* Alberti Rectoris Samosetaniani Scholæ Levartovien-sis) Oratio adversus Jesuitas 1591. 4. o. 592. Ex Germ: Idiomate translata. ?

201. (*Ejusdem*) Sub Nomine Equitis Poloni) Jesuitica Actio prima contra Jesuitas 4. o. 590.

202. (*Resceij* Stanislai) *Anonyme* S. R. S. Spongia qua absterguntur convicia Equitis Poloni contra Jesuitas 4. Cracoviæ 590. 12. Ingolstadij 591 - 4. Neap: 592.

203. *Lisiskij* Martini S. J.) Judicium de Effigie Jesuitarum contra dictam Actionem 4 (ne sicha nomine Martini Illiora scripsit tum libum Martinus Lisiski)

204. *Siscovij* (Szyszkowski Episcopi postea Cracovien sis Martini) Oratio pro Religiosissimis Patribus Soc: Jesu contra prædictam Actionem 4. Cracoviæ 590.

205. (*Lans* Joannis sub Nomine Nobilis Pol:) Oratio Prima (sola) pro Clericis Soc: Jesu 12 o. 590 - 12 Ingolstadij eodem.

206. *Anonymi*) Oratio contra Jesuitas in Polonia illorum authoritatem in Polonia comminuens Ex Hasenmulleri Eliæ Historia Ordinis Jesuitici 1595.

207. *Ostrorogij* Joh: Palatini Posn:) Epistola monitoria ad Filios contra fraudulentiam scripti titulo *Monita Privata Soc: Jesu* vulgati edente Joh: Wielewiecki S. J. 4 Leopoli 615.

208. *Roscisevij* Alberti) Oratio ad Senatum & Equites Polonos repellens objecta Thorunensium Jesuitis 4. o. 614.

209. *Anonymi*) Patrocinium veritatis Litterarum Thorunensium contra hanc Orationem 4. o. 614.

210. *Tyßkiewiczij* Georgij S. J.) Responsio ad Libellum famosum Anonymi Thorunensis *Patrocinium* inscriptum 4. Cracoviæ 615.

211. *Ejusdem* Vindiciæ Doctrinæ S. J. a calumnijs Anonymi Patroni Thorunensium 4. Cracoviæ 616.

~~212.~~ *Markiewiczij* Joh: Canonici Varm: & Crac: Prof: Crac:

213 Decima Cleri sæcularis in Polonia defensa contra Exemptiones Patrum Soc: Jesu 4. Parisijs 644.

214.. Decima &c: vindicata & ad effectum Executionis accommodata 4, Cracoviæ 647.

215. Decima &c. contra Conclusiones Jo: Naldi repræsentata 4. Cracoviæ 648.

216. Replicatio Canonica (Nicolai Cichovij S. J.) in Materia Decimarum. 4. Brunsbergæ 650.

217. Speculum zeli sub ficto Nomine Alberti Nieśielski editum, Refutatum 4. Gedani. 652.

218. Scandalum expurgatum in laudem Instituti S. J. 4. Gedani 654.

219. Carcer Romanus pro Informatione Auditorum Rotæ 4. Parisijs 666. Cracoviæ 1666 4o

220 Veritas bonæ vitæ 4. o. o.

Informatio cum Bull. Innoc. XII de duplici instit. S. J. etc.

221. Innocentius X. informatus de duplici instituto Soc: Jesu 4. Parisijs 672.

222. Quæstio Polona Romam, transmissa, num hæc duo opuscula *Veritas* & *Innocentius* |sint prohibita an tantum suspensa.| 4. o - o.

223. Naldi Joh: Itali) Consultatio Polona decimarum pro Patribus Soc: Jesu contra Joa: Markiewicz 4 Romæ 647

224. Naldi. Responsum ad primum Libellum Joa: Markiewicz contra Privilegia Societatis Jesu & decisiones Rotæ ratione Exemptionis a solvendis decimis 4. Romæ 650 Singula hæc opuscula Markiewicij & Naldi sunt Rarissime obvia-

622

225 *Mariani* Seu Patres Ordinis Immaculatæ Conceptionis B. V. MARIÆ in Polonia vulgo *Staniſlaitæ* dicti) Breve Innocentij XIII. Confirmatorium & Statuta Patrum Marianorum Congregationis Polonæ fol: Romæ 723.

226 Regula Ordinis B. M. V. quam profitentur Patres Mariani Congregationis Polonæ 4. Varſaviæ 723.

227 Horologium Marianum vel Ordinarium Cæremoniarum Ordinis prædicti 4. Cracoviæ. 732.

228. Conſtitutiones Patrum Marianorum defunctis & Parochis in Cura animarum Suffragantium Congregationis Polonæ ex Mſſ:

229 *Miechovitarum* Canonicorum Regularium Cuſtodum SS Sepulchri Hieroſolymitani in Polonia Conſtitutiones in Capitulis Generalibus Ordinis per Andream Cardinalem Batthori Ep: Varmien: Præpoſitum Generalem Miechov: Annis 1585. 7 & 1598 Sancitæ 4 Brunsbergæ 598

230 Conſtitutiones Capituli General: ſub Matthia Łubinſki Archiep: Gneſn: Præp: Miech: 1621. 19 Octobris 4. Crac: 621.

231 *Item* Conſt: Anno 1658. 16. Junij; accedit Regula Miechovitarum 4. Cracoviæ. 627. (?)

232 *Nakielſki* Samuelis) Miechovia vel Promptuarium Antiquitatum Monaſterij Miechovienſis (quod eſt Caput ordinis Canonicorum Regularium Cuſtodum SS. Sepulchri vulgo Miechovitarum in Polonia, Moravia, Sileſia &c:) ab Anno 1162 ad 1546. (ubi plura incidenter, leguntur ad Hiſtoriam Eccleſiaſticam & Prophanam Poloniæ Spectantia; tum & multa Diplomata) 3 tomis uno Volumine f. Cracoviæ 634. Raritatis ſummæ ob paucitatem Exemplarium impreſſorum.

1 dit 1625 40 cracov
2 " cracov 1632

233 *Buydeckij* Floriani) De Origine Ordinis Canonicorum Reg: Miechovitarum in Polonia Ex ejus Opere tit: Vitæ Sanctorum dicti Ordinis 4. Crac: 743 edito.

234 *Muratowiczij* Venceſlai) Excerpta de Ordine Canonic: Regularium Cuſtodum SS. Sepulchri vulgo Miechovitarum Ex ejus Opuſculo de SS. Sepulchro recenter edito.

235 *Rodkiewiczij* Sylvestri Concessi) Opus miserentis Dei, vel Historia de Origine, meritis, Sanctitate Canonicorum Regularium S. Matriæ de Metro (vulgo in Polonia *Marcorum*) & vita Jacobi Sołecki 4. o. 699.

236 *Norbertini* M. L. *Anonymi* Polonico Carmine XII. Faculæ seu vitæ 12. SS. ex hoc Ordine in totidem Menses dispositæ 4. Varsaviæ. 741.

237 *Romani* Thomæ) Summarium Vitarum Sanctorum & Sanctarum Ordinis Præmonstratensis (sunt Tetrasticha Polonica) 4 Crac: 615.

238 *Klodavij* Paulini) Epitome Historiæ de origine & Jnstituto Ordinis S. Pauli primi Eremitæ (in Polonia & Hungaria) 4. Romæ 639.

239 *Goldonowskij* Andreæ) Epideigma vel Cognitio Ortûs & Originis Ordinis S. Pauli Primi Eremitæ 4. Thorunij 635.

240 Constitutiones dicti Ordinis ab Urbano 8 approbatæ fol: parvo Romæ 725.

241. *Pokorskij* Jnnocentij) Vitæ Sanctorum Ordinis S. Pauli primi Eremitæ ex Annalibus Ordinis ab Anno 1342 ad 1663 excerptæ (Hic plura de Rebus hujus Ordinis in Polonia.) 12. Varsaviæ 730.

242 *Maria Magdalena* Johannis a Sancta Clerici Regul: Scholarum Piarum Poloni) Scholæ Piæ vel de progressu, instituto, utilitate Piarum Scholarum 4. Crac: 646.

243 *Basæi* Alberti) Epitome Xenodochij (ubi Origo Can: Reg: Hospitalariorum S. Spiritus in Saxia (quorum aliquot Monasteria habentur in Polonia) 12 Crac: 570. Rarissimus.

244 *Saulnier* Petri) De Fraternitate (Ordine) Canonicorum Regularium Hospitalis S. Spiritus in Saxia Romæ 8. Cracoviæ 651. (Prodierat quidem hic liber Jtalice 4. Romæ 662 sed Latine nondum quod sciam extra Poloniam unquam publicæ Luci mandatus est, ista vero editio & versio Latina est Rarissima.)

245 *Lindenblati* Joh: Ep: Pomesan:) Chronicon Ordinis Teutonici in Prussia ab Anno 1360. ad 1419. cum indice Magistrorum

Ge-

Generalium ad 1422 Germanice ſcriptum citatur a Simone Grunau in Præf: ſuæ Chronicæ quod nunquam videre licuit.

246 *Behmij* Martini) Conſpectus Magiſtrorum Generalium Ordinis Teutonici 4. Thorunij 712.

247 *Murinij* Martini) Chronicon Magiſtrorum Ordinis Teutonici in Pruſſia ex Opuſculo Polonico Rariſſimo 4. Thorunij 582. tum 4. Crac: 606 edito Latine verſum.

248 *Schurtzfleiſchij* Conradi Samuelis) Hiſtoria Equitum Enſiferorum Ordinis Theutonici in Livonia 4 Witteb. 685 8. Jbidem 701.

249 *Oſeden* Bernardi ab Epiſcopi Paderborn ſeu cujuspiam alterius ſcriptoris) Chron: Magiſt: Ordinis Theutonici & de Originibus Pruſſiæ ac Livoniæ cum continuatione Anonymi & Chriſtoph: Joh: a Weiſſenfels Ex Germanico Manuſcripto (de quo Hartknoch in Præf: Pruſſiæ veteris & novæ Germanice editæ) Latine

250 *Dusburgij* Petri) Chronicon Pruſſiæ de origine Ordinis Theutonici & de Rebus a Magiſtris Ordinis geſtis in Pruſſia cum Continuatione & notis Criſtoph Hartknoch 4 Jenæ 1679 editū in manibus omnium verſatur, unde hic prætermittitur Extat ſimile Chronicon Germanico Carmine editū a Nicol: Jaroſchino inter Mſſ: Bibliothecæ Regiomontanæ (Wigandus Marpurgenſis illud continuavit ad 1394 teſte Caſp: Schultzio) Anonymus vero quiſpiam ſub Paulo Rusdorfio compendiavit cum continuatione ad Ann: 1422 teſte Hartknochio loco citato. Polonice vero illud tranſtulit at non integre Mathias Strykowſki ſuaq; Lithvanicæ Chronicæ Libro 7 inſeruit.

251 *Niſiwiz* Alexij Presbyteri Thorun:) Liber Antiquitatum Gentis Brutenorum iam Pruſſorum (imo Continuatio Dusburgi ab Anno 1326 uſque ad Weinrichium Kniprode M. Magiſtrum, citatur a Simone Grunau in Præf: Chronici Pruſſiæ quod tamen Mſſ: nunquam vidi.

252 *Robdij* Joh:) Conrádus Tiberius Wallenrod 21 Magiſter Ordinis Cruciferorum, Pruſſiæ gubernatōr vindicatus contra Gronovium Schutzium Venatorem Buthnerum 2. diſputt: 4. Regiomont 719.

253 *Theutonici* Ordinis Regula, Leges 53 articulis, Constitutiones non nullorum Magistrorum ab Anno 1295. Consvetudines antiquæ & recentiores 63 articulis, Veniæ (id est Ordinatio circa Orationes) *Werneri* ab Orselen Statuta Anno 1329 ex Germanico Jdiomate Latine ex Mss:

254 *Anonymi*)Chron: seu Historia Belli Polonici contra Cruciferos usq; ad Mart:Truchsessium *De* hoc Mss. in Curia Civit: Regi omontanæ asservato agit Hartknochius in Præf: suæ Prussiæ.

255 *Vladimiri* Pauli Custodis Crac:) de Bello Cruciferorum Prussiæ contra infideles *Incipit* Sævientibus olim ex Mss.

256 * Hic spectant Joh: Casp Venatoris Annales Ordinis Theutonici ad Ann: 1414 perducti Latine scripti sed inediti quorum saltem Synopsim habemus in Ejusdem opere Germánico 4. Norimbergæ 1680. evulgato; nec non vitæ Magnorum Mágistrorum in Prussia quæ exhibentur in Joh: *Leonis* Chronico Prussiæ recenter edito f. Braunsburgæ 1725. †

† Amstelodam 1728

257 *Henrici* Casp: Historiam Ordinis Theutonici & Chronicon Monachorum Elbingensium quæ a Hartknochio loco citato fide Caspari Schutzy allegantur nusquam mihi videre licuit.

258 *Radzivilij Principis*) Consilium de Equestri Ordine Jmmaculatæ Conceptionis B. V. M A R I Æ quem Vladislaus IV. meditabatur differendo ex Mss, Germanico translatum Latine.

259 *Vladislai* IV. Regis Statuta prædicti Ordinis ab Urbano VIII. curâ Georgij Ducis Ossolinski Cancellarij Regni Romæ approbata Ex Exemplari ipsius Regis Vladislai in membrana impresso quod possideo.

260 *Zaluski* Josephi Andreæ) Exempla Domestica Ensis - Pilei Benedictorum; a Summis Pontificibus Principibus Poloniæ Collatorum Ex meis Analectis Historicis 4. Varsaviæ 1736. editis.

261 *Starovolscij* Simonis) Laudatio Almæ Academiæ Cracoviensis f. Crac 639.

262 *Preuschoffij* Joh:) Universitas Vilnensis Laurearum florida

seu

seu Encomia Universitatis 4. Vilnæ 707. stupendæ Raritatis.

263 *Royzij Mautei* Petri Itali) Chiliasticon Poema (exhortans Aloysium Lipomanum Nuntium Ap: in Polonia ad statum Religionis componendum) 4 Crac: 557.

264 *Neugebaveri* Salomonis) Consilium de Componendis motibus ob Religionem excitatis 4. sine die & Consule.

265 *Confessiones* Fidei Hæreticorum variorum in Polonia. Ex Caspar: *Laurentij* Libro titulo Corpus & Syntagma Confessionum Fidei 4. Genevæ 612. edito

266 *Goslicciij* Laur: Episc: Posn:(Authoris) Libri de Optimo Senatore 4. Venetijs 1568 & 12 Basileæ 593 editi) Discursus de hæreticis ineditus *Incipit* Quod imprimis cujusvis Reip: exordijs Ex Mss: meo quod olim fuit Pauli Piasecki Authoris Chronici.

267 *Poli* Clementis) Hist: Confæderationis Polonicæ 4 Debrocini 596 stupendæ Raritatis.

268 *Laskij* Alberti Palatini Sirad:) Epistola Resp: de novis Rebus Polonicis ad Religionem pertinentibus 12. Dilingæ 571.

269 Responsum ad Litteras Hæreticorum (Motiva suæ Conversionis ad Fidem Cátholicam) 12 o. 570.

270 *Gorayskij* Adami) Excerptum ex ejus Epistola in causa mutandæ Religionis ex Opusculo Polonico in 4. sine die & Consule edito circa 1597.

271 *Anonymi* J. C. M. Oliva Pacifera ad Gorayskium (circa dissidentes in Fide) 4. o. 597.

272 *Lippomani* Aloysij: Episcopi Veronen Nuntij in Polonia Apost:) Epistola ad Nicolaum Ducem Radzivilium 1556 12. Febr: cum Responso 4. Regiom: 556.

273 *Przewodowskij* Hieron) Chronicon Genealogiæ & facinorum Ministrorum Hæreticorum Ex Opusculo tit: *Judass* 4. Cracoviæ 647 tum auctius 1650 edito Latine.

274 *Scripta* duo de causis ac Remediis dissensionum & Turbinum in Religione ad Proceres Poloniæ 12. o. 596.

275 (*Macieiovij* Bernardi Episcopi Cracovienſis) Index Librorum Prohibitorum in Polonia editorum 16. Crac: 603. 617. 4. Zamoscij 604.

276

276 *Epistola* Nobilis Poloni super quæstione an Polonia dum unam solam Religionem profiteretur 600 annis florescere visa sit contra Stan: *Waryski* discursum 4- o. o. ex Pol: Latine & *Waryski* Stan: Discursus ipse.

277 *Manifestum* Jncipit *Si quis venit* &c: (probans non licere in Polonia hæreticis templa extruere vel novas Colonias fundare) f. o. 686.

278 (*Sawickij* Casparis S. J.) sub nomine Gasparis Cihocki) Alloquia Osiecensia vel sermones varij familiares 5. Libris (ubi plura de fide & hæreticis in Polonia) 4. Cracoviæ 615. Liber Stupendæ Raritatis vide *Vogt* in Cathalogo Librorum Rariorum pag: 62.

279 *Thorunia* Acta Conventûs Thorunensis Anno 1645. in Sept: pro componendis dissidijs in Religione per Poloniam scripta pro parte Catholicorum ab Adamo Kos & Freder. Meibomio) 4. Varsaviæ 646. (seu mutato titulo solo fictitio 4. Hagæ 699.)

280 *Jtem* (pro parte Evangelicorum), Scripta facientia ad Colloquium Thorunij accedit Georgius Calixti Consideratio & Epicrisis 4 Helmst. 645.

281 *Jtem* (pro parte Reformatorum) Scripta in Conventu Thorunensi Anno 1645 in Protocollum non admissa 4. Berolini. 680.

282 *Indictio* & Leges Colloquij Thor per Vladislaum IV. Regem 15. Aug: 4, o. 645.

283 *Litteræ* Jnvitatoriæ dissidentium pro hoc Colloquio 20. Martij 4. o. 644.

284 *Jtem* 1. Decembris 4. o. 644.

285 *Copia* Litterarum quibus dissidentes invitantur ad reconciliationem cum eorum Responso ex Conventu Orlensi Præside Janussio Duce Radzivilio. 4, o. 645.

286 Epistola Synodi Provincialis Poloniæ Anno 1643 12. Novem: invitans dissidentes ad Colloquium hoc 4, o, 644.

287 Responsio Ordinum Evangelicorum ad hanc Epistolam 4 o- 644. ad diploma Vladislai IV Regis — (hac anno quoque tria scripta germanica publicata sunt)

029

288 Transcriptio Universalium Regis & Litterarum Primatis Regni 4, o- 644.

289 Jtem ad dissidentes - Jtem eorum supplex Libellus ad hæc duo prædicta 4 o- 644.

290 Jnvocatio S. Spiritus ad initium Sessionum 4 o- o.

291 Consilia Secretiora Colloquij charitativi Pontificiorum in Polonia 4 o- circa 644.

292 Judicia quorundam Catholicorum in Polonia de impossibilitate Reconciliationis dissidentium in Religione 4 o- circa 645.

293 Consultatio Romana de modis Lutheranos Principes Germaniæ d Communionem Ecclesiæ reducendi 4 (Dantisci) 6 5.

294 Confessio Fidei quam Lutherani in Colloquio Thorun: Georgio Ossolinski Legato Vladislai IV. & ipsi Regi tradiderunt 4 Lipsiæ 655.
(2 Editio Latine & Germanicè prodijt 4. Dantisci 735)

295 Confessio Generalis Doctrinæ Ecclesiarum Reformatarum in Polonia exhibita in Colloquio Thorun: Latine tantum (in impresso est Latine & Polonice) 4 o- 645.

296 *Rozen* Valerij Sigism:) Synopsis Actorum Colloquij Thorunensis Anno 1645 ex Protocollis Gorayski 16 Amstelod 646.

297 *Anonymi)* Declaratio Specialis Doctrinæ Ecclesiarum Reformatarum de præcipuis Fidei Controversiis in Conventu Thorunensi 16. Amst: 646.

298 *Cricij* Andreæ Episc: Præmisl: (qui postea fuit Primas Regni) Epistola ad Sigism: Regem Pol: de schismate Lutheri cum Edicto Regio in eum 8. Arg: 523.

299 *Kautzij* Nathanaelis Frid:) Fata præcipua ac publica Religionis Evangelicæ in Polonia, Excerpta ex hoc Libro 4. Hamburgi 738 edito.

300 *Lesnensis* Comitis Decretum concedens Exercitium Religionis Lutheranæ Lesnæ cum judicio ea de re Ex Opusculo Durær 12 Colon: 635. edito.

301 *Anonymi* Legati Apostolici Oratio habita Thorunij ad Regem Poloniæ contra errores Fratris Martini

Haller & Editum Regis contra Lutherum 4. Cracoviæ. Haller 521.

302. *Anonymi* Poloni, Genealogia & Succeſſio Martini Lutheri 5. Evangeliſtæ qui genuit tot Evangelicos Eccleſiæ & ſibi mutuo rebellantes 4. (Cracoviæ) 561.

303. *Anonymi* Epiſtola Diaboli ad Superintendentes & Miniſtros Lutheranos 4 o · 609 ex Polon: Latine.

304. *Sickij* Petri) Oratio de Statu Eccleſiarum Pruthenicarum & Confeſſione Alberti Ducis Pruſſiæ contra Paulum Scalichium 4 Regiomonti 572.

305 *Węgierſkij* Alberti) Chronicon cætus Evangelicorum Cracovienſis ex Mſſ. Polonico Latine.

306. *Camerarij* Joachimi) Narratio Hiſtorica de Fratrum Bohemorum (Huſſitarum) Eccleſijs in Bohemia, Moravia, Polonia 8. Heidelbergæ 605.

307. *Laſitij* Joh:) Hiſtoria de Origine & rebus geſtis Fratrum Bohemorum (in Bohemia Moravia & Polonia) 12 o· 649 12. Amſtel 660. Rariſſimus. (vide Vogt. in Cath: Librorum Rariorum p. 109.

308. *Comenij* Joh: Amos.) Hiſtoria Fratrum Bohemorum cum Præf: Jo Fran Buddæi (ubi habetur quomodo illi Fratres in Pruſſiam & Poloniam venerint) 4 Halæ 702.

309. (Ejusdem) Hiſtoria Perſecutionum Eccleſiæ Bohemicæ ab Anno 864 ad 1632) 16 o· 648.

310. *Bohemi* Anonymi de Ordine & diſciplina Fratrum Bohemorum 16. Leſnæ Poloniæ 632.

311 *Blondelij* Davidis) Acta Authentica Eccleſiarum Reformatarum Poloniæ circa pacem & charitatem fraternam Ex ejus Opuſculo Gallico 4. Amſt: 655. edito Latine.

312 *Anonymi* Relatio Epiſtolaris de diſputatione Lublinenſi Anno 1615 a Jeſuitis inſtituta 4 o· 616.

313 *Kotowieckij* Caſparis) Relator Epiſtolaris caſtigatus ob diſputationem Lublinenſem. 1615. hábitam Anno. 1618. fide Calviniana editam 4. Caliſſij 618.

314 *Morgensternij* Bened:) de Ecclesijs Calvinistarum & Valdensium (in Polonia) & earum Consensu in Religione Sandomiriæ 1670 fabricato. Ex Ejus Libello infinitæ Raritatis titulo Tractatus de Ecclesia Christi 8. Francof. 598. edito.

315 *Węgierscij* Andreæ) sub nomine Anagrammatico in 1. Edit: Adriani Regenvolscij) Systema Historico Chronologicum seu Slavonia Reformata continens Historiam. Ecclesiarum. Reformatarum in Polonia Lithvania &c 4. ultrai 1652 4. Amst: 679

Editionem tertiam hujus Historiæ cum continuatione ad suam usq; ætatem promiserat Joh: Sirenius Chodowiecki Rector Scholæ Reformatæ Dantiscanæ; Si Manuscripti Autographi ejus Copia ab Hæredibus concedetur, hic adijcienda erit.

316. *Orichovij* Stanislai) Chimæra vel de secta Poloniæ funesta Stancari 4. o- 562.

317 *Smiglecij* Martini S. J.) Descriptio Disputationis Novogrodensis cnm Joh: Licinio Anabaptista, habita 25 Januarij Ex Opusculo Polonico 4. o- 594. edito Latine.

318. *Zaiączkovij* Alberti) Descriptio Disputationis Novogrodensis de Divinitate Christi inter Smiglecium & Licinium Ex Opusculo Polonico 4. Vilnæ 564. edito Latine.

319. *Przypkovij*) seu Przypkowski Samuelis) Vita Fausti Socini 4. (Racoviæ) 636.

320. *Tricesij* seu Trzecieski Andreæ) de Evãgelij in Ditione Poloniæ origine, progressu, incremento (de hæresi Sociniana) 4. Regiomonti 556.

321 *Lubienieccij* Stanislaj) Historia Reformationis Poloniæ in qua Reformatorum & Anti Trinitariorũ Origo & progressus in Polonia narratur. 8. Freistadij (imo Amstelodami) 685 Rarus.

322 *Vorstij* Conradi) Summa Doctrinæ Sarmatarum seu Compendiolum Doctrinæ Ecclesiæ Christianæ nunc in Polonia potissimum florentis 1630.

323. *Sandij* Christophori) Bibliotheca Anti Trinitariorum accedunt Jo: Stoinski Epitome Historiæ Originis Unitariorum

in Polonia, de Typographijs Unitariorum in Polonia, Relatio de Martyrio Jo: Tyſcovicij, Andreæ Wiſſowaty, Narratio quomodo in Polonia a Trinitarijs Reformatis ſeparati ſint Chriſtiani Unitarij, *Anon*: Epiſtola de vita & morte dicti Wiſſowaty &c: 8. Freiſtadij 684.

324 *Anonymi* Exhortatio ad Equites Polonos ut Conſtitutioni Regni contra Arianos (imo Socinianos) latæ firmiter adhæreant Ex Opuſculo. Polonico 4. ſine loco & Anno edito verſa Latine.

325 *Anonymi* Proditiones Arianorum (Socinianorum) Patriæ ſuæ Poloniæ ſub tempus Belli Svetici Ex Opuſculo Polonico. 4 ſine loco circa 657 edito verſæ Latine.

326 *Volani* Andreæ) Paræneſis ad Profeſſores Doctrinæ Samoſatenianæ vel Ebioniticæ in Polonia. 8. Spiræ 582.

327 *Caliſſij* Alberti) Schola Levartoviana Reſtituta vel Epiſtolæ de hac Schola (Sociniana) 4 Racoviæ 593. Infinitæ Raritatis.

328 *Cypriani* Erneſti Salom:) de Mortibus Socinianorum qui virus ſparſerunt in Polonia 4 Coburgi 703.

329 *Przylepſkij* Joh:) Diſputatio Lublinenſis Adriani Radziminſki S. J. cum Statorio (Stoinſki) Miniſtro Sociniano de æternitate Divinitatis Chriſti 22 Maij Ex Opuſculo Polonico 4 Crac: 1592 edito Latine.

330 Catecheſis & Confeſſio Fidei Cætus per Poloniam congregati (Socinianorum) 16 o. 574 & Irenopoli 659.

331 *Argentre* du Pleſſis Carol d') Judicia Academiarum Poloniæ de novis erroribus 17 ſæculi (Janſeniſmi) Ex Ejus Opere 3. vol. 4 Col. 713 edito.

332 *Morochovij* Joachimi) Diſcurſus de Origine Schiſmatis Eccleſiiæ Græcæ a Romana & deſcriptio 8. Concilij Florentini, Libellus Polonicè 4 Zamoſcij 622. editus Latine verſus.

333 *Ruſſiæ* Schiſmaticorum Synopſis Jurium Privilegiorum Libertatum a Regibus Poloniæ & Ducibus Lithvaniæ ac Pruſſiæ

Prussiæ Genti Ruthenæ (Schismaticis) concessorum ab A. 946. ad 1632 Ordine Chronologico f. Vilnæ 632 ex Polonico tr: Latinè.

334 *Vnitorum* Ritùs Græci - Collectio doctrinæ de Articulis fidei Orthodoxæ Christianæ ex scientia & Doctrina Ecclesiæ Orientalis - Ex Opusculo dialecto Albo Russica edito Kiioviæ 1645 Latine.

335 *Hibickij* Alexandri) Tyrannis Judaica circa Hostias Consecratas & infanticidia - Ex Opusc: Polonico 4. Crac: 602. edito Latine.

336 *Zuchowskij* Stephani) Echo Processuum Criminalium contra Judæos, ratione variorum excessuum, maxime vero infanticidij præsertim Sandomiriæ 1695 perpetrati Ex Opusculo Polonico 4. sine loco 1700 edito Latine.

337 Ejusdem Processus Criminalis contra Judæos ratione infanticidij Georgij Krasnowski Infantis 1710 18. Aug: Ex Opusculo Polonico 4. Sand: 713 edito Latine.

338 *Vaglicij* Basilij) Excessus effrons Judæorum in Polonia ex Opusculo Polonico in 4. sine loco 1595 edito Latine

339 (*Załuski* Andreæ Stanislai Kostka Episc: Culmensis Archicancellarij Regni, Fratris amore & veneratione prosequendi) Deductio perspicua Legum & Rationum ob quas Judæi in Ducatu Masoviæ tolerari non debeant Ex Opusculo Polonico 12 Varsaviæ circa 1725 edito Latine.

340 *Brictij* Joh: S. J. seu cuj ab alijs tribuitur Stephani Puzyna S. J) Arcanum perfidiæ Judaicæ Revelatum (de excessibus Judæorum in Polonia) Ex opusculo Polonico 12 Vilnæ 727. Varsaviæ eodem & Vilnæ 730 edito Latine.

341 *Curicke* Reinholdi) de Vicissitudinibus Religionis in Civitate Dantiscana Ex Ejus descriptione Dantiscana Libro 4 ex Germ: Latine. German: conscripta et edita Amstelodami 1687 per Waesbergios iterum recusa 1688 fol —

342 *Ludewig* Epistola ad David Chytræum de Jdolis Slavorum Ex Treveti Corpore Antiquitatum Germanicarum. uno ex Frecheri.

343 *Lassicij* Joh.) de dijs Samogitarum. Ex eodem.

345

344 De Russorum, Moscovitarum. Tartarorum Religi one Sacrificijs, Nuptiarum, funerum Ritu. 4 Spiræ 582.

345 *Anonymi* Deliberatio de fœdere Polonorum cum Principibus Christianis contra Turcas (sunt excerpta ex Hosio Cromero) Ex Opusculo Polonico 4. sine loco 1595 edito Latine.

346 *Lengnichij* Godofredi Polyhistoris Poloniæ Clarissimi) Disputatio de Jnitijs Religionis Christianæ in Polonia 4. Dantisci 1734.

347. *Hartknochij* Christophori) de originibus Religionis Christianæ in Prussia Dissertatio (Cui Notas meas adjeci.) Ex Ejus 19. Dissertat: de Rebus Prussicis, quæ adhærent Dusburgi Chronico 4 Jenæ 679. edito Nro. 14.

348 *Mislentæ* Cœlestini) de Religione Russorum & ejus vicissitudinibus Regiomonti. Ex ejus Præfatione in Manuale Pruthenicum.

349 *Schotti* Andreæ) Prussia Christiana vel de Jntroductione Religionis Christianæ in Prussiã per Martyres tentata, quorum vitæ restituuntur 4. Dant. 738 (Allegatur a Hartknochio in Præf: Prussiæ Antiquo novæ *Jaroslai* Præpositi Cath: Plocensis Liber originis & furiarum gentis Brutorum in sangvinem Christianum, tum & Christini primi Episcopi Prussiæ Liber Filiorum Belial cum Superstitionibus Bruticæ.factionis quæ Mss: inedita nusquam adhuc vidi.)

350 *Bolognetti*) Postulata Ordinis Ecclesiastici Poloniæ in Comitijs Varsaviæ 1587. 4 Posnaniæ 587.

351 (*Flauntei* Laur: Arturi S. J.) de Controversijs inter Ordinem Ecclesiasticum & sæcularem in Polonia 4. o- 592.

352 Tractatio de Controversijs inter Ordinem Ecclesiasticum & sæcularem in Polonia 4. Crac: 582.

353 *Callimachi* Philippi Jtali) Oratio de Contributione Cleri in Synodo Episcoporum 4. Crac: 584.

354 *Stephanidis* Melchioris) Opuscula inservientia Negotio Compositionis inter status Eccesiasticum & Equestrem Poloniæ 4. Cracoviæ 632.

355 *Zbior* &c.) Collectio Legum Ecclesiasticarum ad evincendam Immunitatem ab oneribus publicis. Ex Opusculo Polonico Fol: o- 712. edito Latine.

356. *Concordata* Poloniæ cum Sede Apostolica Ex Laur: Nicolarii Praxi Beneficiaria 4 Col 658 & f. Romæ 731 edita.

357 (*Olszowij* Andreæ Primatis Regni Avunculi honorandissimi) Quinquaginta singularia Juris Patronatus Regum Poloniæ f. Cracoviæ circa 1675.

358 (*Anonymi* Justitia defensa contra siniſtram interpretationem Juris Patronatus per 50. singularia f: o- o-

359 *Szczygielskij* Stan:) Liber Penticus de Prælatis Commendatarijs Regularium, ubi Monasteriorum Commendatorum in commoda, Prælatorum Comendatariorum Jurisdictio circumscripta demonstratur 4. Vilnæ 681 (aliud Exemplar nusquam vidi præter istud quod possideo, hinc infinitam ejus arguo Raritatem)

360 *Ejusdem* Responsio modesta (contra Andreæ Olszowski) 50. Singularia 4. o- circa 1681.

361 (*Ejusdem*) Casus cum sua Resolutione (de Abbatijs datis in Commendam) 4 o- circa 1664.

362 *Anonymi*) Disquisitio brevis de Jure Patronatus Regularibus abrogando 4 o- 645.

363 *Ansideis* Marci. Ant. de) Informatio circa Ecclesiam Parochialem Gedanensem vulgo Capellam Regiam f. Romæ 717 & f. Dant eodem.

364 *Rescij* Staniſlai) Epistolæ (ubi plura de Rebus Sacris Poloniæ) 2. Vol: 12 Neapoli 1594-8 Raritatis stupendæ.

365 *Romana* Decisio Polonica Prætensæ Commendæ Monasteriorum pro Procuratore Generali Ord: Cisterc: & Monachis Poloniæ f. Romæ 685.

366 *Sikorskij* Joh: Chrisostomi) Historia SS. Corporis Christi miraculose reperti Posnaniæ A. 1399 prosa & Metro 4. Posnaniæ 604.

367 *Treteri* Thomæ) Historia & Miracula SS. Corporis Christi in Ecclesia Posnanensi Carmelitarum asservati c. Fig: 4. Brunsbergæ 609.

369

368 *Powſinij* Franciſci) Eadem Hiſtoria fuſius exarata Ex Opuſculo Polonico 4 Crac: 663 & 4 Poſnaniæ 722. edito Latine.

369 *Marquardi* Andreæ) Hoſtia Sacra olim Glottaviæ (in Diæceſi Varmienſi) a Bove mirabiliter adorata 16 Brunsbergæ 692.

370 *Pauli* Godofredi Alberti) De Calice Euchariſtico prodigiosè transfigurato in Sangvinem verum, in Pago Rudavienſi prope Regiomontum 4. Regiom 717.

371 *Ruſselij* Pauli O P.) Theſaurus Eccleſiæ Crux Chriſti (Opuſculum de Cruce Chriſti occaſione Particulæ Ligni SS. Crucis Lublini apud Patres Ord: Præd: aſſervati) Ex Opere Polonico 4. Lublini 655. edito Latine.

372 Ejusdem Hiſtoria hujus inſignis Reliquiæ Lublinenſis, quæ eſt annexa ejus Concioni titulo *Favor Niebieſki* 4 Lublini 649 editæ Latine.

373 *Cianaveni* Thomæ Itali O P.) Hiſtoria compendioſa de Ligno SS. Crucis Dominicæ Lublinum tranſlato 4. Cracoviæ 618.

374 *Wargockij* Andreæ) De Cruce, Supplicio Crucifixionis, de Ligno ſalvificæ Crucis Lublini aſſervato Ex Opuſculo Polonico 4. Zamoſcij 620 edito Latine.

375 *Warſevicij* Chriſtophori) Hiſtoria de Calvo monte *Łyſa Gorá* dicto (quod eſt primum omnium Monaſteriorum Ordinis S. Benedicti in Polonia, Ligno SS. Crucis percelebre) & de miraculis SS. Crucis Ex Ejus Opuſculis fol. Cracoviæ 600. editis. titulo De Cognitione ſui ipſi: us &c.

376 (*Rudnickij* Dominici S. J.) Relatio de Miraculis clarâ Chriſti D. Crucifixi effigie in Eccleſia Collegij Varſ: S.J. Ex opuſculo Polonico, 8. Varſ: 729 edito Latine.

377 *Dzielowſkij* Franciſci OM.) Calvaria ſeu Nova Hieroſolyma in Campis Zebrzydovienſibus prope Crac: deſcripta Ex Opuſculo Polonico 12 Crac: 669 edito Latine.

378 *Poſtenkalſkij* Mariani OM) Rememoratio Viarum Redemptionis Noſtræ, Stationibus Calvariæ Zebrzydovienſis diſtinctarum 16. Cracoviæ 620.

379

379 *Rozniatowſkij* Abrahami) Commemoratio Paſſionis Chriſti ſecundum Dimenſionem locorum Calvariæ Zebrzydovienſis 4. Crac: 634.

380 *Anonymi*) Commemoratio Viarum Paſſionis Chriſti & triplicis Myſterij B. V. MATRIS Ejus in Monte Calvariæ Zebrzydovienſi Ex Opuſculo Polonico 12. Cracoviæ 699 edito Latine:

381 *Skarbimirij* Nicolai OM.)Rememoratio viarum Redemptionis noſtræ (Stationes Viæ Chiſti ſeu Paſſionis Domini in Monte Calvariæ prope Cracoviam) 12 Crac: 620.

382 Rememoratio viarum Compaſſionis funeris aſſumptionis B. V. MARIÆ 16 Crac: 630.

383 Hiſtoria Fundationis Montis Calvariæ prope Cracoviam factæ á Nicol: Zebrzydowſki Palatino Cracovieńſi 12 Cracoviæ 632.

384 *Frankiewiczij* Joh. Andreæ) Deſcriptio Novæ Hieroſolymæ in Oppido Gora prope Varſaviam per apparitionem miraculoſam SS. Crucis in Cælo Revelatæ 1667. 26 Decembris, Carmine Polonico. *Ext:* cum Adrichomij Chriſtop: Hieroſolyma Polonice verſa 12 Varſaviæ 671:

385 *Wierzbowſkij* Stephani Epiſcop: Poſnan:) Vinea Chriſti vel Jura & Privilegia Calvariæ Neo Hieroſolymitanæ in Oppido Gora prope Varſaviam Ann. 1678 fundatæ f. Varſaviæ 680 Stupendæ Raritatis nam 50 Exemplaria tantum ſunt impreſſa.

386 *Nizyńſki* Melchioris) Dux ad Montem Calvariæ Vorkienſis ad Vilnam fundatæ a Georgio Białozor Epiſcopo. Vilnenſi Ex Opuſculo Polonico c. fig. 16. Vilnæ 656 edito Latine.

387 *Anonymi* Ord: Minor: Conventualium) Devotio Novæ Hieroſolymæ ſeu Calvariæ Præſlavienſis in Ruſſia prope Præmyſliam Ex Opuſculo Polonico. 16 Leopoli 671 & 736 edito Latine.

388 *Anonymi*) Series Scriptorum Polonorum qui ſcripſerunt de B. V. MARIA. *Ext:* cum Opuſculo *tit:* *Alegambe* Virgo Præ-

dicanda edito 4. Vilnæ o. (in Marraccij Bibliotheca Mariana, plures ex his ſunt ommiſſi.)

389 *Załuſki* Joſephi Andreæ (qui hæc ſcribo) MARIA Regina Poloniæ ſeu de Patrocinio B. V. MARIÆ in Poloniam & Polonos (ad imitationem Bourgheſij in Societate Jesu B. V. MARIÆ Cultrice.

391 *Pruſcij* Petri Hyacinthi) Deſcriptio Jmaginum miraculoſarum Chriſti Salvatoris & B. MARIÆ quæ in Polonia Lithvania &c: viſuntur Ex Opuſculo Polonico c: fig 4. Cracoviæ 662 & 1737 edito Latine.

392 *Gumppemberg* Gvillelmi) de Jmaginibus Miraculoſis B. V. MARIÆ in Polonia &c: Ex ejus prolixo Opere titulo *Atlas Marianus* 2 vol. f: Monachij 1672. edito.

393 *Kraſuſki*) Ode de Jmaginibus Miraculoſis B. V. MARIÆ in Polonia 12.

394 *Piſkorſki* Sebaſtiani) Majeſtas B. V. MARIÆ &c: (Elogia in Jmagines miraculoſas B. V. MARIÆ in Diœceſi Cracovienſi) f. Cracoviæ 698.

395 *Drews* Johannis S. J.) Methodus Peregrinationis menſtruæ ad Jmagines Miraculoſas B. V. MARIÆ in Polonia & Lithvania celebres 16 Vilnæ 684.

396 *Lanckoronſkij* Nicolai) Deſcriptio Jmaginis Thaumaturgæ B. V. MARIÆ Częſtochovienſis Ex Mſſ (de eo vide meum Programma Litterarium Litt: B. num. 4.)

397 *Goldononſkij* Andreæ) Diva Claromontana vel Origo Tranſlatio, Miracula Jmaginis B. V. MARIÆ Częſtochovienſis 12. Cracoviæ 642.

398 *Samboritani* Vigilantij Gregorij) Częſtochovia, Poema de Jmagine miraculoſa a S. Luca depicta quæ colitur Częſtochoviæ 12 Cracoviæ 568.

399 *Starovolſcij* Simonis) Diva Claromontana vel Oratio de Laudibus B. V. MARIÆ in Jmagine Częſtochovienſi f. Cracoviæ 640.

400 *Kobierzyckij* Staniſlai) Obſidio Clarimontis Częſtochovienſis ab exercitu Svetico 4. Dant. 659.

401 *Kordeckij* Auguſtini) Gigantonomachia contra Jmaginem B. V. MARIÆ Częſtochovienſem (Hiſtoria Obſidionis Svecorum irrito conatu Fortalitij Czenſtochovienſis) 4 Cracoviæ 655. &c:

402 *Nieſporkowiczij* Ambroſij) Analecta Menſæ Reginalis vel Hiſtoria Jmaginis B. V. MARIÆ Częſtochovienſis in Polonia 4. Cracoviæ 687. 1681

403 *Tobiæ* Antonij Itali) Deſcriptio Hiſtorica Jmaginis miraculoſæ B. V. MARIÆ Częſtochovienſis in Polonia ex Ejus Opuſculo Italico 12 Romæ 1673 edito Latine.

404 *Łobzynij* Jo: Dyoniſij) Triumphus Cænobij Częſtochovienſis (Deſcriptio ſolennitatis Tranſlationis Jmaginis B. V. MARIÆ in Capellam Novam) 4 Crac: 644.

405 *Máteckij* Staniſlai Balthaſ:) Concio in Reinductione Jmaginis Miraculoſæ B. V. MARIÆ Częſtochovienſis poſt Incendium 4. Crac: 1691 ex Pol: Latine.

406 *Vannowiczij* Joh: Hungari) Relatio Brevis Jmaginis Miraculoſiſſimæ B. V. MARIÆ Częſtochoviæ in Polonia aſſervatæ ex Opuſculo Italico 4 Romæ 671 edito Latine.

407 *Anonymi*) Relatio Coronationis Thaumaturgæ Jmaginis B. V. MARIÆ Częſtochovienſis 4. Częſtochoviæ 717.

408 *Birkovij* Fabiani O.P.) Concio de Jmagine B. V. MARIÆ Braunsbergenſi Ex ejus opuſculo Polonico *tit*: *Głos Krwie* &c: 4 Cracoviæ 1629. edito Latine.

409 *Duraczij* Hyacinthi) Narratio Hiſtorica de Jmagine Miraculoſa B. V. MARIÆ Cracovienſi in Arenâ ex Opuſculo Pol: 4 Cracoviæ 610 edito Latine.

410 *Grodzinſkij* Michaelis) Diva Virgo Carmelitana in Arenis (Miracula patrata ad Jmaginem B. V. MARIÆ Crac: apud Patres-Carmelitas) f. Crac: 669.

411 *Bieſiekierſkij* Joh: Auguſtini) Deſcriptio miraculis claræ Jmaginis B. V. MARIÆ quæ extat Caſimiriæ prope Cracoviam apud Canonicos Regulares Ex opuſculo Pol: Titulo *Nauka* 4 Crac: 624. edito Latine. vide n. 129

412 *Donacki*) Concio de Jmagine miraculosâ B. V. MARIÆ Culmenſi in Pruſſia Ex opuſculo Polonico 4 o- 721 edito Latine.

413 *Sußæ* Jacobi Ep: Chelmenſis Ritus Græci) Phœnix Redivivus ſeu Hiſtoria & Miracula Jmaginis B. V. MARIÆ Chelmenſis 4. Zamoſcij 640 653. 684.

414 *Paprocki* Lucæ S. J.) De gratijs & miraculis patratis in Templo B. V. MARIÆ Czervinenſi. Ex opuſculo Polonico 4. Varſaviæ 682 edito Latine. *1652.*

415 *Swięckij* Laurentij) Miracula patrata ad Jmaginem Thaumaturgam B. V. MARIÆ Dzikoviæ Ex Opuſculo Polonico 4. Cracoviæ 686 edito latine.

416 *Trebnici* Georgij O. P.) Hiſtôria Jmaginis miraculoſæ B. V. MARIÆ in Oppido Gidle ſub cura Patrum Ord: Præd: Ex Opusculo Polonico 4. Cracoviæ 636. edito Latine.

417 *Pilzna* Thomæ de O. P.) Hiſtoria ſimilis dictæ Jmaginis Ex Opuſculo Polonico 4 Crac: 645 edito Latine.

418 *Zagaiowſkij* Ambroſij O. P.) Miracula Patrata ad Jmaginem Thaumaturgam B. V. MARIÆ Gidlæ Ex Opuſculo Polonico 4 Crac: 1734. edito Latine.

419 *Anonymi* Congregationis Oratorij Romani) Congeries Miraculorum Patratorum ad Jmaginem B. MARIÆ Virginis in Eccleſia Goſtinenſi Patrum Oratorij S. Philippi Nerij Ex Opuſculo Polonico titulo *Proſpekt* 4. Posnaniæ 726. edito Latine.

420 *Kwiatkiewiczij* Joh. S. J.) 626 Miracula Divinitûs patrata ad Jmaginem miraculoſam B. V. MARIÆ Jaroſſaviæ in Collegio Soc: Jesu Ex Opuſculo Polon: 12 Crac: 680 & 12 Lublini 692. edito Latine.

421 *Olßowſkij* Jgn: Lucæ) Jnformatio de Statua B. V MARIÆ Jaſielſcenſi Ex Scripto Polonico in 4to. ſine loco &An: edito Latine.

422 *Sapiehæ* Joh: Frid- Lucæ moderni Archicancellarij Lithvaniæ) Deſcriptio Jmaginis miraculoſæ B. V. MARIÆ in ſuo hæreditario Feudo Koden Ex ejus *Monumentis Antiquitatum*

tatum Marianarum f. Varſ: 1721 editis & hujus Operis compendio ſub Nomine Alberti Stawſki Polonicè 12 Sandomiriæ 724. edito Latine.

423 *Ejusdem* ſub Nomine Jacobi *Walicki*) Hiſtoria Jmaginis Thaumaturgæ B. V. MARIÆ de Gvadalupe iam Kodnenſis; & Deſcriptio variarum piarum Fundationum in Eccleſia hac ab Jllma Familia Sapieharum perfectarum Ex Opuſculo Polonico 4. Thorunij 720. edito Latine.

424 *Ejusdem* Fundatio Præpoſituræ Jnfulatæ Kodnenſis An:! 1710 25. Junij a ſe facta f. Zamoſcij 1717. (Hâc Jnfulâ Anno 1729 me qui hæc ſcribo condecorare dignatus eſt Jlluſtriſſimus Fundator, quam etſi depoſuerim, memoria tamen Beneficij manet alta mente repoſta.)

425. *Sanidlonis* Ludovici OM) Delineatio Pathetica Imaginis B. V. MARIÆ Lezayſcenſis ſeu de Origine & Miraculis S. MARIÆ Annunciatæ quæ colitur in Conventu Lezai ſcenſi in Polonia apud PP. Ord: Min. ex Mſſ. (quod citat Joh: a S. Antonio in Biblioteca Franciſcana, qui Authorem perperam facit Italum cum fuerit Polonus.)

426. *Kownacki* Jgnatij OP) Sparta Polona ſeu Deſcriptio Imaginis Miraculis claræ B. V. MARIÆ Luceoriæ apud PP. Dominicanos - Ex Opere Polonicè f. Zamoſcij 703 edito Latine.

427. *Offiarovicij* Alberti) Hiſtoria Imaginis Miraculoſæ B. V. MARIÆ quæ Myſſemicijs colitur Ex Opuſculo Polonico 4. Cracoviæ 642. edito Latine.

428. (*Drews* Johannis S. J.) Effigies miraculoſa B. V. MARIÆ Novogrodeci in Lithvania narratione illuſtrata 16. Vilnæ 684.

429 *Kalnoſoyſkij* Athanaſij) Teraturgima vel Deſcriptio Monaſterij Lauræ Pieczarenſis Ord: S. Baſilij prope Kijoviam & miracula ibi ad Imaginem B. V. MARIÆ patrata - & Hilarionis *Derviſonicz* Parergon Miraculorum Imaginis B. V. MARIÆ in Monaſterio Kupiaticenſi - Ex Opuſculo

Polo-

Polonico Raritatis immenſæ 4. in Monaſterio Pieczarenſi 638. edito Latine.

430. *Anonymi* Soc: Jesu) Mater Admirabilis ſeu Hiſtoria Imagi) nis Miraculoſæ B. V. MARIÆ in Oppido Sileſiæ Piekari Dioeceſis Crac: Ex Opuſculo Polonico 12. Sandomiriæ 726 edito Latine.

431. *Złotnickij* Nicolai) Ephemerides Miraculorum patratorum ad Thaumaturgam Imaginem B. V. MARIÆ Pienkoſzoviæ 12. Częſtochoviæ 722.

432. *Okolſkij* Simonis O P.) Deſcriptio Eccleſiæ & Imaginis B. V. MARIÆ miraculoſæ apud Patres Dominicanos Podkamienici in Diæceſi Luceor: Ex Opuſculo Polonico 4. Cracoviæ 648. edito Latine.

433. *Anonymi* Ord: Præd.) Inſcriptiones montis SS. Roſarij propè Podkamien 12 Leopoli 7 4.

434 *Steczewiczij* Jo Caſimiri) Hiſtoria Imaginis Thaumaturgæ B. V. MARIÆ Rokitnenſis & Recenſio Miraculorum ad eam patratorum - Ex Idiomate Polonico Poſnaniæ 676. edito Latine.

435. *Jurkowſkij* Gabrielis O P.) Miracula Imaginis miraculoſæ B. V. MARIÆ Roſoſtocenſis (*Rożany Stok*) - Ex Opuſculo Polonico 4. Vilnæ 677. edito Latine.

436. *Clagij* Thomæ S. J.) Linda Mariana (vel de Imagine B. V. MARIÆ Lindenſi ſeu ad Sacram Tiliam in Dioeceſi Varmienſi ſub cura PP. Soc: Jesu miraculis clariſſima; 12 Coloniæ 659.

437. *Wołodkowiczij* Caſimiri S. J.) Ode votiva ad B. V. MARIAM Lindenſem 4. Cracoviæ 661.

438. *Neufeldt* Cæleſtini Conradi) de Linda Mariana Schediaſma Hiſtoricum 4. Regiomonti 720.

439 *Paprockij* Lucæ S. J.) de Gratijs miraculoſis ad Imaginem B. V. MARIÆ quæ colitur Sieprciæ in Eccleſia Monialium S. Benedicti - Ex Opuſculo Polonico Raritatis immenſæ in 4. edito Latine-

440. *Jabłonowſki* Joh: Palatini Ruſſiæ) Hiſt: Imaginis Thaumaturgæ

B.

B. V. MARIÆ Socalienſis. Carmine Patrio 4. Leopoli 724.

441. *Anonymi*) Hymnus ad B. V. MARIAM quæ Sokaliæ colitur. Polonice 12 o. 734

442 *Anonymi* Ord: Min:) Actus Coronationis Jmaginis Miraculoſiſſimæ (Angelica manu depictæ) Sokaliæ 8. Septembris 4. Leopoli 729.

443 *Anonymi* O M. (forte Jgnatij Orłowſkij) Miracula patrata ad Thaumaturgam Jmaginem B. V. MARIÆ Sokaliæ Ex Opuſculo Pol: 4. Varſaviæ 724. edito Latine.

444 *Anonymi* Præsbyteri Congreg: Oratorij) Miracula patrata ad Jmaginem Thaumaturgam B. V. MARIÆ in Eccleſia Studzianenſi Patrum Congreg: Oratorij Ex Opuſculo Pol: 4 Varſ: 729 edito Latine.

445 *Minkiewiczij* Adami Soc: Jesu) Panegyricus de Cultu & origine Jmaginis Thaumaturgæ B. V. MARIÆ Trocenſis in Lithvania 4 Vilnæ 718.

446 *Ejusdem* Solennitas Coronationis Jmaginis Thaumaturgæ B. V. MARIÆ Trocenſis 1718. 4 Sept: 4. Vilnæ 719.

447 *Buchowſkij* Benigni) Origo & Miracula Jmaginis B. V. MARIÆ Tuchovienſis 4 Crac: 718.

448 *Szczygielſkij* Staniſlai) Symbola Jllibatæ MARIÆ (Recenſio miraculorum patratorum ad Thaumaturgam Jmaginem B. V MARIÆ Tuchoviæ) 12 Cracoviæ 661.

449 Approbatio Jmaginis B. V. MARIÆ miraculoſæ Vilnæ ad Eccleſiam S. Michaelis Ex Opuſculo Polonico 4 Vilnæ 1670 edito Latine.

450 *Treteri* Thomæ) Deſcriptio Jmaginis Thaumaturgæ B. V. MARIÆ Zdzieſzoviæ prope Borkum & Miracula ad eam patratâ Ex Opuſculo Polonico 4. Cracoviæ 647. edito Latine.

451 *Anonymi* Magnalia Deiparæ âd Jmaginem B. V. MARIÆ Zdzieſzoviæ cum Diſcurſu de Cultu & Antiquitate Jmaginum c. f. 4 Cracoviæ 682.

452

error Mathiæ carmini Treteri lil: Obrona y Wawa Crolest. bol Orzba Wilkiey bol endawna Matka Boska w Lwowie Zdziarzewskim w Krakow v Fr Carmy 1647.

452 *Nardi* Jſidori) Relatio Hiſtorica Manifeſtationis Jmaginis Miraculoſæ B. V. MARIÆ Zyrovicijs in Lithvania apud PP. Baſilianos ex Jtalico Jdiomate tum Polonico (interprete Jgnatio Kulczynſki 12 Supraſlij 1728) Latine.

453 *Kulczynſkij* Jgnatij) Narratio de 3 Jmaginibus miraculoſis B. V. MARIÆ duabus Zyroviciæ in Lithvania ac tertia dicta del Paſcolo Romæ Ex Opuſculo Jtalico 12 Romæ 732 & Polonico 8 Supraſlij 728 edito Latine.

454 *Jetkiewicz* Teophili) Aquila &c: ſeu de Coronatione Jmaginis B.V. MARIÆ Zyroviciæ 4 Supraſlij 730.

455 *Alakdi* Joh: Soc: Jesu) De miraculis in æde S. Michaelis Archangeli prope Nieſwiſium in Lithvania patratis Ex Opuſculo Polonico Raritatis immenſæ 8. Vilnæ 1630 edito Latine.

456 *Kałowſkij* Martini OM. Conv:) Jnformatio de Loco miraculoſo Łagievnicenſi Jmagine Thaumaturga S. Antonij Patavini celebri Ex Opuſculo Polonico 12 Caliſſij 723 edito Latine.

457 *Koſtrzecki* Matthæi) Jnformatio de S. Antonio Łagiewnicijs Miraculoſo Ex Opuſculo Polonico Varſaviæ 734 edito Latine.

458 *Anonymi* Miracula Jmaginis Thaumaturgæ S. Antonij Przyrodecznicij Ex Opuſculo Polonico 12 Zamoſcij 1712 edito Latine.

459 *Statuta* Hoſpitij Nationis Polonæ ad Sanctum Staniſlaum Romæ, Officia Proviſorum, de Alumno Zadzikoviano Obitus & Elogium Card: Hoſij Fundatoris hujus hoſpitij Ex Mſſ.

460 *Wargocki* Andreæ) Deſcriptio Eccleſiarum Cracovienſium Ex Ejus Opuſculo Polonico de Roma in 4. Anno 1648. edito Latine.

461 *Pruſscz* Hyacinthi) Deſcriptio Eccleſiæ Cathedralis Cracovienſis & aliarum præcipuarum hujus Civitatis Baſilicarum, ac vitæ Synopticæ Epiſcoporum Ex Opuſculo Polonico ; *tit:* *Kleynoty* 4 Cracoviæ 647 tum auctius 1650 edito Latine.

462

463 *Lissenskij* Andreæ) Descriptio Sacrarum Reliquiarum 12 Maij in Ecclesia Cracovienſi demonſtrandarum 4 Crac: 613

464 *Sibenecycher* Jacobi) *Anonymi* Descriptio Ecclesiarum Cracovienſium & Rerum quæ in ijs memorabiles apparent edita ab eo Ex Opuſculo Polonico tit. *Przewodnik* 16. Crac: 603 edito Latine.

465 *Cracovienſis* Ecclesiæ Cathedralis Statuta per Joh: Groth Episcopum Crac: Ex Mſſ:

466 *Rudzki* Alexandri Matth:) Lux Ecclesiæ Andreovienſis S. Catharinæ (Descriptio hujus Ecclesiæ) c. not: Steph: Damalewicij 4. Romæ 655.

467 *Zaiączkovij* Emerici (*Ciſterc*) Sol Andreovienſis (de Ecclesia Andreovienſi Ordinis Ciſterc) 4 Romæ 656 Uterq; Libellus est Raritatis immensæ.

468 *Præmiſlia* Indulgentiæ Basilicæ Lateranæ, a Benedicto XIII. concessæ Ecclesiæ Cathedrali Præmiſlienſi; Curâ Alexandri Fredro Episcopi P. 80. 731.

469 *Lilienthal* Michaelis) Descriptio Ecclesiarum Thorunenſium ex Ejus Opusculo De Tragædia Thorunenſi Belgicè 8 Lugduni Bat: 1726 edito tum & ex *Zernecke* Chronico Thorunenſi.

470 *Varſavia* Summarium Privilegiorum & Jurium spectantium ad Ecclesiam Collegiatæ S. Johannis tum & ad hospitale S. Spiritus Varsaviæ ex Mſſ.

471 *Malskij* Andreæ) Laureum Staniſlaetum (Descriptio Ecclesiæ Zołkievienſis prope Leopolim) f. Zamoscij 640.

472 *Nowodworski*; Bartholomæi) Fundatio Collegij in Universitate Cracovienſi a se facta 4. Cracoviæ 619.

2. Fundatio in Academia Cracovienſi & Schola Tucholienſi 4. Cracoviæ 622.

3. Fundatio apud PP. Dominicanos Varsavienſes 4. Cracoviæ 623. ex Polonico Latine ſingula.

473 *Ochędzki* Petri) Confraternitas Spiritualis Mortis & funeris inita à Parochis Officialatus Vielunenſis, in Archidiœceſi Gneſnenſi 12 Caliſſij 704.

474 *Słowikowſkij* Juſti) Ros Salutaris vel Confraternitas pro animabus Purgatorij 4. Cracoviæ 643.

475 *Steczewiczij* Joh: Caſimiri) Pactum Archidiaconatus Pczevenſis in Diœceſi Poſnanienſi (circa Suffragia Miſſarum) 16. Poſnaniæ 668.

476 *Węgrzynoviczij* Gabrielis) Speculum vel Doctrina Confratrum Confraternitatis Sacerdotalis pro defunctis in Eccleſia Poſnanienſi f. Cracoviæ 679.

477 *Załuſki* Joſephi Andreæ) qui hæc ſcribo) Vocabularium Polono Hagiologicum ſeu Explicatio Nominum Sanctorum quæ vulgari Jdiomate longe a Latino Poloni detorquere videntur.

478 *Haſkowſkij* Andreæ) Animadverſiones circa Lectionem Martyrologij Romani quoad Patronos Poloniæ 4 Crac: 649.

479 *Długoſſij* Johannis) Vita S. Staniſlai Epiſcopi Cracovienſis & Legendæ Sanctorum Poloniæ, Hungariæ, Bohemiæ, Moraviæ, Pruſſiæ, Sileſiæ, Patronorum 4. Crac: 511 Liber immenſæ Raritatis.

480 *Baronij* Cæſaris Card:) Compendium 12 Tomorum Ejus Annalium factum per Petrum Skarga ad Ann: 1200 f. Crac: 607 Continuatio Joh: Kwiatkiewiczij S. J. edita cura & ſumptu Andreæ Załuſki Archi-Cancellarij Regni Epiſcopi Varm: S. R. J. Principis Patrui dilectiſſimi ad 1645. cum appendice ad 1698 f. Caliſſij 695 Excerpta ex utroq; Opere quo ad Res Polonas tantum, ex Polono Jdiomate Latine a me verſa.

481 *Baronij* Martini Clerici Jaroſlavienſis) 11 Effigies SS. Polonorum cum 12 Miraculis cujuſvis in orbiculis expreſſis f. Coloniæ 605 Raritatis Stupendæ.

482 *Pruſſczii* Petri Hyacinthi) De Sanctis, Beatis & Viris pietate illuſtribus natione Polonis Ex Opere Polonico tit: *Forteca* 4 Crac: 662 & auctius 4 Jbidem 1737 edito Latine

483 *Werbſkij* Joſephi) Vitæ Sanctarum & Beatarum, Virginum, Matronarum, viduarum, Origine Polonarum. Ex Opuſculo Polonico Raritatis immenſæ 12 Lublini 697 edito Latine.

484

484 *Varſevicij* Chriſtophori) Reges Sancti Bellatores & Scriptores Poloniæ 16 Romæ 601 ſtupendæ raritatis.

485 *Vbißewſki* Matthiæ) Cathalogus Sanctorum Beatorum & aliorum Piorum Virorum Natione Polonorum *Extat* ad Calcem Joh: de Trzciana Vitæ B. Michaelis Gedroic interprete Andr Gronowſki Ex Opuſculo Polonico 4 Crac: 615. edito Latine.

486 *S. Neſtoris* Monachi Rutheni) Patericon SS. Patrum Pieczarenſium (id eſt eorum quorum Corpora requieſcunt in Cryptis ſeu Catacumbis Kijovienſibus) interprete ex Jdiomate Sclavonico Sylveſtro Koſſowa Ex Opuſculo ſtupendæ rariritatis Polonico 4 Kijoviæ 635 edito Latine.

487 *Herbinij* Joh:) Criptæ Religioſæ Kijovienſes vel Kijovia Subterranea (de Corporibus incorruptis Fidelium in his criptis) 12 Jenæ. 675.

488 *Sarbievij* Mathiæ Caſim: S. J. Póëtæ inſignis) Honor Reliquijs Sanctorum Vilnæ exhibitus Oratione Soluta 4 Vilnæ 631.

489 *Węgrzynkowiczij*) Summarium Actionum & Perſonarum Sanctarum Ex Opuſculo Polonico rariſſimê obvio Jároſlaviæ 1623 impreſſo Latine.

490 *Zaluſki* Joſephi Andreæ qui hæc ſcribo) Ephemerides Polono Sacræ, ſeu vitæ breviuſculæ Virorum velfæminarum pietate inſignium Nationis Polonæ diſpoſitæ in ſingulos dies Anni per modum Necrologij Mſſ:

491 *Marangoni* Joh:) Excerpta de Parochis Polonis pietate & eruditione clariſſimis ex ejus opere titulo Theſaurus Parochorum 2 Vol: 4. Romæ 726. 30 edito, quæ olim Anno 1725. Clariſſimo Authori ſubminiſtraveram & Romam tranſmiſeram.

492 *Noganſkij* Joſephi Michaelis) Vitæ aliquot Parochorum Polonorum pietate illuſtrium Ex Ejus Opuſculo Polonico. *tit:* *Perły Paſterzow* &c: 4. Cracoviæ 1733 edito Latine tranſlatæ.

493 *Koptowſkij* Joh:) Epos Divorum (Epigrammata in Sanctos

Tutelares Eccleſiarum Parochialium Decanatus Uniejovienſis Diœceſis Gneſnenſis) 4 Caliſſij 652.

494 *Solikowſki* Alberti.)Diſticha Faſtorum Chriſtianorum in quævis Feſta anni (ordine menſium & dierum) 4. Crac: 602.

495 *Ginkiewiczij* Michaelis S. J.) Calendarium Hiero-Poeticum per ſingulos Anni dies geſta & prodigia Sanctorum, varia Poeſi recenſens Ex Mſſ.

496 *Piſkorſkij* Sebaſtiani) Pantheon Deo B. V. MARIÆ & Sanctis Tutelaribus Poloniæ Sacrum (ſunt Elogiaa Stylo Lapidario) f. Crac: 696.

497 *Swirſkij* Nicolai Epiſc: Suffr: Chelm:) Corona Sanctorum (Epigrammata in plures Sanctos ordine dierum per Annum diſpoſita) 4 Zamoſcij 671. Rariſſimus.

498 *Chriſteci* Teophili S. J.) Divi Tutelares Diœceſis Cracov: (Apprecationes votivæ Nomine Sanctorum Diœceſis Cracovien: in Jngreſſu ad Cathedram Martini Szyſzkowſkij) f. Crac: 617.

499 *Młodzianowſkij* Andr:) Suppetiæ Militares (Elogia SS. Poloniæ & Lithvaniæ Patronorum tum & Sanctorum militum Stylo Lapidario c. fig. 4 Vilnæ 671 Raritatis ingentis.

500 *Miſlanij* Joh- OM:) Societas S. Annæ in Polonia A. 1578. inſtituta 4. Zamoſcij 599.

501 *Barberij* Joh. B.) Geſta in Polonia Beati Joh. à Capiſtrano Ord. Min: Observantium (qui hunc Ordinem primus in Poloniam invexit) Ex ejus vita Latine 4 Romæ 662 & Jtalicè 4. Jb: auctius 1690. edita.

502 *Hermani* Amandi) Geſta ejusdem Beati in Polonia ex Ejus Capiſtrano Triumphante f. Coloniæ 1700 edito.

503 *Vgnieuſkij* Simonis S. J.) Vita S. Ladislai Regis Hungariæ Ex Opuſculo Polonico Rariſſimo 4. Vilnæ 630 edito Latine.

504 *Lilien* Caſpari) S. Georgius Marchio Brandeburgenſis Dux Pruſſiæ Confeſſor Fidei Catholicæ (vita ejus) 4 Baruthi. 684.

505 *Bałazij* Alberti) Narratio Epiſtolica ad Joh: Argentum S. J. de Ferijs Leopoli inſtitutis accepto Nuntio Canonizationis SS. Jgnatij & Xaverij 4 Jaroſlaviæ 622.

506

506 *Rudzki* Alexandri Matthiæ) Confraternitas S. Jſidori in Poloniam introducta ex Opuſculo Ejus Polonico 16. Cracoviæ 681 edito Latine.

507 *Bzovij* Abrahami OP.) Nomenclator Sanctorum Profeſſione Medicorum vel de SS Medicis 12. Romæ 621 & 12 Col: 624. Raritatis immenſæ.

508 *Goldonowſkij* Andreæ) Poema Hiſtoricum de S. Paulo primo. Eremita 4 Cracoviæ 628 Raritatis ſummæ

509 (*Szembek* Friderici S. J.) Roſa Cæleſtis vel Enarratio brevis Vitæ S. Roſaliæ Siculæ 4. Crac: 630

510 (*Cesteni* Mariani Poloni) Vita Venerabilis Joh: Duns Scoti contra Bzovium Polonum (Solet jungi *Ejus* æquilibrio Juſtitiæ.

511. *Rychlewiczij* Baſilij OM. Conv:) Criſis Apologetica de morte & fama Poſthuma Joh: Duns Scoti ex Ejus Panoplia 12. Crac: 1705. edita.

512 *Boleluczki* Mathiæ Benedicti) Roſa Bohemica, vel vita S. Woitechi ſeu Adalberti Epiſcopi Pragenſis (Archiepiſcopi Gneſnenſis) Apoſtoli Hungariæ, Poloniæ Pruſſiæ, c. f. 12 Pragæ. 668:

513 *Sylveſtri* II. Papæ) Vita & Paſſio S. Adalberti Archiepiſcopi Gneſnenſis Authori ſuo vindicata & cum notis edita ab Abrahamo Bzovio f. Romæ 629.

514 *Leonis* Joh:) Vita S. Adalberti Ex Ejus Hiſtoria Pruſſiæ fol: Brunsburgæ 725 edita pag: 34. 47.

515 *Marquez* Petri Hiſpani) Relatio brevis Martyrij Antonij Rubini A. Capece Alberti Miciſchi (Mencinſki) Poloni &c: & aliorum ex Soc: Jesu in Japonia 1643 interprete Ex Hiſpanico Franc: Roſinio S. J. Ex Opuſculo Jtalico 4. Romæ 652 edito Latine.

516 (*Tłukczynſkij* Matthiæ Jgnatij S. J.) Vita & mors Alberti Mencinſki Soc: Jesu apud Japones interempti 12. Crac: 661. (quæ & Polonice Jnterprete Jo: Biezanowſki S. J. prodierat 12 Cracoviæ 672 & 699.)

517 *Anonymi* Vita & mors Venerabilis Andreæ Bobola Poloni Soc:

Soc: Jesu Martyris Apostoli Pinscensis Ex Opusculo Germanico 8 Herbipoli 1735. edito Latine

518 *Makowski* Adami Soc. Jesu) Vita Venerabilis Barbaræ Langiæ viduæ Polonæ Ex Opere Polonico f. Cracoviæ 655. edito Latine.

519 *Damalevicij* Stephani) Vita S. Bogumili Archi-ep: Gnesn: Ord: Camald: 12 Romæ 661 12 Varſ: 714. *Extat* quoque in Bollandi Actis Sanctorum in Junij Tomo 2. p: 341.

520 *Baronij* Martini) Vitæ gesta & miracula Sanctorum 5. Fratrum Polonorum Ordinis Camaldulensis Johannis, Benedicti, Matthæi, Isaáci, Christini MM. & Sociorum Athanasij, Laurentij, Bogumili 4. Crac: 610 stupendæ Raritatis.

521 *Mauri* Episcopi Quinqueccleſienſis) Vitæ SS. Zoerardi seu Andreæ & Benedicti Eremitarum Polonorum Ordinis Camald: Ex Mabilonij sæculo VI. Benedictino Parte I. p. 75.

522 *Minis* Thomæ de Itali) Vitæ SS. Benedicti & Johannis &c: Fratrum Polonorum Camaldulensium Ex Opusculo Italico Rariſſime obvio 4. Florentiæ 1603 edito Latine.

523 *Opatovij* Adami) Vita Beati Joh: Cantij Professoris Theologiæ Cracovienſis 4. Crac: 628 & auctius Polonice 4. Crac: 632. additamenta latine reddentur.

524 *Anonymi* Excerpta ex Hiſtorijs varijs de Servo Dei Beato Joh: Cantio 4 sine die & Consule.

525 *Anonymi* Vita B. Joannis Cantij scripta a quodam Ejus Devoto 12 Crac: 1648 & 1712.

526 *Anonymi* Hecatombe (Epigrammata) de vita, morte, miraculis) B. Joh: Cantij f. Cracoviæ 668.

527 *Anonymi* Ordinis S. Pauli primi Eremitæ) Echo Cantûs gratiosi (Vita B. Joh: Cantij prosa & Carmine) f. Cracoviæ 672.

528 *Anonymi* Officiolum parvum de B. Joh: Cantio cum Litanijs & vita Ejus 16- Cracoviæ 723.

529 *Processus* Romanus Canonisationis B. Joh: Cantij coram Cardinali Vidono f. Romæ 657.

530 *Ferrerij* Zachariæ Nuntij Apostolici in Polonia) Vita S. Ca-

Casimiri cum varijs additamentis (quæ omissa sunt in Actis Sanctorum Bollandianis Martij Tomo 1.) 4. Thorunij 521 Raritatis ingentis.

531 *Swięćicki* Gregorij) Theatrum S. Casimiri ubi ipsius Prosapia, Vita Miracula, Leonis *Sapiehæ* Pompa in Apotheosi ejus Vilnæ institutâ Theatridium (Elogia Poetica de S. Casimiro) (Laurentij Boieri) sub Nomine ficto Quirini Cnogleri Pompa Casimiriana Poema Heroicum 4. Vilnæ 604 Raritatis stupendæ.

532 *Antonio* Hilarionis a Sancto Augustiniani Disc: Itali) Compendium vitæ, mortis, miraculorum S. Casimiri Ex Opusculo Italico c:f 4. Neapoli 629 edito Latine.

533 Ejusdem Descriptio Pompæ Festivitatis Patrocinij S. Casimiri in Ecclesia Panormitana Augustinianorum Discalceatorum - Ex Opusculo Italico cf. 4. Panormi 636 edito Latine.

534 *Anonymi* Galli. Vita S. Casimiri Principis Juventutis oblata pro strenâ Juventuti Congregationis B. V. MARIÆ in Collegio Soc: Jesu Leodiensi - Ex Opusculo Gallico. 16 Leodij 714 edito Latine.

535. *Anonymi* Itali Compendium breve Vitæ S. Casimiri - Ex Opusculo Italico 12. Romæ 723 edito Latine.

536. *Cervini* Marcelli) Vita S. Casimiri Principis Regij Poloniæ Ex Opusculo Italico Rarissimo 620. edito Latine.

537. *Orsini* Hyacinthi Itali) Compendium Vitæ S. Casimiri - Ex Opusculo Italico 16. Neapoli 653. edito Latine.

538 *Cießyńskij* Barth:) Panegyricus S. Casimiri ubi ejus Vita, mors, triumphus eodem metro describitur quo ipse B.V. MARIAM coluit, (Stylo Ejus hymni - *Omni die dic MARIÆ*) Lat- &] Polonico metro 4. Vilnæ 631 Raritatis stupendæ.

539 *Rymockij* Joh: S. J.) Deductio S. Casimiri in Mausoleum ipsi a Sigismundo III. Rege Poloniæ Vilnæ exstructum f. Vilnæ 637.

540

540 *Anonymi* Soc: Jesu (forte Andreæ Rosenvald) Triumphus quem S. Casimiro exhibuit Vladislaus IV. 1636. 14. Augusti Ex Andreæ Trzebicki (post Episc: Crac:) Manipulo Orationum. Rarissime obvio 4. Romæ 639. edito.

541 (*Chelstonski* Dyonisij) F. D. C. Gemitus Statuum Poloniæ S. Casimiro repræsentatus (Stylo lapidario) 8. Censtochoviæ sine Anno.

542 *Hommey* Jacobi Galli) Dissertatio de Authore hymni. *Omni die dic MARIÆ* qui S. Casimiro tribuitur - Ex ejus Supplemento SS. Patrum 8. Parisijs 1686. edito cum meis animadversionibus. eum S. Casimiro vindicantibus Hymnum quem Hommey S. Bernardo attribuit.

543 *Pawlowski* Danielis S. J.) Vita Gasparis Druzbicki Soc: Jesu 12. Crac: 670. & 12. Calissij 682.

544. *Modzelewski* Zachariæ S. J.) Vita Gasparis Druzbicki S. J. Ex ejus vitis virorum pietate illustrium Polonice 4. Vilnæ 703. edito Latine.

545 *Maniecki* Franciſci Societatis Jesu) Malacia mentis vel vita V. Gasparis Druzbicki Societatis Jesu Carmine 4. Crac: 714.

546 *Bzovij* Abrahami) Tutelaris Silesiæ, vel de vita & gestis Beati Ceslai Odrovansij (S. Hyacinthi Fratris germani) Ord: Præd: 4. Crac: 608. & 4. Vrat: 703.

547 *Beati* Ceslai Officium 16. Julij desumptum' ex Processu Canonisationis ejus 1705. Vratislaviæ formato 8. Vrat: 715.

548 *Comacchia* Caroli Joseph) Oratio pro B. Ceslao Polono Ex ejus Opusculo Italico tit: Secretario in Parnasso. 12 Mediolani 715. edito Latine.

549 Jnquisitio de gestis & Miraculis B. Ceslai quæ Romæ in Archivio Congregationis Rituum servatur. (testante Jac: Quetif: & Echard: in Bibl: Ord: Præd: Tom: 2. p. 792.

550 *Zatuski* Jose: And: qui hæc scribo) Vita Vener: Columbæ Podkań

kańskiæ (Aviæ meæ Maternæ) quæ in Opinione Sanctitatis Goræ ad Varsaviam ubi Prioriſſam Sanctimonialium Ordinis S. Dominici agebat, diem obijt extremum ubi & Corpus ejus incorruptum jacet Mſſ.

551 *Anonymi* Puncta quædam excerpta ex vita S. Cunegundis Principis Regiæ Poloniæ Abbatiſſæ Sandecenſis Ex Opuſculo Polonico 4. Poſnaniæ 695 & 4. Cracoviæ 712 edito Latine.

552 *Długoſſi* alias Longini Joh:) Vita S. Cunegundis Pr. Regiæ Poloniæ interprete ex Latino Jdiomate (quo nunquam prodijt) Preclao Moiecki Ex Opuſculo Polonico 4 Cracoviæ edito Latine.

553 *Franckowicz* Martini Jgnatij) Vita S. Cunegundis Ex Opere Polonico f. Crac: 718 edito Latine.

554 *Piſkorſki* Sebaſtiani) 3 Conciones Panegyricæ habitæ in Beatificatione. Solenni B. Cunegundæ Ex opuſculo Polonico 4 Cracoviæ 691 edito Latine.

555 *Pico* Ranutij Jtali) Vita B. Cunegundis edita ab Abrahamo Bzovio Ex Opuſculo Jtalico 4 Romæ 633. edito Latine.

556 *Favini* Joſephi Mariæ Jtali OM.) Vita B. Cunegundis Ex Opusculo Jtalico 16. Romæ 690 edito Latine.

557 *Linda* Anonymi Vita Beatæ Dorotheæ Pruthenæ viduæin Eccleſia Pomeſanienſi (Quidziniæ) recluſæ edita ab eo 8. Crac: 609 accedunt miracula ex Mſſ. vetuſto edita ab Adriano de Linda 4. Olivæ 702:

558 *Szembek* Friderici S. J.) Vita S. Dorotheæ Pruthenæ viduæ. Ex Opuſculo Polonice 12 Thorunij 638 & 12 Brunsbergæ 698 edito Latine.

559 Ejuſdem alia breviſſima Ex Polonico Opuſculo 8. (Thorunij) edito latine.

560 *B. Dorotheæ* Pruthenæ Romanus Proceſſus Canonizationis ex Mſſ Cujus Autographum aſſervatur in Bibliotheca Regia Regiomontana.

* (Prodijt recentiſſime huc ſpectans Theodori Chriſtophori *Lilienthali* Diſſertatio hiſtorica ſiſtens vitam B. Dorotheæ

Prussiæ Patronæ fabulis maculata, iam veritati restituta 4. Dantiſci 744: cujus pars I. ſeorſim prodierat 4. Regiomonti 742.)

561 *Baronij* Martini) Vita, geſta, Miracula Beati Eſaiæ Boneri Cracovienſis Ordinis S. Auguſtini 4 Cracoviæ 610 ſtupendæ Raritatis.

562 *Excerpta* de eodem B. Eſaia ex Actis SS: Bollandianis in Februario T. 1 p: 214 Ex Simpliciani à S. Martino Hiſtoria Auguſtiniana Parte 4. Cap: 19 Ex Mereræ Alphabeto Auguſtiniano.

563 *Kownacki* Jgnatij OP.) Vita Vener: Caroli *Franco* Poloni Ord Prædicatorum Ex Ejus opere Polonico titulo *Sparta Polſka* f. Zamoſcij 703 edito Latine

564 *Surij* Laur:) Vita S. Hedvigis Duciſſæ Poloniæ(quæ Jtalicè quoq; prodijt interprete Joh. Bapt: Gatti 8. Papiæ 613) Ex Ejus vitis Sanctorum.

565 *Miſke* Ludovici OM. Conventualium Provinciális digniſſimi) Vita S Hedvigis Duciſſæ Poloniæ & Sileſiæ Fundatricis Conventus Trebnicenſis Ord: Ciſterc: Ex Polonico Opere 4 Crac: 724 edito Latine.

566 *Rimpler* Martini Floriani) Excerpta de S. Hedvigi Ex Ejus Diſcurſibus Prædicabilibus de S. Hedvigi 4. Norimb: 697. editis.

567 *Anonymi* Jtali) Vita S. Hedvigis Ex Opuſculo Jtalico 8. Venet: 1730 edito tit: Raccolta delle vite delle Sante Benedittine Latine.

568 *Anonymi* Vita divæ Hedvigis Sileſiæ Principis Religioſiſſimæ Ex Mſſ. de quo Godfredus *Rhonius* in 3 Epiſtolis de ſcript: ineditis Sileſiæ 4 Vrat: 693 editis.

569 *Cracovia* Staniſlai de OP) De vita & miraculis S. Hyacinthi Anno 1350 Ex Mſſ: cujus *Autographum* aſſervatur in Conventu Cracovienſi Ord: Præd: De eo Quetif: & Echard in Bibliotheca Dominicana T. 1.p. 632 ita: *Vitam illam qualis eſt & primigenio Stylo ſuo nec minimum mutatam typis* commit-

mittere neceſſarium eſſet, eò magis quod Sancti hujus geſta prima & antiqua manuſcripta non habemus hactenus.

570 *Lubomlij* Severini alias Severini Cracovienſis OP.) De vita, miraculis Actis Canonizationis S. Hyacinthi (Odrovanzy) Ordinis Prædicatorum (ex Polonis primi) 4 libris 12. Romæ 594 (quæ & Gallice interprete Stephano le Clou OP. prodijt 8 Atrebati 602.) Raritatis Summæ.

571 *Bzovij* Abrahami OP.) Thaumaturgus Polonus, vel de vita & miraculis S. Hyacinthi 4 Venetijs 606 Raritatis ſummæ.

572 *Ejusdem* Sertum Gloriæ S. Hyacinthi Poloni (ubi Bzovij 8 Conciones & aliorum (ex aliæ Orationes de S. Hyacintho) 4 Venetijs 598 ſtupendæ Raritatis

573 *Anonymi* Vita S Hyacinthi Carmine deſcripta 4 Crac: 525. (per Nic. Hussovianum)

574 *Grodicij* (Grodzicki) Antonij OP.) Vita S: Hyacinthi Ex Opuſculo Polonico 8. Crac: 595 edito Latine.

575 *Favre* Andreæ Galli OP) Compendium vitæ & miraculorum S. Hyacinthi Ex Opuſculo Gallico 8. Pariſijs 639. edito Latine.

576 *Ghiſi Cibo* Jnnocentij) Vita & miracula S. Hyacinthi Ex Opuſculo Jtalico Raritatis immenſæ 4 Veronæ 594. edito Latine.

577 *Montalcino* Auguſtini OP.) Summarium vitæ S. Hyacinthi Ex Opuſculo Jtalico 12 Romæ 594 & 12 Bergomi eodem Anno edito Latine.

578 *Chelli* Franciſci) Vita S. Hyacinthi Carmine Jtalico Ex Ejus Opuſculo titulo Ghirlanda 3. Vol. 8 Senis 642. edito.

579. *Moſcicenſis* Melchioris OP.) Acta plura pro promovenda Canonizatione B Hyacinthi ex Mſſ: de quo teſtatur Lubomlius Severinus in vita Sancti p. 68. 69.

580 *Olivarij Razzalij* Seraphini & Laur Blanchetti ac Franc. Penia) Relatio in Cauſa Cracovienſi Canonizationis Beati Hyacinthi 4. Romæ 597. Rariſſimus.

581 *Damirſki* Cypriani OM) Thaumaturgus Ruſſiæ (Vita, Miracula, Elogia Beati Joh: de Dukla Ord: Min: Poloni) Nic:

Popławſki Concio Polonica circa ſublevationem ejus Corporis. Staniſlai Joh: *Biezanowſki* Elogia ejusdem Sancti Viri 4 Leopoli 672 Liber Rariſſime obvius.

582 *Anonymi* Ord: Minorum) Compendium vitæ B: Johannis de Dukla Ex Opuſculo Polonico 4 Leopoli edito Latine.

583 *Szembek* Friderici S. J:) VitaB. Joh: Lobedaw Thorunenſis Ord: S. Franciſci Patroni Navigantium Culmæ quieſcentis Ex opuſculo exiguo Polonico 8 Thorunij circa 1638. tit: *Swiatło* & alio 8. Jbidem 627 tit: *Pomoc* edito Latine.

584 *Kiełkowſkij* Mauritij OM. Convent) Gloria Beatæ Jolentæ Duciſſæ Caliſſienſis Ord: S. Franciſci *Poema* Polonicum 4 Poſnaniæ 723.

585 *Suſza* Jacobi Epiſcopi Chełm: ritus Græci)Curſus vitæ & certamen Martyrij Beati Joſaphati Kuncevicij M. Archiepiſcopi Polocenſis Ritus Græco-Uniti 4. Romæ 665. Rariſſimus.

586 *Młodzianowſkij* Andreæ S. J.) Jcones Symbolicæ Vitæ & mortis B. Joſaphati cum Epigrammatibus c. fig: 4 Vilnæ 675 Raritatis ſummæ.

587 *Jſakowiczij* Joſaphati Ordinis S. Baſilij) Joſaphatidos vel de nece Sancti Joſaphati Poema 12: Vilnæ 628. Raritatis Stupendæ. * 1748 typis conventus poczaiovienſis 4° pp 40.

(Simile opus Nicolai *Kmicic* Soc: Jesu 8. Vilnæ 627 citatur ab Alegambe & Sotuellio in Bibliotheca ſcriptorum Societ: Jesu pag: 630 quod nunquam vidi niſi præcedentis Opuſculi ſub nomine Jſakoviczij editi genuinus Author Pſeudonymus fuerit Kmicicius.)

588 *Koſinſkij* Staniſlai S. J.) Vita & Martyrium S. Joſaphati Ex Opuſculo Polonico Vilnæ 665 edito Latine.

589 *Anonymi* Miracula patrata per invocationem Sancti Joſaphati Martyris in Commiſſione 1635. 7. Sept: juramento comprobata, Occaſione ejus Beatificationis 1643. 6. Maij approbata. Ex Opuſculo Polonico 4 circa 643 edito Latine.

590

590 *Kreuza* Leonis) Concio de B. Josaphato circa depositionem Corporis Ejus 17 Januarij translata ex Jdiomate Ruthe-no Polonicè. Ex Opusculo Polonico. 4. o- 625. edito Latine.

591 *Barßczij* Georgij S. J.) Concio de B. Josaphato Polonica 4: Vilnæ 717 edita Latine.

592 *Szembek* Friderici S. J.) Vita S. Juttæ alias Ottæ Brunsvi-censis viduæ, in Prussiam Peregrinæ, Culmæ quiescentis, mi-raculis, Claræ ex Opusculo Polonico titulo *Przykład* 8 Tho-runij 638 edito latine.

593 *Ejusdem* Vita eadem brevior Ex Opusculo Polonico titulo *Pielgrzymka* 8 sine loco & Anno. & alio titulo *Pomoc* 8. Thorunij 627. edito Latine, & prout habetur in Actis Sanctorum Bollandianis in Majo Tomo 7. pag. 604.

594 *Łonicwski* Christoph:) Vita B. Juttæ *Extat* cum Ejus Vita B. Stan: Casimiritani in l. edit. 4 Crac: 617 edita ex Pol: Latine: Allegatur a Hartknochio in Præf: Prussiæ antiquo novæ (fide Simonis Grunau) Æneæ Sylvij postulati Episcopi Varmi-ensis postea Papæ Pij II: dicti Vita S. Juttæ Pruthenicæ quod tamen Mss: nusquam videre licuit.

595 *Processus* Beatificationis & Canonizationis Beati Ladislai de Gielniow Ord. Min. Observantium Sancti Francisci (ita dicti ab Oppido Gielniow quod fuit Petri Zaluski Vexil-liferi Ravensis Atavi mei proprium, unde B. Ladislaus Or-tum trahebat) per Josephum Luna & Josephum Zuchoro-nium f. Romæ 730.

596 *Moranwskij* Vincentij Ord: Min: Observ:) Vita B. Ladi-slai Gielnovij 4: Varsaviæ 633 & in Actis SS. Bollan-dianis 4 Maij Tomo. 1. p. 560.

597 (*Berent* Soc: Jesu) Vita Kazanowscio Jablonoviæ Castel-lanæ Cracovien sis Pietate Illustris- Ex Opusculo Polonico. Rarissimo Leopoli edito Latine.

598 *Kojałowicij* Alberti S, J.) De vita & moribus Laurentij Bartilij S. J. Poloni &c. Hujus Exercitationes Spirituales 12. Vilnæ 647 Summæ Raritatis.

599

599 *Anonymi* Vita Martini Laternæ M. & Petri Skargæ utriusq; Poloni utriusq; Soc: Jesu - Ex Opuſculo Polonico 16. Crac: 673 edito Latine.

600 (*Biezanovij* Joh: S. J.) Vita Petri Skargæ S. J. Concionatoris Regum Poloniæ 12 Cracoviæ 661.

(601) *Anonymi* Puncta Vitæ devotæ & mortis Joannæ Catharinæ Leſzczyńſkiæ natæ Duciſſæ Radziviliæ Pro - Cancellariæ Regni ſcripta Wajeroviæ 1665. in 4. ex Mſſ. Polonico Latine.

602 *Łonievij* Chriſtophori) Vita B. Meinardi - Ext: cum Ejus Vita B. Staniſlai Caſimiritani in 1. Ed: 4. Crac: 617 - Ex Polonico Latine.

603 *Trzciana* Joh: de) Vita B. Michaelis Giedroic Canonici Regularis de Pœnitentia Conventûs Crac: edidit Cultiori Stylo Chriſtoph: Przeworſcenſis 4- Cracoviæ 605. (quæ & Polonice interprete Andrea. Gronowſki, prodijt 4. Cracoviæ 615.)

604 *Wywijani* Georgij & a Capite 17. ad 22. ultimum Samulis Brzeżowſki) Vita B. Mich: Gedroic Can: Reg: de Pœnit: ex Ducibus Lithvaniæ oriundi Ex Opuſculo Polonico 4. Cracoviæ 655 edito Latine.

605 *Anonymi* Vita Ejusdem Beati - Ex Polonico Opuſculo 4. Cracoviæ 736 edito Latine.

606 *Kuklińſkij* Staniſlai S. J.) Virtutes Thomæ Oborſki Epiſcopi Laodicenſis Suffraganei Cracovienſis (Vita ejus) 16- Crac: 663 & 4 Ibidem 664.

607 *Andreæ* Bambergenſis) Ex Vita S. Ottonis Apoſtoli Pomeranorum &c: cum notis | Valerij Jaſchij 4. Colbergæ 681 edita (quæ inſerta eſt in Ludewig Scriptoribus Rerum Germanicarum Tom. 1.) Excerpta.

608 *Anonymi*) Vita eadem - Ex Caniſij Lectionibus Antiquis T. 2. p. 234.

609 *Anonymi* Soc: Jesu) Idæa Principis Chriſtiani in Nicolao Chriſtoph: Duce Radzivilio Palatino Vilnenſi, S. Sepulchri Equite, Collegij Neſviſienſis Fundatore ‖, vel com-

compendium Vitæ Ejus Anno 1660, Scriptum - Ex Mſſ.

610 *Tokarſkij* Stan: Subjudicis Pinſcenſis) Memoriale vitæ Albrachti Staniſlai Ducis Radzivilij Arch-Cancellarij Lithvaniæ ex Mſſ. Polonice ſcripto Latine.

611 *Anonymi* S. B. D. - V. C. G. (Vicarij Collegiatæ Gutſtadienſis) Vita Servi Dei Raphaelis Proſzoviani Ord Minorum Obſervantium quieſcentis Wartæ miraculis clari. 4. Poſnaniæ 686.

612 *Vnichowſkij* Fabiani O. M. O.) Vita B. Raphaelis Vartæ quieſcentis ac Sanctorū 50 Martyrum Caſimirienſium Polonorum Carmine exarata - Ex Mſſ. de quo teſtatur Joh: a S. Antonio in Bibliotheca Franciſcana Tom I. p. 342.

613 *Suſliga* Laurentij S. J.) Vita Eliſabethæ (Sieniawſkiæ Archimareſchallæ Regni Fundatricis Collegij Leopolienſis S. J. - Ex Opuſculo Polonico 4. Cracoviæ 629. edito Latine.

614 *Opatovij* Adami) Vita & miracula S. Salomeæ Reginæ Haliciæ, Ducis Poloniæ Filiæ - Ex Opuſculo Polonico 4. Cracoviæ 633. edito Latine.

615 *Piſkorſkij* Sebaſtiani) Flores Vitæ Beatæ Salomeæ primæ Fundatricis Ord: S. Claræ in Polonia (Symbola 20. cum Inſcriptionibus Lat: & Polon) 4. Cracoviæ 691 & 4. Varſaviæ. 735.

616 *Polacco* Joh: Bapt: Itali) Epitome Vitæ B. Salomeæ - Ex Opuſculo Italico de Vita Mariæ Principiſſæ Parmenſis 16 Patavij edito Latine.

617 *Guarnieri* Joſephi Itali) Vita & Miracula B. Salomeæ Reginæ Haliciæ - Ex Opuſculo Italico 12. Romæ 689. edito Latine.

618 *Beltrami* Joh: Bapt:) Vita B. Salomeæ edita a Raphaele Grabia Polono cum Favini Vita B. Cunegundæ in 2. Edit. 16. Romæ 716. ex Italico Latine.

619

619 *Vbißenſkij* Matthiæ) Vita Vener. Simonis Albimontani Manſionarij B.V. Mariæ in Crac: Circulo(Extat. in Opuſculo Polonico Vitæ B. Sventoſlai 4. Cracoviæ 679 edito) Latine tranſlata.

620 *Anonymi* Ord. Minor: Obſervant:) Vita Beati Simonis de Lipnica Ord: Minorum. Obſervantium Cujus corpus quieſcit Cracoviæ Ex Opuſculo Polonico 4. Cracoviæ 609 & 735- edito Latine.

621 *Skrobkowicii* Ludovici OM. Obſer:) Vita Beati Simonis de Lipnica 4. Brunsbergæ 636.

622 *Vbißenſkij* Adami O. M. O.) Vita ejusdem - Ex Actis SS. Bollandianis 18. Julij p. 518.

623 *Kakonſkij* Hieronymi O. M. O.) Acta & Miracula Beati Simonis de Lipnica - Ex Mſſ. de quo teſtatur Joh: B. Solerius in Actis SS. Bollandianis ad 18. Julij § 4. Lucas Waddingus in Chronico Ordinis A. 1483 Nrō 14. ac Joh: a S. Antonio in Bibliotheca Franciſcana T. II. p. 73.

624 *Beati Simonis de Lipnica* Metra quæ incipiunt. *Tu quiſquis fueris hujus Caſæ habitator &c.* - Ex Actis SS. Bollandianis ad 18. Julij.

625 *Sußa* Jacobi) Saulus & Paulus Unionis Ruthenæ, Meletius Smotricius (Smotrzycki) Archiepiſcopus Hierapolitanus 4. Romæ 666. Liber Rariſſimus.

626 *Sotarevij* Bartholomæi) Byſſus & Purpura vel vita & Martyrium S Staniſlai Epiſc: M. 4. Częſtochoviæ 693.

627 *Callimachi* Philippi - Itali) De Vita S. Staniſlai Extat cum Scallichy Poematibus in Bibl: Sapiehana n. 98.

628 *Grochovij* Staniſlai) Vita S. Staniſlai Epiſcopi Carmine Patrio - 4. Cracoviæ 604.

629 *Schedelij* Hartmanni) Commentariolum de S. Staniſlao Epiſcopo - Ex Piſtorij Corpore Scr: Polon. T. 1. p. 165.

630 *Excerpta* De S. Stanislao Ep- ex Surij Laur. Vitis Sanctorum T. 2 p. 634, Ex Długoſſi annalibus Lib 7. ad A. 1283 Ex Leonis Joh: Hiſtoria Pruſſiæ pag: 49. ad 51 v. infra Baronij Martini.

631 *Royzij - Maurei* Petri - Itali) Carmen de Sancto Pontifice cæso Staniſlao 4. ſine die & Conſule.

632 *Simonidis* Simonis & Petri Royzij) Encomia Sancti Staniſlai M. Ep. Cracovienſis ed: Staniſlaus Grochovius 4. Cracoviæ 604.

633 *Vernulæi* Nicolai Belgæ) Divus Staniſlaus Epiſcopus Tragædia Sacra 8 Lovanij 618.

634 *Ciatti* Felicis) Oratio Panegyrica de Sancto Staniſlao Epiſcopo Crac: habita Aſſiſij 7. Maij Ex Opuſculo Jtalico 4. Peruſij 632 edito Latine.

635 *Łonieuſkij* Chriſtophori) Vita Beati Staniſlai Caſimirienſis Can: Reg: ex Opuſculo Polonico 4. Crac: 617 tum auctius edente Stephano Ranothovicio 4. Crac: 660 edito Latine Cum Excerpto de hoc Libro ex Actis Erudit. Lips: Supplem. T. 4 p. 260.

636 *Gorczyńſkij* Aquilini Michaelis) Vita Beati Staniſlai Caſimirienſis Canonici Regularis, Ex Opuſculo Polonico 4. Cracoviæ 702. edito Latinè.

637 *Baronij* Martini) Vita, gèſta, miracula Beati Staniſlai Poloni Caſimiritani Canonici Regularis accedit Cathalogus Sanctorum Polonorum Nomine Staniſlai inſignitorum 4 Cracoviæ 609 ſtupendæ Raritatis *Extat* Vita ipſa in Bollandianis Actis SS Maij T. 1. p. 779.

638 *Montecatini* Thomæ & Felicis de *Grandis*) Proceſſus Romanus Canonizationis Sancti Staniſlai Koſtka cum animadverſionibus Promotoris Fidei Proſperi de Lambertinis (iam nunc Papæ feliciter moderni Benedicti XIV.) f. Romæ. o.

639 *Tłukczyńſkij* Matthiæ Jgnatij Societatis Jesu) Vita Sancti Staniſlai Koſtkæ Ex Opuſculo Polonico titulo *Lilia* 16. Cracoviæ 673 Anonyme edito Latine.

640 *Sacchini* Franciſci Jtali Societatis Jesu) Vita Beati Staniſlai Koſtkæ 12 Jngolſt. 609 Mediolani 610 Lugduni 616 Colon. 617 (Extat & Jtalice 16 Romæ 612.

Germanice 12. Viennæ 671 & Belgicè interprete Carolo Muſart S. J.)

641 *Vulpij* alias Volpi Joſephi Rocchi Societatis Jesu) Vita Sancti Staniſlai Koſtkæ Excerpta ex Vitis Sanctorum a Benedicto 13. Canonizatorũ 8. Romæ 727. Latine, ac 8. Jbidem 726. 727. & 8. Venet. 727 Jtalice editis.

642 *Samboritani* Vigilantij Gregorij) Vitá Divi Staniſlai Coſtuli (Koſtka) Carmine 12. Cracoviæ 570. 634. Raritatis immenſæ.

643 *Anonymi* forte Ludovici Panigalli Societatis Jesu) Vita Viennenſis Olim Academici Sancti Staniſlai Koſtka centum Symbolis illuſtrata 16. Viennæ 715.

644 *Anonymi* Vita Beati Staniſlai Koſtkæ 40. Symbolis & Doctrinis moralibus illuſtrata c. fig: 4. Dilingæ 727. & Vratiſlaviæ 731.

645 *Veineri* Franciſci Sileſij Societatis Jesu) Apotheoſis S. Staniſlai Koſtkæ &c: (Carmina & Elogia in ejus geſta) 12. Vratiſlaviæ 727.

646 *Wierußewſkij* Caſimiri Societatis Jesu) Elogia Heroica de Sancto Staniſlao Koſtka (omiſſis alijs de alijs Sanctis Exteris) 12. Poſnaniæ 716.

647 *Binet* Stephani Galli Societatis Jeſu) Vita Sancti Staniſlai Koſtka Ex Ejus Opuſculo Gallico de vitis Sanctorum Soc: Jesu 12 Pariſijs 622 edito; (& ejus Operibus Spiritualibus 2. vol: 4. Rotomagi 620. 6. inſerto) Latine (Jtalice prodijt 4. Venetijs 683.)

648 *Pierre* Franciſci de S. J.) Compendium Vitæ S. Staniſlai Koſtka (& Lud: Gonzagæ) Ex Opuſculo Gallico 12. Nanceij 128 edito Latine.

649 *Orleans* Petri Joſephi de Galli S. J.) Vita B. Staniſlai Koſtkæ Ex Opuſculo Gallico 12 Paris. 672. & 712. edito Latine.

650 *Bartoli* Danielis S. J.) De Vita & Miraculis Beati (iam Sancti) Staniſlai Koſtkæ Poloni Societatis Jesu Novitij Ex Italico Opuſculo 8. Bon. 671 edito Latine) Hæc Vi-

ta

ta prodijt Polonice interprete Adalberto Tylkowski Soc: Jesu 4: Vilnæ 674.

651 (*Galluzzi* Franciſci Mariæ Societatis Jesu) Vita Sancti Staniſlai Koſtka cum Actis Canonizationis Ejus Ex Opuſculo Italico 12. Romæ 726 edito Latine.

652 *Hieronymo* Rudolphi à Sancto S. P. Itali) Compendium Vitæ Ejusdem Ex Opuſculo Italico 12. Romæ 726: edito Latine.

653 *Perdiccaro* Joſephi Itali Soc: Jesu) Compendium breve vitæ Beati Staniſlai Koſtka Ex Opuſculo Italico 12. Panormi 644. 677 692. edito latine.

654 *Valtrini* Joh: Antonij Societatis Jeſu) Vita Ejusdem Sancti Ex Italico Latine.

655 *Loreto* Joſephi à OM. O.) Panegyris in Laudem hujus Sancti 8. Ulliſſipone 728.

656 *Chodkieviczij* Chriſtophori Caſtellanidis Vilnenſis) Oratio Protreptica de Beato Staniſlao Koſtka dicta Lublini 8. Maij 4. Cracoviæ 606.

657 Carmina varia de eodem 4 Cracoviæ 606.

658 Pòéma Polonicum de B. Staniſlao, de Corpore Mundo More triumphante 4. Ibidem 606.

659 Epigrammata Polonica de Eodem 4 Ibidem 606 Singula hæc quatuor Scripta ſunt Rariſſimè obviá.

660 *Luccari* Joh: Societatis Jesu) Staniſlaus Koſtka Dramma Sacrum 12 Romæ 709.

661 *Martini* Laurentij - S. J.) 9. Conſiderationes Encomiaſticæ ſuper vitam Ejusdem - Ex Opuſculo Italico 16. Romæ 671. edito Latine.

662 *Oborſkij* Nicolai Societatis Jesu) De Selectis Miraculis a Deo patratis per Interceſſionem hujus Sancti ex Proceſſu Caliſſienſi cum Summario Vitæ - Ex Opuſculo Polonico Stupendæ Raritatis 4. Cracoviæ 630. edito Latine.

663 *Bouhours* Dominici S. J.) Deſcriptio Miraculi a B. Staniſlao Koſtka patrati in Hiſpania - Ex Hiſpanico Idiomate 4.

Madriti 674. tranſtulit Bouhourſius 4. Pariſijs 674. & deinde ſuis Opuſculis 12. Paris. 684. editis inſeruit Ex Gallico Latine.

664 *Anonymi* S. J. Propugnaculum Tutelare (Elegiæ de Victoria Chotimenſi interceſſione hujus Sancti obtenta fol: Cracoviæ 669.

665 *Anonymi* (forte Franc: Stan: Phœnicij Societatis Jesu) Flores Pietatis (Officium de hoc Sancto) 12 Vilnæ 682 Jtem 16. Lublini 632.

666 *Anonymi* Officium de Sancto Staniſlao Koſtka Neo Canonizato &c: Polonicè 12. (Caliſſij) 726. & 16. Varſaviæ 727.

667 *Anonymi* Novenna ad Sanctum hunc Ex Polonico 12. Poſnaniæ 738. Latine.

668 Devotiones ad hunc Sanctum Ex Polonico 12. o- o- Latine.

669 Deſcriptio Solennitatis occaſione Canonizationis SS. Staniſlai Koſtkæ (& Aloyſij Gonzagæ) Collegij Cracovienſis 4. Cracoviæ 727 *Jtem* Collegij Varſavienſis 4. Varſaviæ 727.

670 *Vbiſ.wſki* Matthiæ) Vita Venerabilis Sventoſlai Præsbyteri ſæcularis Cracoviæ *Extat* cum Ejus Vita Beati Michaelis Gedroic Polonice edita 4. Cracoviæ 615. ex Polonico Latine.

671 Scripturæ Romanæ circa Beatificationem Beati Vincentij Kadłubkonis (Hiſtoriographi Poloniæ Primi) Epiſcopi Crac: f. Romæ 697.

672 *Starovolſcij* Simonis) Vita & Miracula Beati Vincentij Kadłubkonis (Ex Epiſcopo Cracovienſi Monachi Ciſterc: & Abbatis Andreov:) 4. Crac: 642.

673 *Wyſockij* Simonis S. J.) Vita piæ memoriæ Catharinæ Wapowſkiæ 8. Caliſſij 606 - Ex opuſculo Polonico Raritatis infinitæ Latine.

Ad M. D. G.

ADMO-

ADMONITIO *ad Lectorem.*

EFflagitantibus pluribus Viris Litteratis ut Opuſcula anecdota olim quidem impreſſa, tamen albis corvis rariora Pauli *Potocki*; Palatinidæ Braſlaviæ tum Cáſtellani Camenecenſis Patris b. m. Theodori Potocki nuper defuncti Primatis Regni, repetitis Typis magis innoteſcant Orbi Litterario, facile me induci in animum ſentio, ea denuo revocare ſub incudem, ſi ſaltem centum prænumeratorum Copia adfuerit. Quicunq; igitur Litterati obſtetricantem manum huic pretioſæ Collectioni exhibere percupiverint; ſuas prænumerationes ad hoc Opus, infra annum (ijsdem ut ſupra quo ad 1. 3. 4. 5. 7. 8. & 9. Articulos Conditionibus) edendum, facere poterint tum Varſaviæ, tum Dantiſci, Vratiſlaviæ & Lipſiæ apud eoſdem præmemoratos Collectores Pretium unius Exemplaris erit 4. Imperialium, vulgo Thalerorum alias 20. Tynfo-

AVIS *au Lecteur.*

BIen des Perſonnes L ettrées m' ayant perſvadè & priè, de rendre ala Republique des Lettres, plus connus les Opuſcules de Paul *Potocki* (Fils du Palatin de Braſlavie, qui du depuis a été Pere de Theodore Potocki dernier Primat du Royaume & eſt mort Caſtellan de Kaminiek,) qui a laverite; avoient autrefois vú lapreſſe, maîs qui etoient devenus d' vne Raretè immenſe; au point qu' on ne les trouvoit plus, mème dans les Cabinets desplus Curieux; Jeme ſuis reſolu d' en procurer une nouvelle Edition, ſi je trouve du moins cent ſouſcriptions-Tous ceux qui ſouhaiteroient donc de concourir ala publication de cette precieuſe Collection, qu' on offre d'imprimer dans le Cours d' une Annèe, aux mèmes Conditions qui ſont exprimeés dans le Projet precedent dans les articles. 1. 3. 4. 5. 7. 8. & 9. pourront s? adreſſer tant a Varſovie qu' a Dantzig, Breſlau & Leipſic aux mêmes

fonum, Qui duodecim ſubſcriptiones ſua induſtria procuraverit, decimam tertiam abſq; ullo pretio gratis obtinebit. Sunt autem Pauli *Potocki* Sequentia 4. Opuſcula.

mêmes Collecteurs quel' on adeſignè cy-deſſus On payera par ſouſcription 4. ecus Courans; ſavoir 20. Tinfes de notre monnoye;celuy qui par ſon induſtrie aura procurè une douzaine des Souſcriptions,en aura une gratis ſans payer,ce qui dans ſon tem ps luy procurera un Exemplaire Complet. Voicy les Oeuvres de *Potocki* qui compoſeront cette Collection.

1. SÆculum Bellatorum & Togatorum, vel Centuria Elogiorum Clariſſimorum Virorum, Polonorum & Lithvanorum, in 4. ſine loco & Anno Prodiit quidem hoc opus. Poſthumum Cracoviæ circa A. 1702 ſed Officinâ Typographicâ igne abſumptâ, pauciſſima Exemplaria eaq; Titulo & Prologomenis alijs manca & mutila prodierunt. De hoc Libro ita habet Samuel Ioach: *Hoppius* in Schediaſmate de Scriptoribus Hiſtoriæ Polonicæ, novæ Editioni Dlugoſſianæ 1711. præmiſſo pag 129. *Animadverti allegari Centuriam Clariſſimorum Virorum Polonorum & Lithvanorum juxta Alphabeti* (Nominum inquam) *ſeriem in 4. loco & Anno editionis non expreſſo; mihi quidem non viſam* (* Meo Exemplari adjeci 2 Indices Elogiorum contentorum in hac Centuria; Ordine quo ſunt poſita; tum & Ordine Cognominum Alphabetico. Addam quoq; præter hos 2. Indices Præfationem & vitam Authoris.)

2. Moſcovia vel Narratio de moribus Monarchiæ Ruſſorum cum Animadverſionibus Civilibus, & Politicis documentis 4. Dantiſci 670.

3. Hiſto-

3. Historico - politicus vel Quæstiones Historicæ & Civiles ex Titi Livij primæ decadis 3. libris concinnatæ 16. Cracoviæ 646.
4. Exercitationes Oratoriæ; lucubratæ in secessu Patavino 4. Venetijs 642.

Omnia ad Majorem DEI Gloriam.
B. V. M. I. C. Honorem.

Menda extantiora ſic emenda.

Pagina	*Linea*	*Legitur*	*Lege.*
3.	6	Obſarvarem	Observarem.
4	6	digeſta	digeſtum.
5	9	evulgandi	evulgando:
	23	trovè	trouvè.
	30	prosent	preſent adde Progrãme
6	6	du	des.
	17	poſt Alphabetico	*adde* Cognominum.
7	1	Libraire	Librairie.
13	1	kakoſt ?	Koſtka.
14	4	*dele*	in præc: &c.
	13	Syleſia	Sileſia
	16 Ven:	Venceſlai Conrad	Conradi Rudolph Rudolphi.
17	N.15	totum dele	
19	1	ex	in.
20	19	Koiałowſcij	Koiałovicij.
	23	Treteru	Treterus.
	N. 73.	dele *Dantiſcum:*	
27	N. 136.	Sociano	Sociniano.
28	N. 139.	Dilcalceatorum	Diſcalceatorum.
	N. 146.	Prædic torum	Prædicatorum.
30	N. 172.	*dele* &c:	
37.	N. 252.	gubernatur	Gubernator.
40	N. 280	Georgius	Georgij
42	linea 1.	Editum	Edictum.
43	-* - 8.	ultr	Ultrajecti.
46	351	Fiauntei	Fauntei.
	N. 354	Melhioris	Melchioris.
47	N. 356	Nicols	Nicolarts.
49	N. 381	Chiſti	Chriſti.
50	N. 391	Miraculoſorum	Miraculoſarum.
53	lin. penult.	Hiralionis	Hilarionis.
54	N. 434	poſt Ex	*adde* Opuſculo.
64	N. 548	Comacchia	Cornacchia.
66	lin: 1.	maculata reſtituta	Maculatam reſtitutam.
71	4.	Arch:	Archi

KSIĘGOZBIÓR
MARCINA ZA[illegible]KIEGO
1696 -KZ
1696-KZ

Okolski 142.